

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/330536>

DE HOEFSMID

JAARGANG 1936

UITGAVE:
N.V. DE ZUID-HOLL. BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ - DEN HAAG

BIBLIOTHEEK
UNIVERSITEIT
UTRECHT.

A

398

*Opz. zoeteekst
A 397*

DE HOEFSMID

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden
en anderen die in het hoefbeslag belang stellen

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onder-
wijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

•

Onder redactie van Dr R. H. J. Gallandat Huet
met medewerking van onderscheidene deskundigen

•

Uitgegeven door de Zuid-Hollandsche Boek- en
Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, Den Haag

•

XLI Jaargang

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7975

's - G R A V E N H A G E 1 9 3 6

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

I N H O U D

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarin een of meer afbeeldingen of figuren zijn opgenomen, — artikelen met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd; de overige zijn korte mededeelingen, hetzij oorspronkelijke, hetzij aan andere bladen ontleend.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

- Aftrappen van ijzers *VII 104.
- België. Wettelijke regeling inzake uitoefening hoefbeslag verzocht III 44.
- Beslag bij trekpaarden †*VII 102.
- Beslag in verband met voetas en slijtage van het ijzer *III 36.
- Beslag op keuringen *III 33; *IV 57; *VIII 125; *IX 134.
- Beslag voor concourspaarden *IX 137.
- Besnijden van den hoef IX 130; †*X 145; XII 183.
- Besnijden. Richtsnoer voor — *I 12.
- Concoursbeslag *III 44; *IV 60; V 72, 75; *VI 81; *IX 137; XII 189.
- Concours hippique te Amsterdam *VII 97; Berlijn †*I 35.
- Cursus in hoefbeslag in Indië *III 42.
- Cursussen in hoefbeslag in Nederland (leiders) *IV 59.
- Cursussen in hoefbeslag: te Assen †*I 4; Raalte-Heino †*IV 58; Win, schoten XII 188.
- Electrische smidse *VII 107.
- Examenwerk *V 66.
- Examen voor onderwijzer in praktisch hoefbeslag *II 23.
- Examen voor het Rijksdiploma: *V 65; *X 173.
- Gummi-beslag *III 39; V 75.
- Hoefbeslag in het algemeen *VI 81.
- Hoefbeslag in onderscheidene landen †VIII 113.
- Hoefbeslag en wegenvraagstuk IX 139.
- Hoefbeslag op keuringen: Utrecht *III 33; Elst *IV 57; Steenderen *VIII 125; Leeuwarden *IX 134.
- Hoefbeslag der buitenl. paarden op concoursen: Amsterdam *VII 97; Berlijn (Olympische Spelen) *IX 135.
- Hoefbeslag. Rubber —: *III 39; *V 75.
- Hoefbeslag te München †*XII 177.
- Hoefsmiden herdacht *XI 168.
- Hoefsmederijen in Den Haag: Schildkamp †*IX 132, v. Meurs †*X 149; Fa. Rust *XII 182.
- Hoefijzers uit oude tijden †*X 153.
- Hoeven. Slijtage van onbeslagen — *III 41.
- Hoornscheuren †*XII 184.
- Hoornzuil †*VI 87.
- Indië. Eerste hoefbeslagcursus in — *III 42.
- Ingezonden stukken: (Steding) I 12; II 30; slijtage van het toongedeelte van onbeslagen hoeven III 41; rechte voetas V 69; VI 86; VII 104; X 166; XII 183; zware ijzers voor concourspaarden V 72.
- Inleiding I 1.
- In memoriam: A. v. Angeren †*IV 49; *V 65; Dr. C. Thomassen *VII 100; H. Oostwoud XI 169.
- Klauwbeslag *XI 172.
- Kniekloppen XII 189.
- Kreupelheden IX 139.
- Militaire Hoefsmidsschool: *IV 62; *V 76; *IX 139; *X 153.
- Militaire Hoefsmidsschool te München †*XII 177.

- Olympische Spelen te Berlijn (hoefbeslag van buitenlandsche collega's) †*IX 135.
- Onderwijzers in practisch hoefbeslag (nieuw geslaagden) †*II 23.
- Onderzoek hoeven bij aankoop paarden XI 174.
- Oude hoefijzers †*X 153.
- Rechte voetas: †*I 5—11; †*II 25; *III 34; *IV 53; *V 69; †*VI 84; VII 104; †*VIII 122; †*X 145; *XI 166; XII 183.
- Richtsnoer voor besnijden *I 12.
- Rubber hoefbeslag *III 39; V 75.
- Rijksdiploma als hoefsmid: *V 65 (voorjaarsexamen); *V 66 (examenwerk); *VIII 128 (examencommissie); *XI 173 (najaarsexamen).
- Sagenboek. Overijsselsch — V 39.
- Schijn en wezen V 75.
- Schijn en werkelijkheid IX 130.
- Slijtage van het toongedeelte van onbeslagen hoeven *III 41; *V 73.
- Slijting der ijzertakken *XI 163.
- Trekpaarden. Beslag bij — †*VII 102.
- Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag: *I 3 (Bestuursvergadering); *I 3 (agenda algemeene vergadering); *II 17 (verslag algemeene vergadering); *III 34; †*X 145; XI 169.
- Verslag voorjaarsexamen Rijksdiploma *V 65; najaarsexamen XI 173.
- Voetas. Beslag in verband met — *III 36.
- Voetas. Rechte —: †*I 5—11; †*II 25; *III 34; *IV 53; *V 69; †*VI 84; VII 104; †*VIII 122; *XI 166; XII 183.
- Wedstrijden. Geen — in hoefbeslag meer? *VII 98.
- Wegenvraagstuk en hoefbeslag IX 139.
- Ijzertakken. Ongelijke slijting der — *XI 163.
- Zware concoursijzers: *III 44; *V 72, 75; *VI 81.

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-Gravenhage

A B O N N E M E N T S P R I J S

voor Nederland , per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

P R I J S A D V E R T E N T I E N

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

INHOUD: 1936 — Bestuursvergadering Ver. v. onderwijzers in practisch hoefbeslag —
Cursus hoefbeslag te Assen. — De rechte voetas — Ingezonden stukken — Advert.L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot
nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

1936

Een nieuw jaar is verschenen en het oude ligt achter ons. Wat is dit laatste voor ons geweest en wat zal het nieuwe brengen. De eerste vraag is gemakkelijker te beantwoorden dan de tweede. Het afgelopen jaar heeft zeker niet gebracht hetgeen men gehoopt had, het heeft ons nog geen normale toestanden terug gegeven, zooals wij die van voor zes en zeven jaar terug kenden. Toch heeft het ons stand doen houden, men heeft het hoofd niet gebogen, men is moedig voortgegaan en heeft bereikt dat zelfs de meest pessimistisch aangelegde mensch momenteel niet ontkennen kan, dat wij ons in stijgende baan gaan bewegen. Langzaam, zeer zeker, uiterst langzaam zelfs, doch tevens niet te miskennen en dat konden wij een jaar geleden toch nog niet met dezelfde zekerheid zeggen.

De oeconomische verhoudingen in de wereld die zoo van streek zijn geraakt en die men zoo heel eenvoudig met den naam „crisis” aanduidt, zijn niet plotseling zoo veranderd, doch geleidelijk aan en zoo zal men evenmin kunnen verwachten dat het herstel snel terug keert, doch ook dit zal langs banen van geleidelijkheid zich weer opwaarts gaan bewegen en pas na zeer geruimen tijd kan men eerst verwachten te zullen hooren: „de crisis is voorbij.” De symptomen dat de volkeren weer tot elkaar komen omdat ze zien dat het niet gaat om op zichzelf te leven, worden al waarneembaar en men ziet in dat alleen een levendig ruilverkeer tusschen de naties onderling een einde kan maken aan de crisis, daar dan landbouw, handel, nijverheid en scheepvaart weer opbloeien, werkeloosheid gaat verminderen, koopkracht toeneemt en welvaart terugkeert.

Nu wij ons in stijgende baan gaan bewegen, al is het dan ook nog in zeer langzaam tempo, kunnen we ons 1936 met meer vreugde begroeten dan we

BIBLIOTHEEK DER
RIJKS UNIVERSITEIT

18 JAN. 1936

UTRECHT

de vorige jaarwisselingen hebben kunnen doen en mogen we met reden verwachten, dat de oeconomische toestanden in den loop van dit begonnen jaar zich zullen gaan verbeteren, en dit zal in alle bedrijven van gunstigen invloed zal zijn.

Wat het hoefbeslag betreft, het is niet te verwachten dat het aantal paarden dus het arbeidsveld voor den hoefsmid, grooter zal worden. Hoewel de landbouwer het nooit zonder paarden zal kunnen doen en er altijd een categorie trekpaarden zal blijven bestaan, is toch niet te verwachten dat deze laatste zich zal uitbreiden doch laten we hopen in het gunstigste geval, zich zal kunnen handhaven. Over het geheele land is en wordt nog geleidelijk een netwerk van wegen aangelegd dat voor snelverkeer is gebouwd en waardoor de vrachtauto steeds meer op den voorgrond zal komen en het trekpaard steeds meer verdrongen zal worden. Dit verschijnsel zal niet tegen te gaan zijn en ook in de groote steden zal het paard zich steeds moeilijker kunnen handhaven. Een verblijdend verschijnsel hiertegenover moge zijn dat het paardrijden dat vroeger als een groote luxe werd beschouwd, gaandeweg meer en meer wordt beoefend en het aantal rijpaarden neemt dan ook geleidelijk aan niet onbelangrijk toe. De autotraction beheerscht niet alleen het burgerverkeer, ook het leger stelt zich steeds meer en meer hierop in en zoo lezen we dat zelfs in de groote legers van Engeland, Frankrijk en Amerika, de cavalerie en de artillerie grootendeels gemotoriseerd zijn en deze wijzigingen nog steeds ten nadeele van het paard verder gaan.

Ondanks al deze verschijnselen van minder emloop voor hoefsmiden, is toch de ambitie voor de opleiding niet minder dan vroeger en worden in ons land nog jaarlijks zeer vele cursussen gegeven, waaraan talrijke jonge smeden tot vaklieden worden gevormd.

Ook het hooger onderwijs instituut, de opleiding voor onderwijzer, is in het afgelopen jaar na een latent stadium van eenige jaren, hersteld en er zullen dan ook eerstdaags weer nieuwe onderwijzers aan de maatschappij worden gegeven die naar wij hopen, zich als coripheeen in hun vak zullen gaan ontpoppen en tot eer zullen strekken van hun vereeniging en van hun stand.

Wat ons vakblad betreft, ook dit heeft verleden jaar een groote crisisziekte doorgemaakt, het is echter gelukt om de zieke op de been te houden en zeggen wij daarvoor hartelijk dank aan allen die hiertoe hebben medege werkt; in de eerste plaats aan hen die zich de geestelijke verzorging hebben aangetrokken en door het inzenden van artikelen of mededeelingen den inhoud hebben getracht aantrekkelijk te maken, terwijl voorts dankbaar moet worden herdacht de supporters die door het aanwerven van abonné's het ledental weer op een grooter peil hebben gebracht. Zeer gaarne richt de redacteur het verzoek tot U allen, hiermede voort te gaan om met gezamenlijke krachten te streven naar een vakblad dat om den inhoud gaarne gelezen wordt en als gevolg hiervan een ruime lezerskring zal trekken. Een opwekking tot het mededeelen van practische ervaringen en van alles uit de hoefsmederij dat tot nut, leering of afleiding kan strekken, wordt speciaal tot U practici gericht, terwijl den dierenartsen en

andere belangstellenden, die onderwerpen bespreken welke ook van zoo'n groot en direct belang voor den hoefsmid zijn, verzocht worden, in 1936 hiermede voort te willen gaan, tot bloei en ontwikkeling van het hoefsmidsvak. U allen, lezers en belangstellenden in „de Hoefsmid" wensch ik met uwe gezinnen een in alle opzichten voorspoedig jaar 1936 toe.

1 Jan. '36.

G. H.

KORT VERSLAG VAN DE BESTUURSVERGADERING GEHOUDEN OP ZATERDAG 21 DEC. IN CAFÉ RESTAURANT „WITJENS" TE UTRECHT

Aanwezig de heeren Ritsema, Huitink, Breukink en Vossers. De heer Schieman was verhinderd.

Na opening werden de notulen der vorige bestuursvergadering onveranderd vastgesteld.

Bij de ingekomen stukken was een schrijven van den heer Vogels over het niet keuren van paarden op de Tentoonstelling te 's-Hertogenbosch. De heer Breukink zou van antwoord dienen.

Besloten werd het 20-jarig bestaan van de Vereeniging op bescheiden wijze te herdenken.

De heer Huitink zou het op prijs stellen wanneer alle medeoprichters aanwezig konden zijn.

Zij zullen nog een speciale uitnodiging ontvangen.

De Penningmeester bracht bezwaren naar voren over de distributie van de boeken Hoefkunde en Hoefbeslag.

Dit punt zal op de agenda worden geplaatst.

Besproken werd de belasting op tuigpaarden.

Eigenaren van paarden, aangesloten bij de Landelijke Rijvereeniging betalen voor het gebruik van een rijpaard geen belasting.

Gebruiken zij het echter ook als tuigpaard dan is f 75 verschuldigd.

Wanneer voor dat betrekkelijk gering aantal tuigpaarden geen belasting zou worden geheven dan zouden meerdere menschen tot aanschaffing overgaan, hetgeen de hoefsmiden zou ten goede komen.

Besloten werd ter bevoegde plaatse inlichtingen te vragen en zoo gewenschtpogingen tot vrijstelling te doen.

Verder kwam naar voren het beslaan van manegepaarden te Gorsel door Militaire hoefsmiden, die daarmede burgerhoefsmiden beconcureeren.

Besloten werd te trachten daarin verandering te verkrijgen.

H. Vossers, Secretaris.

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG

Algemeene Vergadering van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag op Zaterdag 25 Januari 1936 des voormiddags te 10.30 uur in Café Restaurant „Witjens" Vredenburg, Utrecht.

Agenda:

1. Opening.
2. Vaststelling der notulen.
3. Behandeling ingekomen stukken.

4. Verslag over het boekjaar 1935.
5. Bestuursverkiezing: aftredend de heeren: H. J. Breukink en A. J. Schieman.
6. Rekening en verantwoording van den Penningmeester.
7. Aanwijzing rekening-commissie volgend jaar.
8. Distributie boeken Hoefkunde en Hoefbeslag.
9. Rondvraag.
10. Sluiting. Huishoudelijke verg. en uitbetaling reiskosten.
11. Eenige mededeelingen uit het Instituut voor Hoefkunde.
12. Opening van de Feestvergadering door den Voorzitter.

Is het noodig de leden op te wekken het 20-jarig bestaan van de Vereeniging op bescheiden wijze feestelijk te herdenken? Neen toch! Wij rekenen op Uw komst.

Met het oog op de beschikbare zaalruimte daarvoor te nemen maatregelen zullen wij gaarne weten op hoeveel personen moet worden gerekend. Wilt U voor 20 Jan. a.s. bericht zenden aan het Secretariaat.

Namens het Bestuur,
M. Ritsema, voorzitter
H. Vossers, secretaris

CURSUS HOEFBESLAG TE ASSEN

Van l. n. r. de leerlingen G. Nijboer, Norg; G. Tolner, Zijen; Radix, Zuidlaren; H. Stadman, Anloo; T. Rodermond, Beilen; P. Vos, Vries; G. Kremer, Gieterveen.

Knielend v. l. n. r. A. Kroeze, Donderen (Vries); J. J. Bekkering, Eext. Rechts de heer D. Jensma, dir. ambachtsschool; Dr. J. Staal, theor. leeraar en leider van den cursus. Geheel links A. Kroeze te Grollo, onderw. hoef-smid.

Dit tweede gedeelte van den cursus eindigde in October. Van de 9 leerlingen hebben 7 aan het examen deelgenomen, waarvan er 5 het Rijksdiploma hebben behaald. Twee leerlingen waren nog te jong, doch zullen in het voorjaar 1936 aan het examen deelnemen.

A. Kroeze,
Onderwijzer-hoefsmid.

DE RECHTE VOETAS

De artikelen van de heeren Crezee en Prof. Dr. v.d. Plank resp. in de no's van 15 Oct., 15 Dec. en van 15 Nov. van den 40ste jaargang hebben zeer veel belangstelling getrokken met als gevolg eenige ingezonden stukken die op volgorde van inzending in dit nummer geplaatst worden.

NATUUR EN KUNST

Natura Artis Magistra

Het hoefsmidsvak, goed opgevat en uitgeoefend is eene kunst als elke andere. Ik geloof niet, in deze bewering, op ernstige tegenspraak te zullen stuiten. Wel zou dit 't geval kunnen worden, indien ik — niet-hoefsmid — dus volgens algemeene opvatting: leek — beweringen zou gaan houden in strijd met wat nu b. v. onlangs de dierenartsen Crezee en van der Plank in dit vakblad als hunne opvattingen hebben gepubliceerd over voetastand, optreden, besnijden, dit alles zoowel op en voor zichzelf als in verband met elkander beschouwd.

Ik moge me dan ook bepalen tot het doen van eenige vragen als bijzonder belangstellend in (thans niet meer belanghebbend bij) — velerlei verschijnselen, welke me reeds gedurende, om naar beneden af te ronden, een halve eeuw opgevallen zijn bij het zelf gebruiken en zien gebruiken, tevens verbruiken van honderden en nog eens honderden paarden van alle rassen, leeftijden, bouw, standen en gangen, op elke bodemgesteldheid en in trek-, zoowel als in rijdiensten.

Prof. Dr. v. d. Plank heeft op grond van „verschillende theoretische overwegingen en practische feiten de overtuiging” gekregen, dat men te veel waarde kan hechten aan een vlak doen optreden onder min of meer verwaarloozen der richting van de voetast.

Dierenarts Crezee vraagt onze aandacht voor diens opvatting, dat omgekeerd een vlak optreden te veel zou kunnen worden veronachtzaamd ten gerieve van een onvoorwaardelijk rechte voetast. En ook ZEdGel. nam toch vele paarden waar in de praktijk en bekeek eveneens de theorie van verschillende kanten.

Waar deze vakman oordeelt en cursief laat drukken: „**Ongelijk optreden moet dan ook als een ernstig gebrek worden beschouwd**”, terwijl Prof. Dr. v. d. Plank wijst op het door ZEd.H.Gel. in de praktijk waargenomen feit, dat zoo vele („misschien wel het meerendeel”, is er aan toegevoegd) paarden eerst achter optreden, d. w. z. voor het bloote oog duidelijk waarneembaar met de verzenen den bodem eerder raken dan met den toon — daar komt deze toch zeer logisch tot de uitgesproken vraag: „wie van ons beiden heeft er nu gelijk?”

Wellicht is er, voordat op deze vraag een — laat staan **het** — antwoord wordt gegeven, nog gelegenheid tot het beantwoorden van de vragen:

Wat gebeurt er bij het **onbeslagen** paard?

Slijt de hoef bij het **optreden** of bij het **optillen**?

In welk gedeelte slijt de hoef het eerst, resp. het meest?

Bij het optreden, bij het neerzetten, bij het plaatsen op den bodem? Indien ja, hoe komt het dan, dat onbeslagen paarden, welke in de jeugd bijna geen verzenen hebben, ouder geworden aldoor hooger in die achterhoef helft komen te staan? Omdat, of beter doordat de toon in verhouding meer afslijt. Zeker, doch over dien toon straks. Eerst nog: bij 't optillen dan? Blijkbaar in de achterhelft niet — evenmin als bij 't optreden. Bij vlak optreden ten laatste? Ook al niet — die verzenen zijn steeds hooger. Bij een in zekere verhouding tusschen voor en achter bereikten stand wordt de slijtage meer gelijk. De heer Leeuwenburg wiens paarden onbeslagen loopen, meldde me, dat hij een paard op stal had, waaraan in drie maanden niets was gedaan. Dit dier houdt dus groei en slijtage zoowel onderling als voor toon en verzenen in evenwicht.

Dat er intusschen bij deze aan de natuur overgelaten besnijding door slijtage geen rechte, ongebroke voetas behoort, zal niemand bevreemden, doch blijkt zeker, het paard in geen enkel opzicht te hinderen, misschien in tegendeel!

Ons wegdek is evenwel totaal onbruikbaar voor een onbeslagen voet bij ons gebruikspaar in den gewonen dienst van het dagelijksch leven in het bedrijf.

Zien we nu, hoe het in den toon gesteld is. Hier wordt in de lijn waar zool en draagrand elkaar ontmoeten niet vlak afgeloopen, doch afgerond gesleten. Is deze slijtage gevolg van optreden of van optillen? Of van beide? Is er ook slijtage door glijden, schuiven der last, door de massa vertegenwoordigd, over het wegdek?

Wanneer over al deze hierboven gestelde vragen ware, resp. zal zijn nagedacht, dan ware, en zal wellicht een minder beslist oordeel worden, geveld dan thans geschiedde in deze quaestie. Tevens zou dit misschien ook meer rekening hebben gehouden met het verschil in ontstaan en gevolgen bij resp. naar **voren** en **achteren**, in gegeven geval **zijdelings** gebroke voetas. Is het n.l. niet eigenaardig, hoe de natuur zich even beslist ongunstig gestemd toont in het laatste geval, als het eerste haar blijkbaar (zelfs meer dit dan schijnbaar) vrijwel onverschillig laat? Handelt de natuur hier onlogisch — is zij wel ooit schuldig aan deze bij ons zoo vaak voorkomende manier van denken en doen? En toch zou de voorstander van **eerst rechte voetas en dan de rest**, logisch blijvend, moeten besluiten tot onlogisch doen in de natuur door het onbeslagen paard, dat z'n voetas breekt (echter zonder daar blijkbaar last van te ondervinden).

Misschien ten overvloede, doch m. i. niettemin geenszins overbodig, moge er hier even op gewezen worden, dat dit breken steeds naar **voren** plaats heeft bij overigens geheel gezonden voet en stand zoowel als gangen. Wat het zijdelings breken betreft, wat steeds van nadeeligen invloed blijkt te zijn, moge ik verwijzen naar mijn bescheiden geuite meening, dat hier weggefokt dient te worden, wat in de smederij toch slechts kunstmatig en dan nog veelal tijdelijk verholpen kan worden, terwijl nog de mogelijkheid

blijft, met het wegnemen van het eene euvel een ander te scheppen.

De heer Crezée komt ten slotte tot het besluit — en is het niet even geestig als juist? — dat terwijl de barometer bij hem thuis op mooi weer stond, hij buiten zou ondervinden, dat het intusschen onverwacht anders werd. En weten we niet allen, dat het kan regenen en droog blijven, vriezen en dooien, alles b.v. in ons klimaat binnen één etmaal?

De heer v. d. Plank maakte, zoowel als de heer Crezée, die het tweemaal noemt, gebruik van „ons studieboek”, doch zaagde een groot aantal hoeven door van gestorven en van geslachte paarden. Hier zou ik willen weten of daarbij ook hoeven waren van bij het leven en in het werk onbeslagen dieren en zoo ja meer dan één, hoevele dan ongeveer meer. De bedoeling dezer vraag ligt in de omstandigheid, dat bij beslagen hoeven in den regel beide denkbeeldige lijnen (as door 't hoefbeen en as door den hoef, Crezée) evenwijdig loopend zullen zijn **gemaakt**, terwijl ze bij onbeslagen hoeven niet-evenwijdig zijn **geworden**.

Opmerking in het bijzonder verdient, meen ik, dat Prof. Dr. v. d. P. zegt: „„Wanneer Cr. schrijft: „In 't algemeen gesproken moet breking van de voetas verplichtend zijn in gevallen waar het doel is ernstige fouten te trachten te voorkomen of te genezen”, kan ik daarmee geheel accoord gaan.” ” Terwijl deze deskundige tevens „als algemeene regel voor normale en ongeveer normale, d. w. z. hoeven of standen, welke slechts weinig afwijkend zijn, wil gesteld zien: ongebroken voetas, en dit stelt boven vlak optreden.

Even opmerkelijk acht ik het, dat de heer Crezée zegt: „de smid dient zich de vrijheid te kunnen veroorloven, de voetas te breken in gevallen, waarbij zulks hem gewenscht voorkomt.” Terwijl deze deskundige cursief wijst op het ernstige gebrek van ongelijk optreden. En vlak optreden dus stelt boven ongebroken voetas, hierbij — althans niet uitgesproken — geen verschil makend voor normale en ongeveer, dus meer of minder normale gevallen.

Maar in hoeverre zouden nu beide deskundigen het met **elkander** eens zijn? Prof. Dr. v. d. P. stelt de vraag: „wie heeft er nu gelijk?”

Definitief uit te maken zou het volgens dezen deskundige alleen zijn door de filmopname.

De heer Cr. acht de slijting van het ijzer vaker een veilig compas dan de voetas.

Bij de eerste methode spreekt de gevoelige plaat — bij de tweede het paard zelf. Men moet met beide hebben gepraat om te kunnen oordeelen met eenige kans op betrouwbaarheid der op zoo'n oordeel gebouwde inlichtingen. Een kruk op de kiek was vaak een kei in 't bedrijf, en omgekeerd! Allen, belangstellend of belanghebbend, c. q. beide tegelijk, mogen hopen en zelfs verwachten, dat de bijdragen dezer beide deskundigen zullen leiden tot het publiceeren van het door Prof. Dr. v. d. P. met: „Wie heeft nu gelijk?” gestelde: Voetas of optreden — wat van deze beide? En dan geve eerder het gehalte dan het aantal den doorslag — ik bedoel: beter één enkel deskundig getuige dan 2 en 1 getuigen-deskundige. Haast is er in zoover niet bij, dat nog eenige jaren werken met een paar honderd

paarden meer en beter kans geeft op garantie voor een bezonken oordeel over eene beheerschte zaak. Hoewel 't telken jare moeilijker wordt, kennis te verkrijgen omtrent steeds kleiner wordend feiten-materiaal, dient inmiddels de nauwkeurigheid, waarmede gewerkt en waargenomen wordt, er voor te zorgen, dat hetgeen er nog overblijft des te zorgvuldiger worde behandeld. □

NOGMAALS „DE RECHTE VOETAS”

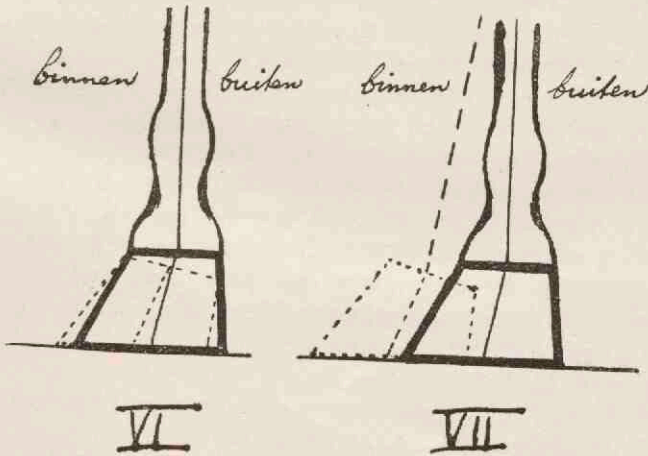
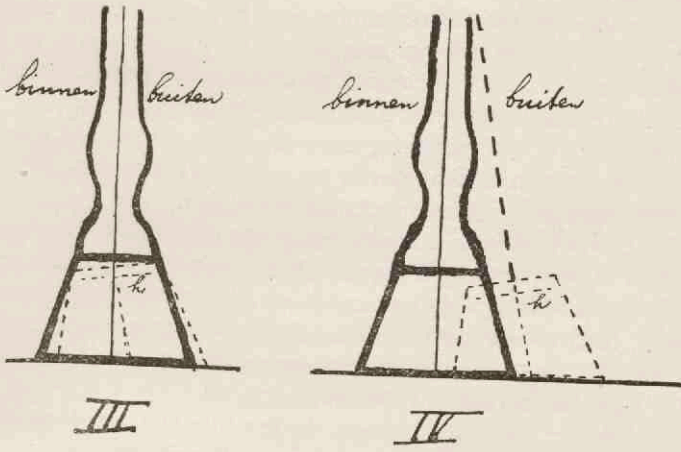
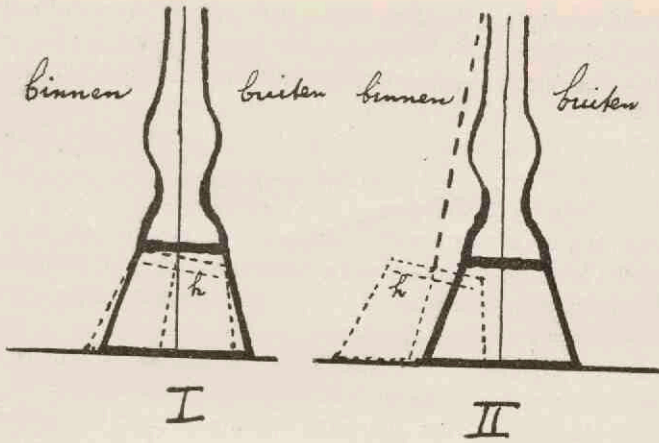
Met zeer veel belangstelling hebben ongetwijfeld velen met mij de artikelen in de laatste nummers van „de Hoefsmid” over bovenstaand onderwerp van de hand van Prof. v. d. Plank en collega Crezée gelezen.

Het zij mij vergund naar aanleiding daarvan, speciaal van de interessante en van logischen gedachtengang getuigende uiteenzetting van Crezée in het nummer van 15 December, eenige opmerkingen te maken.

Al brengt het ook geen wijziging in het gevolgde betoog, zijn toch de figuren I, III en VI niet geheel correct. De stippellijn, buiten de vette lijnen geteekend, moet evenwijdig aan zichzelf verplaatst worden, zoo dat zij door het er dicht bij liggende hoekpunt, gevormd door de vette lijnen, die den wand en de zool voorstellen, loopt, omdat dit het draaipunt is waarom de kantelende beweging bij het vlakdraaien wordt gemaakt. Volgens de teekeningen zou resp. de binnen-, buiten- en binnenwand na de kanteling langer zijn geworden.

Voorts spreekt collega Crezée bij het vlakdraaien alleen over wringing in het hoefgewricht, terwijl naar mijne meening deze wringing, in verband met de anatomische verhoudingen, in hoofdzaak in het kroongewricht plaats heeft. De zijdelingsche speling, die deze twee gewrichten tezamen toelaten is wel zoo groot, dat een vrij belangrijk verschil in optreden van buiten- en binnenwand aanwezig kan zijn, zonder dat het vlakdraaien voor het paard onaangenaam wordt. Van een correctieve naar buiten of naar binnen plaatsing van den voet zal dan ook wel nooit sprake zijn.

Ten slotte deel ik niet de opvatting van Crezée als zou de eerste aanraking met den bodem met een krachtigen schok geschieden, waardoor op den duur nadeel aan gewrichten en banden wordt toegebracht. Die eerste aanraking echter, waarbij het been nog schuin voorwaarts is gericht, is vooral in stap meer een zacht aanvoelen, terwijl de groote schok eerst komt, wanneer de voet reeds lang vlak is gedraaid, en het is juist dit feit, dat ons als richtsnoer moet dienen bij de keuze of wij bij het beslag moeten streven naar vlak optreden dan wel naar den stand met rechte voetas. Het telkens neerkomen van het volle gewicht op de gebroken voetas, waarbij deze dan zoo sterk wordt gebroken als de gewrichtskapsels en zijdelingsche banden toelaten, zal ongetwijfeld aan deze organen op den duur schade toebrengen. Maar dit is niet alles; op de insertieplaatsen aanhechtingsplaatsen der banden zal op de momenten van maximale voetasbreking het beenvlies telkens worden geirriteerd met de bekende gevolgen van beennieuwvorming. In dit licht beschouwd wordt de waarschijnlijkheid groot, dat we, mogelijke erfelijke voorbeschikking hereditaire praedispositie daargelaten, aan de gebroken voetas vele gevallen van overhoef te danken hebben.

Op grond van een en ander meen ik dan ook met Prof. v. d. Plank en ons leerboek dat, al zij het ten koste van wat meer slijtage aan de ijzers, het streven naar de rechte voetas onder alle omstandigheden aanbeveling verdient.

Kuipers

DE RECHTE VOETAS

Wat verstaan wij onder een rechte voetas? Zijn wij in staat te zien of de voetas recht is? Nu dit onderwerp de laatste maanden in 't middelpunt van de belangstelling staat is het nuttig dat de hoefsmeden deze vragen goed overwegen.

Alleen wanneer zij zich een duidelijk beeld **kunnen** vormen, in welke omstandigheden de voetas **recht** kan worden genoemd, is het mogelijk met redelijke kans op succes alle beschouwingen over dat onderwerp te volgen en conclusies te trekken over het al of niet juist zijn van naar voren gebrachte meeningen.

Om geen verwarring te stichten zullen wij het naar voren of achteren gebroken zijn buiten bespreking laten.

Zeer terecht wordt in ons theorieboek en ook door de heer Crezée gezegd, dat onder de rechte voetas wordt verstaan de lijn door koot, kroon en hoefbeen. Er wordt echter nergens gesproken, of de voetas tevens loodrecht moet staan. Dat kan aanleiding geven tot begripsverwarring, daar bij een rechte voetas toch een scheeve voet kan behooren.

Alleen bij absoluut zuivere standen en gangen liggen de voetassen van voren gezien in het verlengde van de beenassen en staan de voetassen bij het staande paard loodrecht op den bodem. **Alle** afwijkingen, bodemwijd, bodemnauw, toontreder, fransch, O-beenig en X-beenig en de combinaties van deze afwijkingen kunnen echter **evengoed een rechte voetas** hebben, al zijn dan ook de hoefwanden niet even schuin.

Maar deze voetassen, of juister gezegd, **de 2e projecties van deze voetassen**, dus het voor- en achteraanzicht, staan **niet loodrecht** op den bodem. Bij zuiver bodemwijden en bodemnauwen stand staan deze voetassen **wel** in 't verlengde van de beenassen doch **niet loodrecht** op den bodem. Bij toontreden en fransch staan zij niet in 't verlengde van de beenassen, doch resp. meer naar buiten of binnen gericht.

Bij sommige combinaties van afwijkingen wordt de richting van de voetas bijna of geheel loodrecht, bij andere méér schuin.

Verder kunnen wij opmerken, dat in al deze gevallen, die toch voor een groot deel niet in **sterke** mate van normale standen afwijken, de voetas niet precies door 't midden van den hoef loopt, doch zal deze door de punt van de straal uitkomen (de zoolhelften zijn immers niet even groot).

Bij **juist** besnijden van deze hoeven zal **of** de binnen- **of** de buitenwand **steiler** staan dan de tegenovergestelde. Door vele hoefsmeden wordt het geval dan als een voet met gebroken voetas beschouwd, terwijl toch in feite de voetas recht is.

Zou hieruit ook niet het meningsverschil tusschen Prof. v. d. Plank en den heer Crezée voortvloeien?

Nu is het een eigenaardig en toch wel te begrijpen verschijnsel, dat vele smeden trachten, dat verschil in wandrichting te corrigeeren, door van de meest schuinstaande wand **méer** af te nemen, met het gevolg dat de voetas dan juist gaat breken.

Zoo zien wij ook wel dat bij zuiver normale hoeven de binnenwand lager wordt gemaakt, hetgeen te verklaren is doordat de binnenwand meestal dunner is, en daardoor gemakkelijker dieper wordt weggekapt. Het gevolg is eveneens een gebroken voetas.

Nu de vraag zijn wij (de hoefsmeden) in staat te zien of de voetas recht is. Wij zouden daar nog aan toe kunnen voegen: te zien of de voetas **die** richting heeft, die zij in verband met den bouw van het paard en ledematen moet hebben.

Naar mijn bescheiden meening is het gros van de hoefsmeden daartoe niet in staat.

Althans, zij schenken er niet voldoende aandacht aan.

Wanneer men als ondergeteekende in de gelegenheid is geweest eenige duizenden jonge menschen en evenveel honderden volwassenen te controleeren of zij in staat zijn om te **zien**, wat recht en vlak, wat recht of krom is, dan komt men tot de conclusie, dat slechts een klein gedeelte **gezicht** heeft op vorm en afmeting, op **juiste** verhoudingen.

Heel veel smeden halen b.v. steeds de lip niet in 't midden van 't ijzer aan. Anderen laten de rits naar buiten of naar binnen loopen, of maken steeds aan de zelfde zijde de gaten te vet of te schraal, of zij maken voortdurend scheeve ijzers, of passen het ijzer scheef onder de voet.

Al dezulken zullen groote moeite hebben te leeren **zien**, of de voetas recht is, laat staan om te zien, hoe het gedrag van de voetas is tijdens de beweging. Alleen groote toewijding en liefde voor het vak kan hun leeren hoe zij moeten besnijden, om het paard gemakkelijk te doen loopen.

Velen van hen zouden in 't belang van 't dier verstandiger doen, het vak niet te beoefenen.

Voor wat het verschilpunt: de voetas aanwijzer voor het besnijden, of de afslijting van het ijzer; mogen wij m. i. gerust aannemen, dat de rechte voetas, gezien door ambitieuze en ervaren vakmensen meer houvast geeft dan de afslijting van het ijzer.

Wordt bij sterke afslijting van de buitentak de buitenwand **méer** besneden dan verplaatst zich de lichaamslast nog meer op de buitenhoefhelft met als gevolg, een **nog sterkere** afslijting van de buitenijzertak.

Wordt daarentegen de binnenkant meer besneden, dan wordt de sterke afslijting daardoor niet opgeheven.

Dit klinkt tegenstrijdig maar de practijk wijst het zoo uit.

Steile buitenwanden zijn een gevolg van lichaamsbouw en gang en evenzoo is de ongelijke afslijting daarvan het gevolg. Laten wij deze ongelijke afslijting op den koop toe nemen, de paarden zouden anders als eenden over den weg waggelen.

WAT IS HET GROOTSTE RICHTSNOER, BESNIJDEN NAAR DE AFLIJTING VAN HET OUDE IJZER OF NAAR DE HOEFAS

Den laatsten tijd is het bovengenoemde nog eens aan de orde, wat dan ook van groot belang is, om het juiste punt te vinden voor het besnijden der hoeven.

Volgens mijn ervaring en ondervinding op gebied van hoefbeslag wil ik een enkel punt naar voren brengen. Over het algemeen is dan wel het oude ijzer de grootste richtsnoer, doch moet men ook de hoefas niet uit het oog verliezen, zoo moet men dan het eene, dan het andere in praktijk brengen. Heeft men bijv. hoef met Franschen stand, met een naar buiten gebroken hoefas en het ijzer buiten meest afgesleten, dan moet men natuurlijk rekenen naar de oude ijzers om den draagrand gelijktijdig den bodem te doen dragen, wat dan ook van groot belang is. Maar nu een ander geval. Een paard met bovengenoemde stand, met een naar binnen gebroken hoefas en waar het ijzer binnen het meest is afgesleten, dan moet men den hoefas boven het oude ijzer stellen, want anders zouden wij het strijken in de hand werken. Neemt men nu standen op zij gezien, dan geeft over het algemeen de hoefas wel de leiding omdat meestal na lang onderliggen van het beslag de hoefas naar achteren breekt wegens meerdere afslijting van verzenwanden en de toon onbelemmert doorgroeit en zoodoende de hoefas naar achteren breekt, en dan weten wij genoeg. Maar ook zijn er weer andere gevallen. B.v.: een paard loopt op den toon, de hoefas is naar voren gebroken, dan verandert de zaak en hebben wij weer het oude ijzer boven de hoefas te stellen. Het tegenovergestelde komt ook voor: een paard loopt op de verzen en de hoefas is naar achteren gebroken, dan geeft het oude ijzer weer de toon aan. En zoo gaat de weegschaal op en neer, dan de eene, dan de andere en zoo heeft men steeds rekening te houden met stand, hoefas en oude ijzers, ook kunnen er zich nog andere gevallen voordoen, en dat is dan o.a. de bouw van den hoef. Over het algemeen geloof ik, dat er te veel naar den stand gewerkt wordt en niet naar de oude ijzers of het vlak neerzetten op den bodem. Dit heeft mijn praktijk meermalen bewezen. Als ik bij gelegenheid eens in dorp of stad kom, dan interesseert mij het hoefbeslag en zoo zie ik meermalen, dat het een of andere gedeelte van het beslag het eerst den bodem draagt en dat is dan ten koste van banden, pezen en gewrichten, ook al waren er geen beengebreen aanwezig; is dit laatste het geval, dan is het soms moeilijk te vervangen. Ik hoop dat deze regels moge bijdragen tot verheffing van het hoefsmidsvak.

Duiven.

J. A. Tangelder

Mijnheer de Redacteur,

INGEZONDEN

Het zal U-misschien eenigszins verwonderd hebben dat er op Uw onderschrift bij mijn ingezonden artikel, voorkomende in „De Hoefsmid” van November j.l., mijnerzijds geen wederwoord volgde. Ik verwachtte echter in het Decembern timer van zekere zijde een aanval op mijn bovengenoemd artikel en had mij voorgenomen, ingeval mijn vermoeden juist ware geweest, dan tegelijk met mijn antwoord daarop ook Uw onderschrift in een volgende

aflevering te behandelen. De lezers van „De Hoefsmid” schijnen het echter langs zich heen te laten gaan, doch dat ontslaat mij, bij nader inzien, niet van den plicht op Uw onderschrift in te gaan. Ik houd er van de dingen bij hun naam te noemen zonder daarbij iemand onnoodig te krenken en het is dan ook geen oogenblik mijn bedoeling geweest „De Hoefsmid” onaangenaam te zijn met mijn artikel doch in een m. i. verkeerde toestand trachten verbetering te brengen. Voor ons smeden, vooral voor de kleine sterk door de landbouwers verdrukte smeden, was echter Uw „Smidstarieven” een pijnlijke reprise en had m. i. plaatsing beter achterwege kunnen blijven. Wanneer U indertijd, d. w. z. in Augustus '34, het artikel had doen verschijnen, was dit van Uw standpunt uitgaande m. i. iets anders geweest, doch nu had het geen zin en het gevaar groot dat het in verkeerde richting zou werken. Door middel van onze Smedenorganisatie is indertijd iedere smid in de gelegenheid geweest van het gebeuren in Groningen kennis te nemen en vandaar plaatsing na zoo'n lang tijdsbestek in „De Hoefsmid” minstens overbodig. Wanneer U op pag. 172 en 173 van „De Hoefsmid” 1935 spreekt van weinig sympathie mijnerzijds voor „De Hoefsmid” dan slaat U daarbij, vergeef mijn openhartigheid, den spijker op den kop. Als ik mij goed herinner ben ik vanaf 1903 onafgebroken geabonneerd op „De Hoefsmid” en bijna iedere aflevering is, wat haar inhoud betreft, met respect voor de goede bedoelingen van inzenders die buiten ons handwerk staan voor mij een teleurstelling omdat ik steeds opnieuw datgene er in mis dat nuttig en goed is voor de ontwikkeling van den practicus. Met alle waardeering voor een juiste theorie heeft een polemiëk tusschen veeartsen b.v. de rechte voetas of andere dergelijke beschouwingen meer voor den naar practische bekwaamheid zoekenden hoefsmid niet die waarde welke theoretici er aan toekennen. Vandaar dat ik schreef: „Verschaf U de medewerking van” enz. en: „Wendt U in Utrecht tot de School” enz. Niet de door een gelukkig toeval zich „gediplomeerd” noemenden en evenmin alle onderwijzers in practisch hoefbeslag mogen m. i. zich het recht toedienen hun fantasieën te verkondigen in een vakblad. Ik ben overtuigd dat er in ons handwerk slechts weinigen zijn die als medewerker van een vakblad in aanmerking kunnen en mogen komen doch . . . ze zijn er. Waarom wendt U zich o. a. niet tot hen met het verzoek om vaste medewerking of geschiedde dit reeds doch zonder succes? Mag ik hieromtrent misschien nader van U vernemen? Wanneer U dan aan het slot van Uw onderschrift mij rangschikken wilt tot degenen die wèl kritiek uitoefenen en aftakelen, doch niet medehelpen tot opbouwen ontzeg ik U ten eenemale het recht daartoe. Jaren geleden heb ik, niet uit eigenbelang, doch ten algemeene nutte en voor de verheffing van ons vak, getracht menschen belast met de opleiding voor een meer intensieve vorming van jonge hoefsmeden te winnen. Ik besprak de quaestie o. a. met wijlen Prof. Kroon, ik bezocht U er destijds voor in Amersfoort, doch werd telkens teleurgesteld; het cursussysteem van toen moest gehandhaafd blijven en zoo is het nu nog. Later, doch eveneens jaren geleden, besprak ik de opleidingsquaestie met meerdere hoofdbestuursleden uit onze Smedenpatroonsorganisatie. Elke gelegenheid die zich voordeed greep ik aan om de urgentie van een meer intensieve

opleiding onder de massa te brengen. Wanneer uit verslagen bleek hoe minimaal kennis en vaardigheid der candidaten waren wanneer zij in Utrecht voor het examen tot hoefsmid werden opgeroepen bepleitte ik een andere en betere methode in de vakpers (ook in „De Hoefsmid"). En dat noemt U „aftakelen en niet meehelpen tot opbouwen". Ik laat mij echter niet ontmoedigen en zal iedere gelegenheid die mij geboden wordt aangrijpen om deze datgene te doen wat ik als plicht zie. De tegenstanders eener meer intensieve opleiding verdeel ik in twee groepen. Ten eerste degenen die bang zijn ten bate van het algemeen belang er een veer bij te moeten laten en ten tweede de onwetenden. Voor deze laatste categorie waartoe m. i. het meerendeel behoort geldt dan een excuus n. l. het niet weten en beseffen tot welke hoogte een begaafd hoefsmid opgevoerd worden kan.

Hoogachtend,

Utrecht, 19 December 1935.

Fr. Steding

Naschrift van de Redactie

Het spijt mij zeer dat de heer Steding sinds 1903 in „de Hoefsmid" zoo weinig artikelen heeft kunnen vinden, die hem bevredigd hebben. Gaarne wil ik naar aanleiding hiervan slechts enkele namen noemen van practici die hetzij verslagen van keuringen of andere direct practische onderwerpen den laatsten tijd in dit vakblad besproken hebben n.l. de heeren Weyermans, Commijs, Kleyn, v. Angeren, Bolder, Ritsema, Breukink, Schieman, Hui-zinga, Adriaanse, de Klerk, Vossers, Tangelder en zooals mij van meerdere zijden werd medegedeeld, werden deze pennevruchten met appreciatie gelezen. De heer St. acht een polemieek over de rechte voetas of andere dergelijke beschouwingen voor een naar practische bekwaamheid zoekenden hoefsmid minder geschikt dan voor theoretici.

Dit heeft mij ten zeerste verwonderd van den heer St. daar het volgens mij toch niet anders dan leerzaam voor een hoefsmid zal zijn om zijn gedachten ook eens op theoretische hoefbeslag-puzzles te concentreren en te lezen wat theoretici die tevens goede practijk beoordeelaars zijn, hieromtrent voor strijdpunten naar voren brengen. Is het dan ook niet interessant te zien dat in de leer van het „Hoefbeslag" dat wij meenden theoretisch geheel onder de knie te hebben, nog zoo heel veel vragen zijn die op een goed antwoord wachten. Hebben we het ons niet jarenlang heel gemakkelijk gemaakt en als het ware elkaar maar nagepraat, meenende dat het zoo was en niet anders kon zijn. En is het niet heel gelukkig en te apprecieeren dat er theoretici zijn die zeer veel belangstellen in de praktijk, dat zij oude onderwerpen weer aansnijden omdat zij geen genoegen nemen met de bestaande verklaringen en trachten door studie en uitwisseling van gedachten tot nieuwere en betere verklaringen te komen. En dit acht de heer St. eigenlijk gezegd voor de hoefsmiden geen te apprecieeren lectuur. Gelukkig denkt de Vereeniging van onderwijzers in practisch Hoefbeslag hier anders over en breng ik mij de laatste jaarvergadering in herinnering, waar prof. dr. v. d. Plank uitgenoodigd was een onderwerp te behandelen en daarvoor o. a. ook een bespreking over de „voetas" hield, waarop een

levendige discussie volgde, wel een bewijs, dat de aanwezige practici de waarde er wel van inzagen.

Ik kan het dan ook met de zienswijze van den heer St. hieromtrent niet eens zijn en ik vertrouw dat er wel degelijk vele practici zullen zijn die terdege belang zullen stellen in deze theoretische beschouwingen die toch tenslotte geheel een practischen ondergrond en een practisch belang hebben. Getuige o.a. de in dit nummer voorkomende ingezonden stukken van de heeren Vossers en Tangelder.

Geef de vakman die liefde voor zijn vak heeft, gelegenheid dit vak van alle kanten te bekijken, wek hem op tot studie in zijn vak en het bestudeeren van theoretische problemen met practischen ondergrond zullen hem niet alleen voldoening geven doch zullen ook van directe waarde zijn voor zijn praktijk. Het hoefsmidsvak is een handwerk en een smid wiens handen verkeerd staan, zal met theoretische kennis alleen zijn brood niet kunnen verdienen, doch wanneer zijn handen goed staan, zal zijn practische blik er zeker bij winnen, wanneer hij zich alzijdig voor zijn vak interesseert en daarom acht ik het niet alleen volkomen op zijn plaats dat dergelijke stukken in „de Hoefsmid" verschijnen, doch ik juich het ten zeerste toe dat zulke bekwame hoefbeslagdeskundigen als de heeren Crezee en van der Plank hunne inzichten hieromtrent willen uitwisselen.

Tenslotte eindigt de heer St. met er nog eens de aandacht op te vestigen, dat de huidige opleiding niet deugt en wil hij nog eens een lans breken voor een volgens hem meer intensieve methode van opleiding van hoefsmeden, dus school contra cursus. Zonder hier in den breedte op in te gaan, wil ik alleen dit opmerken: aan geen enkel opleidingsstelsel zullen fouten ontbreken en ook bij de cursusopleiding komen deze natuurlijk voor; het feit echter, dat er wel eens cursussen zijn gehouden die niet aan het doel hebben beantwoord en waarvan de leerlingen eigenlijk de dupe waren geworden, kan toch niet als aanleiding worden beschouwd om daarmede alle cursussen te verbannen. Ziet men het geleverde werk van candidaten die voor het rijksdiploma slagen, dan mag dit werk er zijn. De eischen worden waarlijk niet laag gesteld en wanneer leerlingen blijken geven op meerdere punten te kort te schieten, krijgen zij een half jaar uitstel en vaak is het frappant te zien van hoeveel nut dit dan is geweest. Ik herinner mij niet den heer St. ooit gezien te hebben bij de examens voor het rijksdiploma van hoefsmid en mocht het werkelijk het geval zijn dat hij nooit aanwezig is geweest om het werk der candidaten van nabij te zien en te volgen, dan geef ik hem in overweging dit toch eens te doen en hoop ik dat zijn oordeel gunstig moge zijn om hem de overtuiging te geven dat er wel degelijk heel wat cursussen in ons land worden gehouden die dank zij de groote ambitie, werkkraft en kennis der practici, zeer goede resultaten afwerpen. Ook deze cursussen kunnen zeer intensief zijn en behoeven voor een andere inrichting van onderwijs niet onder te doen, mits de daarvoor eerst noodige factoren aanwezig zijn n.l. de reeds genoemde ambitieuze kundige onderwijzers en met werkkraft en ijver bezielde leerlingen. —

G. H.

ja, — maar

„De Overwinnaar”

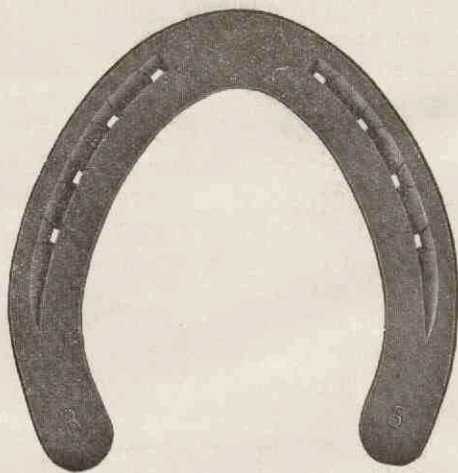
is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-Gravenhage

A B O N N E M E N T S P R I J S

voor Nederland . per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

P R I J S A D V E R T E N T I E N

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

VERSLAG VAN DE ALGEMEENE VERGADERING DER VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG, GEHOUDEN OP 25 JAN. 1936 IN CAFE-RESTAURANT „WITJENS” TE UTRECHT.

De vergadering, tevens feestvergadering ter herdenking van het 20-jarig bestaan, werd bezocht door 39 leden en 6 introducé's.

De voorzitter opende de vergadering met een welkom aan de leden en de afgevaardigden van den R. K. S. B. en B. S. P. N.

Weinig voorspoed en veel tegenspoed is er in de bedrijven, aldus de voorzitter. De tijd van aanpassen is thans zeker gekomen. Niet alleen dat het paard van den weg af is, doch ook het wagenwerk is van de baan. Op vele plaatsen heeft de hoefsmid geen menschwaardig bestaan meer.

Het schijnt dat er geen verbetering mogelijk is, voordat er een opleving over de geheele linie komt. Spreker wilde het 20-jarig bestaan nader memoereeren bij punt 12 van de agenda.

De notulen werden onveranderd vastgesteld.

Ingekomen waren: Een bericht van verhindering wegens ziekte van de heeren De Boer en Huysman.

Een felicitatie met bloemstuk van de Uitgeefster. van „De Hoefsmid”.

Een telegram met gelukwensch van den heer Heidema.

Een schrijven van de Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij betreffende regeling distributie boeken Hoefkunde en Hoefbeslag. (Deze regeling wordt nader gepubliceerd).

Een verzoek van de Nat. Ver. t. b. d. Paardenfokkerij in Nederland tot het zenden van afgevaardigden naar de premiekeuring te Utrecht op 21 Febr.

Een schrijven van de Ned. Federatie van Land. Rijvereeningen betreffende personeele belasting op tuigpaarden.

Namens den heer Van Angeren, die door ziekte verhinderd was te komen, bracht de heer Vossers de gelukwensen met het 20-jarig bestaan over.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKS UNIVERSITEIT

17

18 FEB. 1936

UTRECHT

Aan het jaarverslag ontleenen wij het volgende:

De wedstrijden in hoefbeslag schijnen een wijziging te ondergaan. Was tot voor kort algemeen gebruikelijk om op de Landbouw-Tentoonstellingen wedstrijden te houden voor hoefsmeden, thans worden het wedstrijden over hoefbeslag.

Dus het werk van de hoefsmeden wordt op de premiekeuringen gecontroleerd.

Hieraan ligt mede ten grondslag om een prikkel uit te oefenen op de eigenaren van paarden om de paarden een goede hoefverzorging te doen geven. Ook voor de hoefsmeden is het een prikkel hun werk zoo goed mogelijk uit te voeren.

Van het Stamboek voor het Ned. Trekpaard ontvingen wij een verzoek tot benoeming van twee juryleden voor de Tentoonstelling in 1935 te 's-Hertogenbosch gehouden, waarvoor de heeren Schieman en Breuking werden aangewezen.

Niemand zal kunnen ontkennen, dat zulk een taak moeilijk is en tevens ondankbaar.

Zij die een vergelijking zouden willen maken tusschen de vroeger gehouden hoefbeslagwedstrijden en deze wedstrijden over hoefbeslag dienen wel goed voor oogen te houden, dat er een groot principieel verschil tusschen beide bestaat.

In 't eerste geval is het een beoordeeling wie in staat is goed, of het beste werk te leveren. In 't tweede geval, welk paard met goed verzorgde voeten op de keuring komt.

Aan wie de prijzen moeten worden toegekend, aan den smid of aan den eigenaar, is wellicht een punt dat Uw nadere aandacht zal vragen.

De heeren Schieman en Breukink werden als bestuurslid herkozen.

Daar de regeling betreffende de distributie van de boeken Hoefkunde en Hoefbeslag niet heeft voldaan werd besloten aan de Cursusleiders en Onderwijzers een gewijzigde regeling toe te zenden.

De heer Vossers (Maastricht) stelde de vraag of er geen uniforme voorschriften voor de keuring over hoefbeslag op de Premiekeuringen opgesteld zouden kunnen worden. Hierop volgde een uitvoerige discussie.

De heer Vogels was van meening dat hoefbeslagwedstrijden ver de voorkeur verdienen boven de keuringen over hoefbeslag op de premiekeuringen.

De voorzitter betoogde, dat in de keuringen over hoefbeslag toch wel iets goeds zit. Er zit een prikkel in om het hoefbeslag op beter peil te brengen. Deze gedachte moeten wij toejuichen.

De heer Vossers zou het wenschelijk achten dat bij bekroning eigenaar en smid beiden een prijs ontvangen. Door samenwerking van eigenaar en smid gaan wij in de goede richting.

Besloten werd, dat het Bestuur deze zaak nader zal bezien en dat een schrijven daarover zal worden gericht aan alle Stamboeken.

Op de namiddagvergadering waren aanwezig: De inspecteur van het Landbouwonderwijs Ir. v. Leijnes Bakhoven, Prof. Dr. v. d. Plank, Prof. Dr. Hartog en Dr. Gallandat Huët en eveneens de nieuw geslaagde onderwijzers, die allen als lid toetraden.

Prof. v. d. Plank, het woord verkrijgende ter inleiding van punt II van de agenda, nam als uitgangspunt de gevoerde gedachtenwisselingen in „De Hoefsmid”, welke het gevolg waren van het op de vorige Jaarvergadering behandelde onderwerp: „Nieuwe gezichtspunten over de theorie hoefbeslag”.

In de gevoerde polemiek is de zaak zoo gesteld: Moeten wij voor de goede uitoefening van het hoefbeslag No. 1 kijken naar de voetas, of meer kijken naar de afslijting van de oude ijzers.

Veel paarden komen eerder met de verzenen op den grond en vertoonen toch geen sterkere slijting aan de takken.

Over het buiten of binnen optreden en de afslijting hebben wij vorig jaar reeds een felle discussie gehad.

De heer Crezée heeft de zaak wel objectief gesteld, al verschillen de inzichten. Spreker meent, dat het meerendeel der aanwezigen en ook zij, die in „De Hoefsmid” daarover schreven, meer waarde toekennen aan de rechte voetas, dan aan het vlak optreden.

Naar aanleiding van het met een □ geteekende stuk in „De Hoefsmid” zou spreker willen opmerken dat hij nooit in de gelegenheid was een groot aantal in de natuur levende paarden te zien. De uit de natuur afkomstige dieren in den dierentuin hebben bijna alle ongelukkige voeten.

De heer Bolder deed eenige mededeelingen over praktische proeven, genomen aan het Instituut voor Hoefkunde.

Beslagen werd een paard waarvan rechts achter de buitenwand recht en nauw was, de binnenwand schuin en wijd, de voetas naar buiten gebroken en in gang buiten optredend met afslijting van den buitentak. Volgens de theorie van het optreden zou van dezen voet buiten meer afgenomen moeten worden. Wij hebben dat niet gedaan, doch zoo besneden, dat de voetas bijna recht werd. Het ijzer werd binnen nauw gepast en buiten eveneens, om den voet ruimer te maken.

Volgens de thans geldende theorie zou het ruim gepast moeten zijn.

Persoonlijk was spreker een tegenstander van ruim passen en veel garnituur. Zijn ervaring was, dat bij **ruim** passen **nauwe** hoeven ontstaan.

De heer Kerkhaert verklaarde vorig jaar dat de heele wereld voor den hoef garnituur is. Spreker was het daarmee eens. Dit proefpaard werd tegen alle theorie in beslagen, de afslijting was in geen geval erger geworden, eerder verbeterd en de hoef was wijder geworden aan de buitenhelft.

De foto's en opmetingen hebben dit bewezen. Een hengst werd beslagen met zoo weinig garnituur als hij voor klapijzers en het paard heeft beste voeten. De hoeven werden niet nauwer doch ruimer.

Spreker zou het op prijs stellen, wanneer de onderwijzers zelf ook deze proeven zouden nemen en de resultaten daarvan opsturen aan het Instituut voor Hoefkunde.

Wanneer wij allen medewerken, kan blijken of wij als richtlijn bij het besniden moeten nemen de rechte voetas, of de afslijting van het ijzer.

De heer Bruntink deelde een ervaring mede uit zijn practijk.

spreker kreeg een harddraver uit Duitschland in beslag, waarvan de voorijzers 2,5 c.m. en de achterijzers 4 c.m. langer waren dan de hoeven. Hij had

korter ijzers ondergelegd en toen was het mis. Nadat weer lange ijzers onder waren gelegd won het paard 4 eerste prijzen.

Naar sprekers meening was dat toe te schrijven aan het flink steun hebben op den bodem.

Prof. v. d. Plank vestigde er de aandacht op, dat wij zoo'n geval individueel moeten bekijken. Dat paard was getraind op die lange ijzers. Een volgehouden training op korte ijzers zou wellicht op den duur betere resultaten hebben gegeven. Wij kunnen moeilijk algemeene regels geven en niet altijd aan het boekje vasthouden. Bij harddravers komt het er op aan het gewicht op de juiste plaats te brengen.

Wij mogen echter uit zoo'n geval niet generaliseeren. Dat groote garnituur zal in 't algemeen niet opgaan.

De heer Bruntink kan weinig garnituur bij steile buitenwanden geen mooi beslag vinden.

De heer Schieman gaf als zijn meening, dat wij met voorbeelden zooals de heer Bolder gaf, op den goeden weg zijn. Bij een omgekeerd geval zou spreker de buitenwand wel verlagen.

Het meerdere garnituur achtte spreker alleen nuttig voor 't zicht.

No. 1 is de voetas recht.

De meerdere afslijting zal ontstaan door het afdunnen.

Voor spreker weegt het zwaarst dat de hoefsmeden zelf een oordeel kunnen vormen.

De heer Ritsema is het met Schieman eens, dat daaraan aandacht moet worden geschonken. Het genoten onderwijs moet die waarborg geven; en de leerstof moet richtsnoer zijn.

De Inspecteur van het Landbouwonderwijs, de heer Ir. van Leijnes Bakhoven stelde de uitnoodiging zeer op prijs en wenschte de Vereeniging geluk met haar 20-jarig jubileum, in 't bijzonder den voorzitter, die deze 20 jaren onafgebroken leiding gaf; een feit, dat niet veel voorkomt.

De taak der Vereeniging is mooi, daar de nadruk gelegd wordt op het op hooger peil brengen van het hoefbeslag.

Dat de Vereeniging tot dat doel bijdraagt, staat voor spreker vast en hij hoopte van harte, dat onder deze eminente leiding de Vereeniging haar belangrijke taak zal kunnen verrichten.

De heer Oostwoud wilde voor zijn vertrek eenige woorden tot de vergadering richten.

Spreker gebruikte daarvoor een oude legende.

In de middeleeuwen woonde een hoefsmid aan 't eind van een oprijlaan, die uitzicht gaf op den landweg.

Voor de werkplaats staande, kon hij in de verte de stofwolk zien, waaruit ten slotte de paarden te voorschijn kwamen, die hij van een nieuw beslag moest voorzien.

Op zekeren dag kwam uit die stofwolk een ridder te paard, die voor zijn ros een nieuw beslag wenschte.

De smid maakte voor het paard een span ijzers. De ridder nam deze ijzers en brak deze middendoor. Zij waren voor zijn paard niet goed.

Het tweede stel ijzers onderging hetzelfde lot. Het derde paar, waaraan

door den smid groote zorg was besteed, kon de goedkeuring van den ridder wegdragen.

Met deze ijzers werd het paard beslagen.

Na volbrachten arbeid betaalde de ridder met een geldstuk. De smid nam dat tusschen zijn niet minder sterke vingers en brak het middendoor met de woorden: „dat is voor mij niet goed”. Een tweede geldstuk kon ook den druk van zijn sterke vingers niet weerstaan.

Ten slotte nam de ridder een goudstuk zoo zwaar, dat het niet gebroken kon worden en dus goed was.

Wat kunnen wij, aldus spreker, uit dat oude verhaal leerèn?

In de eerste plaats, dat wij hebben te zorgen dat ons werk **goed** is.

Ten tweede dat wij **recht** hebben voor goed werk een **goede** belooning te ontvangen.

Namens den B. S. P. N. bracht spreker de gelukwensch over met het 20-jarig jubileum.

De samenwerking tusschen Uwe Vereeniging en onzen Bond is goed en wanneer wij elkander ontmoeten zullen wij elkander tot steun zijn.

De voorzitter bedankte de heeren van Leijnes Bakhoven en Oostwoud voor hun aanwezigheid en sprak de hoop uit, wanneer wij hulp noodig mochten hebben, te mogen rekenen op medewerking.

Hierna werd het huishoudelijk gedeelte van de vergadering gesloten en werd de feestvergadering voortgezet in den wintertuin van het restaurant.

De voorzitter opende de feestvergadering met een welkom aan de genoodigden.

Wij stellen, aldus spreker, het op hoogen prijs, dat zij niet alleen onze Vereeniging steunen en het hoefbeslag in 't algemeen met hun voorlichting dienen, doch ook ons de eer aandoen, dit tweede tienjarige jubileum met ons te willen herdenken.

Vervolgens gaf spreker een overzicht van het ontstaan der Vereeniging en van het werk, dat in deze Twintig jaren werd verricht.

Wij zullen daarvan enkele punten aanstippen.

Reeds in Mei 1912 werd overwogen of oprichting van een vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag mogelijk zou zijn. Aanvankelijk gaven 7 van de 14 toen reeds gediplomeerden gehoor aan een oproep. Het heeft echter nog tot Januari 1916 geduurd voordat definitief tot oprichting werd besloten.

Op Paaschmaandag van 1916 werden statuten en huishoudelijk reglement vastgesteld. Als bestuursleden werden gekozen: M. Ritsema te Appingedam, U. v. Waasbergen te Oud-Beijerland en J. Ph. Huitink te Ruurlo. Later werd het Bestuur aangevuld met de heeren H. Vossers en F. Falkenhage.

Allereerst werden stappen gedaan tot het instellen van een examen ter verkrijging van het Rijksdiploma als Hoefsmid. Deze pogingen werden bekroond en in 1919 werd voor 't eerst het examen afgenomen. Ten tweede werd bereikt, dat alleen Rijks-gediplomeerde Onderwijzers les mochten geven aan de hoefbeslagcursussen en dat het salaris voor het geven van de lessen aanmerkelijk werd verhoogd.

Verschillende circulaires werden verzonden aan Stamboeken, keuringsinstel-

lingen, Ambachtsscholen enz., met verzoek aandacht te willen schenken aan het hoefbeslag. Het instellen van de voorbereidende cursussen was mede het werk onzer vereeniging.

Verder bereikten wij, dat in Zeeland een Hollandsche leerkracht werd benoemd en niet een Belgische, zooals in de bedoeling lag.

Toen bleek, dat 16 lessen niet meer voldoende waren om den cursisten alle onderdeelen van het hoefbeslag bij te brengen, is op ons verzoek het aantal op 20 gebracht.

Tal van onderwerpen, zoowel theoretisch als practisch, zijn op onze jaarvergaderingen behandeld. Aan allen, die daaraan hebben medegewerkt en steun hebben verleend aan het welslagen van ons streven, bracht spreker dank. In de eerste plaats zou spreker daarbij willen noemen de naam van den heer A. W. Heidema, die vóór en tijdens de oprichting en ook in de verdere vereenigingsjaren, ons met raad en daad terzijde stond.

Verder Dr. H. K. v. d. Zande v. h. Inspecteur van het Landbouwonderwijs, die steeds ten volle belangstelling toonde voor het hoefbeslag en steeds een willig oor had voor alle verbetering op gebied van het hoefbeslagonderwijs en de belangen van het onderwijzend personeel.

Vervolgens wijdde Spreker eenige woorden aan de nagedachtenis van wijlen Prof. Dr. H. M. Kroon, die zooveel heeft bijgedragen om de opleiding tot hoefsmeden te volmaken. Aan zijn werken danken wij de oprichting van het geheele hoefbeslag-onderwijsstelsel, zooals dat thans is ingericht. Ook den heer van Angeren, die thans door ziekte niet aanwezig kon zijn, bracht spreker dank voor alle toewijding, waarmee hij steeds het onderwijs heeft gediend.

Aan Prof. Dr. G. M. v. d. Plank bracht spreker dank voor de behandeling van de verschillende onderwerpen op onze vergaderingen. Speciaal herinnerde spreker daarbij aan het onderzoek naar de belasting van den hoef, waarvan ons op zeer interessante wijze de proeven in het Instituut van Hoefkunde zijn getoond. Vervolgens noemde spreker Dr. Gallandat Huet, die in verschillende functies reeds jaren het hoefbeslag en de hoefsmeden heeft gediend en die wij als trouwe gast steeds op onze vergaderingen mogen begroeten. Het Bestuur bracht spreker dank voor hare medewerking; in 't bijzonder den heer Huitink, die naast hem 20 jaar lang op zoo accurate wijze het beheer over de financiën heeft gevoerd.

Veel is er in ons 20-jarig bestaan op 't gebied van hoefbeslag veranderd. De ouderen onder ons hebben nog den tijd gekend, dat het paard bij het vervoer hoogtij vierde, in 't bijzonder het rijuigpaard, 't welk thans vrijwel geheel van de baan is. Er is bijna geen stad meer, waar nog een flinke stalhouderij is te vinden.

Met het verdwijnen van deze bedrijven is een mooi en veeleischend stuk werk voor de hoefsmeden verloren gegaan. Vele hoefsmeden werden genoodzaakt andere middelen van bestaan te zoeken.

Op tal van plaatsen wordt thans de ruitersport beoefend, hetgeen wij natuurlijk toejuichen.

Voor de daar wonende smeden levert dat werk op, daar voor deze paarden goed beslag wordt gevraagd. Evenzoo is het met de paarden, die ter keuring

moeten verschijnen. Meermalen wordt dan geëischt om paarden met kleine of groote afwijkingen in stand en gang zoo te beslaan, dat zij vrijwel normaal worden.

In 1932 was het voor onze Vereeniging een groote teleurstelling, dat de opleiding van de onderwijzers werd stopgezet.

Vorig jaar hadden wij het genoeg een gunstig antwoord op ons adres aan den Minister tot wederinstelling van den cursus te mogen ontvangen. Aan den Inspecteur brengen wij onzen dank voor zijn onmisbare medewerking. Het verblijdt ons ten zeerste, dat de opleiding weer wordt voortgezet. Naar onze bescheiden meening vormt het corps onderwijzer-hoefsmeden de kern van de hoefsmeden in Nederland, waarvan veel ten goede kan uitgaan. Wij ouderen zullen aanstonds plaats moeten maken voor de jongeren onder ons, en wanneer zij eenmaal de leiding zullen hebben, dan hopen wij dat zij het doel, dat wij steeds hebben beoogd en nagestreefd, n.l. het hoefbeslag op een **zoo hoog mogelijk peil te brengen**, zullen voor oogen houden.

Door Prof. Dr. Hartog, Prof. Dr. v. d. Plank, Dr. Gallandat Huet en den heer Kupers werden tafelspeeches gehouden, waarbij de jubileerende Vereeniging werd gelukgewenscht en die zeer zeker bijdroegen tot verhooging van de stemming.

De heer Kerkhaert bedankte namens de leden het Bestuur voor de wijze, waarop zij dezen dag had voorbereid.

Intusschen was voor de meeste leden het uur van vertrek aangebroken, om nog dien avond eigen haard te bereiken.

Wij meenen te mogen zeggen, dat wij op een goed geslaagden dag kunnen terugzien.

H. Vossers, Secretaris

EXAMEN VAN DEN CURSUS 1935, VOOR OPLEIDING VAN ONDERWIJZER IN PRACTISCH HOEFBESLAG

Voor het examen van b.g. cursus, hetwelk gehouden werd te Utrecht, op 23, 24 en 25 Januari l.l. slaagden de H.H.:

Th. H. Bolder te Angeren, G.; J. W. J. v. d. Bosch te Nijkerk, G.; A. Dijkslag te Ankum, gem. Dalfsen; K. Goos te Ginneken-Breda, N.-Br.; A. Lettink te Vorden, G. en W. Vermeer te Haaren, N.-Br.

VERSLAG VAN HET EXAMEN VOOR AANSTAANDE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG

De Commissie belast met het toezicht op het afnemen van het examen van deelnemers aan den in 1935 gehouden cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag, verbonden aan de Veeartsenijkundige Faculteit der Rijks-Universiteit te Utrecht, heeft de eer Uwe Excellentie verslag te doen van het desbetreffende examen.

Het examen vond plaats op 23, 24 en 25 Januari 1936.

Alle deelnemers aan bovengenoemden cursus, aangevangen begin Februari 1935, hebben zich tot het examen aangemeld en dit werkelijk afgelegd.

In overeenstemming met het aan Uwe Excellentie toegezonden rooster heeft het examen bestaan in een theoretisch en een practisch gedeelte.

Het examen in theoretische hoefkunde werd in den namiddag van den 23sten Januari van 1.30 tot 5.30 uur afgenomen, aan iederen candidaat 40 minuten, waarvan een gedeelte strekte tot onderzoek in hoeverre hij de bekwaamheid bezit om als onderwijzer op te treden.

Het practisch gedeelte heeft voor iederen candidaat bestaan uit de volgende onderdeelen:

1. Het beoordeelen van een paard met het oog op het besnijden van een voorhoef en het besnijden van dezen hoef.
2. Het vervaardigen van een paar voorijzers, waarvan één bestemd voor dezen hoef.
3. Het beslaan van dezen hoef.
4. Het maken van een modelijzer, bestemd voor een hoef van afwijkenden vorm.

De werkzaamheden voor de drie eerste onderdeelen werden verricht in den ochtend van 24 Januari van 9—12.30, terwijl de vervaardiging der onder 4 genoemde ijzers geschiedde in den namiddag van 2 tot 4 uur.

5. Het besnijden van een abnormalen hoef.
6. Het maken van een hoefijzer voor dezen hoef.
7. Het beslaan van dezen hoef.

De onder 5, 6 en 7 genoemde onderdeelen werden verricht in den voormiddag van den 25sten Januari van 9 tot 12 uur. Zoowel bij het beoordeelen van een paard als bij het maken van ijzers werd de toewijzing telkens bij loting uitgemaakt.

Aan alle candidaten kon het diploma worden uitgereikt.

De geslaagden in alphabetische volgorde zijn:

1. Th. H. Bolder te Angeren.
2. J. W. J. v. d. Bosch te Nijkerk.
3. A. Dijkslag te Ankum.
4. K. Goos te Ginneken.
5. A. Lettink te Vorden.
6. W. Vermeer te Haaren. N.-Br.

AAN DE REDACTIE VAN HET ORGAAN VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG

Ankum, 30 Jan. 1936.

Mijnheer de Redacteur,

Gaarne zien ondergetekenden onderstaande regelen opgenomen in de Hoefsmid. Bij voorbaat dank.

Als jong geslaagden, dus als de jongste garde van het corps onderwijzers, voelen wij ons ten zeerste verplicht onzen dank te brengen aan Prof. Dr. v. d. Plank, en aan den heer Bolder, voor de moeite en de arbeid, welke zij gehad hebben, om ons zoover te brengen. Dat men ons waardig heeft gekeurd, tot de gelederen toe te treden, was voor ons een blijde dag, vooral na de dagen van spanning, welke er aan vooraf gingen. De feestelijke ontvangst die ons is bereid, is aan niet velen nog ten deel gevallen. De

eerste 20 jaren zijn zonder ons voorbij gegaan. Maar bij het begin van de volgende route hopen wij ook onze schouders te mogen zetten onder den last, die nu al 20 jaren door enkele anderen is gedragen. Wel zullen onze schreden in den beginne nog wankel zijn, maar gesteund door alle collega's zullen zij naar wij hopen steeds vaster worden.

De wensch geuit door onzen eminenten Voorzitter de heer Ritsema, zullen wij trachten te volbrengen Dit eene staat vast, wij zijn al beloofd, voordat wij iets hebben gepresteerd. Niet alle dagen krijgt men toch gebakken hoefijzers met gummizolen en straalschenkels, dat alles ligt vast in de maag, en kan men jaren op verder. Ook de Synovia zal voor onze bewegelijkheid zorg dragen. Allen hiervoor dus hartelijk dank.

De j.l. geslaagden tot onderwijzer in Practisch Hoefbeslag.

Van links naar rechts (staand) Th. H. Bolder te Angeren (G.); K. Goos te Ginneken Breda; W. Vermeer te Haren (N. Br.); J. (zittend) J. W. J. v.d. Bosch te Nijkerk (G.); A. Dijkslag te Ankum (gem. Dulpfen); A. Lettink te Oorden (G.)

DE RECHTE VOETAS.

Zoals de redactie opmerkte, bestaat er voor dit onderwerp groote belangstelling en terecht, want het geldt hier een gedeelte van de hoefkunde, dat buitengewoon belangrijk is, niet alleen voor theoreticiën, „fantasten“ (overgenomen van den heer Fr. Steding), waar ook voor den practischen hoefsmid. Het gaat om een van de hoofdzaken bij het hoefbeslag: Wat moet leiddraad zijn bij het besnijden van den voet, meer speciaal van den „buiten optredenden“ hoef.

De meeningen over slijting van het oude ijzer, niet vlak optreden, gebroken voet, en de behandeling daartegen, zijn steeds verdeeld geweest; en het is

spanning de beweging van het been, waarbij de ondervoetsbeenderen (hoefbeen, kroonbeen en kootbeen) in de gewrichten **vast** op en in elkaar sluiten; bij belasting van het been wordt deze aansluiting **zoo hecht**, dat thans alleen een **grootte** kracht in staat zal zijn, in den aangenomen centralen stand van deze beenderen, in zijdelingsche richting, verandering te brengen. De anatomische bouw van de gewrichtsvlakten steunt deze opvatting in niet geringe mate. De minste zijdelingsche verplaatsing **moet** dan reeds ongelijken druk in de gewrichten veroorzaken. Wordt nu het hoefbeen bij het vlakdraaien door den hoefschoen uit z'n aangenomen en stevig gefixeerden stand **gewrongen**, moet dit als logisch gevolg hebben, dat **primair** een **wringing in het hoefgewricht** optreedt.

Zeer zeker zullen ook het kroonbeen met het kroongewricht en het kootbeen met het kootgewricht bij deze wringing een grooter of kleiner aandeel mee krijgen, doch primair acht ik **het hoefgewricht de zetel van de wringing**, omdat dit in ieder geval bij het vlak draaien van het hoefbeen de eerste aanval te verwerken krijgt. Om deze reden en om de zaak zoo eenvoudig mogelijk te houden, heb ik alleen het **hoefgewricht** genoemd.

De ondervoet wordt dus bij het vlak draaien vrijwel in z'n geheel in zijdelingsche richting **geforceerd** door inwerking van de **grootte kracht, de lichaamslast**.

Het wezen van vlak draaien mag alleen in dit verband beoordeeld worden! De heer Kuipers meent, „dat **van een correctieve naar buiten of naar „binnenplaatsing wel nooit sprake zal zijn.**”

Waarom zou dit **niet** plaats kunnen hebben?

In de eerste plaats weten we, dat het paard zonder eenige moeite de beenen geheel willekeurig zijdelings **kan** plaatsen en in de tweede plaats is in de praktijk afdoende gebleken, dat bijv. chronische pijnlijke toestanden of langdurige onaangename gewaarwordingen inderdaad verandering in de plaatsing van één of beide beenen, ook in zijdelingsche richting, **kunnen** teweegbrengen.

Om deze reden komt het mij aannemelijk voor, dat dit verschijnsel zich ook zal voordoen bij paarden, die bij het „**optreden**” of „**vlakdraaien**” eventueel een gevoelige onaangename gewaarwording zullen opdoen. Deze veranderde plaatsing kan zoo gering zijn of zoo geleidelijk ontstaan zijn, dat ze met gewone waarneming aan het oog ontsnapt.

In mijn vorige artikel heb ik de behandeling tegen strijken in dit verband aangevoerd; mij dunkt, dit zegt ons toch iets! Wat **de eerste aanraking met den bodem** betreft, het komt mij voor, dat de heer Kuipers de zaak wat onderschat, als hij spreekt van **een „zacht aanvoelen, vooral in stap”**. Wel is waar kunnen rijpaarden met hun vaak geringe knie-actie dien indruk wekken; als men echter in de stad de trekpaarden op de keien hoort en ziet stampen, geeft dit een heel andere indruk. Trouwens als men ziet wat reeds in een paar dagen aan een „optredenden” ijzertak is gesleten, terwijl aan den anderen tak de nagelkoppen ternauwernood zijn weggelopen, is men overtuigd, dat hier wel degelijk een ernstige onregelmatigheid in het spel is.

Ten slotte zegt de heer Kuipers, dat „**de grootte schok eerst komt, wanneer**

„de voet reeds lang vlak is gedraaid” en hierop is diens conclusie gebaseerd: „streven naar de rechte voetas onder alle omstandigheden. In dit verband wijst de heer K. op de nadeelige gevolgen, die kunnen ontstaan, als het volle lichaamsgewicht zou komen te rusten op een **gebroken voetas**.

In 't kort is dus de gedachtengang van den heer Kuipers als volgt: de **voetas recht; optreden op den buitentak bij de eerste aantaking met den bodem**; welke aanraking vrij zacht is — **vlak draaien** van den hoof en pas daarna de **grootte schok**, waarbij het volle gewicht op de **rechte voetas** komt te drukken; ten slotte wat **méer slijtage** aan de ijzers (buitentak).

Aan deze redeneering ontbreekt iets en wel de **verklaring** voor het ontstaan van de **méerdere slijting van den buitentak**. In welk stadium gebeurt dit? Moeilijk kan ik me indenken, dat in het eerste, meer gemoedelijke, stadium **zooveel méer** ijzer zal kunnen slijten. En als het tijdens den grooten schok gebeurt, zal de lichaamslast hoofdzakelijk op de buitenste hoofhelte moeten drukken met het logische gevolg, dat in deze, rechte voetas alle wringingen in optima forma aanwezig zullen zijn.

„De meerdere slijtage van ijzers” vraagt dus dringend om nadere toelichting. Ten slotte kan ik me niet vereenigen met de gelijkschakeling in hun gedragingen van den **belasten vlak gedraaiden hoof met rechte voetas** met den **belasten normale hoof met rechte voetas**, tot welke consequentie het betoog van collega Kuipers toch feitelijk voert.

De heer Vossers heeft ongeveer dezelfde meening over den „buiten optredenden” hoof als Prof. v. d. Plank gaf in „De Hoefsmid” van 15 Nov.. Zij beiden hebben waargenomen, dat, als bij een sterk afslijtenden **buitentak de buitenwand méer wordt besneden**, een nog sterkere slijting van den **buitentak plaats heeft**. Wordt daarentegen de binnenwand méer besneden, dan wordt de sterke afslijting daardoor niet opgeheven.

Voor den heer Vossers zelf klinkt het **tegenstrijdig**, voor mij haast **ongelooflijk**. Met den besten wil kan ik me theoretisch geen oorzaak indenken, die zulke grillige gevolgen kan teweegbrengen. De heer Vossers wijt het aan lichaamsbouw en gang, m. a. w. weet er ook geen raad mee.

Mijn meening is, dat hier aanwezig is een afwijking in den bouw van de gewrichtsvlakten in het hoofgewricht, die oorzaak is, dat de **beenige voetas blijvend gebroken** is. Op deze theorie steunt het **inkorten van den buitenwand**, zooals in mijn vorige artikel uitvoerig uiteengezet is. Alleen op deze wijze is vlak of vlakker optreden te bereiken, alsmede een meer evenredige verdeling van de lichaamslast in alle deelen van den ondervoet.

De praktische toepassing van deze theorie heeft mij in zooverre voldaan, dat het „**optreden**”, zoo niet geheel weg, dan toch in ieder geval **zichtbaar verminderd was**.

Ervaringen als Prof. v. d. Plank en de heer Vossers mededeelen, stemmen echter weinig hoopvol. Over waarnemingen valt niet te twisten en theoretisch lijkt de zaak hiermede op het doode punt vastgelopen.

Hoe troosteloos het geval echter ook moge schijnen, opgeven is het laatste. Voortgezette proeven zullen uiteindelijk tot het juiste inzicht leiden.

Met den heer □ kunnen we het ten slotte **allen eens zijn**, dat hier het eenige

afdoende recept is: „wegfokken, wat in de smederij slechts kunstmatig en dan nog veelal tijdelijk verholpen kan worden”.

De heer Tangelder laat een ander geluid hooren. Deze stelt niet steeds de „rechte voetas” als richtsnoer, maar laat het van het geval afhangen of de voetas dan wel de aanwijzing van het oude ijzer gevolgd zal worden. De heer Tangelder streeft naar vlak optreden op den bodem en maakt de „rechte voetas” hieraan ondergeschikt.

Het doet me genoegen, dat hier een stem uit de praktijk de „rechte voetas” een „tot hiertoe en niet verder”, toerpept. Zooals ik in mijn vorige artikel reeds schreef, moet de smid het besnijden richten niet alleen naar de voetas, beoordeeld bij den stand, maar tevens naar de neiging van de voetas tijdens den gang in het zweefmoment.

Heeft de voetas neiging tot breking in een of andere richting, komt dit vanzelf tot uiting in meerdere slijting van het ijzer aan die zijde en de smid weet, wat hem te doen staat.

Het spreekt vanzelf, dat in gevallen, waarbij ernstiger fouten aanwezig zijn of dreigen te ontstaan, hiermede rekening gehouden dient te worden. Dus handelen naar omstandigheden!

Evenals in mijn vorige artikel heb ik ook hier weer het oog gehad op **werkpaarden**, en niet op veulens, jonge paarden of andere gevallen, waarbij een of andere correctie als doel gesteld is.

B. C r e z é e.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid der redactie)

Uw naschrift op mijn ingezonden artikel dd. 19 Dec. '35 en verschenen in „De Hoefsmid” van 15 Jan. jl. is mij gedeeltelijk een welkom object om verder van gedachten te wisselen over de vraag welke vaklectuur het meest nuttig is om voor bespreking in bovengenoemd maandblad in aanmerking te komen. Wanneer U en ik één en ander zoo heel verschillend zien komt dat n. m. m. omdat wij de zaak niet door één en denzelfden bril aanschouwen. U bekijkt de kwestie grootendeels van wetenschappelijk standpunt terwijl ik, overtuigd dat een rationeele uitvoering van hoefbeslag nooit een wetenschappelijken ondergrond missen kan noch missen mag, door mijn professie de zaak tevens met groote aandacht van den practisch-technischen kant bezie. Alvorens echter verder te gaan wensch ik nadrukkelijk te betoogen, dat het geen oogenblik mijn bedoeling is met dit mijn epistel iemand onder de lezers van dit maandblad te grieven en nog minder te krenken. Wanneer dan ook in mijn verder betoog mijn pen, tegen mijn bedoeling in, eens wat scherp mocht zijn verzoek ik eventueel den lezer de betreffende passage niet als blijk van verachtelijke miskennis te zien doch wanneer de schoen hem past: hij trekke hem aan en hij doe er zijn voordeel mee. Thans ter zake! Een verslag van een keuring kan, als aanvulling, ons maandblad goede diensten bewijzen, doch men heeft er alvorens het in „De Hoefsmid” verschijnt, reeds uit een hippisch blad kennis van kunnen nemen. Beschouwingen over Draverbeslag van de hand van een bekend pikeur, zijn voor mij persoonlijk ook nu nog van groote waarde omdat ik vroeger, voor het Totalisatorverbod, heel veel Dravers, waaronder de paarden van destijds de meest bekende en grootste stallen

heb beslagen. Onder mijn verzameling nieuwe en gebruikte Draverijzers, onder welke laatste er zijn van buitenlandsche cracks, bevinden zich exemplaren, waarvan men vroeger in de Hollandsche pikeurswereld niets wilde weten. Eveneens was men hier toen afkeerig van de methode van besnijden, die men als regel in het buitenland voorstond en las ik het betreffende artikel met te meer genoegen omdat er uit bleek, dat men hier te lande thans bezig is zijn inzichten i. z. het Draverbeslag in m. i. gunstigen zin te wijzigen. Wanneer ik mij verder b.v. bij een polemieek over de rechte voetas niet bevredigd voel, vindt dat o. m. zijn aanleiding in het feit, dat men i. z. slijtage van het ijzer of iets verzwijgt of eenige voorname factoren over het hoofd ziet. Langjarige bestudeering van deze materie, experimenteren, onderlinge uitwisseling van gedachten zoowel mondeling als schriftelijk met vooraanstaande Hollandsche en buitenlandsche Hoefbeslagspecialiteiten, hebben voor mij over deze kwestie een ander licht doen schijnen, waarbij naast het besnijden tevens ijzerkeuze, smeden, richten en passen van het betreffende ijzer enz. buitengewoon belangrijk zijn. Vandaar o. a. dat ik in dit maandblad zoowel als in andere organen **schrijven moest zoals ik geschreven heb.** Dit vraagstuk is proefondervindelijk voor geen versterkte theoretische oplossing vatbaar! Vandaar Uw erkenning op pag. 14 van „De Hoefsmid” 1936: hoewel men meende in de leer van het „Hoefbeslag” het probleem geheel onder de knie te hebben er nog zoo heel veel vragen zijn, die op een goed antwoord wachten. Zeer juist! „Het hoefsmidsvak is een handwerk.” Zonder twijfel! En daarom kan het m. i. in zijn vollen omvang slechts door diegenen beoordeeld, geleid en uitgeoefend worden, die door ernstige studie, practische bekwaamheid en technische vaardigheid dit handwerk dagelijks beoefenen en de school der ervaring met goed gevolg hebben doorlopen.

Utrecht, 19 Jan. '36.

Hoogachtend, Fr. Steding

Waar de geachte schrijver hierboven o. a. zegt:

„Wanneer ik mij verder b.v. bij een polemieek over de rechte voetas niet bevredigd voel, vindt dat o. m. zijn aanleiding in het feit, dat men i. z. slijtage van het ijzer of iets verzwijgt of eenige voorname factoren over het hoofd ziet. Langjarige bestudeering van deze materie, experimenteren, onderlinge uitwisseling van gedachten zoowel mondeling als schriftelijk met vooraanstaande Hollandsche en buitenlandsche Hoefbeslagspecialisten, hebben voor mij over deze kwestie een ander licht doen schijnen, waarbij naast het besnijden tevens, ijzerkeuze, smeden, richten en passen van het betreffende ijzer enz. buitengewoon belangrijk zijn.”

voel ik mij en zeer zeker ook vele lezers met mij, buitengewoon teleurgesteld, dat de langdurige bestudeering van deze materie enz. door den schrijver, hem, in verband met de gepubliceerde meeningen over dit onderwerp, wel aanleiding heeft gegeven zich niet bevredigd te gevoelen doch dat hij er niet toe over is gegaan om zijn eigen zoo goed gedocumenteerde meening tegenover de gepubliceerde te stellen. Laat ons hopen, dat de heer St. dit alsnog zal willen doen, zoodat ook de lezers van dit vakblad zullen kunnen profiteren van het licht, dat voor hem over deze kwestie is gaan schijnen.

Red.

ja, — maar

„De Overwinnaar”

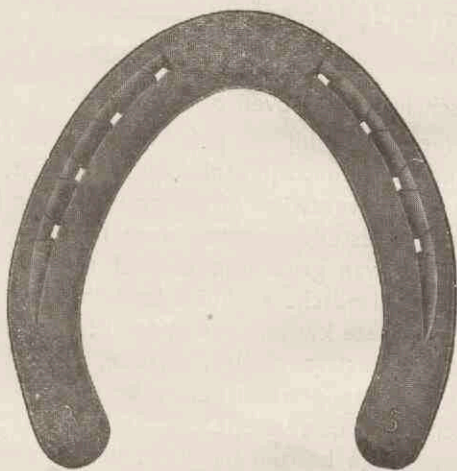
is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-Gravenhage

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland , per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

PRIJS ADVERTENTIËN

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

IETS OVER HET HOEFBESLAG OP DE CENTRALE PREMIEKEURING VAN DEKHENGSTEN GEHOUDEN TE UTRECHT OP 21 FEBR. J.L.

De heeren J. P. Huitink te Ruurlo, H. Breukink te Lochem en ondergeteekende allen bestuursleden van de Vereeniging van Rijks Gedipl. onderwijzers in hoefbeslag in Nederland, hebben een bezoek gebracht aan bovengenoemde centrale premiekeuring, met het doel, om eens rond te zien, of er op het gebied van hoefbeslag iets te doen valt voor onze vereeniging wat kan leiden tot verbetering van hoefbeslag.

Alle voorgebrachte hengsten zijn door ons op beslag beoordeeld.

Het resultaat hiervan is, dat er zeer zeker voor ons wat valt te doen, op welke wijze zal nader door ons moeten worden besproken en voorgesteld. Over 't geheel genomen, kunnen we zeggen, dat er wel zorg aan was besteed, doch niet altijd in goede richting.

Zoo zagen we 4 hengsten van een Eigenaar, waarvan het beslag achter was uitgevoerd met ijzers met slechte zijlippen breed en laag.

De betrokken smid was ook op de keuring aanwezig en troffen we juist toen we bezig waren een der hengsten te beoordeelen. Op onze vraag of hij het beslag zoo uitvoerde op bevel van den Eigenaar, antwoordde hij, dat zulks niet het geval was, maar dat hij het deed, omdat de ijzers dan vaster lagen.

Van alle 4 hengsten was het beslag iets slordig.

Van een 10-tal der voorgebrachte dieren waren vooral de voorhoeven te lang gesloten (waarom?) Het is ons bekend dat er Eigenaren zijn en vooral Handelaren die beslist willen hebben, dat de voorhoeven van hunne paarden lang blijven. Als reden voeren zij aan dat ze dan beter gaan.

Waar hier bij deze 10 hengsten de schuld ligt kunnen wij niet uitmaken, evenwel zijn de fouten gemaakt.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

18 MRT 1936

UTRECHT

Van één andere hengst waren de voorhoeven te veel ingekort, en de toonwand geheel rond bijgeraspt, 't geheel was leelijk.

Waarom had er één zeer zware ijzers onder met verdikte hakken, gesmeed van minstens 1 dms. vierkant, welke ook nog veel te lang waren, voor ons een raadsel.

Bij een ander troffen we juist het tegenovergestelde, waar volgens onze meening te licht beslag onder lag, bovendien te kleine lippen en slecht genageld, 't geheel was prutswerk.

Gelukkig waren er ook nog hengsten met goed verzorgde hoeven, goed besneden en beslagen, enkele wel met te zwaar beslag, volgens onze meening geheel onnoodig.

Er waren er die achter nog met toongewicht waren beslagen.

Onze meening is dat op een keuring als deze alle dieren op normaal beslag moesten staan, het moet in elk geval door de hoefsmiden betracht worden.

De Jury moet toch de voorgebrachte dieren op hun fokwaarde keuren en daarbij behoort ook de gang, en is het daarom volgens onze meening niet juist, om den gang met alle hulpmiddelen op te voeren zooals we dat hier aantreffen.

De beide ter opluistering voorgebrachte hengsten stonden goed en netjes op beslag.

Appingedam — M. Ritsema

DE RECHTE VOETAS EN NOG WAT

Mijnheer de Redacteur,

Over bovenstaand onderwerp verzoekt ondergeteekende beleefd eenige plaatsruimte in „De Hoefsmid”, waarvoor ik UEd. bij voorbaat dank zeg. In de Januari-aflevering ontmoette ik het ingezonden stukje van den heer Fr. Steding en het onderschrift van de redactie.

De heer St. schrijft hier in (bedoelende op zijn stukje in de November-aflevering) „De lezers van „de Hoefsmid” schijnen het echter langs zich heen te laten gaan.” Hierop wil ik den heer St. antwoorden, dat dit bij ondergeteekende niet het geval is geweest dat hij en volkomen met ZEd.'s inzicht in deze meegaat, doch de meening is toegedaan dat hoe minder in deze zaak geroerd wordt, hoe beter dat het is, velen zijn hierin toch niet te overtuigen en velen willen hierin niet overtuigd zijn.

De gedachtengang van den heer St. dat een polemiek over de rechte voet as en dergelijke beschouwingen voor den hoefsmid minder geschikt zijn, deel ik niet geheel. Waar de een geen interesse voor heeft, kan dit bij den ander toch wel bestaan, niet waar?

Toch kan ik mij deze gedachtengang van den heer St. best indenken, daar ondergeteekende, voor een groot deel over het geschrijf betreffende „de rechte voet as” dezelfde meening is toegedaan.

Wanneer ons soort hoefsmiden, die duizendtallen verschillende paarden in hun leven hebben beslagen een dergelijke polemiek met een nuchter oordeel beschouwen, dan geachte heer Redacteur, komt bij ons allicht een klein glimlachje of een licht schouder-ophalen tot uiting.

Dit betreft niet de stof die naar voren wordt gebracht, doch wel het buiten-

gewoon vele wat uiteen wordt gezet en wel door personen die terzake zeer kundig zijn en voor wien ondergeteekende alle respect heeft. Vele dezer theoretische beschouwingen toch, kunnen immers in de practijk direct uitgesloten worden en het is gelukkig, dat de natuur meer ruimte toelaat waar de pennestrijd tusschen de heeren omgaat, want anders zou het voor een paard er treurig uitzien.

Volgens de theorie immers moet het paard bij het besnijden op een vlakken bodem geplaatst worden en vandaar uit is de verdere theoretische besnijding opgebouwd. Hierin ben ik het volkomen eens, omdat er eenmaal een vaststaand richtsnoer moet wezen, maar daar houdt het dan ook mede op, omreden de wegen niet vlak zijn en het paard aldaar soms reeds op tien of twintig passen afstand geen geheel zuivere voetast meer bezit.

Wanneer ik de vraag zal beantwoorden, welke of mijn oordeel is, welk richtsnoer bij de besnijding door mij wordt geprefereerd, de voetast of de afslijting van het oude ijzer, dan is deze beslist in het voordeel van de voetast, zelfs in die mate dat ik mij zelfs niet kan indenken dat men daarvoor het oude ijzer kan nemen.

Wat een onzekerheden bestaan hierin wel niet. B.v. was het ijzer hetwelk afgenomen is, wel goed ondergelegd geweest, was de hoef toen wel goed besneden, welken dienst heeft het paard verricht, zwaar stappend of snel dravende arbeid, hoe waren de wegen, rond of erg rond, was op die wegen druk of weinig verkeer, daar bij druk verkeer steeds rechts zal worden gehouden, waar bij minder druk verkeer dikwijls het midden van den weg wordt opgezocht, hoe is de gang van het bewuste paard, is deze traag of vlug, daar een traag paard recht door kan blijven loopen, doch een die vlug is dikwijls de linkerhelft, die andersom schuin is, moet beloopt om te kunnen passeeren. Welk ras is het, hoe is de bouw en hoe de conditie enz., daar dit alles invloed kan gehad hebben op de afslijting van het oude ijzer. Daarbij komt nog hoe lang heeft een ijzer er soms wel ondergelegd en hoe was dien laatsten tijd daarvan de richting van de voetast, waardoor het ijzer noodgedwongen op een andere plaats zal zijn afgesneden dan waar het behoorde. Zodoende acht ik bij besnijding een richtsnoer te nemen naar het oude ijzer zelfs uit den boot, zelfs verderfelijk.

Ook het besnijden met als richtsnoer, het vlakke neerzetten op den bodem, kan ik niet mede instemmen, vooral omdat hierin een groot gevaar schuilt, voor minder kundigen, die hiermede veel gevaar loopen met den vloeienden inhoud van de hoef spoedig kennis te maken, om van andere bezwaren nog niet te spreken.

Alvorens te eindigen wil ik hier tegelijk even mededeelen dat ik het met den geachten heer Redacteur eens ben, dat de hier te lande gegeven cursussen in hoefbeslag zeer intensief kunnen zijn, mits de daarvoor eerst noodige factoren aanwezig zijn n.l. de reeds genoemde ambitieuze **kundige onderwijzers**; mits hiermede door ZEd. wordt bedoeld zoowel de onderwijzers in de **theorie*** als in de **practijk**, daar de eene onderwijzer ook wel eens de dupe werd van den ander.

Alkmaar, 31 Januari 1936.

T h. A. K o e l m a n.

*) Volkomen juist — Red.

Van één andere hengst waren de voorhoeven te veel ingekort, en de toonwand geheel rond bijgeraspt, 't geheel was leelijk.

Waarom had er één zeer zware ijzers onder met verdikte hakken, gesmeed van minstens 1 dms. vierkant, welke ook nog veel te lang waren, voor ons een raadsel.

Bij een ander troffen we juist het tegenovergestelde, waar volgens onze meening te licht beslag onder lag, bovendien te kleine lippen en slecht genageld, 't geheel was prutswerk.

Gelukkig waren er ook nog hengsten met goed verzorgde hoeven, goed besneden en beslagen, enkele wel met te zwaar beslag, volgens onze meening geheel onnoodig.

Er waren er die achter nog met toongewicht waren beslagen.

Onze meening is dat op een keuring als deze alle dieren op normaal beslag moesten staan, het moet in elk geval door de hoefsmeden betracht worden. De Jury moet toch de voorgebrachte dieren op hun fokwaarde keuren en daarbij behoort ook de gang, en is het daarom volgens onze meening niet juist, om den gang met alle hulpmiddelen op te voeren zooals we dat hier aantreffen.

De beide ter opluistering voorgebrachte hengsten stonden goed en netjes op beslag.

Appingedam — M. Ritsema

DE RECHTE VOETAS EN NOG WAT

Mijnheer de Redacteur,

Over bovenstaand onderwerp verzoekt ondergeteekende beleefd eenige plaatsruimte in „De Hoefsmid”, waarvoor ik UEd. bij voorbaat dank zeg. In de Januari-aflevering ontmoette ik het ingezonden stukje van den heer Fr. Steding en het onderschrift van de redactie.

De heer St. schrijft hier in (bedoelende op zijn stukje in de November-aflevering) „De lezers van „de Hoefsmid” schijnen het echter langs zich heen te laten gaan.” Hierop wil ik den heer St. antwoorden, dat dit bij ondergeteekende niet het geval is geweest dat hij en volkomen met ZEd.'s inzicht in deze meegaat, doch de meening is toegedaan dat hoe minder in deze zaak geroerd wordt, hoe beter dat het is, velen zijn hierin toch niet te overtuigen en velen willen hierin niet overtuigd zijn.

De gedachtengang van den heer St. dat een polemieek over de rechte voet as en dergelijke beschouwingen voor den hoefsmid minder geschikt zijn, deel ik niet geheel. Waar de een geen interesse voor heeft, kan dit bij den ander toch wel bestaan, niet waar?

Toch kan ik mij deze gedachtengang van den heer St. best indenken, daar ondergeteekende, voor een groot deel over het geschrijf betreffende „de rechte voet as” dezelfde meening is toegedaan.

Wanneer ons soort hoefsmeden, die duizendtallen verschillende paarden in hun leven hebben beslagen een dergelijke polemieek met een nuchter oordeel beschouwen, dan geachte heer Redacteur, komt bij ons allicht een klein glimlachje of een licht schouder-ophalen tot uiting.

Dit betreft niet de stof die naar voren wordt gebracht, doch wel het buiten-

gewoon vele wat uiteen wordt gezet en wel door personen die terzake zeer kundig zijn en voor wien ondergeteekende alle respect heeft. Vele dezer theoretische beschouwingen toch, kunnen immers in de practijk direct uitgesloten worden en het is gelukkig, dat de natuur meer ruimte toelaat waar de pennenstrijd tusschen de heeren omgaat, want anders zou het voor een paard er treurig uitzien.

Volgens de theorie immers moet het paard bij het besnijden op een vlakken bodem geplaatst worden en vandaar uit is de verdere theoretische besnijding opgebouwd. Hierin ben ik het volkomen eens, omdat er eenmaal een vaststaand richtsnoer moet wezen, maar daar houdt het dan ook mede op, omreden de wegen niet vlak zijn en het paard aldaar soms reeds op tien of twintig passen afstand geen geheel zuivere voetas meer bezit.

Wanneer ik de vraag zal beantwoorden, welke of mijn oordeel is, welk richtsnoer bij de besnijding door mij wordt geprefereerd, de voetas of de afslijting van het oude ijzer, dan is deze beslist in het voordeel van de voetas, zelfs in die mate dat ik mij zelfs niet kan indenken dat men daarvoor het oude ijzer kan nemen.

Wat een onzekerheden bestaan hierin wel niet. B.v. was het ijzer hetwelk afgenomen is, wel goed ondergelegd geweest, was de hoef toen wel goed besneden, welken dienst heeft het paard verricht, zwaar stappend of snel dravende arbeid, hoe waren de wegen, rond of erg rond, was op die wegen druk of weinig verkeer, daar bij druk verkeer steeds rechts zal worden gehouden, waar bij minder druk verkeer dikwijls het midden van den weg wordt opgezocht, hoe is de gang van het bewuste paard, is deze traag of vlug, daar een traag paard recht door kan blijven loopen, doch een die vlug is dikwijls de linkerhelft, die andersom schuin is, moet belooopen om te kunnen passeeren. Welk ras is het, hoe is de bouw en hoe de conditie enz., daar dit alles invloed kan gehad hebben op de afslijting van het oude ijzer. Daarbij komt nog hoe lang heeft een ijzer er soms wel ondergelegen en hoe was dien laatsten tijd daarvan de richting van de voetas, waardoor het ijzer noodgedwongen op een andere plaats zal zijn afgesneden dan waar het behoorde. Zodoende acht ik bij besnijding een richtsnoer te nemen naar het oude ijzer zelfs uit den booze, zelfs verderfelijk.

Ook het besnijden met als richtsnoer, het vlakke neerzetten op den bodem, kan ik niet mede instemmen, vooral omdat hierin een groot gevaar schuilt, voor minder kundigen, die hiermede veel gevaar loopen met den vloeienden inhoud van de hoef spoedig kennis te maken, om van andere bezwaren nog niet te spreken.

Alvorens te eindigen wil ik hier tegelijk even mededeelen dat ik het met den geachten heer Redacteur eens ben, dat de hier te lande gegeven cursussen in hoefbeslag zeer intensief kunnen zijn, mits de daarvoor eerst noodige factoren aanwezig zijn n.l. de reeds genoemde ambitieuze **kundige onderwijzers**; mits hiermede door ZEd. wordt bedoeld zoowel de onderwijzers in de **theorie*** als in de **practijk**, daar de eene onderwijzer ook wel eens de dupe werd van den ander.

Alkmaar, 31 Januari 1936.

T h. A. Koelman.

*) Volkomen juist — Red.

HET BESLAG IN VERBAND MET VOETAS EN SLIJTAGE VAN HET IJZER

Op grond van feiten in mijn artikel van 19 Jan. 1936 in dit maandblad genoemd ken ik ter oplossing van het onderhavige probleem slechts één antwoord n.l. individualiseeren. Het gaat nu eenmaal niet op om op de vraag wat leidraad dient te zijn bij het besnijden: de voetas of de slijtage van het ijzer één van beiden te noemen. Zoowel het één als het ander is van groote beteekenis en het één zit aan het ander vast. Géén grauwe theorie, géén zich krampachtig vasthouden bij het besnijden aan het streng doorvoeren van den rechten voet as of het lager maken van de hoef op de plaats waar zich de meeste slijtage van het ijzer bevindt kan het gewenschte resultaat te zien geven. Ieder geval, ja zoo noodig iedere hoef, verlangt zijn eigen methode van bewerking. Door alles heen stelle men zich op het standpunt het paard zoo lang mogelijk bruikbaar te houden en het zoo gemakkelijk en goed mogelijk te doen loopen, het aan te brengen beslag overeenkomstig de te verrichten arbeid van het dier correct te verzorgen en **zoo mogelijk** de voet as een gestrekt verloop te geven. Men wachte er zich voor ten koste van den hoef de voet as door middel van het besnijden een gestrekte te doen zijn. Dat is absoluut fout! Geen verknoeide hoeven maken om het doel te bereiken want dan is het middel erger dan de kwaal. Ieder paard heeft behalve recht op zijn voeder, het recht dat zijn hoeven zoo sterk en gezond mogelijk blijven. „No feet no horse"! Wanneer men zich bij het besnijden uitsluitend door het al of niet gebroken zijn van de voet as laat leiden gaat dat heel dikwijls ten koste van de hoeven. Meermalen heb ik kunnen constateeren dat daarbij losse- of holle wanden en andere gebreken over het hoofd werden gezien althans niet met voldoende aandacht werden behandeld en dan later een gestrekt **gesneden** voet as aanleiding gaf tot kreupelloopen. Even belangrijk is het optreden en „abschwingen" (ik ken er geen Holl. vakterm voor) der hoeven en wanneer men dit door middel van het besnijden niet bereiken kan, onverschillig om welke reden, dan trachte men dit door ijzerkeuze, smeden, richten en passen van het ijzer enz. te verkrijgen. Iedere hoef **moet** met zijn volle oppervlakte **in het moment der belasting** op den bodem geplaatst worden of steun kunnen vinden en wanneer dit niet gebeurt ondervindt het paard er de nadeelige gevolgen van in gewrichten, banden en pezen. Wanneer dit met een normaal beslag niet mogelijk is zijn er voldoende hulpmiddelen die toepassing kunnen vinden. Het komt er slechts op aan dezelve juist te kiezen en technisch er de juiste uitvoering aan te geven. Er is hier geschreven **a**: over den buiten optredenden hoef over het sterke afslijten van den buitentak en meen ik te hebben mogen beluisteren dat hierbij voornamelijk bedoeld werd op zware koudbloeds. **b**: Men heeft eveneens gewezen op het feit dat sommige paarden wanneer men zich voor hen plaatst bij het neerzetten der voorhoeven de zoolvlakte zoo duidelijk doen zien en als gevolg daarvan de schenkeleinden het eerst op den bodem plaatsen en dat alles in verband met de vraag waar men zich in deze gevallen bij het besnijden aan te houden heeft: aan het doorvoeren der rechte voet as of aan het lager snijden van **dat** gedeelte van den hoef dat het eerst met den bodem in aanraking komt.

Behalve de hier bedoelde categorieën zijn er in de praktijk van het hoefbeslag op dit gebied nog zoo veel andere afwijkende gevallen die misschien even interessant zijn doch waarvan een bespreking mij nog meer plaatsruimte zou doen vragend dan ik mij thans reeds durf te veroorloven. Ik moet echter uitvoerig zijn ook bij het bespreken van het onder a en b genoemde teneinde den lezer een zoo goed mogelijk inzicht te geven in de methode die ik beoefen. Wanneer zich in mijn smederij geval **a** presenteert, monster ik, even als anders, het paard eerst in stap, dan in draf en vervolgens laat ik hem nog eens 50 M. stappen. Het liefst zie ik hem, wanneer het een zwaar werkpaard is, voor den wagen gespannen. En nu zegt mij mijn ervaring en mijn gevoel of ik mij bij het besnijden uitsluitend aan de theorie van den rechten voetast te houden heb of dat ik dat gedeelte van den hoef waar zich het ijzer het sterkst afgesleten heeft, het meest te besnijden heb. Wanneer ik dan in bepaalde gevallen tot het laatste besluit, heb ik bij de keuze van het aan te brengen ijzer, bij het smeden, richten en passen er rekening mede te houden dat juist het gedeelte waar de hoef het meest besneden is op die plaats en onder sommige omstandigheden tevens er voor en er voorbij, het steunvlak van den hoef door middel van dit ijzer **zooveel mogelijk** vergroot wordt. Wanneer dus b.v. de buitentoon het meest aan slijtage onderhevig is, stuijk ik **zoo noodig daar** mijn ijzer in de breedte, soms **dan** nog wanneer mijn hoefstaf de maat $1\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ laat zien. Deze methode verbiedt het ijzer op de genoemde plaats dikker te doen zijn. Al naar gelang de betr. hoef regelmatig of bodemnauw is gevormd smeed ik de buitenrand van den buitenschenkel recht of sterk bodemwijd, rits en stamp ik dezen vetter of vlakker, al naar gelang mij dit noodig lijkt en druk ik de binnenschenkel smal en bodemnauw. Géén binnenschenkel van een hoefijzer mag dunner zijn dan de buitenschenkel, wèl in bepaalde gevallen event. met het oog op slijten of tot steun van den binnenhoefhelpt langzaam oplopend dikker. In tegenstelling met de theorie over draagrandvlakte van den hoef, draagvlakte van het ijzer en het verdere richten en passen van het ijzer welke theorie men aantreft in het studieboek „Hoefkunde en Hoefbeslag”, rasp ik eerstgenoemde in het bereik der nagelgaten min of meer wat den buitenrand betreft lager, zool, steunsels en straal daarbij zoo min mogelijk besnijddend. Sub II maak ik nooit, tenzij het een hoef met volle doorgezakte of bijzonder gevoelige zool betreft een afhelling doch smeed ik wederom in het bereik der nagelgaten mijn ijzer naar den binnenrand toe dunner opdat alles wat m. i. tot dragen in staat is werkelijk mededraagt. (Een hoef die volgens deze methode besneden en beslagen is, zal zich binnen eenigen tijd, mits zijn overige verzorging goed is, in zéér gunstigen zin ontwikkelen). Sub III is niet de vorm van den hoef aan zijn draagrand mijn uitsluitend houvast doch véél meer de hoornkroon en het verloop der wand vanaf de kroon tot aan den draagrand. **Dat** gedeelte van het ijzer waar zich ten gevolge van het „abschwingen” (excusez le mot) de meeste slijtage doet zien krijgt bij het richten de meeste bocht en tevens de meeste opzet en als regel wordt daar zoo mogelijk het steunvlak het meest vergroot. De onbeslagen hoef ontnem ik er dus zooveel mogelijk alle gelegenheid met den bodem in aanraking te komen doch bij het aanbrengen van het ijzer

geef ik den hoof in veel ruimere mate datgene aan steun terug dat ik hem bij het besnijden ontnomen heb. Het resultaat van deze methode is voor mij aanleiding geweest om alle theorie welke hiermede in oppositie is over boord te gooien. Niet altijd kan noch mag men echter ter plaatse waar de slijtage het grootst is de hoof het meest besnijden doch wel zal men er het ijzer voldoende weerstand doen bieden teneinde o.a. den hoof zoo gezond mogelijk te houden. Ik moge dit met één voorbeeld illustreeren: Meerdere maanden geleden vertoonde zich bij een rijpaard met tamelijk veel bloed aan beide achterbeenen de eerste verschijnselen van „struppiert" zijn. Het dier was voordien aldoor met gladde klapijzers beslagen en sleet dezelve tot het laatst toe vlak af. Thans werd dit anders en vertoonden zich al spoedig tengevolge van dit lijden de eerste verschijnselen van abnormale ijzerslijtage. Teneinde de achterste hoofhelft, zij het dan ook indirect, den bodem weer te doen bereiken en daardoor de opgetrokken pezen te ontspannen, voorzag ik de ijzers zooals in deze gebruikelijk is met lichte, doch voldoende hooge kalkoentjes. Het paard liep op dit beslag goed en dat doet het thans nog. De linkerachterhoef begon zich na korten tijd in een hoof der bodemwijdten vorm te veranderen en tevens werd de slijtage van het ijzer aanmerkelijk meer naar den binnentoon verplaatst. Gezien mijn methode bij het hiervoren beschreven beslag van een zwaar werkpaard zou men wellicht verwachten dat ik nu bij dezen hoof de **binnentoon** meer zou besnijden. Bij de correctie van dit geval had de rechte voetas mijn volle sympathie. Vandaar werd de buitenste hoofhelft meer besneden dan de binnenste (bodemwijdten stand). De binnenschenkel van het ijzer werd breeder gesmeed en langer gehouden dan de buitenhelft en tevens, teneinde het ijzer niet naar buiten te doen verschuiven de binnentoonlip hooger en sterker gemaakt dan de buitenlip. Ten derde en tevens als slot van dit artikel: de voetas en slijtage van het beslag bij het paard dat bij het loopen U, voor het dier staande, de zoolvlakte laat zien. Het ontstaan van dit verschijnsel is niet altijd een gevolg van één en dezelfde onregelmatigheid. Het is wel eigenaardig dat men het bij hoeven met lage, regelmatige en hooge verzenen aantreft. Wij zien het in bepaalde gevallen bij bokhoef, bij rheumatisch hoeflijden (b.v. tengevolge van hoefbevangenheid) verbeend hoefkraakbeen, samenhang storingen der hoornige deelen enz. Ik meen sterk te mogen betwijfelen of er meer verschillende oorzaken tot onregelmatige ijzerslijtage zijn dan juist bij het wegslijten der schenkeleinden en vandaar m. i. het feit dat er zoovele niet geroutineerde smeden zijn die in de methode van besnijden, het kiezen van het ijzer en dergelijke meer „den sprong in het donker doen." Het zij mij vergund nog één voorbeeld te noemen. Eenigen tijd geleden bracht men mij een paard in de smederij uit de omgeving van Utrecht dat m. i. indertijd door een acute hoefbevangenheid moet zijn aangetast (niet te verwarren met chronische hoefbevangenheid!) Het dier had te oordeelen naar den vorm der kroon langwerpige ronde voorhoeven hoewel men er tengevolge van abnormaal besnijden en dito passen een paar circelronde ijzers had ondergelegd. Deze ijzers waren teneinde de schenkeleinden met het oog op daar ter plaatse groote slijtage meer weerstand te bieden, indertijd van vaste kalkoenen voorzien geweest doch nu tot mesdikte afgesleten

terwijl de ijzers in het toongedeelte nog niets geleden hadden. Bij het monstereen van het dier zoowel in stap als in draf, liet dit paard wanneer men zich op eenigen afstand ervoor plaatste, zeer sterk de zoolvlakte zien. Het hoefhoorn was van minder goede constitutie. De eigenaar liet zich bewegen het dier met gladde ijzers te doen beslaan terwijl er op gewerkt werd door middel van het besnijden de voetas gestrekt te doen zijn. Zoowel het één als het ander had niet het gewenschte resultaat waarop ik het voorstel deed dit geval met sluitijzers te behandelen. Bij het smeden, richten en passen van deze ijzers werd terdege met het slijten rekening gehouden. Terwijl het paard na het beslag een rechte voetas vertoonde had ik deze denkbeeldige lijn door middel van het besnijden naar achter gebroken en hem door middel van de lengte van het ijzer, waarbij dan, om de straalesschenkels voldoende te laten dragen, het hart van de sluitijzers sterk naar voren was gebogen, wederom in eere hersteld. Het euvel was hiermede afdoend verholpen.

Fr. Steding

RUBBER-HOEFBESLAG VOOR POLITIE-PAARDEN TE AMSTERDAM

Een proefneming op kleine schaal.

Bij onze ruitbrigade, oftewel de bereden politie, wordt sinds een paar weken een proef genomen met rubberhoefbeslag. Een proef op kleine schaal, want slechts vier paarden zijn ervan voorzien. Reeds een paar jaar geleden is een soortgelijke proef genomen, destijds was het beslag van Zweedsch fabrikaat en ditmaal heeft men met een Duitsche vinding te doen.

De bedoeling van dit rubber-hoefbeslag is het uitglijden van de paarden op asfalt tegen te gaan — met lawaaibestrijding heeft de proef niets te maken, want men kan moeilijk volhouden dat het „kletteren” van de paardenhoeven op straat nu juist lawaai veroorzaakt . . .

Het commando van de bereden brigade wacht thans sneeuw- en ijzeldagen af, om zich een definitief oordeel over de doelmatigheid van het rubberhoefbeslag te vormen.

(Uit het Alg. Handelsblad)

GUMMI-BESLAG.

Sinds eenigen tijd wordt alhier door den importeur L. Hunse te Haarlem een Duitsch gummi-beslag „Adet” in den handel gebracht en is dit o. a. bij de Bereden Afdeeling der Amsterdamsche politie in beproefing genomen. De Hoofdinspecteur van Politie, Commandant der Bereden Afdeeling was zoo vriendelijk, op een desbetreffende vraag, te willen mededeelen hoe deze proefneming tot nog toe is bevallen en schrijft hieromtrent het navolgende:

De importeur van het bedoelde gummibeslag is de heer L. Hunse, Zijlweg 2R, Haarlem, terwijl het beslag van Duitsch fabrikaat is.

Momenteel heb ik 6 paarden op dat beslag loopen en wel 4 sinds November 1935, 1 sinds Januari en 1 sinds Februari van dit jaar.

Bijzonderheden van deze proefpaarden: 4 groote slijters, 1 verbeende hoefkraakbeenderen voor en 1 met zeer lage verzen voor. Vier paarden zijn thans voor de 3e maal beslagen, twee loopen nog (sinds januari en Februari) op het zelfde beslag.

Hoewel de fabrikant beweerde, dat het beslag ook te gebruiken was bij sneeuw en beijzeld straten, is gebleken, dat zulks niet het geval is; wèl, sneeuw en beijzeld straten, is gebleken, dat zulks niet het geval is; wèl, wanneer het weer aan het dooien is, dus wanneer er een waterige massa op de straten ligt.

In de toekomst wordt het beslag evenwel zoo gemaakt, dat er in de takken een kalkoentje ingedraaid kan worden.

De bereikte resultaten zijn tot nu toe zeer gunstig; de paarden staan (vooral hier in Amsterdam, waar hoofdzakelijk asphalt is) er zeer vast op; ook op de blokjes (die zeer verraderlijk zijn) staan de paarden muurvast.

De slijtage op het asphalt en op de keibestrating is zeer gering; op de grintwegen (patrouilles in den polder) is de slijtage echter groot.

Tot nu toe vertoonen de voeten geenerlei afwijking; daar de nagels ingezonken zitten, komt breken der nagels niet voor; het beslag blijft vastzitten. Een bezwaar van het beslag is, dat het fabriekswerk is en er weinig aan het beslag kan worden gewerkt; een tikje vernauwen en verwijden is het eenigste wat er aan gedaan kan worden; het passen van het beslag moet dan ook gevonden worden in het uitzoeken van het juiste nummer, in de nummers is evenwel een groote verscheidenheid. Verder is het model te mooi rond of te mooi ovaal m. a. w. er is te weinig rekening gehouden met de verschillende vormen van voeten der paarden (dit is bij fabriekswerk natuurlijk altijd een bezwaar, daar er moeilijk voor elke afwijking een mal gemaakt kan worden). In de toekomst zal er dan ook aan den vorm wel het één en ander veranderd moeten worden.

Over het algemeen genomen ben ik er evenwel voorloopig mee tevreden: de proefpaarden loopen er best op en ze staan muurvast. Afgewacht dient nu te worden hoe de voeten der paarden zich bij langdurig gebruik, houden en ook hoe het gaan zal van den zomer, wanneer het asphalt warm is; ook dient afgewacht te worden of het geen nadeel oplevert voor de voeten, dat de straal bij het nieuwe beslag uitgeschakeld is (die komt nu geheel vrij te liggen en raakt den grond niet meer).

Hieronder volgt een overzicht van den levensduur van het nieuwe beslag, zoomede die van het gewone beslag:

Gummibeslag.		Gewoon beslag.	
1 paard	v. 9 weken;	1 paard	v. 6 weken.
	a. 5 ,, ;		a. 3 ,, .
1 paard	v. 5 weken; 9 weken;		
	a. 5 ,, ; 7 ,, ;		v. en a. 7 weken.
	5 weken		

(gleed op het gewone beslag nog al; op het nieuwe niet).

dit paard slijt erg veel aan de takken en liep altijd op een stomp kalkoentje a., waarmede ze 4 uur deed; zonder kalkoenen was het achterijzer in 10 dagen weg.

1 paard R. 7 weken; 8 weken. 1 paard R. 5 $\frac{1}{2}$ week.

1 paard v. 8 weken; 8 weken. 1 paard v. 7 weken.
a. 6 „ ; 4 „ a. 3 „

1 paard loopt van af 15 Jan. op het nieuwe beslag. 1 paard v. 7 weken.
a. 6 „
verbeende hoefkr.beenderen; liep af en toe gebrekkig.

1 paard (loopt van af Febr. op het nieuwe beslag) v. 6 $\frac{1}{2}$ week (met een half kalkoentje)
a. 5 weken.
heeft v. zeer lage verzen.

(loopt goed op het nieuwe beslag).

Underschrift: Hoewel nadere gegevens kunnen worden afgewacht omtrent eventueele nadeelen voor den hoef door het buiten werking stellen van den hoornstraal, zoo ware dit nadeel wellicht reeds nu te ondervangen indien de hoefsmid een balk opslacht nadat de ijzers verzet zijn en deze balk, zoo noodig met leer verhoogd, den straal in dracht brengt. Als balkijzer gebruikt, zal dit beslag door het verbeterde hoefmechanisme en de schokbreking bij het optreden, wellicht gunstig op den hoef reageeren.

R e d.

INGEZONDEN

SLIJTAGE VAN HET TOONGEDEELTE VAN ONBESLAGEN HOEVEN

Naar aanleiding van de vraag van den heer □: Ontstaat deze slijtage bij 't nederzetten of bij 't optillen van den hoef? kan ik mij niet indenken dat dit slijtage is. Zulks zou niet anders kunnen dan bij een strompelenden gang. De oplossing is dunkt mij een andere. Stellen wij eerst de vraag: Waartoe dient de hoornwand? Antwoord: Ter bescherming van den vleeschwand. De natuur spreekt hier voor zichzelf n.l. dat de hoornwand niet bestemd is om (zooals bij een beslagen hoef) door te loopen tot den bodem, aangezien

alsdan hoorn, n.l. de eventueele opstaande kant van de hoornzool, met hoorn beschermd zou worden. Vraag 2: Waartoe dient de hoornzool? Antwoord: Tot bescherming van de vleeschzool en het dragen van de lichaamslast. Nu zien wij bij 't voortdurend gebruik van kurkzolen, dat zich een hoornzool ontwikkelt uit de steunsels, welke ten slotte de hoefholte geheel vult. Deze zool verbindt zich met den draagrand van den hoornwand zoo innig dat er geen losse of doode zool meer ontstaat. De hoornzool heeft den hoornwand in zich opgenomen. Hoornzool en hoornwand vormen dan een naadloos omhulsel ter bescherming van den hoef. De slijtage van het toongedeelte is een door de natuur bewerkte afronding van de hoornzool naar boven.

In verband met 't voorgaande zou ik willen opmerken, dat kurkbeslag het eenig juiste beslag is, dat den natuurlijken toestand, n.l. het laten dragen van den lichaamslast door de hoornzool, in stand houdt. Terwijl bij het ontbreken daarvan de draagrand, welke daar niet voor bestemd is, dit moet doen. Het paard zal alsnu bij het gaan moeten zoeken hoe zijn beenen te plaatsen, waardoor mogelijk het vele ongelijke slijten der ijzers ontstaat. Het paard, het edelst gevormde dier is behept met de meeste hoef- en beengebreken. Mijns inziens hoofdzakelijk gevolg van het niet gebruiken van een kurkzool.

H. Weyermans

LITERATUUROVERZICHT

EERSTE HOEDSMID-CURSUS IN INDIE.

In de kazerne der veldpolitie te Panoelaran — Solo — waar de polikliniek voor dieren is ondergebracht, alsmede de cursus voor hoefsmid der Indische Mij. voor individueele werkverschaffing, vond onlangs een kleine plechtigheid plaats.

Een zestal jongelieden had n.l. met goed gevolg het eindexamen afgelegd en heeft uit handen van den algemeenen leider, dr. Schroots, het diploma ontvangen. Zeven jongens hadden aan het examen deelgenomen, doch één moest worden afgewezen wegens onvoldoende bekwaamheid in de theorie. Na het houden van verschillende redevoeringen, waarbij dank werd betuigd aan de oprichters van den cursus, de leeraren en instructeurs, enz., werd overgegaan tot het uitreiken der diploma's. Iedere jongen kreeg bovendien een enveloppe met enkele fraaie foto's der inrichting alsmede een **kist, voorzien van een complete uitrusting voor hoefsmid.**

De plaatselijke afdelingen der vereeniging tot bescherming van dieren te Klaten en Kartasoera hebben een hoefsmederij ingericht, zoodat twee der afgestudeerden naar de eerste plaats gaan en één naar Kartasoera, meldt het „Soer. Hbld.". Eén der jonge smeden is aangenomen in den Kraton en de twee andere willen trachten in de stad hun boterham te verdienen.

Als men weet, dat het gewest Soerakarta ruim 30.000 biekjes telt, zal er voor deze gediplomeerde hoefsmiden wel werk te vinden zijn.

Van de negen Indische jongens, die begin van het jaar vol moed den cursus volgden, is er slechts één overgebleven. Maar deze doorzetter heeft dan ook succes gehad, want hij behoort onder het zestal dat geslaagd is. Na uitreiking der diploma's werd een rondgang over het terrein gemaakt en werd den aanwezigen getoond wat er in het afgelopen jaar is bereikt. Uitbreiding der stallen en smederij, een dwangstal, een hangapparaat, enz. De nieuwe cursus is bereids volgeboekt. Een verblijdend teeken is wel, dat van verschillende plaatsen op Java aanvragen zijn binnengekomen om afgestudeerden.

UIT DE ZWITSERSCHE HOEFSMID

In het Februarinumner van de Zwitsersche Hoefsmid komt een artikel voor over losse en holle wand waarin geen nieuwe gezichtspunten worden geopend en naast een punctueel en doelmatig beslag aanbevolen wordt den eigenaar van het paard te bewegen goede hygiënische stalmaatregelen te nemen daar anders de hoefsmiden machteloos staan tot het doen genezen van deze beide hoefziekten.

Vervolgens behandelt J. Stieger een reeks van gevallen waarbij een paard door het beslaan of door verblijf in de smederij kreupel of verwond werd en waarbij de eigenaar na gerechtelijk proces schadevergoeding van den hoefsmid kan vorderen. Het artikel is bedoeld om de hoefsmiden aan te raden een bedrijfsverzekering hier tegen te sluiten.

Tenslotte een oproep voor het volgen van een herhalingscursus van 5 weken voor hoefsmiden, te houden van 23 Maart tot 16 Mei e.k. De voorwaarden voor deelneming zijn o. a. dat men een hoefijzer in twee hitten uit de staf kan vervaardigen. Dit is een absolute eisch voor de toelating. Verder bedragen de kosten van deelneming 200 Zwitsersche francs, circa f 100. De cursus biedt plaats voor 20 deelnemers.

RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID

Het voorjaarsexamen zal gehouden worden in de maanden April en Mei. Schriftelijke aanmelding voor 1 April a.s. aan den Secretaris der examencommissie.

Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET, Danckertstraat 11 te 's-Gravenhage, onder overlegging van een bewijs dat een tweejarige hoefbeslag-cursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald en nauwkeurige opgave van den leeftijd en woonplaats.

Aan de Leiders van Cursussen wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen, leeftijden en adressen hunner leerlingen die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleenen, dat voor den aanvang der examens de benoodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Aan hen, die reeds eerder aan het examen deelnamen wordt verzocht op te geven wanneer zij examen deden en aan welken cursus zij zijn opgeleid.

Het examengeld bedraagt f 5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

UIT DE BELGISCHE HOEFSMID.

De bond van Belgische hoefsmiden tracht een wet te verkrijgen waarbij in de toekomst alleen gediplomeerde hoefsmiden zich als hoefsmiden mogen vestigen. Wij lezen in de Belgische Hoefsmid van Febr. l.l. o. a. het volgende: Wij hopen dat onze wetgevers eindelijk den noodigen tijd zullen vinden om deze vraag te regelen, die drie duizend vaklieden aanbelangt, die dagelijks de grootste diensten bewijzen aan onze landbouwers en onze kweekers. Om hunne taak te vergemakkelijken, duiden wij hierna eenige belangrijke punten aan, die te voorzien zijn:

1. Niemand mag zich hoefsmid betitelen als hij het diploma of het getuig-schrift van bekwaamheid, die hem daartoe berechtigt, niet bezit;
2. Zijn bevoegd voor het afleveren van diploma's of bekwaamheidsgetuig-schriften:

- a. De scholen ingericht of erkend door den Staat;

- b. De examencommissies door den Staat aangesteld of erkend.

De personen die tot de toepassing van tegenwoordige wet, den stiel uitgeoefend hebben, genieten in het vervolg dit recht.

De overtreders zijn aan de volgende straffen blootgesteld . . .

Tegenwoordige wet treedt in voege op 1sten Januari 1937.

Dees is wel te verstaan, slechts een ontwerp, door de bevoegde diensten te volledigen. Wij voegen erbij dat het eenvoudig eene vraag van goeden wil is vanwege onze wetgevers.

Wij vragen niet de minste gunst; wij willen niemands vrijheid beperken of zijn recht schaden. Maar men mag niet uit het oog verliezen dat de hoefsmid een specialist is die zijn vak op, aan pijn gevoelige dieren, uitoefent; dat een goed beslag het paard bewaart en het toelaat zonder onnoodige vermoeyenis te werken; dat een slecht beslag het paard pijn aandoet en het, in korten tijd, verslijt.

*

Polemiek tusschen de heeren Slob en Mellema naar aanleiding van opmerkingen van eerstgenoemde in verband met het schrijven van den heer Breukink in „de Hoefsmid“ van 15 November l.l. Overgenomen (zonder foto) uit „Het Paard“.

Geachte Redactie,

In uw nummer van 19 Dec. komt onder „Zware ijzers voor concourspaarden“ een artikel voor, waarin uitdrukkingen voorkomen, die voor mij en naast mij vele anderen erg beleedigend zijn. Hierin wordt niet een speciaal geval genoemd, maar gegeneraliseerd en de concoursrijders gekwalificeerd als dierenmishandelaren en het rijden als trucrijderij.

Aan het slot van het art. kunnen we lezen, dat de schrijver, die ik nog nooit op een concours heb zien rijden en die zeker ook heel weinig heeft gemend, het concoursrijden nu wel eens even zal opknappen.

Wanneer een jong paard voor concourswerk klaar gemaakt moet worden, wordt begonnen met het paard te leeren rustig en kalm in het tuig te gaan, langzamerhand vraag je iets meer en tracht het paard in evenwicht, in balans,

je krijgen. Soms gaat dit laatste gemakkelijk, een anderen keer heel moeilijk. Ik wil in dit geval noemen Waldherr, die in zeven weken van absoluut onbetuigd het bracht tot volkomen in balans gaan op 't concours van Noorderlicht. Climax daarentegen heeft drie jaar noodig gehad om den juisten vorm te vinden.

Is een paard in balans dan probeer je meer gewicht te geven en het tevens in balans te houden. Alleen wanneer dit laatste lukt, dus in balans blijven gaan met verzwaard beslag, krijg je meer en hoogere gangen, maar dan zal verzwaard beslag het dier dan ook absoluut niet hinderen. Dan zal het paard niet enkele ronden maar vele nummers achter elkaar kunnen tuigen. Om dit te bewijzen geef ik hierbij een foto van Johan en Elza in tandem. Beide hebben zonder andere pauze dan zoo vlug mogelijk inspannen eerst ieder een enkel ingespannen nummer gewonnen, daarna in 't span een prijs behaald en hierna, zonder dat tuig of hoofdstel was afgenomen, werd, nadat de mond met een natte spons werd verfrist, aangespannen in tandem en de baan binnengereden. Wanneer er van de geringste dierenmishandeling sprake was zouden ze voor den derden keer niet met zooveel houding en manieren in tandem gaan. Ja, al hadden ze ook geen enkel nummer geloopt, dan nog bewijst de foto hun lust in het werk en ontzeg ik aan ieder hier van dierenmishandeling te spreken.

We willen nog even mededeelen, dat deze foto is genomen op de baan te Grijpskerk. Ter plaatse bekenden weten, dat de baan te Grijpskerk ruim lang, eigenlijk te lang is.

Zooals het met een verzwaard beslag gaat, is het ook met de opzetteugel. Groene paarden wordt de opzet heel losjes aangelegd, zoodat het het paard absoluut niet hindert: begin je anders dan is heel spoedig veel te bederven. Langzamerhand wordt de opzet even korter geespt, niet om het paard te mishandelen, maar als hulpmiddel en wanneer het dier volledig in vorm is, zal, zoodra de juiste loop is gevonden, het opzetteugel slapjes bij den hals hangen. Het opzet wordt ook niet gebruikt om de paarden er mee op te hangen, maar om de paarden gemakkelijker den juisten loop op een concours te doen vinden.

Verleden zomer reed ik zes verschillende concourspaarden en van deze wordt, niettegenstaande ze allen een opzet dragen, eigenlijk alleen Elza met opzet gereden. Ook niet om haar er aan te laten hangen, maar omdat ze, wanneer ze iets heftig is of wanneer een concurrent wat al te veel lawaai met de zweep maakt, ze even te veel afbuigt. Heeft Elza gewoon haar loop, dan ligt het opzet ook bij haar slap bij den hals. Met tal van foto's ben ik gaarne bereid het bovenstaande te staven.

We zullen het hierbij laten, maar we willen niet eindigen alvorens den heer Slob beleefd te hebben uitgenoodigd per gelegenheid eens onze concourspaarden te komen zien. Daar zijn er bij die van 3 jaar af jaren achter elkaar massa's concoursen hebben geloopt en dikwijls drie of vier in een middag Laat Z.E. dan hun humeur probeeren, hun pezen en gewrichten zien en bevoelen en dan zijn bevindingen eens in „Het Paard" publiceeren.

De redactie stelt mij in de gelegenheid direct hierop te antwoorden en dit stel ik zeer op prijs omdat daardoor de zaak, waar het om gaat, minder vertroebeld wordt.

Laat ik allereerst zeggen, dat het bewuste artikeltje „Zware ijzers voor concours-paarden” bedoeld was voor de rubriek „Landelijke Ruitersport”, hetgeen uit den inhoud ook duidelijk te merken was, waar ik steeds sprak over „voor ons landelijken” enz. Dat dit artikel niet in die rubriek geplaatst werd vond zijn oorzaak in het verschijnen van het Kerstnummer, waarin de rubrieken vervielen. De inhoud verandert daardoor weliswaar niet, doch het krijgt toch een ander karakter, dit zal de heer Mellema met mij eens zijn. Als de heer Mellema mijn artikel nog eens goed overleest zal Z.Ed. zonder twijfel tot de conclusie moeten komen, dat ik **niet** veroordeeld heb het rijden met zware concourzijzers **in het algemeen**. Mocht dit er desniettemin bij vluchtig lezen toch uit op te maken zijn dan is dit mijn bedoeling **niet** geweest. Wél ging het over het rijden met **tè zware ijzers, slecht besneden voeten** en door het opzet **hoog opgetrokken** hoofden. Ik geloof, dat de goede concourrijder zich dezen schoen niet behoeft aan te trekken. De heet M. weet net zoo goed als de hoefsmid Breukink, die dit schreef en ondergeteekende, die er commentaar op leverde, dat het met die opzetrijderij op onze concoursen treurig is gesteld in het algemeen (open monden, geknakte ruggen, paarden in twee stukken) en dat het met die concourzijzers ook wel eens te bar wordt. Dit werd vorig jaar, naar aanleiding van een tuigpaardconcours in Friesland, nog in „Het Paard” geschreven. Daarop is toen geen bezwaarschrift ingekomen, vermoedelijk omdat deze verslaggever zijn betoog in zeer kalme termen had gehouden.

Hoe het zij, ook de heer M. zal het met ons eens zijn — daarvan zijn we **overtuigd** — dat er op onze concoursen meerwerf **grof misbruik** wordt gemaakt van zware ijzers en opzetteugels. In verband daarmee heb ik in dat artikeltje willen aantoonen dat dergelijke dingen voor de **landelijke ruitersport** geen waarde hebben en dat zware ijzers en opzetten de waarde van een bedrijfspaar **niet verhoogen**; „eerder zullen humeur, pezen en gewrichten grondig verknoeid worden”.

Geachte heer Mellema, daarmee heb ik toch niet gezegd, dat ook noodgedwongen bij alle concourspaarden de pezen, gewrichten en het humeur **zullen** verknoeid worden. Ik heb alleen gezegd, dat de **kans** er op groot is en dat dit zeker bij **misbruik**, hetgeen veel voorkomt, het geval **zal** zijn. Wilt U vooral de **laatste** zinsnede nog eens doorlezen. Ik wéét, dat U het daar dan volkomen mee eens zult zijn.

En nu nog even iets over het door mij gebruikte woord „trucrijderij”. Mag ik U in verband daarmee verwijzen naar het artikeltje, dat ik schreef in „Het Paard” eenige weken geleden naar aanleiding van het menen van Uw zoon, D. J. Mellema, achter den hengst Waldherr. Ik heb daar het „showen” van tuigpaarden vergeleken met het voorrijden van „schoonste rijpaarden”, waarbij de ruiter geheel anders zit dan b.v. in dressuurproeven. Hij gebruikt dan allerlei middelen (b.v. vooruitgestoken beenen, achteruit gelegd zadel, e. d.) om het paard toch maar zoo goed mogelijk te doen

uitkomen. Bij het dressuurrijden zijn al die dingen (trucjes) niet geoorloofd. Duidelijk heb ik ook aan het einde van het gewraakte artikel gezegd, wat ik met „truc-rijderij” bedoel, n.l. het met allerlei middelen te voorschijn tooveren van actie en houding, waarvoor we alle respect kunnen hebben, doch **niet meer** wanneer dit **ontaardt** in dierenmishandeling. Dit zal m. i. de heer M. volkomen kunnen onderschrijven, wanneer ZEd. mijn artikel zoo wil lezen.

Ik hoop persoonlijk van de verschillende machtige Noordelijke tuigpaarden meermalen nog te mogen **genieten** en hoop, dat **allen**, die tuigpaarden in dergelijke wedstrijden voorrijden er zooveel studie van zullen maken als de heer M. Dan zullen ons ergerlijke tooneeltjes als o. a. door den heer Breukink te Utrecht geconstateerd, bespaard blijven.

Als de heer M. mijn artikel nog eens wil overlezen in het licht, zooals zooveel gezegd, dan ben ik er van overtuigd, dat ik noch ZEd. persoonlijk, noch „vele anderen” heb beleedigd. Ook heb ik „de concoursrijders” **niet** „gekwalificeerd als dierenmishandelaren” en ook heb ik aan het einde van mijn artikel **niet** gezegd dat ik het „concoursrijden nu wel eens even zal opknappen”. Wel echter heb ik aangegeven in welke richting het zal gaan **bij de landelijken**.

Dat ik het tuigpaard en het mennen een goed hart toedraag is den heer M. bekend en hoop ik nu dat ZEd. mijn bedoeling heeft begrepen.

S l o b.

Boekenweek
28 maart —
— 4 april

VAN LOOY

ja, — maar

„De Overwinnaar”

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

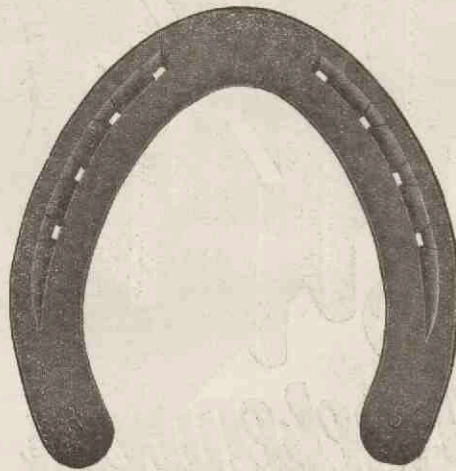
breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN

GRONINGEN

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

15 April 1936 — No. 484

Een en veertigste jaargang

De Hoefsmid

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-Gravenhage

ABONNEMENTSPRIJS
voor Nederland . per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

PRIJS ADVERTENTIËN
1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

S. VAN ANGEREN †

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

20 APR. 1936

UTRECHT

S. VAN ANGEREN †

Op Vrijdag 20 Maart l.l. overleed te Utrecht, 68 jaar oud, de heer S. van Angeren, vroeger chef-hoefsmid aan het Zoötechnisch Instituut te Utrecht. Het is den overledene niet gegeven geweest lang van zijn rust te genieten, want eerst op 1 Januari 1933 l.l. werd hij gepensioneerd; ook zijn deze laatste jaren niet de beste van zijn leven geweest daar een chronische kwaal zijn sterke constitutie schokte en ondermijnende, tot ten slotte de dood hem opeischte. Op den doodenakker kwamen met familie en verwanten, gedelegeerden van het Instituut voor Zoötechnie, van de Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag en van de Redactie van „de Hoefsmid” om hem een laatsten groet te brengen en door hun tegenwoordigheid hulde te betuigen aan zijn welbesteed en vruchtbaar leven.

Voordat van Angeren op 1 Januari 1933 den rusttoestand inging, is hij op grootsche wijze gehuldigd in het Instituut voor Hoefkunde en wel op 10 November daaraanvoorafgaande. Van officieele en officieuze zijde is hem toen lof toegezwaaid, zijn zijn verdiensten naar voren gebracht en is door tal van personen het woord tot hem gericht. Een extra nummer van „de Hoefsmid” werd voor deze gelegenheid uitgegeven waarin na een voorwoord van den Redacteur, achtereenvolgens Prof. Dr. H. M. Kroon, M. Ritsema, Dr. G. M. van der Plank, Plet, Bolder, Kroes, H. J. Breukink, Dr. van Dorssen, Th. A. Koelman, DR. C. Brands, J. J. Reitsma, P. E. Homan, P. de Klerk en F. Falkenhagen bijdragen leverden en van Angeren herdachten als hoefsmid, als leeraar, als cursuspracticus, als examinerator en als expert op keuringen, wedstrijden en tentoonstellingen. Wij meenen niet beter te kunnen doen dan de woorden te herhalen die wijlen Prof. Dr. H. M. Kroon gesproken heeft bij het afscheid uit zijn ambtelijke-werkkring en die een blik werpen op zijn leven, dat zoo rijk was aan energie en werkkraft en tevens zoo eenvoudig en waardig.

„Op 17 Juni l.l. werd Stephanus van Angeren 65 jaar, waarom hij aan het eind van dit jaar den dienst met pensioen zal verlaten. Wij meenden dat dit feit niet onopgemerkt mocht voorbijgaan, omdat van Angeren een verdienstelijk man is, die zijn geheele leven gewijd heeft aan de verbetering van het hoefbeslag in Nederland. Ik weet zeker, dat het niet in zijn geest zou zijn, als ik hier de loftrompet ging steken, zijn verdiensten breed zou uitmeten of hem ging ophemelen. Dit past niet bij van Angeren's bescheidenheid en karakter.

Daarom meen ik, dat ik beter doe met hier weinig meer te geven dan een onopgesmukte staat van dienst, waaruit de lezer voldoende kan opmerken, welk een belangrijke rol van Angeren op hoefbeslag-gebied heeft gespeeld. Van Angeren werd geboren op 17 Juni 1867 en kwam 1 October 1887 als loteling in dienst bij het 1ste Regt. Veldartillerie. Hij ontving toen, na zijn africhting, zijn opleiding aan de Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort, ging in Februari 1889 een vrijwillige verbintenis als hoefsmid aan en werd 21 October 1890 als militair hoefsmid aangesteld. Met een korte onderbreking is hij in militairen dienst gebleven, de laatste jaren bij het Korps Rijdende Artillerie, tot hij in 1912 als wachtmeester-hoefsmid den dienst

met paspoort verliet, omdat hij toen benoemd werd tot hoefsmidsbaas en onderwijzer in practisch hoefbeslag aan de toenmalige Rijksveeartsenijschool te Utrecht als opvolger van W. A. H. van Horsen.

Toen de Rijksveeartsenijschool tot Hoogeschool werd verheven werd van Angeren Chef-Hoefsmid aan het Zoötechnisch instituut, wat hij gebleven is, toen het diergeneeskundig onderwijs als 6de faculteit bij de Rijksuniversiteit werd ingelijfd. Van Angeren heeft nog korten tijd lessen gegeven in de oude hoefmederij aan de Biltstraat, doch verhuisde met zijn practisch onderwijs spoedig naar het nieuwe gebouw voor Hoefkunde aan de Poortstraat, waar hij steeds de **studenten geholpen** heeft bij het zich eigen maken van wat de dierenarts van het hoefbeslag moet kennen. Twintig jaargangen van studenten zijn hem zeker dankbaar voor de practische kennis, die zij van hem opdeden, kennis, die den dierenarts in de practijk zoo te stade komt. Met bewonderenswaardig geduld en met groote ambitie was hij steeds in de practica werkzaam. Hij heeft hier zijn opdracht uitstekend vervuld, wist steeds waar hij staan moest en was gezien bij ieder, die met hem te maken had.

Reeds van 1898 af is van Angeren als **practisch onderwijzer aan cursussen in hoefbeslag** opgetreden, eerst aan 4 cursussen onder leiding van den heer J. H. Moubis, in 1898 aan 1 cursus te Druten (leider de heer E. H. Berch Gravenhorst), in 1902 1 cursus te Zaltbommel (leider de heer J. de Vries), in 1904—1908 aan 8 cursussen te Deventer, te Apeldoorn en te Arnhem (leider Dr. H. M. Kroon), in 1910—1912 aan cursussen in Arnhem (leider de heer Dr. J. v. Dorssen), in 1913 te Gorinchem (leider de heer Moubis), in 1915—1919 aan cursussen te Utrecht (leider Dr. H. M. Kroon), in 1916—1918 aan cursussen te Geldermalsen (leider de heer J. de Vries), in 1920, 1922—1932 aan cursussen te Utrecht (leider Dr. G. M. v. d. Plank), in het geheel 34 cursussen.

Aan niet minder dan 410 leerlingen van van Angeren werd het diploma als hoefsmid uitgereikt. Wat de opleiding van burgerhoefsmiden betreft slaat van Angeren hier zeker wel het record!

Een zeer nuttige arbeid heeft van Angeren verricht als **practisch leeraar aan den cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag**, die sedert 1912 tot het laatste jaar, in het Zoötechnisch instituut te Utrecht, onder leiding van Prof. Dr. H. M. Kroon, ieder jaar gehouden werd.

Niet minder dan 117 leerlingen van dezen cursus behaalden het diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag. Dat zij allen veel aan van Angeren te danken hebben is zeker, veler dankbaarheid is groot, wat mij telkens blijkt uit brieven en mededeelingen. De Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag benoemde hem tot eerlid.

Als **examinator** is van Angeren steeds een nauwgezet en human beoordeelaar, hij ziet met een half oog alle fouten en onvolkomenheden, waardeert graag wat goed is, veroordeelt al wat niet goed is, doch weet, waar het kan, ook nog te vergoelijken. Zeer vele examens heeft hij afgenomen, vooreerst in ons instituut bij den overgang en aan het eind van de cursussen in hoefbeslag te Utrecht en bij het examen ter verkrijging van het diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag. In de in 1919 ingestelde Rijkscommis-

sie voor het afnemen van de examens ter verkrijging van het Rijksdiploma als hoefsmid heeft van Angeren mede beoordeeld 1916 hoefsmeden, die zich in den loop der jaren aan deze examens onderworpen hebben. Voor deze rijkscommissie werd ingesteld had van Angeren reeds zitting in provinciale examencommissies, zoo in Drenthe, Friesland, Zeeland en Limburg.

Ontelbare malen trad van Angeren op als jurylid bij **hoefbeslagwedstrijden en tentoonstellingen**, het scheen wel of men een jury niet compleet achtte als hij er geen zitting in had. Laat ik enkele plaatsen noemen, 's-Gravenhage, Venlo, Roermond, Weert, Vlissingen, Gouda, Zoetermeer-Zegwaard, Alkmaar, Nijkerk, Geldermalsen, Doesburg, Deventer, Assen enz. enz. Meermalen werd van Angeren in verschillende provinciën uitgenoodigd om bestaande cursussen in hoefbeslag, wat het practisch gedeelte betreft, te **inspecteeren** of door enkele lessen op een goed peil te brengen. Hij ging daarbij altijd recht door zee en op den man af.

Verder is van Angeren wel belast geweest met de beoordeeling van het **hoefbeslag op stamboekkeuringen** om daar met de hoefsmeden de voorkomende fouten in het beslag te bespreken.

Van Angeren was steeds in de eerste plaats de man der practijk. Toch komen in de **vakbladen** meermalen **artikelen** van zijn hand voor.

Zoo in De Hoefsmid, in het Vakblad van den Smid, in het Orgaan voor Smedenpatroons, in het Orgaan „De Vuursalamander” van de R. K. Smedenpatroonsbond. Een reeks artikelen in het Orgaan der Smedenpatroons is zelfs in brochurevorm verschenen.

Als mede-schrijver van het handboek „Hoefkunde en Hoefbeslag” door Kroon en Gallandat Huet kan ik hier gerust verklappen, dat wij meermalen bij van Angeren te rade zijn gegaan, waar het het practisch gedeelte betreft.

In ons Instituut werden geen **proeven** genomen op het gebied van hoefkunde en hoefbeslag of van Angeren had er een groot aandeel in, zijn uitvoerige kennis der practijk was ons daarbij een groote steun.

Wij meenen hier een overzicht gegeven te hebben van het werk van Van Angeren en wenschen hem, nu hij rust zal gaan nemen, veel goeds toe. Wij zijn echter overtuigd, dat zijn rust geen volkomen rust zal zijn. We weten te goed, dat het hoefbeslag van Angeren in het bloed zit, dat „het bloed” om zoo te zeggen, „kruipt waar het niet gaan kan” en dat we hem daarom wel weer spoedig als adviseur, als examiner, als onderwijzer aan een cursus zullen zien optreden. Welnu het hoefbeslag zal er wel bij varen. In de groote verbetering van het burgerhoefbeslag in alle deelen van ons land heeft ook van Angeren een belangrijk werkzaam aandeel gehad, waarvoor hem zeker den dank gebracht mag worden van de hoefsmeden in Nederland, ook van de paardenfokkers, eigenaren van paarden en allen die het paard hoogschatten”.

Zoo is dan van Angeren van ons heengegaan, slechts enkele jaren nadat zijn gewezen chef prof. dr. Kroon ons ontviel en lijdt het Hoefbeslag ook thans weer een zeer groot verlies.

Wat hij ons nagelaten heeft, is echter zeer veel en stemt tot groote dankbaarheid. Zijne nagedachtenis zal dan ook in veler herinnering voortleven en het beeld geven van een eenvoudig en rechtschapen man, van een uitnemend vakman waaraan het Hoefbeslag, zijne beoefenaars en een ieder die er rechtstreeks of zijdelings bij betrokken is, veel dank verschuldigd is. Hij ruste in vrede.

G. H.

DE RECHTE VOETAS

In het nummer van „de Hoefsmid” van 15 Maart wordt over dit onderwerp de pen gehanteerd door twee praktische hoefsmeden, die beide over rijke ervaring beschikken.

Als men het betoog van deze heeren, Koelman en Steding, heeft gelezen, komt men tot de ontdekking, dat hun opvattingen over het besnijden van den hoef buitengewoon ver uit elkaar loopen.

De heer Steding stelt als eerste eisch **het vlak plaatsen van den voet op den bodem in het moment der belasting**, de heer Koelman heeft tegen het richtsnoer **het vlakke neerzetten** overwegende bezwaren.

De heer Steding besnijdt of naar **voetas** of naar **afslijting van het oude ijzer** en maakt z'n keuze tusschen deze twee naar **ervaring** en naar **gevoel**, de heer Koelman prefereert steeds **de rechte voetas**.

Ziehier het resultaat van het „nuchtere oordeel” van twee geroutineerde hoefsmeden, die, waar het de uitoefening van hun vak betreft, zoover uiteenloopende meeningen verkondigen, dat ze hierin vrijwel alles overtroffen hebben, wat tot nu toe over dit onderwerp in „De Hoefsmid” is verschenen.

Alleen in hun afkeer van theoretische beschouwingen zouden zij het broederlijk eens zijn, tenminste te oordeelen naar de volgende ontboezeming van den heer Koelman:

„Toch kan ik mij deze gedachtengang van den heer Steding best indenken, daar ondergeteekende voor een groot deel over het geschrijf betreffende „de rechte voetas” dezelfde meening is toegedaan.

Wanneer ons soort hoefsmeden, die duizendtallen verschillende paarden in hun leven hebben beslagen een dergelijk polemieek met een nuchter oordeel beschouwen, dan geachte Redacteur, komt bij ons allicht een klein glimlachje op, een licht schouder-ophalen tot uiting.”

Deze zin uit de pen van niemand minder dan de heer Koelman deed vanzelf groote verwachtingen koesteren voor den inhoud van het verdere betoog van dezen schrijver. Op z'n minst had ik verwacht, dat de heer Koelman in een helder betoog op overtuigende wijze het probleem van het besnijden van den hoef zou hebben opgelost.

Maar neen... bittere teleurstelling... niets nieuws, geen enkel nieuw gezichtspunt zelfs, geen steekhoudende kritiek; alleen een blindelings volgen van de oude bekende „**rechte voetas**”-theorie! De heer Steding is het niet met u eens, mijnheer Koelman!

Over het betoog van den heer Koelman straks nog wat.

De heer Steding geeft z'n meening over het geschrijf in „de Hoefsmid” als volgt weer:

„Met alle waardeering voor een juiste theorie heeft een polemiek tusschen veeartsen bv. over „de rechte voetas” of andere dergelijke beschouwingen meer, voor den naar praktische bekwaamheid zoekende hoefsmid niet die waarde, welke theoretici eraan toekennen.”

Het komt mij voor, dat de heer Steding de theorie en de praktijk van het vak teveel als tegenstellingen ziet. Laat ik de heer St. verzekeren, dat de goede praktische hoefsmid de theorie niet missen kan. Dat ook de heer St. 't niet zonder kan stellen, blijkt uit de volgende passage uit zijn artikel: „En nu zegt mij mijn ervaring en mijn gevoel of ik mij bij het besnijden uitsluitend aan **de theorie van de rechte voetas** te houden heb of dat ik dat gedeelte van den hoof, waar zich **het ijzer het sterkst afgesleten heeft**, het meest te besnijden heb.”

De heer Steding heeft dus bewust of onbewust behoefte gevoeld aan bepaalde regelen bij het besnijden. Het zal de heer Steding gegaan zijn als vele anderen: De „**rechte voetas**”-theorie ging bij alle gevallen niet op en daarom heeft men deze afwijkende gevallen in een apparte groep vereenigd. Deze gevallen gehoorzamen beter aan **een andere theorie** nl. het besnijden volgens het richtsnoer: **afslijting van het oude ijzer**. Hetgeen de heer St. „**individualiseeren**” noemt is niets anders dan **kiezen tusschen twee theorieën**. Dat de heer Steding dit doet **naar ervaring en gevoel** spruit onbewust voort uit een zekere onmacht, om hiervoor een vaste basis, **één juiste theorie** te vinden.

Wat de werkwijze (het besnijden van de hoof) betreft geloof ik niet, dat de heer Steding zoover van mijn ideeën afstaat. Het verschil tusschen ons zit meer in het **al dan niet realiseeren** van wat men doet.

De heer Steding **kies** tusschen twee theorieën **naar ervaring en gevoel**, terwijl ik getracht heb **één algemeene theorie** te vinden. Deze theorie heb ik getracht op te bouwen uit de brokstukken van de uiteengevallen „rechte voetas”-theorie.

Bedoelde theorie wordt hier nogmaals herhaald: De hoefsmid dient het besnijden van den hoof te richten **niet alleen naar de rechte voetas bij het vierkant staande paard, maar tevens naar de neiging van de voetas in het zweefmoment tijdens de beweging.**

Voor degenen, die mijn vorige artikelen niet begrepen hebben (hiertoe behooren de heeren Koelman en Steding) zal ik de praktische toepassing van deze theorie aan de hand van enkele algemeene voorbeelden demonstreeren. Vooraf wil ik nog wijzen op een tweede inconsequentie in het artikel van den heer Steding: De grootste grief, die de heer St. heeft tegen „de rechte voetas”-polemie, is **het niet voldoende waarde hebben voor den naar praktische bekwaamheid zoekende hoefsmid.**

Vanzelf wordt verwacht, dat het artikel van den heer Steding, geschreven „**ter oplossing van het onderhavige probleem**”, die waarde **wel** zal hebben. Laten we dit, ten aanzien van het besnijden van den hoof eens controleren. Het betoog van den heer St. komt, zooals reeds gezegd, hierop neer, dat **of de rechte voetas of het slijten van het oude ijzer richtsnoer moet zijn en**

tusschen deze beide wordt gekozen naar ervaring en naar gevoel! Het ligt misschien aan mij, maar ik kan me niet voorstellen, dat „de naar praktische bekwaamheid zoekende hoefsmid” hier iets wijzer door is geworden. Ervaring en gevoel zijn persoonlijke eigenschappen, die zeer sterk uiteenloopen. Naar ervaring en gevoel werkt de groote massa der hoefsmeden en juist hierin zit de oorzaak, dat haast geen twee smeden het volledig met elkaar eens zijn, waar het belangrijke vakproblemen betreft. De heer Steding heeft het probleem van het besnijden van den hoef geen stap verder gebracht.

Alleen een juiste theorie kan de oplossing brengen!

Tegenover de vaagheid van het betoog van den heer Steding wil ik thans stellen de gang van zaken bij het besnijden, zooals valt af te leiden uit de door mij in „de Hoefsmid” geschreven artikelen:

Het paard wordt voor het beslag beoordeeld in **rust** en in **beweging** op een vlakke bodem en een vlakke baan. Eventueel scheef gesleten ijzers worden natuurlijk verwijderd.

Naast verschillende andere waarnemingen, die hier niets ter zake doen, begint men met de voetasbepaling en gaat daarna bij het monteren na, welke neiging de voetas heeft gedurende het moment, dat het been zich voortbeweegt (zweefmoment), speciaal op het moment, dat het been den bodem nadert, of eenvoudiger, men let op, hoe de eerste aanraking van den hoef met den bodem is. **Als een voetas neiging heeft in het zweefmoment in één of andere richting te willen veranderen, openbaart zich dit door „optreden” op een of ander hoefgedeelte.**

1ste voorbeeld: Een paard met **rechte voetas** (van voren gezien) treedt „buiten” op. De voetas heeft hier de neiging in het zweefmoment naar buiten te willen breken, getuige het eerst neerkomen van de buitenste hoefhelft op den bodem. **Het paard verlangt dus een naar buiten gebroken voetas.** Door de buitenste hoefhelft meer te besnijden dan de binnenste geeft men het paard z'n zin en het vlak optreden wordt erdoor bevorderd.

2de voorbeeld: Een paard met **naar binnen gebroken voetas** treedt „buiten” op. De voetas heeft hier de neiging **recht** te willen worden, getuige het eerst neerkomen van de buitenste hoefhelft op den bodem. Bekap de buitenwand het meest, het paard heeft zijn zin (nl. de rechte voetas) en het vlak optreden is bereikt.

3de voorbeeld: Een paard met **naar buiten gebroken voetas** treedt „buiten” op. De voetas heeft hier neiging in het zweefmoment **nog verder** te willen breken. Geef het paard zijn zin door de buitenwand meer te besnijden en het vlak, althans vlakker optreden zal erdoor worden bevorderd.

4de voorbeeld: Een paard met **rechte voetas** (van terzijde gezien) treedt op op het toongedeelte. De voetas heeft hier de neiging in het zweefmoment **naar voren** te willen breken, getuige het eerst neerkomen van de toon op den bodem. **Het paard wenscht een naar voren gebroken voetas.** Kort de toon in of verhoog de verzenen en het vlak optreden zal bereikt zijn.

Zoo kan men de voorbeelden tot meerdere uitbreiden en steeds gaat de theorie op.

Zoals ik in mijn vorige artikelen reeds vermeldde, geldt dit alleen voor **werkpaarden** en niet bij veulens of in andere gevallen, waarbij men een gebrek door **correctie** wil herstellen.

Ook spreekt het vanzelf, dat deze regel moet wijken in gevallen, waarbij dreigende ziekten of gebreken hun bijzondere behandeling vereischen. Den heer Steding zou ik thans willen verzoeken de voorbeelden uit zijn artikel eens te willen toetsen aan mijn theorie; misschien is hij bereid mede te deelen, of ze daarin passen.

De heer Koelman zal na kennisneming van het bovenstaande inzien, dat al die „**onzekerheden**”, waarover de heer K. struikelt, aan het wezen van mijn theorie niets afdoen.

Het spreekt vanzelf, dat aan verschillende factoren, al of niet buiten het paard gelegen, aandacht moet worden geschonken bij het besnijden of beslag, maar ze staan volkomen **naast** de zaak, waar de polemieek in „de Hoefsmid” over handelt.

Ten slotte wil ik den heer Koelman opmerken, dat de door mij aangegeven theorie voor 100% rekening houdt met de „**natuur**” van het paard. in tegenstelling met de „rechte voetas”-theorie, die het paard vaak een stand wil opdringen, die het van nature niet wenscht. Onbegrijpelijk, dat de met „**natuur**” dwepende heer Koelman zich aansluit bij die „**tegen-natuurlijke**” methode.

B. Crezée

DE RECHTE VOETAS

Nu van alle zijden zoovele meeningen zijn ten beste gegeven over dit onderwerp, kan ik niet nalaten een enkel slotwoord te schrijven.

Hiermede wil ik niet zeggen dat het antwoord op alle vragen nu gegeven kan worden, integendeel, want meer dan ooit is uit deze nuttige discussie gebleken, dat op het gebied van het hoefbeslag de meeningen nog sterk uiteenloopen! Wanneer ik nu verschillende mededeelingen uit de reeks artikelen overzie, kan ik niet zeggen dat iemand mij overtuigd heeft van de onjuistheid der opvatting dat **in 't algemeen de rechte voetas de beste aanwijzing** voor het besnijden der voeten geeft.

Verschillende bezwaren zijn tegen deze opvatting naar voren gebracht. Enkele wil ik hier nog aanhalen.

Daar is dan in de eerste plaats de opmerking dat men niet generaliseeren mag en ieder geval op zichzelf moet worden bekeken. Al eerder heb ik, meen ik geschreven, en verkondig ik deze stelling bij het onderwijs voortdurend, dat een hoefsmid nooit te werk kan gaan volgens een vast schema. En toch hebben wij eenige algemeene regels noodig, vooral voor leerlingen! Gegeven deze regels, zal iedere bekwame hoefsmid deze volgen of wijzigen, wanneer zulks voor bepaalde voeten noodzakelijk is.

Tot die regelen behoort m. i. ook dat zoodanig dient te worden besneden, dat de voetas recht is, wanneer er geen tegenaanwijzingen bestaan. Nog

steeds ben ik overtuigd dat beoordeeling van de voetas betere richtlijnen geeft voor het besnijden dan de afslijting van het oude ijzer.

Van de bezwaren tegen deze opvatting ingebracht noem ik in de eerste plaats de mogelijkheid dat wat wij bij het levende paard als voetas zien, misschien niet de lijn door het midden van **koot-, kroon- en hoefbeen** is. Het doorzagen van hoeven ook in den laatsten tijd heeft mij overtuigd dat het **hoefbeen** altijd precies denzelfden vorm heeft als de hoef. Tegen hen die zeggen dat de in 't wild levende paarden, dus die in den natuurlijken staat verkeeren, toch wel niet allemaal een rechte voetas zullen hebben zou ik willen aanvoeren, dat het evenmin een vaststaand feit is dat deze dieren altijd de hoeven vlak neerzetten! Misschien gaat het anderen als mij; hoe scherper ik bij alle paarden let op dit vlak neerzetten, des te meer valt het mij op hoe weinig paarden inderdaad vlak optreden. Waarschijnlijk hebben zij gelijk die schreven dat voor grootere afslijting van het ijzer andere oorzaken zijn dan het feit, dat het betreffende gedeelte het eerst den bodem raakt. Ik denk hierbij ook weer aan een paard dat de laatste weken herhaaldelijk ter inspectie kwam; niettegenstaande de buitenzijde van den hoef korter was dan de binnenhoefhelft, toch weer eerder met die buitenhelft den bodem rakend.

Eén punt is mij nog niet duidelijk n.l. hoe het mogelijk zou zijn met behulp van een wat meer naar voren geplaatsten balk de voetas te wijzigen; met verdikte of verdunde takken is dit denkbaar doch met een vlak ijzer, met of zonder balk lijkt mij dat onmogelijk. Dat het moeilijk is voor velen om de richting der voetas te beoordeelen ben ik met een der schrijvers eens. Toch zal men m.i. van een gediplomeerd hoefsmid moeten eischen, dat hij daartoe in staat is.

Lukt hem dat niet, dan acht ik hem zeer zeker niet in staat „ieder geval op zichzelf te beoordeelen”.

v. d. Plank

HET HOEFBESLAG OP DE HENGSTENKEURING TE ELST

Op 17 Maart j.l. had te Elst de Centrale keuring van hengsten voor de prov. Gelderland plaats. Het programma bevatte 50 nummers, waarvan 25 stuks type trekpaard en 25 stuks tuigpaardhengsten. Hiervoor was ontzettend veel belangstelling, in dichte drommen stonden de toeschouwers om de baan, zoodat het moeilijk was om het beslag goed te kunnen waarnemen. Wanneer men den laatsten tijd de keuringen bezoekt, blijkt wel dat er aan het beslag meer moeite wordt besteed dan voor een paar jaren terug. Er waren veel paarden aanwezig die goed op beslag stonden, al waren er ook onder de trekpaardhengsten nog verscheidene met te lange toonen, spitse hoeven en geen goeden vorm in de ijzers, te nauw of te ruim gepast, te lange ijzers en te ruim in de takken en dan de takken niet behoorlijk rondgeraspt. Een trekpaardhengst behoort toch zeker ook beslagen te worden met ijzers die bij het zware dier passen, b.v. ijzers $\frac{3}{4}$ of $\frac{5}{8}$ dik, al naar gelang de zwaarte van het paard en naarmate de grove of minder grove beenen en pijpen. Een paar uitgezonderd welke te lichte ijzers onder

hadden of niet speciaal voor de keuring waren beslagen, was hiermede in de meeste gevallen wel rekening gehouden. Namen noemen gaat natuurlijk moeilijk, hoewel het mij steeds te Elst opvalt, dat er een hengst wordt voorgebracht en juist een die elk jaar in de prijzen valt met slecht onderhouden voeten (aan wien de schuld?); ik vind het steeds jammer van dat beste paard en ben er zeker van, dat er door de zorgen en samenwerking van smid en eigenaar veel aan te verbeteren is. Een hengst merkte ik op, waarvan de voeten te klein waren gemaakt en had men getracht door zeer dikke ijzers deze wat meer aanzien te geven. De tuigpaardhengsten stonden meerendeels best op beslag met ook natuurlijk uitzonderingen. Dat er nog steeds hengsten worden voorgebracht met slordige zijlipjes aan de achterijzers terwijl ze beste voeten hebben is voor mij een raadsel en dan die geweldig dikke ijzers onder een lichte warmbloed, toonen zeer lang gelaten om volgens de eigenaren meer gang te laten zien dan lange ijzers met liefst nog verdikte takken onder goede voeten.

Op de keuring te Utrecht was een hengst, die op flinke ijzers stond, niet overdreven dik en daar best ging; thans te Elst op ijzers met verdikte takken, ook nog te lang, ging daar veel slechter, voor mij een bewijs dat dit beslag hem minder paste dan dat, wat er te Utrecht onder lag. Ook waren te Utrecht 2 hengsten op gewoon beslag plm. 1 c.m. dik en gingen daarop zeer goed en wil het er bij mij niet in dat alle paarden op zwaar beslag beter zullen gaan. Dit zal mijns inziens alleen dan het geval zijn bij sterke paarden met zeer veel temperament. Te Elst werd er een voorgebracht met zeer zwaar beslag, die daarop maar een gewoon drafje liet zien en een met nogal een aardige portie kunsthoorn.

Als fokkers dit lezen zullen ze wel zeggen, waar bemoeit hij zich mee. Doch ik zou wenschen dat paarden op zoo'n onmogelijk beslag door de jury werden teruggewezen.

Lochem, Maart 1936.

H. J. Breukink.

CURSUS RAALTE-HEINO.

Foto van den cursus Raalte-Heino 1934—1936 van leerlingen die opgaan voor het rijksdiploma Hoefsmid. De cursus staat onder leiding van den dierenarts P. van Maanen en de pract. lessen worden gegeven door den heer J. G. Berkhof te Heino.

Dit is nu de 4e cursus die beëindigd is. Van de 2 laatste cursussen slaagden 15 van de 16 leerlingen. De lessen worden gedurende twee winterhalfjaren gegeven, het theoretisch gedeelte in een lokaal van de R. K. Landb. Winterschool te Raalte en de pract. lessen in een ruime goed ingerichte smederij van den heer Berkhof te Heino.

Tusschen het 1e en 2e winterhalfjaar wordt steeds een overgangsexamen gehouden in tegenwoordigheid van den heer Rijksveeteeltconsulent voor Overijsel Ir. Anema.

De leerlingen werken wekelijks 4 uren onder leiding van den onderwijzer, terwijl ze op iedere les 4 eigengesmede ijzers, in het 2e jaar abnormale, moeten meebrengen. Deze ijzers worden dan op de pract. les eerst kritisch

besproken. Een en ander bevordert natuurlijk ten zeerste de technische vaardigheid van de leerlingen.

De namen der leerlingen zijn:

J. Veerman, Nieuw Leusen A. 418 (Ov.); H. J. W. Wolterink te Hengelo, Kortmansweg 4; A. Pegge p/a Roetgerink te Bornebroek; J. W. Dekker, Dorpstraat 57, Hellendoorn; J. de Haan p/a D. Veldhuis te Heino; W. A. M. Olde Bijvank te Broekland gem. Raalte; J. A. Tintelboer te Zanderen (Ov.); E. M. Lammerink te Reuhem K. 33b gem. Tubbergen.

P. van Maanen.

CURSUSSEN IN HOEFBESLAG IN NEDERLAND.

plaats	jaren	Leider en leeraar in theorie	praktijkleeraar
Bedum	1935/36	H. Venema te Bedum	P. Homan te Bedum.
Veendam	"	H. ten Have te Veendam	G. Smit te Stadskanaal.
Assen	"	Fr. J. Staal te Assen	A. Kroeze te Grollo.
Emmen	"	H. J. Vrieling te Emmen	H. Scholten te Wachtum.
Hoogeveen	"	J. S. Nijhof te Hoogeveen	A. Kroeze te Grollo.
Raalte	"	P. van Maanen te Raalte	J. Berkhof te Raalte.
Zwolle	"	H. v. den Berg te Zwolle	T. van Nee te Windesheim.
Lochem	"	A. Hyink te Lochem	Breukink te Lochem.
Doetinchem	"	E. Schreur te Doetinchem	A. Harmsen te Angerlo.
Varsseveld	"	W. J. v. d. Burg te Varsseveld	J. Prinsen te Varsseveld.

plaats	jaren	Leider en leeraar in theorie	praktijkleeraar
Utrecht	1935/36	Prof. Dr. G. M. v. d. Plank te Utrecht	Bolder te Utrecht.
Axel	„	D. DE Putter te Axel	A. Schieman te Axel.
Zierikzee	„	S. J. Hoogstra te Zierikzee	J. Adriaanse te Goes.
Breda	„	F. D. Sigling te Breda	Sul te Breda.
Bergen op Zoom	„	H. A. Haytink te B. o. Z.	M. van den Berk te B. o. Zoom.
Cuyk	„	Th. Wisman te Cuyk	P. Verhoeven.
'S-Hertogenbosch	„	M. P. Plankeel te 'S-Hert.	J. Vermeer te Haaren.
Maastricht	„	Flamand te Maastricht	H. Vossen te Maastricht.
Panningen	„	Van Heukelom te Panningen	H. Verbugt te Helden.

CONCOURSBSLAG EN CONCOURSOPUITING

De concourspaarden en de shows zijn eigenlijk uit Engeland naar ons land overgewaaid en de concourshackney heeft zeker tot het succes der concourshippique, wat de tuigpaardenklassen betreft, het meest bijgedragen. Zeer begrijpelijk wist men ook door bepalingen aan die tuigpaardenklassen te verbinden, welke paarden voor de hoogste onderscheidingen in aanmerking konden komen. Men liet zich niet verleiden door kunstmatige gangen, neen, men eischte werkelijkheid en juist daarom, omdat men wist, dat door zeer zwaar beslag de paarden voor enkele minuten gangen lieten zien, die feitelijk met hun natuurlijke actie niets of weinig te maken hadden, heeft men in Engeland en Amerika zeer juist een **maximum gewicht der voor- en achterijzers** vastgesteld.

Men wilde het paard bekronen, dat op een vrij **normaal** beslag de beste showmanieren kon toonen. Ook in Amerika neemt men hetzelfde standpunt in, en daar heeft men nog veel zwaardere eischen aan de concourshackney's gesteld, als: rustig stilstaan, achterwaarts gaan op commando en heel rustig willen vertrekken. Een prijswinner **moet** dus een **voorbeeldig** tuigpaard zijn, normaal beslagen en normaal opgetuigd. Nu weet ik wel, dat zware ijzers voor een korten tijd meer actie veroorzaken, maar door de ijzers steeds te verzwaren kan men ook het tegendeel bereiken, dus mindere actie of ook wel een actie die het paard niet verfraait, stampende actie, dus niet uit den schouder, met als noodzakelijk gevolg klappen in de ijzers en het raken der ellebogen. Men hoort dit dikwijls op concourshippique en het lijkt wel of wij dan in een smederij zijn aangeland inplaats van op het concoursveld om de machtigste vertooningen van het tuigpaard in oogenschouw te nemen.

Wat betreft het balanceeren van een paard, kunnen wij gerust aannemen dat de pikeur-trainer van dravers daarin superieur is. De draver moet immers geheel in balans gaan om zich het gemakkelijkst te kunnen voortbewegen en als men de photo's van de dravers in actie eens aandachtig wil beschouwen, zal men tot de overtuiging komen, dat de actie van den draver zeker niet minder hoog is dan van het bekroonde Nederlandsche tuigpaard. Vroeger was men van meening, dat een draver lange voeten moest hebben en bijna zonder onderscheid werden alle dravers beslagen op voorijzers van 4—7 ons en achterijzers van 2—2,5 ons. Was de actie in de voorhand nog

iets te kort, dan moesten een extra schoen, een loodring en een toongewicht daarin verandering brengen.

Hoe zwaarder een draver in beslag loopt, hoe gemakkelijker blijft hij in evenwicht, maar des te vlugger is hij ook aan het eind, namelijk totaal lam. Die lamheid komt dan direct te voorschijn in een lange baancourse. Zelfs in heats kan het gewicht gedragen worden, omdat tusschen heats weer rust geboden wordt. Dat daarom een concourspaard aan verschillende nummers op één middag deelneemt op zware ijzers, een bewijs levert dat zwaar beslag niet vermoeit is niet juist. Evenzeer vermoeit het ook een paard wanneer het niet in balans loopend een afstand heeft af te leggen, ook al heeft het dan geen kilo's aan zijn hoeven hangen. Mijn opinie is, dat een concourspaard dat niet loopt op vrij normaal beslag en abnormaal aangespannen is, nooit voor eenige bekroning in aanmerking moet komen. Wanneer paarden met dubbele ijzers van een paar kilo, tot actie moeten worden gebracht, dan noemen wij zoo'n vertooning eenigszins gelijkstaande aan boerenbedrog. Maar eveneens zijn wij van meening dat verschillende paarden met zware ijzers worden beslagen om meerdere actie te verkrijgen, terwijl dit verouderde begrip absoluut niet noodzakelijk was voor het beoogde doel. Hoeveel paarden missen niet de kracht in hun algemeen spierenstelsel om zulk een vracht aan de hoeven te kunnen dragen over enkele duizenden meters zonder vermoeid te raken?

Niet ieder tuigpaard kan dit volbrengen en vast niet op jeugdigen leeftijd. Wij hebben het voorrecht gehad tal van jaren te mogen vertoeven aan Stal Groenoord van Gebr. v. d. Haar te Zeist en wij mogen gerust zeggen, dat deze stal toonaangevend is geweest voor de tuigpaardenklasse op de voornaamste concoursen-hippique in ons land. Daarna hebben wij dagelijks gebivakeerd aan de stallen van Jack M. Washington, ook zeker geen onbekende. Persoonlijk hebben wij tal van concourspaarden gevormd en ook niet zonder succes, maar in al die stallen en ook persoonlijk hebben wij nooit een concourspaard in den ring zien brengen of gebracht op kilo's ijzers.

Verleden jaar heb ik ook weer vaak de heer Marsman bezocht, die, zoals wij weten, de bekwaamste concoursrijder van Amerika wordt genoemd en die tijdelijk in Den Haag vertoevende, eenige concours-hackney's heeft ingereden, jonge dieren, pas geïmporteerd uit Engeland. Het beslag van de concours-hackney's werd ook dikwijls veranderd, evenals de hoefbesnijding; zeer secuur werden voor- en achterijzers op de balans gewogen, maar een ijzer zwaarder dan 5 ons kwam niet voor in de collectie, achterijzers ook nooit zwaarder dan 4 ons. Wel werd een speciale studie gemaakt om de plaats uit te vinden waar het ijzer verzwaard moest worden, in het toongedeelte of in de hiel of juist in het midden der takken. Trouwens de beste concourspaarden kunnen hun actie niet volhouden op abnormaal zware ijzers. Hoofdhouding is ook afhankelijk van de balans evenals de mond.

Wat de opzetteugel betreft, zijn wij van meening, dat het gebruik van dit tuigdeel absoluut niet als dierenmishandeling kan en mag worden gequalificeerd. Het paard kan er integendeel door worden verlicht in zijn werkzaamheden. Er zijn paarden die als het ware om een opzetteugel vragen en

zich aftobben en vermoeien als zij dit tuigdeel missen. Vooral bij paarden met veel bloed komt dit voor. Maar nu wordt het weer iets anders wat betreft de beoordeeling in den concoursring.

Het paard dat op abnormaal zware ijzers loopt, schakelen wij totaal uit, maar wanneer een paard op normaal beslag in zijn houding geholpen wordt door den opzetteugel, dan keuren wij dit niet af. Is er echter een paard in den ring dat even mooi draaft en een even mooie hoofdhouding heeft **zonder opzetteugel, dan prefereren wij beslist de laatste.** Een hoog opgezet paard lang te laten stilstaan in deze houding is weer wel dierenmishandeling, maar een vakman zorgt er stellig voor dat dit niet gebeurt.

De praktijk moet hier spreken.

(Uit Het Paard) W. F. S.

VOORJAARSEXAMEN VOOR HET RIJKSDIPLOMA VAN HOEFSMID.

Dit examen zal worden afgenomen te Utrecht op 8, 9, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29 en 30 April e.k.

Het aantal kandidaten bedraagt 80, welke afkomstig zijn van cursussen te Doetinchem, Cuyk, Arnhem, Breda, Amersfoort, Heino, Assen, Emmen, Varsseveld, Zwolle, Rotterdam en Hoozeveen. Op de Maandagen begint het examen te 11 uur v.m., op de overige dagen om 9 uur v.m.

MILITAIRE HOEFSMIDSSCHOOL TE AMERSFOORT

Einde Maart werd het examen afgenomen aan de dienstplichtigen der 1e ploeg 1935 der Artillerie en der Cavalerie die in opleiding waren geweest van 2 Mei '35 tot 18 Maart '36. Geslaagd zijn de navolgende:

Dienstpl. der Cav. W. Vochteloo.

Dienstpl. der Art. K. K. Haan, H. Nomden, H. A. B. Leijzer, F. Waltman, W. v. d. Berg, H. G. Jansen, H. W. Eskes, A. Beugeling, G. A. Cox, W. Schaap, J. L. Bloemzaad, J. W. H. Vloedgraven, H. Riem, M. Bouma. Zij kregen allen het diploma van Hoefsmid, de 8 eerst genoemden werden tot korporaal bevorderd en gelijk met de lichte (1e ploeg '35) werden zij in het genot van groot verlof gesteld.

De Hoefsmid bereikt uitsluitend prima vakmensen „daarom heeft een advertentie op deze plaats zooveel waarde”!

Uw advertentie op deze plaats zou U voordeel bezorgd hebben

Stamboek voor het Nederl. Trekpaard (B.T.)

Merriekeuringen voor opname in Keurstamboek:

- Afd. Noord-Brabant: 27, 28, 29 en 30
April en 1 en 2 Mei.
- „ Limburg: 4, 5 en 6 Mei.
- „ Zuid-Holland: 7 en 8 Mei.
- „ Zeeland: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18
en 19 Mei.
- „ Gelderland: 25, 26 en 27 Mei.
- „ Drente: 26 en 27 Mei.
- „ Groningen: 27, 28 en 29 Mei.
- „ Noord-Holland: 2 en 3 Juli.
- „ Overijssel: 20 en 21 Juli.

Inlichtingen:

Het Secretariaat, Koningskade 14, Den Haag,
verstrekt gaarne alle inlichtingen betreffende
inschrijving paarden, lidmaatschap, enz.

**Deze keuringen zijn geschikte
gelegenheden voor aanschaffing
van fokmateriaal.**

ja, — maar

„De Overwinnaar”

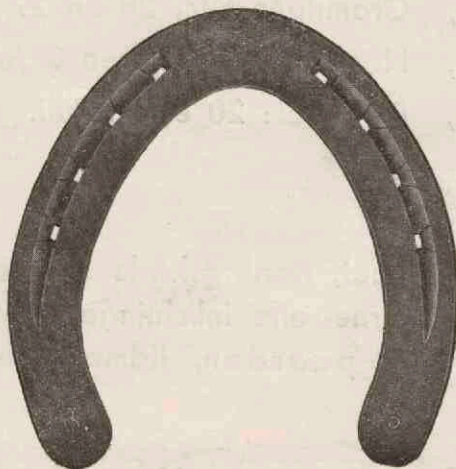
is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-GRAVENHAGE

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland . per jaar f 3.—
buiten Nederland per jaar f 4.—

*

PRIJS ADVERTENTIËN

1-10 regels f 2.— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

TER NAGEDACHTENIS J. VAN ANGEREN.

Door een langdurige ongesteldheid was ik niet in de gelegenheid den heer v. Angeren tijdens diens ziekte te bezoeken en bij zijne begrafenis aanwezig te zijn; ik voel mij hierdoor alsnog gedrongen een kort woord ter zijner nagedachtenis in ons vakblad te uiten.

In Januari 1916 leerde ik hem kennen als leeraar aan den cursus voor onderwijzers; als zoodanig was hij streng doch oprecht en niemand werd ooit door hem bevoorrecht. Het Hoefbeslag, dat aan hem zoo veel te danken heeft, is door zijn heengaan, alsmede door den dood van prof. Dr. Kroon in 1924, een zware slag toegebracht en wij, onderwijzers in practisch hoefbeslag, zijn aan hem zeer veel verschuldigd. Hetgeen wij zijn en hetgeen wij presteeren danken wij voor een groot deel aan zijn groote bekwaamheid en aan zijn gave om de kunst en de liefde van het vak op zijne leerlingen over te brengen. Wij zullen hem dan ook niet gauw vergeten, doch als een plicht en in groote dankbaarheid zijne nagedachtenis blijven eeren. Dat hij ruste in vrede.

Duiven, 20 April 1936.

Joh. A. Tangelder

**VERSLAG VAN HET VOORJAARSEXAMEN 1936 TER VERKRIJGING
VAN HET RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.**

Nadat de oproepingen voor het examen in de vakbladen hadden gestaan en de kandidaten zich hadden opgegeven, werd op 1 April een vergadering gehouden van den voorzitter en den secretaris, terwijl op 3 April een vergadering werd gehouden van de geheele examencommissie. Op deze laatste vergadering werden de subcommissies benoemd, de werkzaamheden besproken en de data voor het examen vastgesteld. Het aantal kandidaten bedroeg 81, deze waren afkomstig van cursussen te Amersfoort, Zwolle,

Breda, Hoogeveen, Arnhem, Doetinchem, Cuyk, Varseveld, Immen, Assen, Rotterdam, Heino, 's-Hertogenbosch en Bruggenum.

Als examendagen werden vastgesteld 8, 9, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29 en 30 April en 2 Mei als de eindvergadering van voorzitter en secretaris.

Alle candidaten legden het examen af, van hen deden 68 dit voor de 1ste maal, 9 voor de 2de maal, 3 voor de 3de maal en 1 voor de 4de maal.

In het geheel slaagden 42 voor het diploma, van hen deden 36, 2, 3 en 1 het examen respectievelijk voor de 1ste, 2de, 3de en 4de maal.

Door het overlijden van het lid der examencommissie S. van Angeren, werden in diens plaats opgeroepen voor waarneming de plaatsvervangende leden A. Kuipers, B. Crezée, P. Verhoeven en A. Kroeze.

Utrecht, 2 Mei 1936.

De voorzitter, v. d. Plank

De secretaris, Gallandat Huet

LIJST VAN NAMEN DER GESLAAGDEN BIJ HET VOORJAARSEXAMEN VOOR HET RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID 1935.

H. Radip, te Zuidlaren, G. H. Chevalking te Westendorp, H. G. Tijdink te Borculo, C. J. Verhoeven te Dussen, K. Kin te Sijen, W. Hoogkamer te 's-Gravezande, K. Puyenbroek te Alphen (N.-Br.), K. P. van Rooy te Eindhoven, M. V. D. Klundert te Hoal bij Oosterhout, A. J. Wagenmakers te Hoeven, P. J. H. Jacobs te Gijsteren, A. Pegge te Tubbergen, G. W. Derksen te Zevenaar, J. J. Stoelhorst te Steenderen, J. A. A. van Gemert te Beers (N.-Br.), G. Folmer te Zeyen gem Vries, G. Harmsen te Hengelo (G.), A. F. Wiggers te Ruurlo, M. van Delft te Drunen, H. de Bruyn te Heeren bij Oisterwijk, Th. J. Kaal te Zevenaar, W. Nijland te Breemt gem. Berg, H. G. P. Jansen te Werselo-Venray, R. Kruine te Zuidleen, M. Keyzers te Venray, H. J. M. van Kuyck te Venray, M. W. L. v. d. Munckhof te Meterik, R. Nijzing te Zuidleen, A. R. Knol te Nijeveen, H. H. Nijhorst te Dalfsen, C. v. Schooneveld te Bello, C. Tijms te Nieuwland, C. Vriens te Erp, H. Vullings te Oirschot, J. H. Verhoeven te Harreveld, J. B. Colenbrander te Sinderen, J. Kasteel te Epe, A. W. J. van Bon te Vierlingsbeek, A. J. Dekker te Zalk, G. Hoekman te Odoorn, J. de Laat te Boptel, P. v. d. Krommenacker te Gemert.

HOEFBESLAGTECHNISCHE BEWERKINGEN BIJ HET VOORJAARS- EXAMEN VOOR HET RIJKSDIPLOMA

Gedurende het examen zijn door de examen-commissie eenige punten betreffende de opdrachten en de uitvoering van het gemaakte examenwerk genoteerd.

Zij meent er in 't belang van het hoefbeslagonderwijs, de onderwijzers en de candidaten er goed aan te doen hieraan een klein artikel te wijden.

Allereerst het begrip „doode hoef”.

Voor vele candidaten schijnt zulk een doode hoef ook werkelijk een dood

element te zijn, waarop naar hartelust alle experimenten die voor den levenden hoof funest zouden zijn, mogen worden uitgevoerd.

Bij brokkelhoeven b. v. kwam het herhaaldelijk voor dat zooveel hoorn werd weggesneden en geraspt, dat kreupelheid bij het levende dier het onvermijdelijk gevolg zou zijn geweest. Ook werden bij deze hoeven de verzenen vaak veel te laag gemaakt.

Het is natuurlijk juist, dat men tracht bij brokkelhoeven de zool zooveel mogelijk te doen meedragen. Wanneer dat echter zoover wordt doorgedreven, dat de stand absoluut verknoeid en de hoeflederhuid op het ijzer komt te dragen, dan is het middel erger dan de kwaal en een onvoldoende cijfer het gevolg.

Anderen hadden zulk een doode brokkelhoef goed besneden, zoodat de zool de functie van den brokkeligen wand gedeeltelijk kon overnemen, doch maakten dan een ijzer met veel afhelling.

Dat het nuttig effect van het juist besnijden daarmee werd te niet gedaan, behoeft geen nadere verklaring.

Het beslag voor strijken was voor velen een struikelblok. Voor de jonge smeden schijnt het zeer moeilijk te zijn op de strijkende plaats het ijzer recht te smeden en tevens voldoende mager te ritsen.

Meestal werden strijkijzers gemaakt waarvan het binnen-zijgedeelte slechts zeer weinig smaller dan de buitentak was, bodemrond inplaats van schuin, en de gaten te vet om nauw te kunnen passen. Zulk beslag mag goed zijn om het strijken niet in de hand te werken, doch om het op te heffen is het onvoldoende.

Dat men niet zooals vroeger de takeinden heel smal maakt is juist, maar wanneer in het toon-zijgedeelte de tak evenzwaar is als de buitentak dan kan men zoo'n ijzer toch bezwaarlijk een strijkijzer noemen wat aan het doel kan beantwoorden. Uitstekende nieten of te dun weg geraspte nieten kwamen herhaaldelijk voor.

Wij hebben zelfs kunnen waarnemen, dat te laag ingeslagen nagels in 't geheel niet werden omgeniet doch tegen den wand aangeslagen en afgevijsd, om daarmee de schijn van het op goede hoogte zitten te redden.

Bij het smeden van ijzers voor scheeve hoeven met steilen buitenwand werd de buitentak niet recht of bodemwijd gemaakt met behoorlijk vette en recht staande nagelgaten, maar de buitentak sterk bodemnauw met schrale naar binnen schuinstaande gaten.

In elkaargeslagen ritsen met als natuurlijk gevolg hoog uitstekende nagelkoppen en spoedig los zittende ijzers waren maar al te veel te zien. Wanneer zal dat nu eens tot het verleden behooren? De opdracht: het beslaan van een stompe hoef bij oud paard werd slechts in enkele gevallen goed uitgevoerd. De verzenen werden te veel besneden en het ijzer in het toongedeelte onvoldoende bodemwijd gesmeed.

Vele kandidaten raspten de wanden tot aan de kroonharen af. Zeker met het idee om toch vooral mooi werk te willen maken.

Wij kunnen moeilijk aannemen, dat zij dat op den cursus geleerd hebben. Weer anderen braken onvoldoende de randen of lieten uitgebogen wanden rustig zitten.

Ook het tegenovergestelde kwam meermalen voor. Van nature steile rechte wanden werden aan den draagrand rond bij geraspt. Dus wat de een te weinig deed, werd door den ander overdreven. Een veel voorkomende fout was het te lang laten van het buitentoongedeelte, of het te kort maken van het binnentoongedeelte.

Waarschijnlijk is daarvan de oorzaak, dat er naar gestreefd wordt binnen- en buitenwand de zelfde schuinte te willen geven.

Bij een steilen buitenwand en een schuinen binnenwand kan zeer goed de voetas **recht** zijn, al is dan de binnenhoefhelft grooter.

Wordt dan de schuine wand **meer** besneden, dan worden de wandrichtingen wel meer gelijkmatig doch de voetas breekt naar binnen en de buitentonwand wordt naar verhouding van den binnentonwand te hoog, of omgekeerd de binnentonwand te laag.

Een goede aanwijzing geeft ons de kroonrand. Besnijdt men zoo, dat deze binnen en buiten even hoog is, dan is het meestal goed en komen voetas en vlak optreden het minst in gedrang. Nog een opmerking betreft het vrijleggen van bepaalde wandgedeelten en het geven van opzet. Alle candidaten nemen de wandgedeelten die niet op het ijzer mogen dragen b.v. bij kwartierscheuren, kroon- en draagrandscheuren, hoornkloven, enz. reeds bij het besnijden weg.

Bij het passen komen deze wandgedeelten meestal toch weer in dracht en moet er dan weer opnieuw worden vrijgelegd.

Deze werkwijze maakt het passen moeilijker.

Beter kan dat vrijleggen gebeuren **na** het passen.

Het geven van opzet direct met het besnijden heeft eveneens nadeelen. Gemakkelijker is het, bij het passen de opzet aan den voet te raspen (wanneer dus eerst een goede opzet aan het ijzer is gesmeed) dan omgekeerd de opzet aan het ijzer te maken, naar gelang de geraspte opzet aan den hoef. Dit sluit niet in, dat bekwame vakmensen daartoe niet in staat zijn.

Op het examen echter duurt het beslag vrij lang. Twee smeden werken aan een paard. Het dier heeft ruimschoots gelegenheid er zelf opzet aan te krabben. Na het onderleggen blijkt vaak, dat daardoor de toon niet draagt. Het raspen van de opzet kan daarom op het examen beter gedaan worden tegelijk met het passen, dan direct bij het besnijden.

Natuurlijk dient de candidaat er rekening mede te houden, dat niet eerst de voet kort wordt gemaakt om daarna nog een sterke opzet te geven. Voor de examencommissie is het een kleine moeite een en ander bij de beoordeeling in aanmerking te nemen. Onderwijzers aan cursussen en candidaten voor het Rijksdiploma, doe Uw voordeel met bovenstaande technische bewerkingen.

Utrecht — H. Vossers

De Hoefsmid bereikt uitsluitend
prima vakmensen „daarom
heeft een advertentie op deze
plaats zooveel waarde”! ●

Uw advertentie op deze
plaats zou U voordeel
bezorgd hebben

DE RECHTE VOETAS

In het nummer van „De Hoefsmid” van 15 April l.l. ontmoette ondergeteekende een schrijven van den heer B. Crezée, waarin ZEd. zijn hart lucht geeft door nog al kritiek uit te oefenen op mijn ingezonden stuk geplaatst in de 15 Maart-aflevering.

De heer Crezée schijnt daardoor nog al in zijn wiek te zijn geschoten, doch stapt daarmee in een verkeerd schuitje. De heer Crezée is als zoovelen, die bij dergelijke gelegenheden afdwalen van hetgeen, waar het feitelijk om gaat. Ondergeteekende zal dit niet doen en heeft dit ook niet in het schrijven van 15 Maart l.l. gedaan. en is niet van plan een polemieek te voeren met den heer Crezée over diens theoriën. Het gaat hier over de in het leerboek neergelegde wijze van besnijden waarbij de rechte voet as als richtsnoer wordt gevolgd en deze vind ik de juiste; **iets** moet toch het **richtsnoer** zijn. Later, wanneer de hoefsmid **zooveel** inzicht en ervaring krijgt, dat hij de afwijkingen juist kan beoordeelen, zal hij daar vanzelfsprekend ook wel rekening mede gaan houden. Wanneer de zienswijze en de voorbeelden van den heer Crezée in het theorieboek vermeld stonden, zou dit menige leerling duizelig maken en zou zeer zeker geen basis vormen waar verder met vrucht op zou kunnen worden voortgebouwd.

Alkmaar, 30 April 1936.

T h. A. K o e l m a n

1) Van Redactiewege bekort

INGEZONDEN

Mijnheer de Redacteur,

Mag ik u beleefd opname verzoeken van het volgende:

Het betoog van den heer Crezée in „De Hoefsmid van 15 Apr. 1936 is m.i. niet in de eerste plaats een accepteren of verwerpen van mijn beslagmethode doch naar ik meen meer bedoeld om uiting te geven aan zijn misnoegen over enkele passages in mijn voorgaande artikelen. Wanneer de heer Cr. zegt dat ik een **afkeer** heb van theoretische beschouwingen verwijs ik hem naar het op blz. 54 boven aan door hem geciteerde gedeelte uit mijn artikel van 19 Dec. 1935 opgenomen in „De H.”, van 15 Jan. jl. Hier is de heer Cr. dus reeds „de plank mis”. Eveneens is dit het geval waar hij meent dat ik theorie en praktijk te veel als tegenstellingen zie. Ik waardeer alléén een **juiste** theorie d.w.z. een theorie die uit de praktijk voortkomt en geen studeerkamergeleerdheid; dit laatste is voor mij maar al te vaak fraselogie en vandaar zonder waarde. Ook bij het besnijden der hoeven heb ik **bewust** behoefte aan bepaalde regelen, doch er is in deze materie m. i. géén regel zonder uitzondering. Wanneer het mij mogelijk is zonder bepaalde hoof- of beengebreeken enz. over het hoofd te zien **is**, bij het besnijden reeds, de voet as mijn richtlinie en wanneer ik hiervan, om welke reden dan ook, bij het besnijden, **moet** afwijken zal ik steeds trachten, zoo mogelijk, door ijzerkeuze, richten en passen, de rechte voet as weer in eere te herstellen. Ik wacht mij er echter voor in één richting te verstarren, dat laat ik aan

anderen over die meenen dat wèl te moeten doen. Inderdaad sta ik wat het **besnijden** betreft (lees wèl) in sommige gevallen niet zoover van 's heeren Cr.'s ideeën af, doch ik zie daarbij andere belangrijke factoren zooals o. a. het richten en passen niet over het hoofd. Misschien doet de heer Cr. dit evenmin, doch hij schrijft er met geen enkel woord over en doelt er ook niet op. Ik kan tot heden toe nu eenmaal niet de theorie van de rechte voetas als uiteengevallen beschouwen, doch er zijn m. i. uitzonderingen die den regel bevestigen. Waar moest het heen als wij steeds en aldoor **dat** gedeelte van den hoef waar de sterkste ijzerslijtage plaats vindt het meest besneden? Men neme b.v. het geval waarbij een paard met zwakke verzenen een hoefontsteking krijgt in den toon en als gevolg daarvan de uiteinden der ijzer-takken het eerst op den bodem plaatst en aldaar de meeste slijtage vertoont. Er zijn gevallen waar het nuttig en zoo mogelijk zelfs noodig is b.v. bij verbeend hoefkraakbeen en andere meer doch men mag als practicus „met alle waardeering voor een juiste theorie" niet in een bepaalde richting zich blind staren. Waar de heer Cr. beweert dat ik mij in een artikel heb schuldig gemaakt aan inconsequentie tart ik hem mij dit aan te toonen. Ik heb geschreven: „met alle waardeering voor een juiste theorie heeft een polemiek" enz. De heer Cr. rukt mijn artikel uit zijn verband en dat is niet sportief! Ik ben het evenmin met den heer Cr. eens, dat de groote massa der hoefsmeden naar ervaring en gevoel werkt. Verreweg het meerendeel hunner, gelukkig niet alle, werkt in een sleur en is te oppervlakkig om ervaring in zich op te nemen resp. te benutten. Volmondig stem ik toe dat gevoel een persoonlijke eigenschap is, welke dan helaas zeer velen onder ons missen. Waar de heer Cr. mij tegen het slot van zijn artikel verzoekt de door mij genoemde voorbeelden te willen toetsen aan zijn theorie en mede te deelen of ze daarin passen stel ik er prijs op mijn bevindingen dienaangaande als volgt weer te geven: Wat het onder 1, 2 en 3 genoemde betreft kan ik mij in **bepaalde gevallen** inzake het besnijden met zijn theorie vereenigen, doch er zijn m. i. uitzonderingen en het komt er voor mij slechts op aan welke motieven er voor het paard zijn om te doen zooals de heer Cr. ons dat schildert. Met het onder voorbeeld 4 genoemde wil ik voorzigtiger zijn dan de heer Cr. en er op wijzen, dat dit verschijnsel een gevolg **kan** zijn van ondoelmatig inspannen of verkeerd rijden zoowel van den bok als

ja, — maar

„De Overwinnaar"

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

onder het zadel. (De heer Cr. doelt evenwel volgens zijn bewering alleen op werkpaarden en hij vergeve mij dus de kleine afdwaling die ik meende te moeten maken om eenigszins volledig te zijn). Bij het laatstgenoemde voorbeeld is dan ook menigmaal voerman, koetsier of ruiter degene die de fout verhelpen kan en ingrijpen van den hoefsmid ongewenscht. Wanneer ik nu mijnerzijds tot slot van mijn artikel een resumee geef van de methode, die ik beoefen, verklaar ik **nadrukkelijk** het niet mogelijk te oordeelen mij of uitsluitend aan de rechte voetas of uitsluitend aan de slijtage op een bepaalde plaats te houden, doch beide met elkander te moeten combineeren er nogmaals aan toevoegende, dat het kiezen van een bepaald ijzer waarmede smeden richten en passen **onafscheidelijk** zijn verbonden niet over het hoofd mag worden gezien. Over dit laatste heeft de heer Cr. geen woord geschreven en dat is mij onbegrijpelijk. Juist voor hem die, m. i. zéér terecht, groote waarde hecht aan een gelijkmatig afslijten van het ijzer moest dit n. m. m. van groote beteekenis zijn. In vele gevallen waar de heer Cr. den hoef wenscht besneden te zien ten koste van de rechte voetas zal zijn lager maken van het betreffende hoefgedeelte onnoodig zijn als hij het juist ijzer weet te kiezen en dit naar behooren kan laten richten en passen.

Met dank voor de plaatsing,

Hoogachtend,

Utr. 29 Apr. 1936.

Fr. Steding

Mijnheer de Redacteur,

Op pag. 57 van „De Hoefsmid“ van 15 April j.l. zegt Prof. v. d. Plank: Eén punt is mij niet duidelijk n.l. hoe het mogelijk zou zijn met behulp van een wat meer naar voren geplaatsten balk de voetas te wijzigen“ enz. Kennelijk wordt hiermede bedoeld op het slot van mijn artikel in de Maartaflevering van „De H.“, alwaar ik schreef: „Terwijl het paard **na** het beslaan een rechte voetas vertoonde had ik deze denkbeeldige lijn door middel van het besnijden naar achter gebroken en hem door middel van de lengte van het ijzer, waarbij dan om de straaalschenkels voldoende te laten dragen het hart van de sluitijzers sterk naar voren was gebogen wederom in eere hersteld.“ M.a.w. **niet** het naar voren plaatsen van de balk had invloed op de voetas **maar het langer houden van de ijzers** en omdat ik mijn ijzers, in dit geval sluitijzers, langer maakte moest ik de balk meer naar voren verplaatsen. Had ik dit laatste niet gedaan dan zouden de hoornige ballen inplaats van de straaalschenkels op de balk gedragen hebben en dat was natuurlijk fout geweest. Ik vertrouw met deze nadere uiteenzetting voldoende duidelijk te zijn geweest en verblijf met dank voor de plaatsing

Hoogachtend

Utr. 23 Apr. '36.

Fr. Steding

Vacant

ZWARE IJZERS VOOR CONCOURSPAARDEN

Ook mij was de polemiek over bovenstaand onderwerp en het stukje van den heer W. F. S(mits) in „Het Paard niet ontgaan.”

Wat het door den heer Breukink aangehaalde geval betreft, hieraan zijn schuldig: 1e. de Jury, 2e. de eigenaar en ten 3e. de hoef(?)smid.

De Jury, doordat men dat paard niet direct uit de ring heeft gestuurd.

De eigenaar, om een dergelijk beslag onder zijn paard te wenschen of te dulden.

De hoef?smid, om een dergelijk beslag onder te leggen.

Veelal speelt in dergelijke gevallen de zuinigheid mede een rol, doch een goed concoursbeslag is voor geen beetje te leveren en zij, die tegen een extra uitgaaf voor concoursbeslag opzien, doen beter aan dergelijke sport niet mede te doen. Ook bestaat hierin veel na-aperij, doordat men op een of ander concours, een paard van de H.H. Bolt, Bultman, Caspers, Mellema, Rijks- of anderen op het een of ander apart beslag heeft zien staan en dan moet ook hun paard dit soort beslag hebben. Laat men toch echter wat het zwaardere beslag betreft zich toch niet te weekhartig gevoelen en zich gelijk gaan stellen met hen die tegen een opzet zijn en niet zien hoe menig paard zonder opzet heen en weer wordt gescheurd, of met hen, die een hoefsmid een proces willen aandoen, omdat hij een praam gebruikt, doch geen oog hebben voor den hoefsmid zelf, die zoowat uit elkander gerammeld wordt en geen droog draadje meer aan het lijf heeft.

Concoursbeslag is lang niet een ieders werk en een gewichtijzer kan evengoed een goed en mooi beslag zijn, maar kan niet anders dan voor extra prijsverhooging geleverd worden.

De heer W. F. S(mits) heeft het over concourshackny's en noemt de H. H. Gebr. v. d. Haar en Jack M. Washington en zegt nooit een concourspaard in den ring te hebben zien brengen of gebracht op kilo's ijzer.

Wanneer echter een hackney met een gewicht van 1 kg gereden mag worden, en men past eenzelfde soort gewichtsijzer bij een flinke Oldenburger toe, is men zeer spoedig aan kilo's toe, want het verschil in grootte van de hoeven leidt daar toe.

Dat de heer Marsman de bekwaamste concourrijder van Amerika wordt genoemd, zegt mij nog niets, daar ik betwijfel of aldaar de concurrentie op dit gebied wel zoo groot is.

Hebben wij niet enkele jaren in de bladen kunnen lezen, dat aldaar (Miss Groff? naar ik meen), Knigt Commender, de wereldkampioen hackney, voorheen van den heer Harbrinck Numan, aldaar ter overwinning werd gevoerd, gereden slechts met 1 hand en dat nog wel door een dame? Ik betwijfel of zoowel de heer v. d. Haar als de heer Hendriks, die destijds hier in Holland Knigt Commender gereden hebben, hiertoe kans zouden hebben gezien.

Dat de heer Marsman verleden jaar in den Haag de jonge hackney's heeft ingereden en dat er geen ijzers bij waren zwaarder dan 5 ons, zegt ook niets, want zou door zwaardere ijzers en door een andere kundige concourrijder geen grooter succes kunnen zijn bereikt?

Collega's hoefsmeden vooral en ook anderen die belang stellen in dit onderwerp, kunt U in dit bovenstaand stukje iets verkeerd of stotends opmerken?

Waarom deze vraag zult U allicht denken. Nu, een zelfde stukje heb ik destijds toegezonden aan „Het Paard” waarvan de heer W. F. S(mits) redacteur is, doch dit is niet opgenomen.

Het onderwerp is van te groote waarde, om op zoo'n manier in de doofpot te worden gestopt. Zeer leerzame stof vooral voor de hoefsmeden zal er zeer zeker uit voortkomen.

UEd. bij voorbaat beleefd dankzeggend

Hoogachtend,

Th. A. Koelman

l) Van Redactiewege ingekort

Alkmaar

SLIJTAGE VAN HET TOONGEDEELTE

zou volgens de meening van den heer Weyermans eigenlijk geene slijtage zijn, doch zulks alleen bij strompelenden gang kunnen voorkomen.

Het zij me vergund, te mogen meedeelen, hoe ik besloot tot slijtage bij het **optillen** van den hoef.

Wanneer men achter iemand loopt, die in z'n gang zich min of meer gecadenceerd — deinend — voortbeweegt, dan kan men gerust besluiten, dat daarbij de schoenzool in den toon het eerst en het meest aan slijtage onderhevig is. Heeft de gang die deining niet, dan slijt de zool onder den bal van den voet. En wil men daar meer van weten, let dan slechts op den gang en onderzoek de slijtage aan de schoenzolen.

Bij dat cadenceeren wordt n.l. de voet opgenomen na eerst bij den afzet tegen den bodem eenigszins schurend te zijn uitgeleden. Het is dan ook een feit, dat op grindwegen die slijtage veel grooter zal blijken te zijn dan b.v. op z.g. gesloten wegdek. Doch ook voor het paard blijft dit gelden. We zagen, dat niettegenstaande de meeste paarden eerst de verzenen en dan den toon plaatsen, niettemin bij het onbeslagen paard die verzenen groeien, terwijl de toon afslijt. Wil men nu sterker bewijs voor de stelling, dat niet bij het neerzetten, doch juist bij het opnemen er slijtage in het toongedeelte plaats heeft? Ware er niet in den laatsten tijd zooveel van meening gewisseld als juist over die slijtage en hiernaar te beoordeelen besnijden en beslag, dan zou ik er niet op gewezen hebben. Thans ware er wellicht rekening mede te houden, en dan niet zoozeer met hetgeen **ik** beweer dan wel met wat onze **paarden** ons laten zien, resp. beslagen en onbeslagen.

Tevens wil ik niet nalaten me bijzonder te verheugen in de adhaesie, me — hoewel allicht geheel onbewust — door den heer W. betuigd in diens groote ingenomenheid met kurkzooltjes, iets, wat ik reeds voor jaar en dag in de vakpers heb bepleit . . . zonder eenig ander merkbaar resultaat echter dan het gebruikelijke: voor kennisgeving aanvaard en ter zijde gelegd. Met in den vervolge o. a. de groote belangstelling voor thans nog steeds afwijkende standen en gangen plus het steeds probleem gebleven stand-

voetas-ijzerslijtage-geschil, mitsgaders de betrekkelijk geringe waarde tot heden toegekend — dierenarts Crezée maakte nog onlangs de uitzondering! — aan wegfokken van eerstgenoemd euvel, benevens de bestrijding van genoemd probleem naar het recept van collega-paardeman Weyermans in zake het gebruik van kurkzolen, aan welker gemis hoofdzakelijk veel der narigheid is toe te schrijven, inmiddels voor ons dan tevens de kurk, waarop we onze meening zullen trachten drijvend te houden!

Zoetermeer, April '36.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

SCHIJN EN WEZEN

Niets bestendig hier beneên? Ja, accoord, mits we **sleur** er buiten houden. Wellicht toch niets, althans weinig, zoo taai in wezen als juist de **sleur**, hoewel er in den regel slechts schijn mede wordt bereikt.

Onze medewerker Breukink heeft zich weer eens geërgerd aan die vertooring met abnormaal beslag — en dan met name onder normale voeten! — op zoo'n keuring, alweer met name nog wel van fokmateriaal, ditmaal te Elst en te Utrecht, maar de plaats der komedie doet er minder toe, want ik trof het te Hoofddorp en te Rotterdam niet anders. Enfin, overal waar gekeurd wordt, blijft nog steeds de schijn verre verkozen boven het wezen. Dit toch zou immers vragen naar een werkelijken toestand, terwijl aan den schijn de zeer gebruikelijke eer wordt bewezen.

Nu zou B. wederom wenschen, dat paarden op zoo'n onmogelijk beslag door de jury zouden worden teruggewezen. Maar niet alee de meerderheid zich bij dien wensch aansluit, zal de jury durven besluiten in dien geest. Eene jury, die er niet op gesteld is, vrede en vriendschap te bewaren met en voor de meerderheid, zou nog geboren moeten worden. En abnormale ijzers, ten einde zich zand in de oogen te laten strooien ('t moet willens, althans wetens zijn, want zoo onkundig is die jury niet!) blijven dus voorloopig wel in de mode van de **sleur**.

Ik mis echter steeds (slechts één maal vond ik adhaesie, doch zoo even tusschen de regels in), en ditmaal ook in de critiek van B., iets, waarop ik juist zoo gaarne den nadruk leg, en dat is op het feit, dat veel te weinig wordt gewezen op den invloed van den mensch op den monstergang van het representeerde paard.

En om nu andere, inmiddels zeer mogelijke omstandigheden eene buiten bespreking te laten, zou ik willen vragen: wie monsterde te Elst het paard dat daar anders ging dan te Utrecht? En wie hielp daarbij aandrijven? En had dit alleszins verwerpelijke doen op dezelfde wijze plaats in beide gevallen? Wel vernemen we, dat er groot verschil bestond in den getoonden gang en dit nog wel, waar juist het tegenovergestelde te verwachten was van het verschil in beslag.

Hopen we, dat het steentje, ditmaal bijgedragen door B. toch weer iets moge helpen bij den opbouw van een weldoortimmerd huis, waarin fokker, hoefsmid en jury zouden kunnen wonen onder minder lekkend dak, minder blootgesteld aan tocht, met minder oog voor de arabesken in den voorgevel, in één woord met minder risico met en door de schijnvertooningen, doch met meer garantie voor een reëel fokdier, op normaal beslag, zich presenteerend zooals hij is en niet zooals hij gemaakt werd om aan den schijn te offeren ter wille van allen en alles, behalve dan aan logisch denken en consequent handelen.

ADET GUMMI BESLAG

Naar aanleiding van mijn onderschrift onder het in de vorige aflevering opgenomen verslag van den Ch. der Bereden Politie te A'dam over het Adet gummibeslag, n.l. om te adviseeren een balk aan te brengen op deze

ijzers, wordt mij medegedeeld dat zulk een balk electrisch zeer goed op te lasschen is zonder het rubber te schaden, hetgeen bij autogene lassching niet mogelijk is. Berichtgever schrijft mij tevens dat te Rotterdam ruim 200 paarden op dit rubberbeslag dienst doen, waarbij slechts in één geval een balkijzer behoefde te worden ondergelegd. De getrokken conclusie, dat hieruit zou blijken, dat over het algemeen de hoornstraal geen nadeel ondervindt van dit beslag, durf ik nog niet te onderschrijven, daar eerst over geruimen tijd zal moeten blijken of dit werkelijk zoo is. Door de dikte van rubber en ijzer wordt de zoolvlakte van den hoof zoodanig van den bodem verwijderd, dat er niet de geringste kans overblijft, dat straal en zool ooit tegendruk zullen ondervinden, iets wat bij een gewoon beslag ook niet geregeld gebeurt, doch in elk geval meer kans heeft. Indien dus een rubber beslag kon worden uitgevoerd, waarbij hetzij door een balk, de straal, of door een plaat met opvullen, de geheele zoolvlakte in dracht kon worden gebracht, dan zou dit zeer zeker ten goede van den hoof en dus van het paard komen.

Red.

MILITAIRE HOEFSMIDSCHOOL TE AMERSFOORT

Op 2 Mei l.l. werd het examen voor hoefsmid afgelegd door reservehoefsmiden die sinds 26 Maart 1035 in opleiding waren geweest. Geslaagd zijn: H. van Effrink, J. H. Suikers, M. Halkamp, J. Berendsen, W. Berends, J. M. Visser en J. F. Laurijssen.

Zij zijn bevorderd tot korporaal-hoefsmid en in het genot van onbepaald groot verlof gesteld.

De 4-j. **MARIUS**, d. Elius, beste, sterke en zeer goed gespierde hengst, met beste gangen en beenwerk, eerste der 3- en 4-j. inlandsch ras te Leeuwarden.

AANSTAANDE CONCOURSEN-HIPPIQUE.

21 Mei Schijndel.	21 Juni Berlicum.
21 Mei Best.	21 Juni Hiihvarenbeek.
21 Mei Leende.	28 Juni Nijmegen.
21 Mei Breda.	4 Juli 't Zandt.
24 Mei Gasselternijveen.	5 Juli Cuijk.
24 Mei 's-Hertogenbosch.	5 Juli Oud-Gastel.
1 Juni Alphen N.-Br.	5 Juli Udenhout.
1 Juni Bergen op Zoom.	5 Juli Veendam.
1 Juni Dordrecht.	11 en 12 Juli Wassenaar.
1 Juni Eext.	17 Juli Barneveld.
1 Juni Wanroy.	19 Juli Dongen.
1 Juni Woudenberg.	25 Juli De Steeg.
1 Juni de Wijk.	26 Juli Oss.
4 Juni Eelde.	2 Aug. Heeswijk.
5 en 7 Juni Den Haag.	2 Aug. Scheemda.
7 Juni Etten.	6 Aug. Zwolle.
7 Juni Haaren N.-Br.	15 Aug. Oudenbosch.
7 Juni Lierop.	28 Aug. Groningen.
7 Juni Nijnsel.	29 en 30 Aug. Enschede.
7 Juni Olympiade Dag.	1 Sept. Dokkum.
10 Juni Wageningen.	2 Sept. Nijkerk.
10 Juni Winschoten.	3 Sept. Oosterhout Geld.
11 Juni Oostermeer Eext.	6 Sept. Langenboom.
12 en 13 Juni Bussum.	10 Sept. Surhuisterveen.
18 Juni Sappemeer.	10 Sept. Utrecht.
18—21 Juni Amsterdam.	

AANSTAANDE COURSES IN NEDERLAND.

I.b. = lange baan, k.b. = korte baan.

17 Mei Uithuizen k.b.	9 Aug. Heerenveen k.b.
21 Mei Drachten I.b. en k.b.	9 Aug. Woudestein I.b.
21 Mei Duindigt I.b.	16 Aug. Groningen I.b.
24 Mei Norg k.b.	16 Aug. Purmerend k.b.
24 Mei Woudestein I.b.	20 Aug. Beverwijk k.b.
31 Mei Harendermolen k.b.	23 Aug. Duindigt I.b.
1 Juni Duindigt I.b.	27 Aug. Abcoude k.b.
1 Juni Heerenveen k.b.	30 Aug. Alkmaar I.b.
2 Juni Bolsward k.b.	30 Aug. Harendermolen k.b.
7 Juni Groningen I.b.	2 Sept. Zaandam k.b.
8 Juni Opmeer k.b.	3 Sept. Heemskerk k.b.
14 Juni Woudestein I.b.	6 Sept. Duindigt I.b.
21 Juni Duindigt I.b.	6 Sept. Den Hoorn gem. Leens k.b.
21 Juni Veendam I. en k.b.	13 Sept. Groningen I.b.
28 Juni Noordwolde Fr. k.b.	18 Sept. Wolvega k.b.
28 Juni Sappemeer k.b.	20 Sept. Duindigt I.b.
5 Juli Duindigt I.b.	20 Sept. Uithuizen I.b.
5 Juli Usquert k.b.	21 Sept. Medemblik k.b.
12 Juli Binnenwijzend k.b.	1 Oct. Lisse k.b.
12 Juli Groningen I.b.	4 Oct. Duindigt I.b.
19 Juli Duindigt I.b.	11 Oct. Alkmaar I.b.
26 Juli Alkmaar I.b.	18 Oct. Duindigt I.b.
26 Juli Zuidhorn k.b.	25 Oct. Duindigt I.b.
2 Aug. Duindigt.	1 Nov. Duindigt I.b.
2 Aug. Scheemda I. of k.b.	8 Nov. Duindigt I.b.
5 Aug. Stompwijk k.b.	15 Nov. Duindigt I.b.

Een belangrijke uitgave:

Trygve Gulbranssen's bekroonde
boek

En

eeuwig

zingen

de

bosschen

momenteel de meest gevraagde
roman in ons land. In eenige maan-
den verschenen reeds 6 drukken.
Door de geheele pers uniek beoor-
oordeeld

Vertaling uit het Noorsch door **Dr.**
Annie Posthumus, verzorging van
Anton Pieck

Prijs: ing. **f 3.75** geb. **f 4.50**

Verkrijgbaar bij alle bonafide
boekhandelaren

OVERIJSELSCH SAGENBOEK.

Bij W. J. Thieme en Co. te Zutphen is verschenen het „Overijsselsch Sagenboek" waarin uit boeken, tijdschriften en almanakken, materiaal verzameld is en aldus in boekvorm aan de vergetelheid ontrukkt is. Wij laten hieronder een der sagen volgen:

Lang geleden stond er op den Holterberg een boerderij, die gedreven werd door een weduwe, wier man veel van haar ondeugende streken had te lijden gehad.

Na den dood van den man verbaasde het iedereen, dat het wijf zooveel en zulke mooie paarden had, die op de markt te Deventer hooge prijzen opbrachten en vooral voor de dragonders werden aangekocht. En ook was het opgevallen, dat de boerin telkens een anderen knecht noodig had, terwijl de vorige spoorloos verdween.

De oude dienstmeid van de boerderij had weer eens rondgezegd, dat de boerin een knecht vroeg. En nu bood zich een flinke jongen aan, die zijn kameraden beloofd had den boel daar eens recht te zullen zetten.

Den eersten avond reeds, toen hij in den stal gerucht hoorde en eens ging kijken, werd hem bij het binnenkomen door de boerin plotseling een halster over 't hoofd geslagen en zie, Jannes de knecht was veranderd in een paard! Hij kon denken als een mensch, en voelde zich heel goed, maar hij was een paard!

Het wijf klom op zijn rug, en gaf hem de sporen, en toen reed hij met haar, over heg, over steg, over land, over zee, naar de Oost!

Daar bond het wijf hem vast aan een palmboom en zij ging weg om rijst te koop op de markt.

Jannes — het paard — begon echter behoedzaam tegen den boomstam te schuren, beproevend zich het tooverhalster van den hals te schuiven, en dat gelukte.

Ineens was hij weer vrij en mensch! En nu ging hij, met het halster in de hand, achter den boom staan om het wijf op te wachten.

Daar kwam zij, een zak rijst in iedere hand, en verwonderd keek ze rond. Plotseling kwam Jannes te voorschijn, sloeg haar het tooverhalster over den kop, en nu was zij in een paard veranderd. Hij besteeg het dier en reed vliegensvlug over heg en steg, over land, over zee, overal over terug naar Holten, naar de boerderij, maakte het halster goed vast, en liet 's anderen daags het paard beslaan.

Op de boerderij teruggekeerd, nam hij het halster af en het wijf stond weer voor hem. Hij heeft haar toen duchtig de les gelezen en ging het halster verbranden.

Maar ternauwernood lag het in 't plaggenvuur onder de schouw of het begon te donderen en te bliksemen, te knetteren, te knisteren en te branden, en de heele hoeve ging in vlammen op, paarden, koeien, geiten, varkens en al. Maar het wijf ontkwam. Zij had alles verloren en moest voortaan bedelen. En tot aan haar dood toe kon je duidelijk op haar vuile handen en op haar bloote voeten de litteekens zien van de gaten, die de hoefijzerspijkers bij 't beslaan daarin hadden achtergelaten.

EEN ZEGEN

voor het paard

EEN UITKOMST

voor den hoefsmid

is de uitvinding van het

„ADET”

RUBBER HOEFBESLAG

Geen uitglijden meer, doch volkomen vaststaan, zelfs op natte en modderige asphalt- en keibestrating.

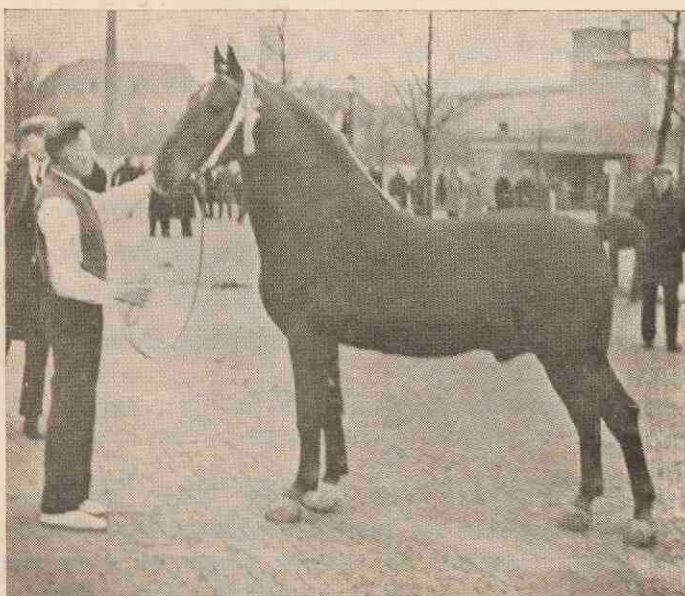
Grootere trekkracht, langere levensduur.

Schitterend passende ijzers, ca. 40 modellen.

Vastgestelde prijzen in overleg met de organisatie.

Vraagt inlichtingen bij den importeur:

L. HUNSE - ZIJLWEG 2^R - HAARLEM

De 9-j. **SULTAN II 310** d. Sigismund 98u. Irma G. 77, op de centrale keuring te Utrecht-1936 eerste prijs der zwaardere oudere hengsten; eig. Geb. Hol te Ijsendoorn (G.).

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-GRAVENHAGE

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland , per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

PRIJS ADVERTENTIËN

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

HOEFBESLAG IN HET ALGEMEEN. CONCURSBESLAG IN HET BIJZONDER.

Dat in het algemeen door de verschillende eigenaren van paarden veel te weinig aandacht aan het hoefbeslag wordt geschonken is een bekend feit. Wij maken het dagelijks mede. Een groot gedeelte der eigenaren — en wij hebben hierbij in het bijzonder het oog op die eigenaren die geen speciale vakmensen zijn, doch alleen het paard zien of noodig hebben voor het bedrijf — beseffen niet, dat het beslag voor het paard is wat het roer voor een schip beteekent. Zoo niet het belangrijkste dan toch zeker één der belangrijkste verzorgingsonderdeelen. Op dit gebied zijn het de gelukkigste paarden die normaal de ijzers verslijten, dus noodzakelijk om de 3 à 4 weken of korter bij den hoefsmid belanden, waardoor de voeten geregeld een behandeling krijgen en zodoende, tenminste voor zoover het aan den smid ligt, worden onderhouden. Dat er door het gros der de door mij bedoelde eigenaren nimmer iets aan de voeten wordt gedaan, is een geregeld verschijnsel en het lijkt er veel op of zij de meening zijn toegedaan dat het bij de voeten alles maar van zelf moet komen en deze geen verzorging noodig hebben. Hoogstens worden de voeten en dan nog maar alleen bij een klein gedeelte, alleen 's morgens aan den buitenkant wat gesmeerd, doch de binnenkant wordt bijna altijd verwaarloosd. Het is evengoed of even verkeerd als dat wij b.v. alleen onze nagels zouden knippen en voor de rest ons van onze voeten niets zouden aantrekken. Doch de paarden die, zooals er zijn die bijna geen ijzers slijten, zijn heelemaal ongelukkig. Zooals wij vaak bij de kleine paardenhouders de dieren op de ijzers zien staan is het meer dan ellendig en wij verwonderen ons er dan ook vaak over hoe het mogelijk is, dat de dieren nog blijmoedig hun werk verrichten. De ijzers vaak heelemaal in den voet gegroeid, drukkend op den straal en zool. De nagels dikwijls zooals het noodwendig gevolg is van te lang loopen op de ijzers, aan alle

BIBLIOTHEEK
RIJKSUNIVERSITEIT

19 JUN. 1936

UTRECHT

kanten boven de voeten uitstekend, waarvan strijken en verwonidng der kogels het gevolg is. Voorts struikelen door te lange voeten met alle consequenties daaraan verbonden, als kapotte knieën, gebroken tuigdeelen en lamoenboomen. Wij zien in deze beschouwing alleen nog maar de paarden met zeer normale voeten doch bij paarden met afwijzende hoeven is het natuurlijk nog veel erger. Een troost is het in zooverre, dat bij de laatste catagorie veel vlugger kreupelheid optreedt en zoo'n paard — gelukkig voor het dier — veel vlugger bij den smid, eventueel bij den dierenarts terecht komt, hetgeen vaak tot gevolg heeft, hetgeen wij meermalen hebben geconstateerd, dat door eigen schuld van den eigenaar zoo'n paard zoo hopeeloos was verwaarloosd, dat ook de knapste hoefsmid of veearts er niet meer aan kon doen en het betrokken dier dikwijls voor zijn verder leven een wrak blijft of verder een sleepend bestaan moet doorbrengen. Ons inziens is dan ook het beslag een pracht object voor degene die er hun werk van maken actie te voeren voor dierenbescherming. Indien de betreffende ambtenaren aan het hoefbeslag wat meer aandacht zouden willen wijden, zou dit ook een groot voordeel voor de hoefsmiden kunnen zijn. Want wat is vaak het geval, n.l. dat de voeten der paarden worden verwaarloosd en dan moet de smid er aan te pas komen. Heeft hij het paard weer niet in zeer korten tijd in orde, dan krijgt hij de schuld. Hij is dan in de oogen van den eigenaar een kruk die zijn vak niet kent en wordt naar een anderen smid gegaan, niet begrijpende, dat de betrokken eigenaar zelf de schuldige is.

Wat het beslag voor de concourspaarden aangaat, hetgeen wij in het bijzonder even onder de loup willen nemen, zoo wenschen wij in de eerste plaats te wijzen op het vaak veel te zware beslag, dat voor de concourstuigpaarden wordt toegepast. Bij paarden met slechte voeten die door het vaak afhalen en aanleggen der zware ijzers te veel zouden lijden wordt tegenwoordig vaak de methode gevolgd van schroefijzers, n.l. van ijzers die op de bestaande ijzers worden vastgeschroefd, waardoor een te zware of onevenredige belasting wordt veroorzaakt. Wij geven direct toe, dat bij vele paarden een zwaarder ijzer met bijzondere gewichtsverdeling noodzakelijk is, doch hebben hier speciaal het oog op de te zware belasting zooals wij het vaak op de concoursen constateeren. In Engeland b.v. is men beperkt tot een max. gewicht. Twijfelt de jury er aan, dat dit gewicht is overschreden, dan heeft zij het recht de ijzers af te laten nemen en te wegen. Blijkt dan dat deze werkelijk te zwaar zijn, dan volgt onherroepelijk disqualificatie. Het is dan ook een verheugend verschijnsel, dat de Kon. Fed. van Landelijke Rijverenigingen, die in verband met het door deze Fed. samengestelde menvoorschrift, 't welk dit jaar is verschenen, en ten gevolge zal hebben, dat ook eerlang wedstrijden voor tuigpaarden zullen worden gehouden, een artikel is opgenomen, dat de kwestie van te zwaar beslag regelt. Waardoor voorkomen zal worden dat paarden gangen gaan toonen die zij normaal niet hebben en dus kunstmatig zijn. Bedoeld art. van het wedstrijdvoorschrift luidt als volgt: „Het rijden met dubbele ijzers of extra verzwaarde ijzers lijdt tot disqualificatie”.

Wij constateeren hieruit, dat de Fed. niet blind is voor de noodzaak, dat een

paard voor een concours extra beslag noodig kan hebben, doch dat wel aanmerking gemaakt zal worden op dubbele of extra zware ijzers. Ons inziens is het vaak moorddadig zooals sommige paarden op gewicht worden gezet, waar nog bij komt, dat de eigenaren de zware ijzers er maar onder laten, waardoor het effect dat men er mede bereiken wil, totaal verloren gaat. Wil men van gewicht profijt trekken, leg dan de zwaardere ijzers zoo kort mogelijk voor het concours onder en haalt ze weer direct na afloop er onderuit. Wat in het seizoen kan plaats hebben, n.l. dat men b.v. in een week tijd aan twee concoursen deelneemt, ook dan nog dienen intusschen de ijzers te worden afgenomen omdat het paard spoedig aan het gewicht gewend en er dan niet meer op reageert. Wat ons aangaat, zien wij het liefste een paard in zijn natuurlijke gangen op ijzers die het evenwicht helpen bevorderen, n.l. met oordeelkundige gewichtsverdeling dat het goede gaan van het paard bevordert en vergemakkelijkt doch zooals wij het vaak zien met ijzers van geweldige zwaarte, waardoor de beenen met kracht en geweld omhoog worden gebracht, zulks lijkt ons uit den boeze.

Wat de rijpaarden aangaat, bestaat er weer een geheel ander gezichtspunt waarop naar ons blijkt de meeste der eigenaren geen kijk hebben en door de smeden moeten worden voorgelicht. Wil men bij een rijpaard succes met beslag bereiken dan zal dit moeten worden gevonden in tegenstelling met de tuigpaarden, met uiterst licht beslag. Over het algemeen zal het lichte ijzer bij rijpaarden in toepassing worden gebracht, doch voor rijpaarden, die aan concoursen moeten deelnemen, verdient het bijzonder lichte in vele gevallen aanbeveling. Wij zagen op de concoursen vaak paarden die door onoordeelkundig beslag een lagere plaats bij de beoordeeling werd toebedeeld dan zij bij goed beslag zouden hebben verkregen. Wat toch is het geval, n.l. dat een rijpaard spoedig te hoog doch niet gauw te laag gaat. Het bij den grond houden der beenen, hetgeen de Franschman zoo typisch uitdrukt met de benaming van „Raser le tapis”, (scheren van den grond) bereikt men bij paarden die te hoog gaan met extra licht beslag. Op gevaar af dat men mij zal aanvallen met het verwijt, dat ook hierdoor een paard uit zijn natuurlijke gangen wordt gehaald, durf ik toch deze stelling te propageeren omdat bij vaak zeer mooie rijpaarden het eenige gebrek is, dat zij juist iets te hoog gaan, waarvan mindere beoordeeling het gevolg zou kunnen zijn en het paard door lichter beslag niet mishandeld wordt. En zooals wij bij het tuigpaarden-beslag ook hebben verkondigd er niets op tegen is, dat het paard wat wordt geholpen, mits het de grenzen der welvoegelijkheid niet overschrijdt.

Wij vertrouwen, dat wij aan het verzoek dat tot ons werd gericht om het beslag en in het bijzonder het beslag voor concourspaarden in korte trekken te behandelen hebben voldaan en wij stellen ons gaarne beschikbaar om zoo noodig voor bijzondere gevallen advies te geven.

Den Haag.

A. W. C. de Greef

Vacant

DE RECHTE VOETAS.

Het ingezonden stuk van den heer Steding in de Hoefsmid van 15 Mei geeft mij aanleiding nogmaals op dit onderwerp terug te komen. De heer Steding blijkt nl. opvattingen te hebben over beïnvloeding van de voetasrichting door ijzerkeuze, richten en passen, waarmee ik het niet eens kan zijn.

In de Hoefsmid van 15 April heeft Prof. v. d. Plank reeds een opmerking gemaakt over een door den heer Steding beweerde voetaswijziging door een balk, die verder naar voren was geplaatst. Prof. v. d. Plank schreef heel terecht, dat voetaswijziging in het bedoelde geval alleen denkbaar was met **verdunde** of **verdikte** takken.

De heer St. gaf in het nummer van 15 Mei van dat geval een nadere uiteenzetting en betoogt, dat **niet** het naar voren plaatsen van de balk invloed had op de voetas, maar **het langer houden van de ijzers**.

Niet alleen in het hier bedoelde geval, ook in het algemeen blijkt de heer St. een zekere macht toe te kennen aan ijzerkeuze, richten en passen met betrekking tot de voetasrichting, getuige de hier volgende passage uit bovengenoemd ingezonden stuk:

„Wanneer het mij mogelijk is, zonder bepaalde hoof- of beengebreen enz. „over het hoofd te zien, **is** bij het besnijden reeds de voetas mijn richt- „linie, en wanneer ik hiervan, om welke reden dan ook, bij het besnijden „**moet** afwijken zal ik steeds trachten, zoo mogelijk door ijzerkeuze, richten „en passen **de rechte voetas weer in eere te herstellen.**”

Ik veronderstel, dat de heer St. met ijzerkeuze hier **niet** het oog heeft op halve maan-ijzers, één tak-ijzers, ijzers met verdunde of verdikte tak of takken, ijzers met zolen of oplegsels of andere middelen om het ijzer in een of ander gedeelte te verhoogen, **maar uitsluitend** ijzers bedoelt, die overal even dik en vlak gesmeed zijn (met of zonder opzet) en die rechtstreeks op den hoof worden genageld.

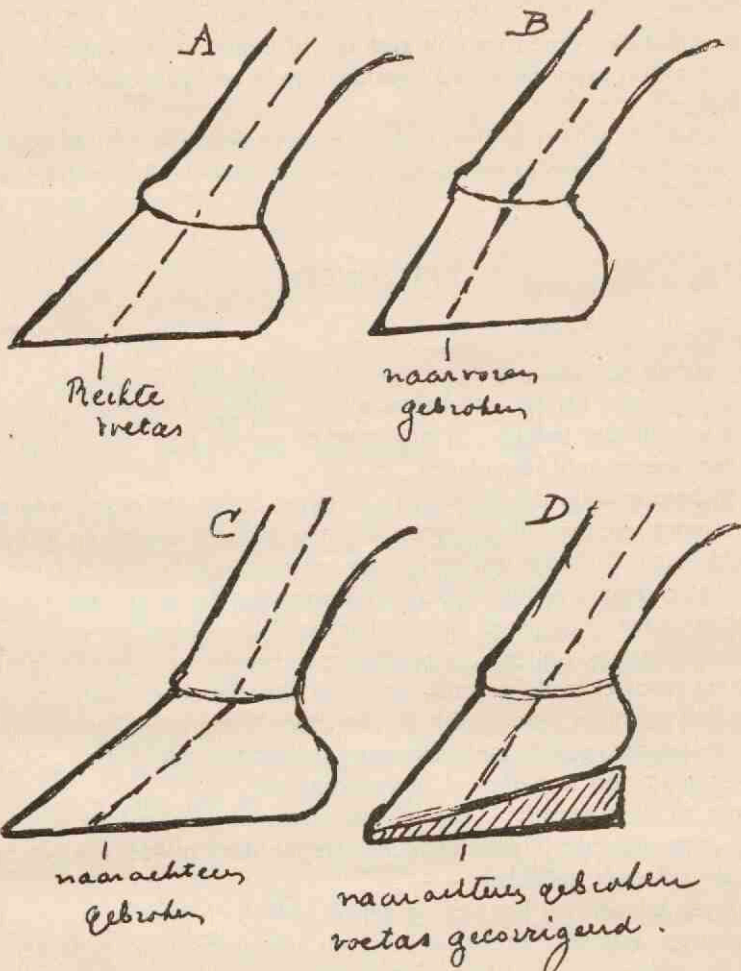
Als de door den heer St. te kiezen ijzers aan deze voorwaarden voldoen, is het me volkomen raadselachtig, op welke wijze het door den heer St. beoogde beslag eenige invloed kan hebben op de richting van de voetas na het besnijden.

(Natuurlijk bedoel ik hier een **directe** invloed, die dus waarneembaar is **direct** na de bewerking en **niet** de **indirecte** invloed, die een of ander speciaal beslag op den duur op de voetas zou kunnen hebben. Dit is **correctie** en blijft buiten het geding.)

Uit het betoog van den heer St. heb ik gemeend te kunnen afleiden, dat ijzerkeuze, richten en passen een bij het besnijden gebroken voetas **direct** vermag recht te maken.

Dit lijkt mij onmogelijk en wel om de volgende reden:

Een vlak besneden hoof met hoefijzer, geplaatst op een vlakken bodem gehoorzaamt aan dezelfde wetten als bijv. een kachel op een kachelplaat op een vlakken vloer. Men kan die kachelplaat dun of dik, groot of klein maken, een anderen vorm geven, draaien en wenden, hoe men wil: als de plaat overal even dik is en vlak op den vloer blijft liggen, verandert de

kachel **niet** van stand. Evenzoo is het met den hoef; het overal even dik en vlak gesmede ijzer (opzet toegestaan) heeft **geen** invloed op den stand van den hoef, hoe men dit ijzer ook richt en past. Hieruit volgt logisch, dat ook de voetasrichting door zoo'n ijzer nooit gewijzigd kan worden. (Alweer bedoeld: **directe** wijziging; géén **correctie**).

De stand van den hoef op den bodem en hiermede de voetasrichting is bepaald door het **besnijden**. Vandaar, dat ik me bij het onderwerp „de rechte voetas" uitsluitend tot deze bewerking heb bepaald.

Het spreekt vanzelf, dat ijzerkeuze, richten en passen eveneens belangrijke zaken zijn, die bij goed hoefbeslag **onafscheidelijk** zijn van het besnijden; maar dan in den zin van elkander aanvullen, niet in de beteekenis, zooals de heer Steding zich die denkt.

Door ijzerkeuze, richten en passen beoogt men o. a. het meer gelijkmatig verdeelen van den lichaamslast op den voet, vergrooting van het steunvlak

op plaatsen, waar zulks noodig is, vergemakkelijking van den gang, enz. Het is echter ten eenen male uitgesloten, dat men door richten en passen met een overal even dik en vlak gesmeed ijzer een gebroken voetas recht kan maken.

Als de heer St. werkelijk meent, dat dit wèl mogelijk is, zou de hoefkunde en het hoefbeslag een groote dienst bewezen worden, als het geheim hiervan zou worden ontsluiterd.

B. Crezée

INGEZONDEN

Mijnheer de Redacteur.

In het laatste no. van „de Hoefsmid” tracht de heer Steding mij en vele anderen die zijn eerste uiteenzetting niet hadden begrepen, duidelijk te maken hoe hij met behulp van lange takken en een naar voren geplaatsten balk een voetas kan veranderen.

Uit zijn betoog volgt dat de geachte schrijver onder het begrip **voetas** iets anders **moet** verstaan dan hetgeen er mee bedoeld wordt en altijd mee bedoeld is (zie Duitsche leerboeken en het Hollandsche theorieboek).

Nu is het uiterst moeilijk discusseeren wanneer de beide partijen onder eenzelfde naam iets geheel anders verstaan! De bedoeling van dit, mijn schrijven, is dan ook alleen om te doen zien hoe bij de algemeen gangbare opvatting (zoowel in de practijk als in de theorieboeken) van het begrip voetas het absoluut onmogelijk is, om door verlenging der ijzertakken eventueel gepaard gaande met naar voren geplaatsten balk, het z.g. gebroken zijn der voetas op te heffen of te veroorzaken.

De heer Steding schrijft: „Terwijl het paard **na** het beslaan een rechte voetas vertoonde had ik deze denkbeeldige lijn door middel van het besnijden naar achteren gebroken — — —.”

Tot zoover kunnen wij het betoog geheel volgen en onderschrijven. Door het besnijden was de voetas naar achteren gebroken, d. w. z. de verzenen waren in verhouding tot het toongedeelte meer ingekort (of, wat op hetzelfde neerkomt, het toongedeelte was relatief lang gelaten).

Laten wij echter eerst mededeelen wat algemeen onder de voetas wordt

ja, — maar

„De Overwinnaar”

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

verstaan. Het is de denkbeeldige lijn midden door **koot-, kroon- en hoefbeen** (als 't ware de lengteas der beenderen). Bij het levende paard waar genoemde beenderen nu eenmaal niet aan de oppervlakte liggen verstaan wij onder de voetas: de denkbeeldige lijn midden over koot en hoef. Bij het **vierkant geplaatste paard** moet deze lijn een rechte zijn. Een naar voren gebroken voetas noemen we een voetas welke ter hoogte van de kroon een buik vormt, hetzij naar voren of naar achteren (van terzijde gezien). In de schetsjes A, B en C heb ik de verschillen overdreven voorgesteld.

Keeren wij nu terug naar het paard van den heer Steding, dan is op dat geval de schets C van toepassing. Immers na het besnijden was de voetas naar achteren gebroken.

De heer St. streeft volgens zijn schrijven ook naar een rechte voetas; hoe is die nu te verkrijgen? Uitsluitend en alleen door de verzenen te **verhoogen** of zoo mogelijk den toon in te korten. In de schets D is dit voorgesteld door een, achter, verdikt ijzer (ook natuurlijk mogelijk met leeroplegsel of kalkoenen).

Of de ijzertakken nu lang of kort gemaakt worden doet niets ter zake, daarmee verandert de verhouding toonhoogte tot verzenhoogte totaal niets en uitsluitend deze verhouding, aangepast aan den kootstand (die gegeven wordt door den lichaamsbouw van het paard) bepaalt of een voetas recht dan wel gebroken zal zijn. Het komt hierop neer dat de **hoefas** en **kootas** in elkaars verlengde gebracht worden bij het vierkant geplaatste paard.

Aangezien deze algemeene opvatting buitengewoon eenvoudig en begrijpelijk is meende ik te mogen veronderstellen dat de heer Steding onder „voetas” iets anders verstaat dan andere menschen.

v. d. Plank

De heer Bl. te H. schrijft: Ik heb een paard op beslag gekregen dat linksvoor kreupel loopt en waar bij het afnemen van het ijzer en het bekappen van den hoef, in het midden van den toon op de plaats van de witte lijn in de zool een donkergekleurde harde hoornmassa zit. Bij bekloppen op den wand in het toongedeelte trekt het paard en heeft het merkbaar pijn. Heb ik hier te doen met een hoornzuil en wilt u mij daar eens wat van vertellen want het is voor het eerst dat ik zoo'n geval in de smederij heb gekregen.

Met vrij groote zekerheid is hier wel aan te nemen dat het een hoornzuil betreft. Het voorkomen in het toongedeelte is ook een aanwijzing, daar als regel hoornzuilen ontstaan na kroonbekappingen welke in den winter voorkomen wanneer de paarden met scherp beslagen zijn en met een scherpe kalkoen op den kroon rusten; door schrikken of anderszins treden zij plotseling door en kneuzen den hoornzoom, waardoor de daaronderliggende kroonlederhuid geprikkeld wordt tot sterkeren hoorngroei. Groeit deze vermeerderde hoorn nu aan den binnenkant van den hoornwand af, dus op de plaats waar de hoornplaatjes zitten, dan zal hierdoor een druk op de vleeschplaatjes ontstaan, dus op de wandlederhuid en kan deze zelfs in het

hoefbeen een sleuf vormen, zooals op bijgaande foto te zien is. (fig. 221). Het spreekt vanzelf dat pijnlijkheid en kreupelheid hiermede gepaard gaat en als regel is het verloop zeer langdurig. De behandeling zal een heelkundige moeten zijn en het kan maanden duren

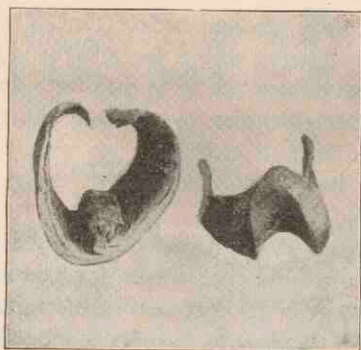

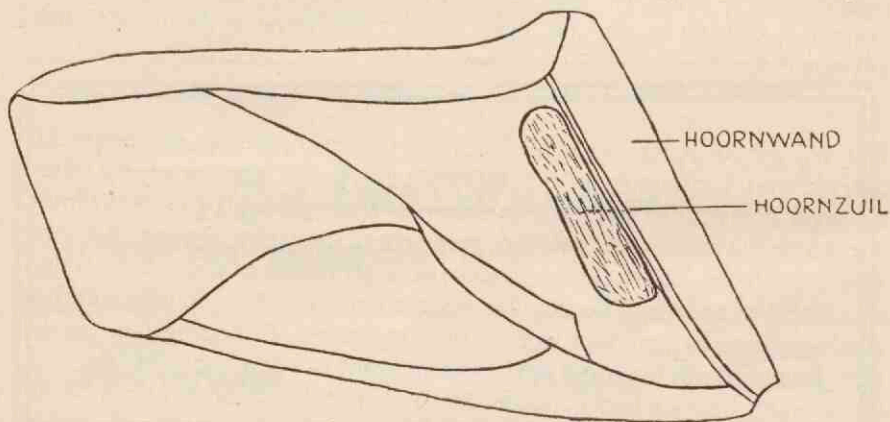
fig. 221

alvorens het paard weer geschikt is om te werken. Ook ziet men vaak dat na oogenschijnlijke beterschap het lijden opnieuw optreedt en juist uit het laatste jaar zijn mij eenige gevallen bekend waarop het niet gelukt is beterschap te verkrijgen en tot het afmaken van hetzelfde paard is moeten worden overgegaan.

Daar de hoornzuil boven begint (fig. 220), zal deze dus reeds zijn afgegroeid, wanneer men aan de witte lijn, bij het bekappen van den hoof, deze ontdekt (fig. 216—217—219).

Daar de behandeling operatief zal zijn, dient een dierenarts geraadpleegd te worden. Om de pijnlijke plaats vrij van dracht te leggen, zal wanneer de hoornzuil in het midden-toongedeelte voorkomt, de toonlip moeten vervallen, de hoornwand en zool aldaar moeten worden vrijgelegd en twee zijlippen worden aangebracht.

Een vlak ijzer zal de voorkeur verdienen, alleen wanneer ook andere fouten in den hoof het wenschelijk of noodzakelijk maken, bezigt men een balkijzer.

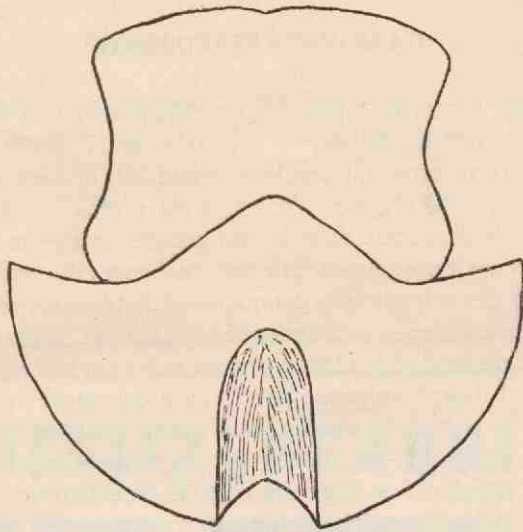

fig 216

VAN VOREN GEZIEN

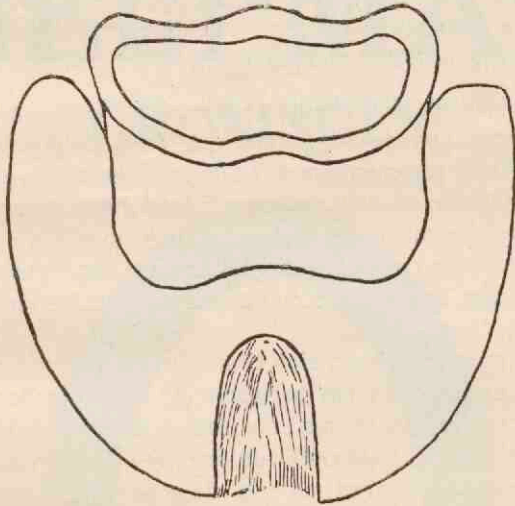
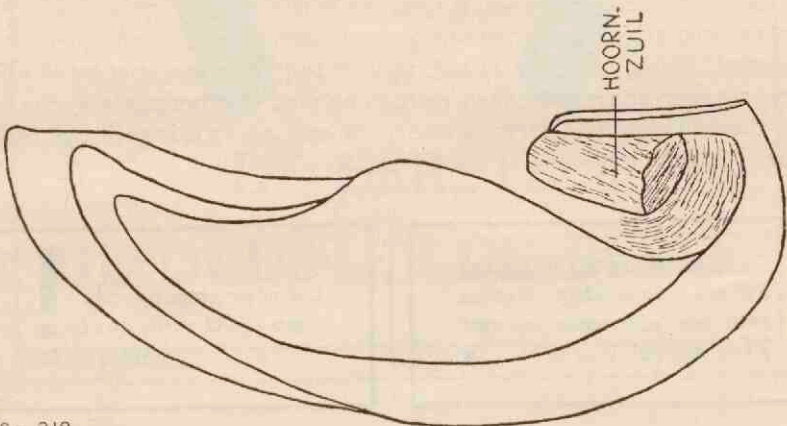

fig 217

VAN BOVEN GEZIEN

HOORN.
ZUIL

fig. 219

NAAR WERKVERRUIMING

Zoals men weet is met de instelling der zedelijkheidswetten in 1911 ook het totalisator-bedrijf bij de wedrennen verboden. Zulks heeft toen in dat jaar tot een ware uittocht uit ons land geleid van dravers en renpaarden, trainers, pikeurs, jockey's enz. Verschillende eigenaren vestigden hunne stallen in het buitenland. Een en ander tot groote schade van allen die rechtstreeks of zijdelings bij de exploitatie van renbanen, de verzorging en verpleging van het betreffende paardenmateriaal betrokken waren. Niet het minst ook onderscheidene hoefsmeden, aangezien het beslag van wedstrijdpaarden bijzondere aandacht vraagt en er wat extra aan kan worden verdiend. In 1911 en direct daarop volgende jaren kwam de paardensport vrijwel stil te liggen. Daarna is met aanwending van kunst- en vliegwerk de draf- en rensport wel weer gaande gemaakt, maar er kunnen slechts geringe geldprijzen worden uitgeloofd en bijgevolg kost het de eigenaren veel geld. Sedert 1911 zijn ook wel pogingen aangewend om het verbod van den totalisator ingetrokken te krijgen, maar die pogingen hebben steeds schipbreuk geleden. Thans is opnieuw en wel een krachtige actie ingezet om den totalisator terug te krijgen. Dat is zoo gekomen:

De Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft een verzoek gericht tot den voorzitter van de Alg. Ver. van Vreemdelingenverkeer, Baron Krayenhoff, om door tusschenkomst van de commissie Krayenhoff de regeering te willen inlichten op welke wijze ons land meer attractie zou kunnen vormen voor het vreemdelingenverkeer en ook voor zijn eigen bevolking. In het rapport door die commissie uitgebracht aan den Minister in antwoord op de gestelde vraag, beveelt zij o.m. de weder-invoering van den totalisator aan.

Verschillende instanties hebben zich daarna met Baron Krayenhoff in verbinding gesteld en dit heeft het beleggen van een vergadering tot gevolg gehad. Wij hebben die samenkomst, die plaats had ten kantore van het weekblad „Het Paard” te den Haag op 11 dezer bijgewoond en daar heeft Baron Krayenhoff voor de aanwezigen, en w.o. de groote Pers, een uiteenzetting gegeven van den stand van zaken. Aangespoord is dat ieder in zijn eigen kring zijn best zal doen om Vereenigingen en personen voor de goede zaak te winnen en daarbij zijn de hoefsmeden ook meermalen als belanghebbenden genoemd. Mocht er derhalve ook van de zijde der hoefsmeden of hunne Vereenigingen adhaesie kunnen worden betuigd met het streven, dan geven daarvan blijk. Het adres van de commissie van actie is gevestigd Nobelstraat 20, den Haag.

B.

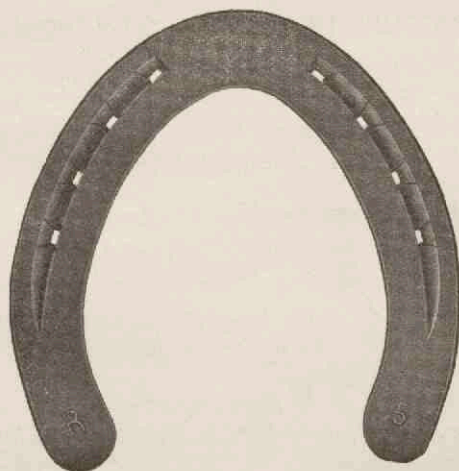
De Hoefsmid bereikt uitsluitend prima vakmensen „daarom heeft een advertentie op deze plaats zooveel waarde”! ●

Uw advertentie op deze plaats zou U voordeel ●
bezorgd hebben

ZWARE CONOURS-IJZERS

Het aanwenden van abnormaal zware ijzers voor concourstuigpaarden heeft op het concours te Bussum dermate de aandacht getrokken, dat er van bevoegde zijde wellicht zal worden ingegrepen, teneinde hieraan paal en perk te stellen.

HOEFIJZERFABRIEK HELPMAN GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

LANDELIJKE RIJVEREENIGINGEN.

Er zijn momenteel reeds ongeveer 200 landelijke rijverenigingen in ons land. Als men rekent dat elke Ver. 10 werkende leden telt (de meeste hebben er meer) dan zijn er dus 2000 paarden bij de landelijke rijverenigingen in africhting, respectievelijk in dienst.

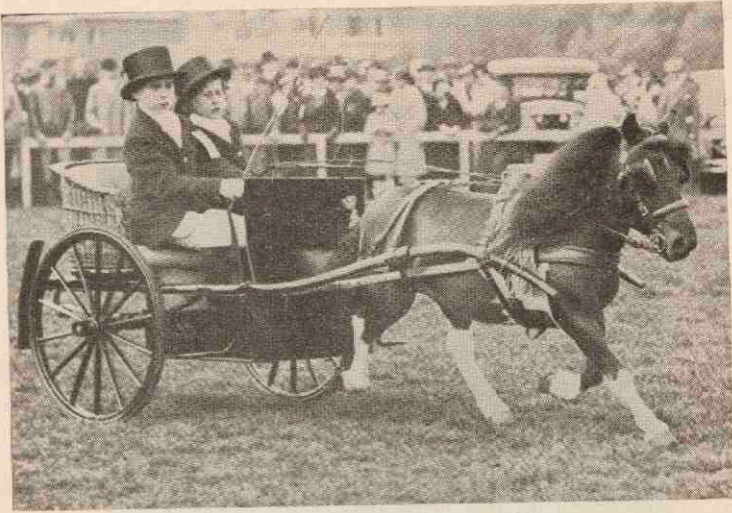
L. R. „De Maasruiters” te Maasland.

CONCOURS HIPPIQUE TE 's-GRAVENHAGE.

De toenemende beoefening van de rij- en springsport teekent zich ook af op de wedstrijden. Vooral in de springnummers is de deelname groot. Nummers met 60 à 70 deelnemers is geen zeldzaamheid meer. Wij geven hieronder een paar aardige afbeeldingen v. h. Haagsche concours.

Eenige der deelnemers aan het nummer rijpaarden.

Deze jeugdige rijders plaatsten zich tweede met den 80 c.M. hoogen Hans van de Amsterd. Rijtuig-Mij. Een leuk geheel, dat veel aandacht trok.

DE 304e RONDGANG DER CONFRERIE DER KOETSIEERS SAINT GUIDEN TE BRUSSEL.

Te Brussel of liever in de voorstad Anderlecht, houden we het paard in eere. De 304e rondgang naar Saint Guiden getuigt daarvan. Deze broederschap van koetsiers dateert van 1631; de patroon der paarden enz. was Saint Guidon, volgens de overlevering een boerenknecht en nog elk jaar wordt hem eer bewezen in de Saint-Pierre kerk van Anderlecht. Een 400 leden van de broederschap vereenigden zich om acht uur 's ochtends op het plein voor de Sablon kerk, waar het vaandel werd overhandigd. Onder het blazen op de jachthorens zette de stoet zich in beweging, bevattende o. a. een 40-tal bespanningen. Op een escadron trompetters in rooden jachtrok volgde een postkoets bespannen met zes paarden, waarin het vaandel; dan volgde een serie van allerlei voertuigen: mail-coach, breaks, omnibussen, landauers, tonneaux en vooral de bekende fiacres met vele bekende gezichten van koetsiers der oude garde. Op het Vaillance Plein werden paarden en voertuigen gezegend, die drie malen rond de kerk reden, waarna allen zich aan den disch scharen. Gedurende die 304 jaren is de route door de stad steeds dezelfde gebleven en ook ditmaal konden de auto's wachten. Eere aan het paard! Dit heeft immers de oudste rechten. De belangstelling was nog grooter dan vorig jaar en dit bewijst, dat de liefde voor het paard weer toeneemt, hetgeen trouwens in meer opzicht opvalt.

Hippos.

Vacant

Hongarije — De boerenwagen op de Staatsstoeterij Mezöhegyes

AANSTAANDE CONCOURSEN-HIPPIQUE.

18 Juni	Sappemeer.	26 Juli	Oss.
18—21 Juni	Amsterdam.	2 Aug.	Heeswijk.
21 Juni	Berlicum.	2 Aug.	Scheemda.
21 Juni	Hilvarenbeek.	6 Aug.	Zwolle.
28 Juni	Nijmegen.	15 Aug.	Oudenbosch.
4 Juli	't Zandt.	28 Aug.	Groningen.
5 Juli	Cuijk.	29 en 30 Aug.	Enschede.
5 Juli	Oud-Gastel.	31 Aug.	Eindhoven.
5 Juli	Udenhout.	1 Sept.	Dokkum.
5 Juli	Veendam.	2 Sept.	Nijkerk.
11 en 12 Juli	Wassenaar.	3 Sept.	Oosterhout (gem. Valburg)
15 Juli	Hoofddorp.	6 Sept.	Langenboom.
17 Juli	Barneveld.	10 Sept.	Surhuisterveen.
19 Juli	Dongen.	10 Sept.	Utrecht.
25 Juli	De Steeg.	13 Sept.	Groningen.

AANSTAANDE COURSES IN NEDERLAND (VOORLOOPIGE DATA).

k.b. is korte baan; de overigen lange baan.

21 Juni	Duindigt.	27 Aug.	Abcoude k.b.
21 Juni	Veendam l. en k.b.	28 Aug.	Gron. (k.b. 800 M.).
27 Juni	Appingedam (k.b.).	30 Aug.	Alkmaar.
28 Juni	Sappemeer k.b.	30 Aug.	Harendermolen k.b.
5 Juli	Duindigt.	2 Sept.	Zaandam k.b.
5 Juli	Noordwolde (Fr.) k.b.	3 Sept.	Heemskerk k.b.
0 Juli	Usquert k.b.	3 Sept.	Warmond (k.b. 300 M.).
8 Juli	Uithuizen (k.b. 800 M.).	6 Sept.	Duindigt.
12 Juli	Binnenwijzend k.b.	6 Sept.	Den Hoorn (gem.
12 Juli	Groningen.		Leens), k.b.
19 Juli	Duindigt.	8 Sept.	Hardegarijp
19 Juli	Knijpe		(k.b. 300 M., kamp. v. Ned.).
	(kamp. Friesl. k.b. 300 M.).	10 Sept.	Ijmuiden (k.b. 300 M.).
19 Juli	Leeuwarden	13 Sept.	Groningen.
	(l.b. en k.b. 800 M.).	15 Sept.	Schagerbrug
22 Juli	Hoorn k.b.		(k.b. 300 M.).
26 Juli	Alkmaar.	18 Sept.	Wolvega k.b.
26 Juli	Zuidhorn k.b.	20 Sept.	Duindigt.
28 Juli	Anna Paulowna	20 Sept.	Uithuizen.
	(k.b. 300 M.).	21 Sept.	Medemblik k.b.

AANSTAANDE COURSES IN NEDERLAND (VOORLOOPIGE DATA)

k.b. is korte baan; de overigen lange baan.

30 Juli	Bolsward k.b.		24 Sept.	Enkhuizen (k.b. 300 M.).
1 Aug.	Beemster (k.b. 300 M.).		28 Sept.	Joure (k.b. 800 M.).
2 Aug.	Duindigt.		29 Sept.	Schagen (k.b. 300 M.).
2 Aug.	Scheemda l. of k.b.		1 Oct.	Lisse k.b.
5 Aug.	Stompwijk k.b.		4 Oct.	Duindigt.
6 Aug.	Santpoort (k.b. 300 M.).		6 Oct.	St. Maartensbrug
6 Aug.	Zwolle k.b.			(k.b. 300 M.).
9 Aug.	Heerenveen k.b.		11 Oct.	Alkmaar.
9 Aug.	Woudenstein.		12 Oct.	't Zand (N.-H.).
11 Aug.	Stompvoren			(k.b. 300 M.).
	(k.b. 300 M.).		18 Oct.	Duindigt.
16 Aug.	Groningen.		25 Oct.	Duindigt.
16 Aug.	Purmerend k.b.		1 Nov.	Duindigt.
20 Aug.	Beverwijk k.b.		8 Nov.	Duindigt.
23 Aug.	Duindigt.		15 Nov.	Duindigt.
23 Aug.	Irnsom (k.b. 325 M.).		22 Nov.	Duindigt.

EEN ZEGEN

voor het paard

EEN UITKOMST

voor den hoefsmid

is de uitvinding van het

„ADET”

RUBBER HOEFBESLAG

Geen uitglijden meer, doch volkomen vaststaan, zelfs op natte en modderige asphalt- en keibestrating.

Grootere trekkracht, langere levensduur.

Schitterend passende ijzers, ca. 40 modellen.

Vastgestelde prijzen in overleg met de organisatie.

Vraagt inlichtingen bij den importeur:

L. HUNSE - ZIJLWEG 2^R - HAARLEM

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-Gravenhage

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland . per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

PRIJS ADVERTENTIËN

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

HOEFBESLAG DER BUITENLANDSCHE PAARDEN OP HET INTERNATIONAAL CONOURS HIPPIQUE TE AMSTERDAM

Als hoefsmid werd ik aangenomen ter verzorging van het hoefbeslag, op het internationaal Concours Hippique, gehouden in het Stadion te Amsterdam van 18 t/m 21 Juni j.l.

Sedert vele jaren bezocht ik verschillende concoursen hetzij voor genoegen dan wel voor dienst.

Deze dagen zijn voor mij, als vakman, altijd hoogtijdagen en het is mij meermalen, zoo ook nu weer, opgevallen, dat deze schitterende concoursen zoo weinig door Veeartsen, hoefsmeden enz. worden bezocht.

Het is voor mij altijd een waar genoegen tusschen de paarden van verschillende landen door te wandelen en het hoefbeslag eens nader te bekijken. Zoo ziet men het zeer breede beslag der Franschen, met zeer schrale nagelgaten, soms 10 hoefnagels in één hoef. Het Fransche beslag is wel het slechtste te noemen van wat ik daar zag.

Het Iersche beslag komt het onze vrijwel het meest nabij, alhoewel ik, bij nog maar heel kort geleden beslagen paarden, bijzonder lange hoeven waarnam; wanneer een Hollandsche hoefsmid zoo'n paard onderhanden zou krijgen, zou hij minstens 2 à 3 cm van de hoeven afsnijden.

Toch is het Iersche beslag lang niet slecht en, het spreekt wel voor zich zelf, dat ik, gedurende het geheele concours niets aan deze paarden behoefde te doen.

Van het Belgische beslag zijn wij wel voldoende op de hoogte, dus daarover kan ik kort zijn.

Het Belgische beslag maakt wel een sterken maar een slordigen indruk, al moet ik er onmiddellijk aan toevoegen, dat de Belgische paarden al verschillende concoursen achter elkaar hadden geloopt.

Het Japansche beslag is typisch, zoo als alles aan de Japanners typisch is;

BIBLIOTHEEK DER
RIJKS UNIVERSITEIT

97

22 JUL. 1936

UTRECHT

de hoefijzers zijn kort, smal maar keurig afgewerkt, meer knus, ik weet er geen anderen naam voor. Veel, maar kleine nageltjes in elken hoef, een klein scherp toeloopend lipje, kleine dunne vaste kalkoentjes (achter) enz. Ik stond verbaasd bij de Japanners een hoefsmid aan te treffen, maar nog meer verbaasd was ik toen ik ontwaarde, dat deze heer tevens veearts was, zelfs militair paardenarts.

In de hoefsmederij van de Militaire Politie heeft deze paardenarts eigenhandig de hoefijzers gemaakt en de Japansche paarden daarmee beslagen.

Mijn collega, de Wachtmeester hoefsmid van de Mil. Politie en ik hebben met zeer veel interesse en genoegen de verrichtingen van dat kleine kwieke mannetje bewondert.

Een bijzondere voldoening was het wel voor ons, dat deze Japansche deskundige vol bewondering was voor het beslag van onze Hollandsche paarden en, zonder zelfoverschatting durf ik te beweren, dat het Nederlandsche hoefbeslag op hoog peil staat en op de wereldmarkt lang geen slecht figuur zou maken.

Zij nog vermeld, dat vrijwel alle buitenlandsche hoefsmiden de beenen der paarden laten ophouden, zoowel voor als achter en dat de Japanners den beslagen hoef dicht maken, door de nagelkoppen op een hamer op den grond te plaatsen en zoo de nieten omhalen en gelijk vijlen.

In de aanhef van dit schrijven merkte ik op, dat zoo weinig deskundigen een dergelijk concours bezoeken en ik hoop, dat deze weinige regelen er toe moge bijdragen, dat men veel meer gebruik zal gaan maken van de gelegenheid, die voor heel weinig geld geboden wordt, om eens een kijkje te nemen in het dorado voor den hoefsmid.

C. Mook,

Wachtmeester hoefsmid, A'dam

GEEN WEDSTRIJDEN IN HOEFBESLAG MEER?

Vóór de crisisjaren vonden regelmatig landbouwtentoonstellingen plaats in belangrijke centra van ons land. Gewoonlijk wel 5 à 7 per jaar. Wij doelen hier niet op tentoonstellingen van lokalen aard, doch op die welke een provinciaal of nationaal karakter droegen. Aan zoodanige eenigszins grootsch opgezette shows werd meestal een wedstrijd in hoefbeslag verbonden. Met het stopzetten van de tentoonstellingen in de crisisjaren geraakten ook de wedstrijden in hoefbeslag van de baan. Dat is jammer, want die wedstrijden hadden propagandistische waarde. Vele bezoekers-paardenhouders gaven namelijk van hunne belangstelling blijk en wedstrijden hebben bovendien voor de hoefsmiden zelf ook altijd een nuttig effect. Ze wekken na-ijver op en vooral de aspirant-hoefsmiden uit de omgeving waar de wedstrijd plaats heeft, deden er ervaring op.

Een iandbouwtentoonstelling van flinken omvang staat thans te Enschede voor de deur, te houden van 26 Augustus—2 September. Wij hadden gehoopt in het programma ook eens weer een wedstrijd in hoefbeslag te zien opgenomen, doch, voor zoover ons bekend is, maakt de catalogus daarvan geen melding. Misschien kan zuiks nog verkregen worden als het tentoon-

steliingsbestuur op het onderwerp de aandacht gevestigd wordt. En mogelijk kan dat Bestuur in dezen moreelen en finantieelen steun verkrijgen van de Geldersch-Overrijsselsche Maatschappij van Landbouw, welke zich een reeks van jaren voor het hoefbeslag heeft geïnteresseerd.

* * *

Het is bekend dat verleden jaar en ook dit jaar op enkele paardenkeuringen een hoefbeslag-commissie in actie is geweest om een onderzoek in te stellen naar het hoefbeslag der op die keuringen voorgebrachte paarden. Het Stamboek voor het Nederlandsche Trekpaard (Belgisch type) heeft daarmede verleden jaar een aanvang gemaakt op de groote te 's Bosch gehouden tentoonstelling. Dit systeem heeft elders, zij het dan ook in gewijzigden vorm wat de toekenning van prijzen betreft, navolging gevonden, maar het moest nog veel meer algemeen worden, vooral ook in het noorden des lands, waar de centrale keuringen te Groningen, Assen en ook in Leeuwarden van groote beteekenis zijn. Het controleeren van het hoefbeslag op de keuringen maakt dat de verzorging van de hoeven grooter aandacht wordt geschonken in wijden kring. En kan men voor de beste verzorging kleine prijsjes uitloven, hetzij aan de betreffende hoefsmeden (als te 's Bosch), hetzij aan de eigenaren der paarden (als te Zetten), des te beter.

De Fransche officier des Roche de Chasse, die met het paard Batailleuse te Amsterdam den „Grooten Prijs van Amsterdam won.
Hoogte der hindernis 1.60 M.

Het komt ons voor dat het aanbeveling verdient wanneer in de e.k. winter door de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag een verzoek uitgaat naar Provinciale Regelingscommissies voor de paardenfokkerij in elke provincie, naar de Stamboekvereeningen en die instanties welke paardenkeuringen organiseeren, om het onderzoek van het hoefbeslag op de keuringen te willen bevorderen. Onzerzijds wordt daarbij gaarne aii medewerking verleent wat het verstrekken van de adressen dier Vereeningen aangaat en wat in dezen verder met het geven van publiciteit kan worden bereikt.

B.

Dr. C. THOMASSEN †

Geachte heer Redacteur,

Als Voorzitter van de Ver. van Militaire Hoefsmeden zij het mij vergund, in Uw maandblad, een enkel woord te mogen wijden aan de nagedachtenis van wijlen onzen Eere-Voorzitter, den Weledel Zeer Geleerden Heer Dr. Thomassen.

Sedert de oprichting onzer Vereeniging, nu ruim 25 jaar geleden, hadden wij het voorrecht Dr. Thomassen aan het hoofd daarvan te mogen zien staan. Dr. Thomassen had zich tot taak gesteld de Militaire Hoefsmeden op hooger plan te brengen.

Veel, zeer veel heeft dezen edelen mensch voor het welzijn van het korps hoefsmeden gedaan.

Ook wij hebben de tijden van hoogconjectuur medegemaakt, ook bij ons kon het in die tijden wel eens warm toegaan, maar het was altijd weer onze Eere-Voorzitter die tot kalmte maande, voor hem was het logisch dat ieder zijn plicht deed, om zijn rechten te kunnen laten gelden.

Met innige vreugde gedenken wij nog het feit, dat Dr. Thomassen met ons mocht samenzijn ter gelegenheid van de viering van het 20-jarig bestaan der M. H. V. op 15 October j.l.

Wie kon toen denken, dat wij dezen nog zoo jeugdigen man zoo spoedig ten grave zouden dragen.

Wij hebben aan de nog geopende groeve kunnen constateeren hoeveel werkelijke vrienden Dr. Thomassen had aan de spontaan gesproken woorden en de innige deelneming in het verlies van dezen begaafden en alom geerden mensch.

Dr. Thomassen heeft ons den weg gewezen en wij zullen op dien weg voortgaan, in het vaste vertrouwen, dat het de goede weg is.

Zijn heengaan wordt door ons diep gevoeld en betreurt, nooit zullen wij onzen hooggeachten Eere-Voorzitter vergeten.

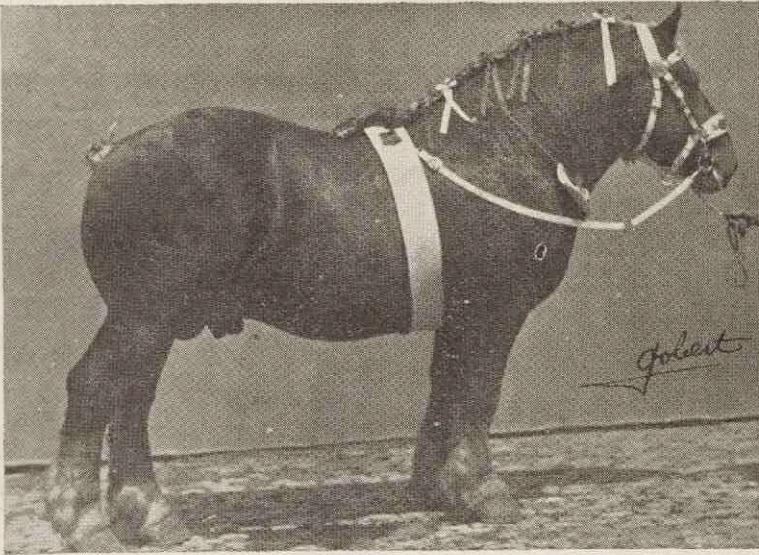
Dat hij ruste in vrede.

Namens de Ver. van Mil. Hoefsmeden,

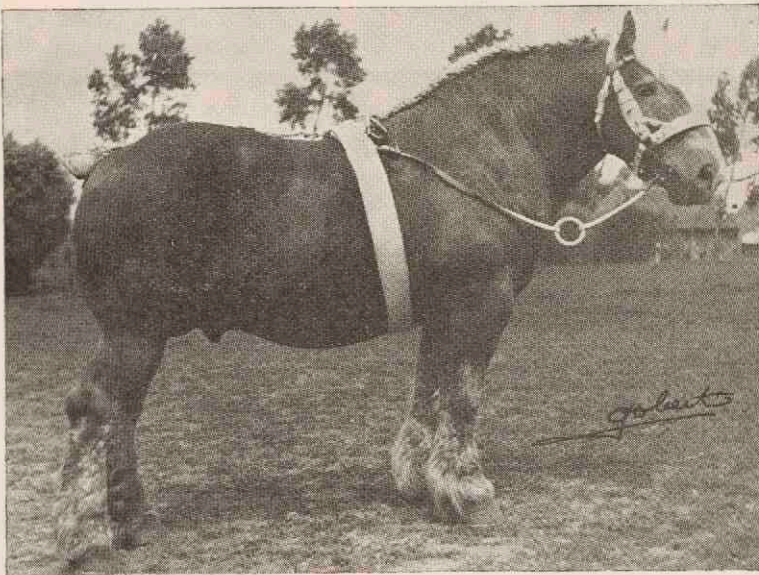
C. M o o k, Voorzitter.

TREKPAARDEN BELGISCH TYPE

De vorige maand is in Brussel de groote jaarl. trekpaardentoonstelling gehouden, welke altijd 3 dagen in beslag neemt en ook door vele Nederlanders wordt bezocht.

Monargue du Marais, le van de 4-jarige hengsten (grootte maat) te Brussel,

Fil d'Or d'Hove, le van de 5-jarige en oudere hengsten (grootte maat) te Brussel.

BESLAG BIJ TREKPAARDEN

In verband met een aan ons gerichte vraag omtrent het beslag bij trekpaarden, laten wij hier, als een antwoord in het algemeen, volgen wat het leerboek hiervan zegt:

Wij moeten hier onderscheid maken tusschen **lichte** en **zware** trekpaarden. Lichte trekpaarden, waaronder men ook de landbouwpaarden kan rekenen, kan men het best beslaan met gewone ijzers zonder stoot of kalkoenen. Moeten de paarden geregeld op den harden weg arbeiden of slijten zij bijzonder snel de ijzers door, dan kan men de ijzers wat dikker nemen dan bij tuigpaarden, of stukjes staal inwellen.

Bij zware trekpaarden bezigt men nog al eens vrij breede en dikke ijzers met stoot en kalkoenen. De ervaring leert echter, dat vele dieren zeer goed loopen op gladde ijzers. Worden hoefijzers met stoot en kalkoenen gebruikt, dan moet gezorgd worden, dat deze niet

te hoog zijn, hoogstens 1 of $1\frac{1}{3}$ maal de dikte van het ijzer. In enkele plaatsen, speciaal in Rotterdam, worden geregeld ijzers gebruikt, die veel te smal zijn en met zeer hoogen stoot, wat onnoodig en voor de hoeven na-deelig is.

In de laatste jaren neemt in Zeeland en andere zuidelijke provinciën het

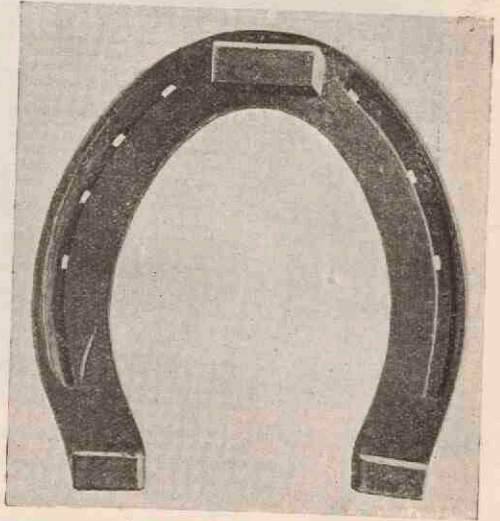

Fig. 105. Achterzijde met stoot en kalkoenen.

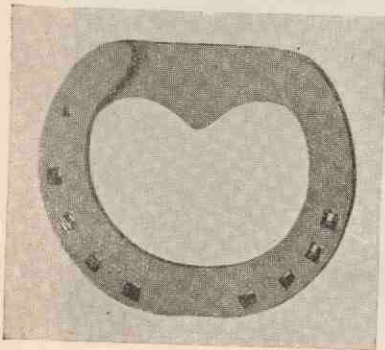

Fig. 106. Belgisch balkijzer (gestampte gaten). Volgens Alasonuière.

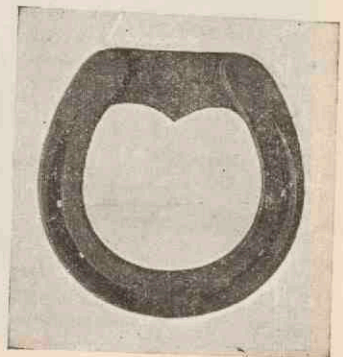

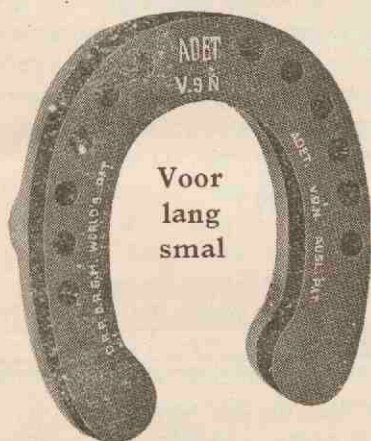
Fig. 107. Belgisch balkijzer (ritsijzer).

gebruik van het z.g. Belgische balkijzer toe, dat in België zeer veelvuldig toepassing vindt. Dit balkijzer heeft een balk, welke nog niet half zoo dik is als het hoefijzer. Wordt deze balk nu zoo aangebracht, dat de bovenzijde gelijk komt met de draagvlakte van het ijzer, dan zal hij den bodem niet raken. De hoef komt dus alleen met de ijzertakken en niet met den balk op den grond, waardoor men minder last van uitglijden heeft. Ook is het achtergedeelte van het ijzer lichter. Is de straal zeer groot, dan wordt de balk wel zoo aangebracht, dat de ondervlakte gelijk komt met de bodemvlakte van het ijzer, waardoor er dan meer plaats komt voor den grooten straal.

Het gebruiken van balkijzers bij alle hoeven van zware trekpaarden komt ons onnoodig voor. Is een balkijzer om een of andere reden noodig, dan is het Belgisch balkijzer te verkiezen boven het gewone; bij de gewone dikte van het ijzer kan de balk nog voldoende stevig zijn, al krijgt die maar de halve dikte.

Bij het passen der ijzers bij trekpaarden, die op klei- of leembodem moeten werken, moet steeds gezorgd worden, dat de ijzers vrij nauw komen te liggen en niet te lang zijn. Liggen de ijzers wat wijd en zijn zij te lang, dan worden vele ijzers verloren, doordat zij in den bodem vastzuigen.

Bij zware trekpaarden moet men voorzichtig zijn met het teveel besnijden van de verzenen. Men heeft daar gaarne vrij steile hoeven met krachtige verzenen, z.g. „blokhoeven”.

EEN ZEGEN

voor het paard

EEN UITKOMST

voor den hoefsmid

is de uitvinding van het

„ADET”

RUBBER HOEFBESLAG

Geen uitglijden meer, doch volkomen vaststaan, zelfs op natte en modderige asphalt- en keibestrating.

Grootere trekkracht, langere levensduur.

Schitterend passende ijzers, ca. 40 modellen.

Vastgestelde prijzen in overleg met de organisatie.

Vraagt inlichtingen bij den importeur:

L. HUNSE - ZIJLWEG 2^R - HAARLEM

HET AFTRAPPEN VAN IJZERS.

De heer A. Commijs schrijft hierover onder „nuttige wenken“ in „Het Paard“:

„Door het aftrappen van een hoefijzer is reeds menigmaaleen course verloren gegaan, die zonder dit euvel wellicht zeker gewonnen was geworden. De goede opmerker, die evenals Schr., reeds jaren achtereen de courses bezoekt, moet het wel opgevallen zijn, dat het aftrappen der hoefijzers de laatste jaren lang niet meer zoo veelvuldig voorkomt als voorheen. Wat mag de reden daarvan zijn? Wij voor ons zijn van meening dat deze verbetering tot stand is gekomen omdat in tegenstelling van voorheen, toen bijna 75 procent van de dravers met lange voorhoeven en meestal zware hoefijzers hun courses moesten loopen, men thans tot het inzicht is gekomen dat met korte hoeven en licht beslag in doorsnede meer is te bereiken. Het aftrappen der hoefijzers kan echter nog een andere oorzaak hebben, waar echter maar al te weinig aandacht aan wordt geschonken. Herhaaldelijk valt het ons op dat wanneer een paard (dit geldt evengoed voor een rij- of ander gebruikspaar) van nieuw beslag wordt voorzien, onmiddellijk daarna de hoeven goed worden ingeivet. Wij moeten toegeven dat zulks netjes staat, doch het invetten moet den eersten dag angstvallig vermeden worden om het aftrappen of verliezen der hoefijzers te voorkomen en wel om de volgende reden. De nagels waarmede het ijzer onder den hoef wordt genageld, zijn glad en blank als het fijnste metaal. Wordt nu de hoef direct na het ondernagelen ingeivet, dan dringt het vet ook tusschen den nagel en den hoef. Het gevolg hiervan is dat de nagel blank blijft en daardoor het ijzer minder vast onder den hoef bevestigd blijft. Indien men echter na het aanbrenge van het beslag de hoef van onderen en van buiten met een spons afwascht dan zullen de hoefnagels vrij spoedig gaan roesten, waardoor het ijzer veel vaster onder den hoef zal blijven liggen.”

INGEZONDEN STUKKEN

Mijnheer de Redacteur,

Nogmaals, maar dan ook in zooverre het de rechte voetas betreft voor het laatst, doe ik een beroep op Uw welwillendheid en verzoek U beleefd opname in „De Hoefsmid“ van het volgende: Aanvankelijk was het mijn bedoeling i. z. de rechte voetas niet verder in dit maandblad op de betogen van den heer Crezée en Prof. v. d. Plank in te gaan doch bij nader inzien lijkt het mij gewenscht dat wel te doen. Wanneer ik mij dan in volgorde van plaatsing der artikelen van den heer Crezée en Prof. v. d. Plank in „De H.“ van 15 Juni j.l. het eerst tot den heer Cr. wend, bevestig ik nadrukkelijk hetgeen ik reeds vroeger vermeldde n.l. dat niet alleen het besnijden doch tevens andere factoren proefondervindelijk groote invloed hebben op den voetas. In het ééne geval is deze invloed direct, in het andere indirect, doch hoe het ook zij, invloed, ja soms groote invloed op den voetas heeft het kiezen van het juiste ijzer en het richten en het passen. Wanneer

de heer Cr. dit niet ziet verandert daardoor het feit allerminst. Eveneens in tegenstelling met den heer Cr. zie ik zoowel een **directe**, als **indirecte** verbetering van den voet as correctie en nu is het in deze wel zéér eigenaardig dat een geleidelijke correctie als eindresultaat dikwijls meer en gunstiger effect heeft als een direct ingrijpende. Nog één dezer dagen zag ik daarvan de bevestiging na het afnemen van concoursbeslag bij een der prijswinnaars van het laatst verreden Amsterdamsche Concours-Hippique. De vergelijking die de heer Cr. maakt tusschen paard en kachel gaat niet op. Een paard is een levend en beweeglijk wezen en een kachel een **onbeweeglijk** object. Wanneer de heer Cr. in deze een hoef- en been**preparaat** had bedoeld kon ik mij zijn vergelijking eenigszins indenken doch wij hebben het bij onze gedachtenwisseling nooit over het beslag van doode hoeven gehad en doelde ik daarop in geen geval. De heer Cr. ziet blijkbaar over het hoofd dat de voet as bij het paard meerdere gewrichten omvat, beweeglijk is en buitengewoon gevoelig voor de verplaatsing van het steunvlak. Hoe langer b.v. het kootbeen des te meer invloed heeft o.a. de lengte van het ijzer op den stand van het paard afgezien nog van het feit dat rechthouden resp. bodemwijd of bodemnauwsmeden op een grooter of kleiner gedeelte van den buitensten hoefijzerrand **individueel** van groote beteekenis zijn voor den voet as. Het zou mij te ver voeren dit alles aan deze plaats tot in bijzonderheden te definieeren doch wanneer de heer Cr. zich in deze voldoende had ingewerkt zou hij niet afwijzend staan tegenover mijn methode; de resultaten zouden hem tot ander inzicht hebben gebracht.

Ik verklaar nadrukkelijk, op grond mijner langjarige ervaring, dat de stand van den beslagen hoef (op dit laatste komt het tenslotte aan) en hiermede de voet asrichting niet uitsluitend wordt bepaald door het besnijden. Vandaar dat o.a. de heer Cr. bij de behandeling van het onderwerp „de rechte voet as” m.i. onvolledig is geweest. Wanneer men nu meent dat ik in deze een geheim bewaar, vergist men zich heusch. De beslagmethode die ik beoefen komt oorspronkelijk van de Kgl. Sächs. Lehrschmiede te Dresden en is in samenwerking met enkele in het buitenland gerenommeerde Hoefbeslagspecialisten eenigszins gewijzigd en, voor zoover het mij betreft, aangepast aan Nederlandsche verhoudingen.

Wanneer ik mij nu verder bepaal tot hetgeen Prof. v. d. Plank op pag. 86 en

ja, — maar

„De Overwinnaar”

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

87 van „De Hoefsmid" 1936 naar aanleiding van een mijner vroegere uiteenzettingen betoogt kan ik betrekkelijk kort zijn omdat ik met het vorenstaande gedeeltelijk reeds ook het ingezonden artikel van Prof. v. d. Pl. in „De Hoefsmid" van 15 Juni l.l. beantwoordde. Afgezien van eenige persoonlijke inzichten beoefenen de heeren Cr. en v. d. Pl. dezelfde school. Inzake het begrip voetas is er tusschen Prof. v. d. Pl. en mij niet het geringste verschil. Mijn groote leermeester, wijlen Prof. Dr. Max Lungwitz doceerde het begrip voetas analoog aan Prof. v. d. Pl. De methode om correctie te brengen in het slijten der ijzers van een paard zooals ik dat op pag. 39 in dit blad van 15 Mrt j.l. beschreef, gaat uit van het verplaatsen bij sommige standen en bepaalde hoeven van het steunvlak en dit heeft dan automatisch tot gevolg een wijziging van den voetas. Waar Prof. v. d. Pl. in zijn laatst verschenen artikel op pag. 86 een beroep tracht te doen op Duitsche leerboeken, verwijs ik hem naar het méér dan 600 blz. leerstofomvattend en met eveneens ruim 600 afbeeldingen geïllustreerde standaardwerk „Der Fusz des Pferdes" van Leisering u. Hartmann waar men in de 13e Auflage, nieuw bewerkt door Dr. Arthur Fischer, op blz. 311 gelieve aan te treffen het beslag bij „spitzgewinkelter Huf". Dit beslag paste ik met enkele wijzigingen toe op het door mij bedoelde geval en . . . met succes. Wanneer Prof. v. d. Pl. dan verder zegt, dat de lengte van het hoefijzer niets verandert aan de hoogte van toon of verzenen bij een hoef, sta ik aan zijn kant doch wil er nogmaals en **onherroepelijk voor het laatst** volledigheidshalve op attendeeren dat ijzerkeuze, richten en passen van groote beteekenis zijn op de richting die de voetas na het beslaan te zien geeft.

Hoogachtend,

Utr. Juni '36.

Fr. Steding

LITERATUUR OVERZICHT.

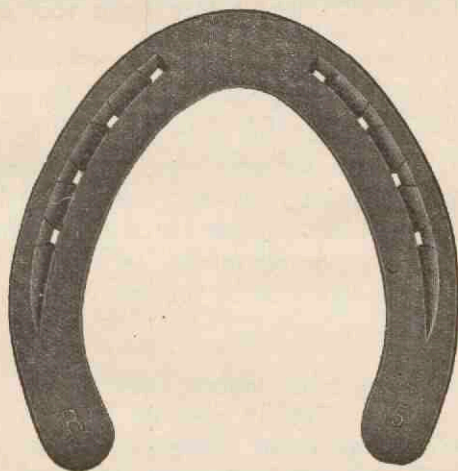
In de Zwitsersche Hoefsmid komt een artikel voor van Huth waarin deze een beschrijving geeft van onderzoekingen verricht bij 30 hoeven en 233 ingeslagen nagels. Hij heeft doorsneden gemaakt en wel zoo dat hij het hoefijzer steeds dwars doorzaagde en de nagels middendoor over hun geheele lengte. Vervolgens maakte hij horizontale doorsneden van niet tot niet. Op deze wijze kon hij het verloop van alle nagels nagaan, waaruit bleek dat dit maar zeer sporadisch recht was. Meestal maakten zij op de helft van haar lengte een bocht naar binnen. Sommige hadden al een kromming direct bij het binnentreden van den hoef. Hij meent nu dat dit, hoewel niet strikt noodzakelijk, toch een voordeel is, daar het ijzer minder gauw los gaat zitten. Van invloed op deze krommingen zijn de hardheid van de hoorn, de taaiheid van het nagelijzer en de richting van het nagelgat. Tenslotte komt hij tot de navolgende conclusies:

- 1e. In een hoef met gezonde hoefhoorn moeten alle hoefnagels een absoluut recht verloop aanwijken.
- 2e. Buigen van de hals van de nagel in het nagelgat geeft geen verkeerde invloed wanneer het verloop van de kling recht is.
- 3e. Een kromme of gebogen nagel vermindert de stevigheid van bevestiging van het ijzer aan den hoef en moet daarom afgekeurd worden.

EEN ELECTRISCHE SMIDSE

De toepassing van de electriciteit breidt zich nog steeds uit en er is nagenoeg geen onderdeel van het maatschappelijk leven, waar zij niet is doorgedrongen. De schooljongen stelt er belang in, maar ook de industrieel, bij wien de electro-warmte een steeds grootere rol gaat spelen. De bakvisch weet al braaf haar elektrische friseertang te gebruiken en de huisvrouw staat voor haar elektrisch-fornuis, vergetende, hoe haar moeder kookte. En het nieuwste is wel de electriciteit bij de groententeelt.

HOEFIJZERFABRIEK HELPMAN GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

In den laatsten tijd zijn door de G.E.W. te Amsterdam eenige nieuwe uitvindingen toegepast; met den heer W. H. Drukker, technisch acquireur van dit bedrijf, is **De Tel.** op stap gegaan, om poolshoogte te nemen, hoever het nu met het gebruik van de electriciteit als warmtebron in de industrie staat.

Poolshoogte klinkt misschien een beetje vreemd, als men in een fabriek staat, waar een temperatuur van 100 gr. Fahrenheit zoo noodig tot vele honderden, of tot duizenden graden wordt opgejaagd.

Gebeurde dat vroeger met open vuur of vlam, waarbij vaak maar een zeer klein gedeelte van de opgewekte warmte, uitgedrukt in calorieën, nuttig werd gebruikt, dus tot haar recht kwam, en de rest, en wel verreweg het grootste gedeelte slechts groote hitte, luchtverontreiniging en last voor de omgeving veroorzaakte, met de moderne apparaten en ovens is dat niet het geval.

Men kan, in werkplaats en fabriek, zoowel als in hotel- of huishoudkeuken, smelten, gloeien, of koken en bakken, zonder dat er warmte onnoodig verloren gaat, of de omgevende temperatuur onaangenaam wordt. Twee vliegen in één klap dus: hygiëne en efficiency. Directe en plaatselijke verwarming zijn daartoe noodig. Practisch en goedkoop is de toepassing der electriciteit. De vele duizenden huisvrouwen, die reeds electricisch koken, bakken en braden, kunnen het beamen. En wat de huishouding wil, kan de techniek geven. Het aantal keukenfornuizen neemt toe en binnenkort komt in het Wilhelminagasthuis het grootste van Amsterdam in dienst. Dit fornuis is rond van vorm; de braadpannen bieden plaats voor driehonderd biefstukjes.

Eerst echter iets over onze groote industrie, waar de electriciteit in haar nieuwste toepassing steeds meer veld veroverd. Voor verwarming worden voor verschillende doeleinden ook weer verschillende temperaturen toegepast. Het maakt b.v. een groot verschil, of men moet moffelen, gloeien, harden, smeden, smelten of lasschen, dan wel de temperatuur moet hebben voor den oven en kookplaten van een fornuis; terwijl deze laatste weer veel hooger is, dan de warmte noodig bij de tuinders voor het verwarmen van den grond. . .

Enfin, eerst zijn eenige industrieën bezocht over het IJ.

In het fabricageproces bij de „Draka" speelt de electro:warmte een groote rol bij het uitgloeien van koperdraad, alvorens dit op den gewenschten diameter wordt getrokken. De oven wordt ingeschakeld en de temperatuur loopt op tot ongeveer 400 gr. C., welke na ongeveer een uur bereikt is. Dan schakelt de oven zich automatisch af. Het koperdraad is na dit gloei-proces zacht geworden en gereed voor verdere bewerking, b.v. het nog dunner trekken of het vertinnen. Elke gloeipot kan ongeveer 650 à 700 K.G. koper bevatten.

De Kromhout-motorenfabriek heeft een weerstandsoven voor het harden en veredelen van staal. Automatisch en met volkomen zekerheid wordt het tijdstip aangewezen en geregistreerd, waarop de hardingstemperatuur is

bereikt. Door de juiste aanwijzing kan elke willekeurige staalsoort gehard worden op het meest gunstige oogenblik, zonder dat men zich verder behoeft te bekommeren om directe temperatuursmetingen met de onvermijdelijke daaraan verbonden fouten.

Een andere toepassing van de electriciteit: links en rechts schieten de lichtflitsen weg bij het lasschen op de „Nederlandsche Scheepsbouw Mij." Of de gewone klinknagel over tien of twintig jaar zoo goed als verdwenen zal zijn, weten we niet. Maar de kans bestaat, dat in de toekomst ook in ons land de romp van een schip geheel gelascht zal worden. Vooral door verbetering van de kwaliteit der electroden neemt het vertrouwen in het laschwerk steeds meer toe. Voor het nieuwe oorlogsschip „Tromp" worden vele onderdeelen gelascht. Vijftien jaar geleden zou men daar nog vreemd van opgekeken hebben, toen klinken, gieten en smeden de bewerking vormden. Ook het feit, dat de electroden, de dunne staafjes, welke opgesmolten worden, Nederlandsch fabrikaat zijn, heeft er toe bijgedragen het lasschen te bevorderen.

De heer Fenenga, een der directeuren van de Amsterdamsche Droogdokmaatschappij, is een groot voorstander van electricch lasschen. Hij zag reeds dadelijk de beteekenis er van in bij het reparatie-werk.

Er zijn al fabrieken in ons land, zooals Willem Smit te Slikkerveer, die de gieterij hebben gesloten en overgegaan zijn tot het electricch samenlasschen van de diverse onderdeelen, wat niet omslachtig is en waaraan geen risico is verbonden.

Zoo treedt de electriche lasscher steeds meer naar voren en een heele lectuur vergezelt hem op zijn weg door de industrieën. Boekjes, die van de goede methode en ook van de fouten vertellen. Door de snelle ontwikkeling van dit lasschen zijn er scholen ontstaan, waar de toekomstige lasschers worden opgeleid of de geschoolden de gelegenheid krijgen, zich op een bijzonder gebied te bekwamen.

De smid is veranderd in een vingervluggen tovenaer, die in een handomdraaien T-stukken maakt, ijzer aan elkaar welt.

In de groote centrale werkplaatsen van de gemeentetram aan de Tollensstraat ziet men de electriche smidse. Dus geen blaasbalg of smidsvuur, geen kolen, vlammen, roet of asch. Dagelijks is deze smidse in gebruik.

De man houdt, als in zware vuisten, met ijzeren klemmen het dunne staafje, de electrode, in handen. De stroom wordt ingeschakeld: het ijzer wordt eerst donker. . . . kersrood, daarna wit gloeiend en de smid is in staat door het draaien aan een handwiel, het wellende ijzer tot elke gewenschte dikte in elkaar te drukken, of wel het ijzer uit elkaar te trekken.

De Hoefsmid bereikt uitsluitend prima vakmensen „daarom heeft een advertentie op deze plaats zooveel waarde" ! ●

Uw advertentie op deze plaats zou U voordeel ● bezorgd hebben

DEMONSTRATIE EN TENTOONSTELLING VAN LANDBOUWWERK- TUIGEN ENZ. TE UITHUIZEN.

De heer F. J. C. v. Essen, assistent bij het Rijksnijverheidslaboratorium, schrijft hierover in het Gron. Landb.bl.:

„Op 22 en 23 Juli a.s. zal vanwege de Groninger Combinatie van den Bond van Smedenpatroons in Nederland te Uithuizen een demonstratie en tentoonstelling worden gehouden van landbouwwerktuigen en aanverwante artikelen.

Een terrein hiervoor werd door den heer L. de Boer, landbouwer te Uithuizen, geheel belangeloos disponibel gesteld.

Voor een deskundige beoordeeling van het ingezondene werd medewerking verzocht en verkregen van Ir. P. A. v. d. Ban, Rijkslandbouwconsulent te Wageningen en de Commissie voor landbouwwerktuigen der Gron. Mij. v. Landbouw.

Door deze demonstratie en tentoonstelling willen de smeden de landbouwers laten zien, dat zij in staat zijn, goede landbouwwerktuigen te vervaardigen en hierdoor trachten, dit werk zooveel mogelijk in de smederij terug te brengen, hetwelk zeker van groot belang is voor beide partijen.

Door onderlinge bespreking van behoeften en ook van fouten en gebreken, vooral ook met behulp van het verslag der deskundigen, zal getracht worden tot de vervaardiging van volwaardige landbouwwerktuigen te komen. Deze poging der smeden, welke een bewijs is van de groote werklust en het aanpassingsvermogen dezer ambachtslieden ook in moeilijke tijden, verdient ongetwijfeld allen lof.

Wij willen dan ook gaarne alle belanghebbenden opwekken om deze belangrijke demonstratie en tentoonstelling te bezoeken."

AANSTAANDE CONCOURSEN-HIPPIQUE. BINNENLAND.

19 Juli	Eindhoven.	29 en 30 Aug.	Enschede.
10 Juli	Dongen.	31 Aug.	Eindhoven.
25 Juli	De Steeg.	1 Sept.	Dokkum.
26 Juli	Oss.	2 Sept.	Nijkerk.
2 Aug.	Heeswijk.	3 Sept.	Oosterhout (Valburg).
2 Aug.	Scheemda.	6 Sept.	Langenboom.
6 Aug.	Zwolle.	10 Sept.	Surhuisterveen.
12 Aug.	Apeldoorn.	10 Sept.	Utrecht.
10 Aug.	Oudenbosch.	13 Sept.	Groningen.
28 Aug.	Groningen.		

AANSTAANDE COURSES IN NEDERLAND.

l.b. = lange, k.b. = korte baan.

19 Juli	Duindigt l.b.	3 Sept.	Warmond k.b.
19 Juli	Knijpe k.b.	6 Sept.	Duindigt l.b.
22 Juli	Hoorn k.b.	6 Sept.	Den Hoorn k.b.
26 Juli	Alkmaar l.b.	8 Sept.	Hardegarijp k.b.
26 Juli	Zuidhorn k.b.	10 Sept.	Ijmuiden k.b.
28 Juli	Anna Paulowna k.b.	13 Sept.	Groningen l.b.
30 Juli	Bolsward k.b.	15 Sept.	Schagerbrug k.b.
1 Aug.	Beemster k.b.	18 Sept.	Wolvega k.b.
2 Aug.	Duindigt l.b.	20 Sept.	Duindigt l.b.
2 Aug.	Scheemda.	20 Sept.	Uithuizen k.b.
5 Aug.	Stompwijk k.b.	21 Sept.	Medemblik k.b.
6 Aug.	Santpoort k.b.	24 Sept.	Enkhuizen k.b.
6 Aug.	Zwolle k.b.	27 Sept.	Woudestein l.b.
9 Aug.	Heerenveen k.b.	28 Sept.	Joure k.b.
9 Aug.	Valkeveen l.b.	29 Sept.	Schagen k.b.
11 Aug.	Stompetoren.	1 Oct.	Lisse k.b.
16 Aug.	Groningen l.b.	4 Oct.	Duindigt l.b.
16 Aug.	Purmerend k.b.	6 Oct.	St. Maartensbrug k.b.
20 Aug.	Beverwijk k.b.	11 Oct.	Alkmaar l.b.
23 Aug.	Duindigt l.b.	12 Oct.	't Zand (N.-H.) k.b.
23 Aug.	Irnsum k.b.	18 Oct.	Duindigt l.b.
27 Aug.	Abcoude k.b.	25 Oct.	Duindigt l.b.
28 Aug.	Groningen k.b.	1 Nov.	Duindigt l.b.
30 Aug.	Alkmaar l.b.	8 Nov.	Duindigt l.b.
30 Aug.	Harendermolen k.b.	15 Nov.	Duindigt l.b.
2 Sept.	Zaandam k.b.	22 Nov.	Duindigt l.b.
3 Sept.	Heemskerk k.b.		

WEDSTRIJDKALENDER DER KON. NED. FEDERATIE VAN LANDELIJKE RIJVEREENIGINGEN

24 Juli	Hengelo (Gld.).	Wedstrijden.
25 Juli	Olst (O.).	Prov. kampioenschappen.
26 Juli	Usselo (O.).	Springconcours.
29 Juli	Overschie (Z.-H.).	Wedstrijden voor L. Rn. uit Z.-Holland.
31 Juli	Zoelen (Geld.).	Prov. kampioenschappen.
8 Aug.	Rijssen (O.).	Springconcoursen.
15 Aug.	Doetinchem (Gld.).	Wedstr. voor L. Rn. uit Gelderland.
16 Aug.	Deurningerstraat-Lonneker (O.).	Springconcours.
20 Aug.	Bodegraven (Z.-H.).	Prov. kampioenschappen.
25 Aug.	Abcoude (U.).	Wedstrijden.
26 Aug.	Gouda (Z.-H.).	Wedstrijden.
29 Aug.	Deventer (O.).	
30 of 31 Aug.	Enschede (O.).	
31 Aug.	de Bilt (U.).	Wedstrijden.
31 Aug.	Haarlem (N.-H.).	Wedstrijden.
2 Sept.	Nijkerk (Gld.).	Wedstrijden.
9 Sept.	Utrecht. Nationale kampioenschappen.	

Een belangrijke uitgave:

Trygve Gulbrandsen's bekroonde
boek

En

eeuwig

zingen

de

bosschen

momenteel de meest gevraagde
roman in ons land. In eenige maan-
den verschenen reeds 9 drukken.
Door de geheele pers uniek beoor-
oordeeld

Vertaling uit het Noorsch door **Dr.**
Annie Posthumus, verzorging van
Anton Pieck

Prijs: ing. **f 3.75** geb. **f 4.50**

Verkrijgbaar bij alle bonafide
boekhandelaren

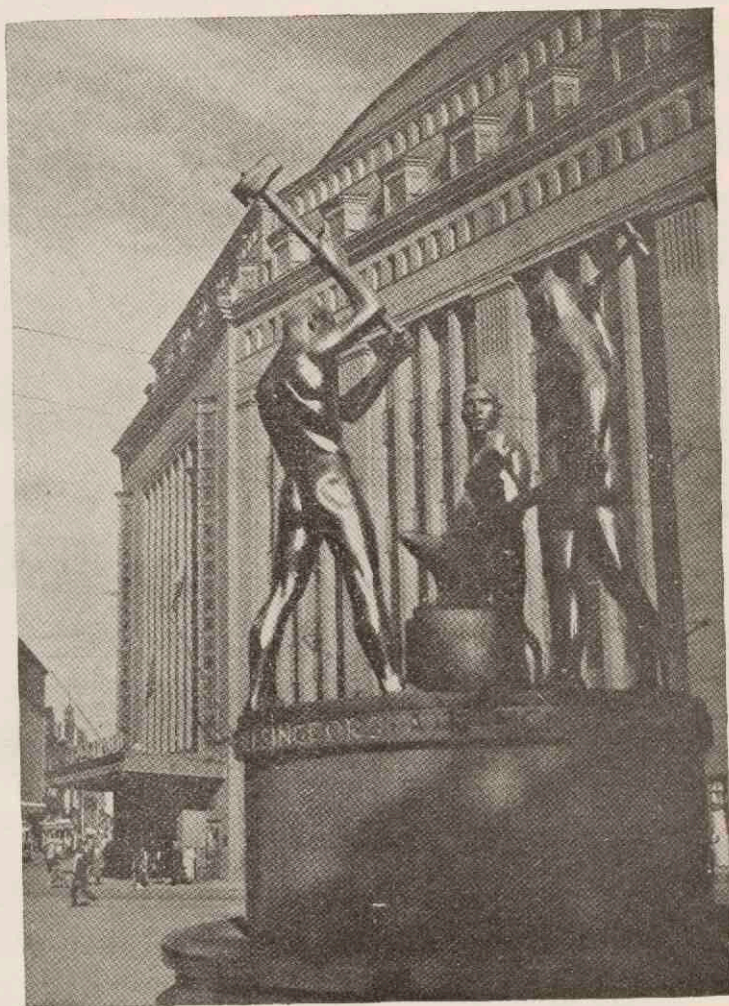
eeuwen terug en een aantal der meest bloeiende Hamburgsche handelsondernemingen is reeds in de 17de eeuw door Nederlanders gesticht. Men vindt deze invloed dan ook heden ten dage nog terug in de architectuur en talrijke Hamburgsche handelshuizen in de oude stad zijn prachtige voorbeelden van Nederlandschen bouwtrant. Ook de taal biedt overeenkomst, het „Plattdeutsch” gelijkt op het Nederlandsch en laat zich gemakkelijk verstaan. Zooals elke groote havenstad, biedt ook Hamburg, aan de rivier de Elbe gelegen, de meeste bedrijvigheid. Reusachtige zeeschepen en machtige

Een span trekpaarden met strohoeden — Kopenhagen Denemarken

haveninstallaties geven het al dadelijk een cachet van een eerste klasse havenplaats. Onder de Elbe kan men een wonderwerk van moderne techniek, de Elbetunnel, bezichtigen en dit doet ons verlangend uitzien naar een Maas- en een IJ-tunnel, opdat R'dam en A'dam in dit opzicht niet ten achter behoeven te staan bij Hamburg en Antwerpen, de twee grootste concurrerende havenplaatsen. Het ligt niet in de bedoeling uitvoerige beschrijvingen te geven van deze en volgende steden, doch willen wij slechts op de meest in het oog vallende gebouwen en stadsgedeelten wijzen. De mooiste wijk in Hamburg vindt men langs de Alster, op welk water de roei- en zeilsport hoogtij viert. Als gebouwen noemen wij het Stadhuis en de Beurs die één architectonisch complex vormen en in de „City” liggen,

waar zich de groote handelskantoren bevinden en zich reusachtige gebouwen verheffen, zooals het Chilehaus, Mohlenhof en Sprinkenhof. Tusschen de „City" en de haven ligt het oude Hamburg, doorkruist door smalle kanalen, „Fleete", die aan de stad den bijnaam van „Venetië van het Noorden" hebben gegeven. Vermelden wij nog dat in de onmiddellijke omgeving van de stad,

De drie smeden — Standbeeld te Helsingfors Finland

in Altona-Stellingen, de dierenparken van Hagenbeck liggen, die een wereldberoemdheid genieten. Het denkbeeld „diergaarde" moet men hier loslaten daar de meest verschillende wilde dieren in zoo groot mogelijke vrijheid worden gehouden. Zoo ziet men rendieren op hooge rotsen, uitgestrekte grasperken doen aan Aziatische steppen denken en leeuwen en andere woestijnbewoners bewegen zich hier vrijelijk. De groote verscheidenheid van vreemde diersoorten, het groote aantal van elk en de wijze

van interneering maken deze inrichting van Hagenbeck wel bijzonder interessant. — Keeren wij tot de haven en de stad terug en beschouwen we de tractie, dan valt ons onmiddellijk op, dat de paardentraction ook hier zeer op den achtergrond is gedrongen. Vooral frappeerde het mij zoo betrekkelijk weinig zware paarden te zien; mooie spannen zware Belgen kwam ik niet tegen en voor zoover ik het havenbedrijf met paardentraction zag uitgeoefend, betrof dit meest middelsoortige en lichtere paarden. Het hoefbeslag maakte geen bijzonderen indruk; er wordt veel gebruik gemaakt van kalkoenen, hetwelk men ook bij ons havenvervoer waarneemt, doch ik zag weinig zool- of rubberbeslag, dit in tegenstelling met Rotterdam, waar momenteel veel rubber wordt gebruikt. Luxe heb ik helaas niet gezien, hoewel veel

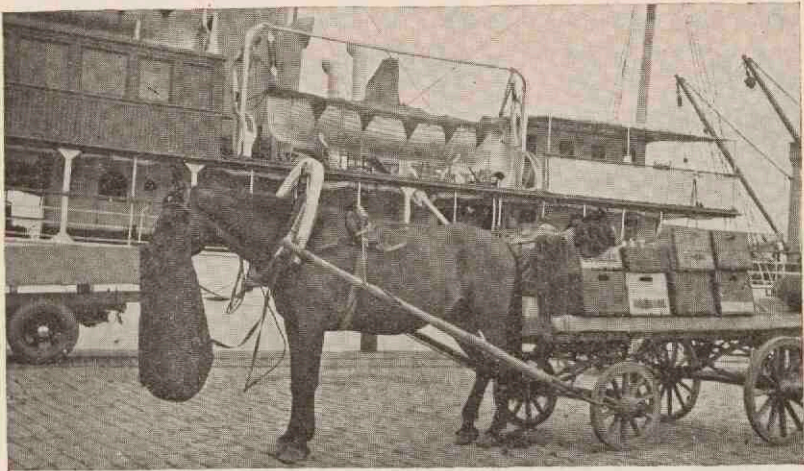

Huurkoetsiers — Helsingfors

aan rensport gedaan wordt, zoo wordt o.a. ieder jaar de Duitsche Derby op de „Horner Bahn“ geloopt. —

Na vertrek van Hamburg werd gevaren door het bijna 100 K.M. lange Kieler- of Keizer-Wilhelm-kanaal en ging de tocht verder naar Kopenhagen, de hoofdstad van Denemarken. Deze zeer mooie stad is een bezoek overwaard; reeds de aankomst is treffend en de Langelinie, de promenade, van waaruit men het geheele havenbedrijf in al zijn belangrijkheid kan aanschouwen, vestigt den indruk, dat hier als het ware de poort is voor de Baltische zee, waar al de handelsschepen, die de Oostzeelanden bezoeken, aandoen en leven en bedrijvigheid brengen. Denemarken is een bij uitstek democratisch land en toch vindt men in de hoofdstad vier groote koninklijke paleizen, die bewaakt worden door gardisten in oud ceremonieel tenue. De bevolking doet in vele opzichten aan ons land denken; wat het straatverkeer betreft, zoo is het rijwiel er zeer populair en alleen Kopenhagen telt meer dan 350.000

wielrijders. Naast de reeds genoemde vier paleizen zijn tal van groote gebouwen, kerken en standbeelden er getuige van, dat bisschop Absalon, de stichter van de stad en zijn koninklijke opvolgers, steeds een open oog hebben gehad voor het bouwen van grootsche werken. Om een denkbeeld te geven van de beangrijke van Kopenhagen als haven zij vermeld, dat in 1931 meer dan zeven millioen ton stukgoederen, aangebracht door 10.000 schepen, werden gelost, het grootste deel hiervan aan de in 1894 gebouwde Vrije Haven. Dat de paardentractie ook hier nog niet afgedaan heeft, bewijst nevenstaande foto, waarop de paarden zelfs voorzien zijn van strohoeden. Het hoefbeslag in Denemarken is nog niet zoo gecultiveerd

Aan de kade te Reval — Estland

als b.v. in ons land, d.w.z. de hoefsmeden daar worden uitsluitend opgeleid in de werkplaats en zijn niet in de gelegenheid om scholen en cursussen te bezoeken. Van eenige theoretische opleiding is dan ook geen sprake, tenzij zij zich zelve die kennis trachten bij te brengen. Toch is de paardenstapel niet gering en zouden de landbouwmaatschappijen hun voordeel kunnen doen door het hoefbeslag ook in het ambachtsonderwijs te doen opnemen. Alleen de militaire hoefsmeden krijgen een schoolopleiding, zooals dit in ons land ook reeds vóór ongeveer 50 jaren het geval was. Dit neemt niet weg dat ook in Denemarken goede vaklui te vinden zijn, doch het wordt hen niet zoo gemakkelijk gemaakt, daar zij geheel afhankelijk zijn bij hun vakopleiding van de ambitie en de kennis van hun baas.

Vanaf Kopenhagen werd de reis voortgezet naar Visby, de hoofdstad van het eiland Gotland. Deze zeer oude stad beheerschte indertijd den handel tusschen Noord Europa en het Oosten. Duitsche kooplieden speelden in de middeleeuwen de voornaamste rol in de Europeesche handel, zij vestigden zich in Visby en in de 11de en 12de eeuw was deze stad de voornaamste der Hansa steden. De rijkdom der inwoners werd spreekwoordelijk en van dezen tijd getuigen o.a. ook de ruines van 16 kerken en de 3 K.M. lange stadsmuren met de 37 torens, die nog heden ten dage vrij wel ongeschonden

bewaard zijn gebleven. In 1300 werd Visby door Lübeck overvleugeld in belangrijkheid als handelscentrum; in 1361 werd het door den Deenschen koning Waldemar Atterday geheel uitgeplunderd en in 1525 werd nogmaals een groot gedeelte van de stad, nu door de Lübeckers, verwoest.

Thans biedt Visby en het eiland Gotland nog slechts herinneringen aan uit grootsche tijden en vooral de bouwwerken die men nog op het eiland vindt en die een eigen architectuur hebben, zijn uit dezen hoofde zeer interessant. Overigens is het eiland door de mooie ligging, de gezonde lucht en de rijke flora een zeer geliefd ontspanningsoord, vooral tijdens den zomer en den herfst. Gaan wij nu van dit Zweedsche eiland naar het vasteland van Zweden en naar de hoofdstad Stockholm, de stad van eilanden, schiereilanden en bruggen; het is schitterend gelegen en mag werkelijk een parel van het noorden genoemd worden. De oude stad tusschen de bruggen heeft gedeel-

Houtvervoer per auto en per paard in Reval — Estland

telijk haar middeleeuwsch karakter bewaard, men vindt hier het koninklijk paleis, het Huis der Edelen „Riddarhuset", de Duitsche (Tyska) kerk en de Riddarholmskerk, het Zweedsche Pantheon. Openbare gebouwen ais het Stadhuis, een schitterend geheel modern bouwwerk, het Centraal Station, de Opera en het Nationaal museum liggen verspreid aan de noordelijke oevers, terwijl men in het Oosten een prachtig natuurpark vindt, de Djurgården, met het beroemde Nordiska Muscet en het openluchtmuseum Skansen. Vermelden wij nog de Scheerentuin, de Skjrgården, waar op de met bosch bedekte eilanden een intens zomerleven plaats vindt gepaard met de beoefening van een hoog opgevoerde watersport. Stockholm is 'n prachtstad waar zeer veel te genieten valt en heel veel te bewonderen.

Voor het drukke havenverkeer en ook voor de binnenstad wordt grootendeels van autotractie gebruik gemaakt doch ook het paard doet hier nog voldoende dienst en wat het hoefbeslag betreft, zoo zijn mij hier geen karakteristieke verschillen opgevallen vergeleken met andere plaatsen. Wanneer de voorwaarden min of meer gelijk zijn, is de uitvoering hiermede in den regel wel

overeenkomstig en ook hier worden zoowel ijzers met kalkoenen als zoolbeslag afwisselend gezien. Waar Zweden het zusterland is van Noorwegen, vanwaar het gummi ijzer het eerst gepropagandeerd werd, zoo had ik een stille hoop hiervan veel te zullen zien gebruiken, doch het bleek ook hier op te gaan dat een profeet in zijn eigen land en blijkbaar ook in de omgeving hiervan niet geëerd wordt en Rotterdam levert dan ook wat dit betreft, een betere reclame voor dit beslag dan Stockholm. M.i. wordt rubberhoefbeslag terecht meer en meer toegepast; de praktijk wijst toch uit dat het uitnemend vol doet tegen het uitglijden der paarden op asphalt en andere gladde plaatsen. Vooral nu deze ijzers ook geschikt zijn gemaakt voor winterbeslag, zal hier zeker een groote toepassing van in het verschiep zijn. Wanneer wij nu de geboortestad van de groote filmdiva Greta Garbo, weer gaan ver-

Aan de kade te Riga — Letland

laten, zetten wij koers door de Scheeren en deze prachtige vaart zou alleen een tocht naar Stockholm al bevredigen.

Het volgende bezochte land was Finland en hier meerden we in Helsingfors aan de kade. Hoe jammer dat Finland zoo ver weg ligt en betrekkelijk zoo moeilijk te bereiken is want het is een pracht land en zoo karakteristiek, daar het geheel afwijkt van andere landen. Dit zal al dadelijk begrepen worden wanneer men hoort dat hier 80.000 eilanden en 60.000 meren te vinden zijn. Het is dan ook het land bij uitnemendheid voor watersport en visscherij. Het leven is er goedkoop wat treinen, reisgelegenheden en hotels betreft en hier vindt men dan ook voor waterliefhebbers, een vacantiessort zonder weerga.

De hoofdstad Helsinki, in het Zweedsch Helsingfors genaamd, is geen oeroude stad, het dateert slechts van 1550. De stad is zeer modern gebouwd en wel om reden het in de laatste jaren sterk vergroot en uitgebreid is; de houten huizen waaruit de stad vroeger bestond, zijn veelal vervangen door steenen gebouwen, waarbij zeer veel van graniet is gebruik gemaakt. Prachtige bouwwerken kan men hier bewonderen en zoo is b. v.

het nieuwe parlamentsgebouw een zeer modern bouwwerk en mag een wonder van schoonheid, eenvoud en doelmatigheid genoemd worden. De haven ligt als het ware in het hart van de stad en hier heerscht groote drukte, vooral de talrijke houtverscheppingen brengen een onophoudelijk aan- en afrijden van wagens mede. Dit houtvervoer geschiedt vrijwel geheel met paardentractie, doch afgescheiden van dezen houthandel wordt het paard hier nog veel gebruikt en zijn hier ook nog veel huurkoetsiers te vinden. Ditzelfde geldt voor de hierna bezochte landen Estland en Letland waar ook nog zeer veel paardentractie voorkomt. Het beslag kon mij niet boeien, het gaf vaak een zeer slordigen indruk, zoodat ik vrees, dat de hoefsmid hier geen lucratief baantje bezit. Wel werd veel zoolbeslag gebruikt, doch ik vermoedde dat het beslag veel te lang onder bleef zitten en hierdoor zoo'n geweldig slordige indruk maakte. Een zwaar slag paarden

In Riga — Binnenstad

wordt hier niet gebruikt en de bijgaande foto's geven een aardig beeld van het gebruik, dat hier nog van het lichte paard gemaakt wordt, zoowel voor lasten als voor vervoer van personen.

Van Finland ging de reis naar Estland en landden we in de hoofdplaats Reval, thans Tallin genaamd.

Deze stad werd gesticht in 1219 door Koning Valdemar de Tweede van Denemarken en nog heden doet zeer veel gedenken aan deze oude tijden; niet alleen wat de verdedigingswerken van de stad betreft, doch ook van het oude stads gedeelte is nog veel gaaf behouden gebleven. Na ruim een eeuw onder Deensche macht te hebben gestaan, werd Reval aan Duitschland verkocht en werd een der Hansesteden; daarna kwam het onder Zweden tot 1710, vervolgens onder Polen en tenslotte werd geheel Estland met de andere randstaten bij Rusland ingelijfd; dit bewind duurde tot aan de Russische revolutie in 1918, toen, na beëindiging van den laatsten wereldoorlog, al deze randstaten hun onafhankelijkheid verwierven. Het is wel

merkwaardig zooveel overblijfselen er nog intact zijn gebleven van de oude stadsverdediging, zoo o.a. het oude fort met toren „kiek in de kok" dateerend van 1533 en het oude kasteel met zijn 50 meter hooge toren, in 1230 gebouwd; in de stad bevindt zich nog de Domkerk, gebouwd in 1219, met onnoemlijk veel bewaard gebleven oude herinneringen, verder de St. Olai's kerk, gebouwd in 1267, met zijn 136 Meter hooge toren, vanwaar uit men bij helder weer de Finsche kust kan zien. Andere oude gebouwen zijn o.a. de kerk van de Heilige Geest, welke dateert van 1316 en het Stadhuis, dat in 1330 gebouwd werd. Het havenbedrijf is levendig en voor al deze randstaten is de houtproductie van veel belang; aan de kaden ziet men onafgebroken wagens met hout geladen aan- en afrijden en de paardentractie is hiervoor blijkbaar goedkooper gebleken dan de autotractie en daarom dan ook het meest in gebruik gebleven. Ook hier kon mij het hoefbeslag maar matig voldoen en hoewel veel paarden op zoolbeslag liepen, maakte toch het beslag dikwijls een zeer slordigen indruk. Als laatste der randstaten werd Letland bezocht met de hoofdstad Riga; dit is het grootste dezer besproken landen; het wordt begrensd door Estland, Soviet Rusland, Polen en Lithauen. Ook hier vindt men veel water en bosschen, zoo is 26% van den bodem beboscht en vindt men er verder o.a. 1000 meren en 500 rivieren. Het is rijk aan kalk en zwavel en heeft geneeskrachtige modder; de flora telt 2000 verschillende planten waaronder geneeskrachtige kruiden. Wat de dierenwereld betreft, leeft de wolf en lynx er in het wild en vindt men er zeer veel herten. Van de ruim 2 miljoen bevolking zijn 3/4 Letten en de rest zijn Duitschers, Russen, Polen en Joden. Bij den uitvoerhandel staat het hout weer no. 1 en dat de scheepvaart hier bloeit bewijst wel het aantal van ca 3000 stoomschepen met 'n gezamenlijke inhoud van 1,5 miljoen ton, dat Riga jaarlijks nog aandoet. Deze hoofdstad dateert van 1201, het is de grootste Baltische haven en bezit de meest moderne haveninstallaties. Het kasteel dat uit de 16de eeuw dateert, dient momenteel als paleis voor den Staatspresident; verder vindt men nog kerken en kloosters uit de 13de eeuw en de St. Peters Cathedraal, die de hoogste houten toren van Europa heeft. Ook hier vindt men naast zeer oudestadsgedeelten, voikomen moderne wijken met flatwoningen en krijgen de houten huizen, waaruit vroeger de stad voornamelijk bestond, iangzamerhand alleen nog geschiedkundige waarde.

Gaan wij nu in het kort na, welke indruk de genoemde steden, alle havenplaatsen, gemaakt hebben uit een oogpunt van paardentractie en hoefbeslag, dan is deze zeker niet ongunstig en vooral in de steden langs de Oostzee ziet men nog zeer veel paarden in gebruik en in vergelijking met de steden van ons land, beslist meer. Dit geldt niet alleen voor sleeperswerk, doch ook de stalhouderijen zijn hier verre van uitgestorven of opgedoekt. Het type paard is eerder klein dan groot en zware paarden, zooals wij de Zeeuwen kennen, ziet men er niet of uiterst zelden. Het hoefbeslag heeft er wat de steden betreft, dus meer werk dan bij ons en naast vele ijzers met kalkoenen, zag ik ook balkijzers en veel zoolbeslag, wel een bewijs dat ook hier het hoefbeslag met onderscheiding wordt uitgevoerd. Dat het beslag maar al te

vaak een slordigen indruk gaf, zal wel net als bij ons, meer de schuld zijn van den eigenaar, die te zuinig is, dan van den hoefsmid, die zijn cliënteel daarvoor te ongeregeld ziet terugkomen, en dikwijls niet voordat een verder gebruik van het paard het beslist noodzakelijk maakt. Hier was wat dit betreft dus ook al geen nieuws onder de zon en de oeconomische toestanden zullen ook daar wel een woordje meespreken en het verzuim wel ten deele verklaren.

Hetgeen mij wel opgevallen is bij het buitenlandsche beslag is het gebruik van veel meer nagels dan bij ons beslag noodig wordt geacht en vooral wanneer de ijzers niet op tijd vernieuwd worden, maakt een zoodanig beslag met de vele nieten die uit den wand steken, een verwaarloosden indruk.

Rest ons nog mede te deelen, dat door de uitnemende zorgen van de K. N. S. M. zoowel het verblijf aan boord als de met zorg bewerkte plannen voor uitstapjes aan land, alle deelnemers tot groote tevredenheid en dankbaarheid stemde en aan het bij het afscheid door den kapitein toegevoegde „tot weerziens” zeer zeker door velen zal worden gestand gedaan.

G. H.

DE RECHTE VOETAS

Men vraagt zich onwillekeurig af, hoe het mogelijk is, dat ervaren en tevens theoretisch geschoolde hoefsmiden, wel hetzelfde theoretische voetasbegrip huldigen, maar in de praktische uitvoering van het hoefbeslag uiteenloopende, zelfs tegenstrijdige, opvattingen hebben over de eigenschappen van de voetas.

Naast de algemeen geldende opvattingen over voetasregeling door besnijden staat o.a. de meening van den heer Steding, die in het laatste nummer van de „Hoefsmid” volhardt in zijn bewering, dat de voetasrichting niet uitsluitend wordt bepaald door het besnijden, maar dat ijzerkeuze, richten en passen groote invloed op de voetas hebben.

Deze uitspraak, die het resultaat is van langjarige ervaring, is theoretisch

ja, — maar

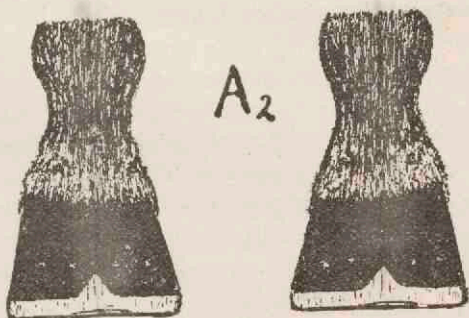
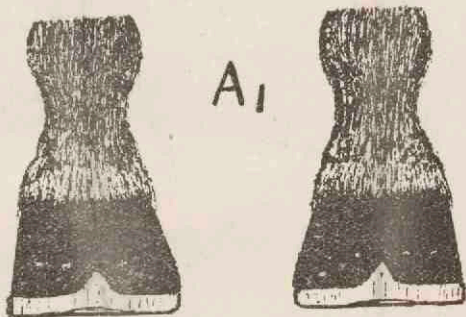
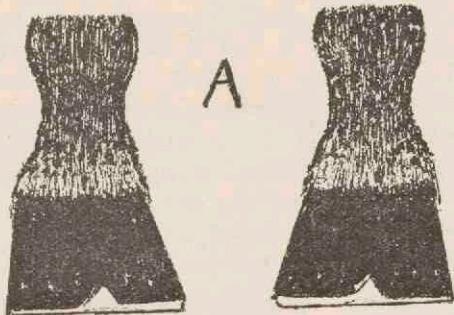
„De Overwinnaar”

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

zoo maar niet weg te redeneeren. Men moet aannemen, dat de waarnemingen van den heer Steding juist zijn.

Toch wil ik een poging doen, de oorzaak van deze meeningsverschillen op te helderen. Ter verduidelijking van het hier volgende betoog, heb ik met teekeningen een en ander aanschouwelijk voorgesteld.

Het paard A is achtereenvolgens op twee manieren beslagen (A_1 en A_2)

en wel door twee smeden, die tegenstrijdige beslagmethoden hebben toegepast, maar die beide beweren, het richtsnoer „de rechte voetas” te hebben nagestreefd. In hoeverre zij bij deze sterk afwijkende voeten daarin zijn geslaagd, laat ik aan het oordeel van de lezers over.

Het oude beslag A geeft een duidelijke buitenwaartsche voetasbreking te zien, terwijl het paard toch „buiten” optreedt, getuige de meerdere afslijting van de buitentakken. Het is dus de bekende hoefvorm, die al meer als voorbeeld gediend heeft en die bij werkpaarden vrij veel voorkomt (niet te verwarren met de echte toontreder).

De smid van A, heeft bij het besnijden **primaire** het vlak optreden bevorderd door de **buitenwand** méér te besnijden dan de binnenwand. Het noodzakelijke gevolg hiervan is, dat de voetas **nog sterker** naar buiten gebroken is. Daarna heeft hij door nauw passen en flinke breking van de schuine binnenwand en door garnituur „buiten” een meer regelmatige verdeling van de lichaamslast op den bodem bevorderd. En tevens beweert hij, dat door dit richten en passen ook **de voetasbreking sterk is verminderd**.

De smid van A₂ heeft bij het besnijden **primaire** „de rechte voetas” op 't oog gehad en heeft deze zooveel mogelijk getracht te bereiken door de **binnenwand** méér te besnijden. Zijn meening is, dat „de rechte voetas” belangrijker is dan „het vlak optreden”. *het welk ook het 30 hoef* (Men kan er dan ook vast op rekenen, dat het paard op het beslag A₂ sterk zal optreden).

Laten we nu eens nagaan, wat de beide smeden ten aanzien van de voetasrichting in **werkelijkheid** hebben bereikt.

Speciaal gaat het hier om het verschil in **werkelijke** voetasrichting tusschen A₁ en A₂.

Dit verschil zal ik in cijfers weergeven. Door mij is berekend, dat bij een middelmatig groote hoef per 3 mM zakken of rijzen van één wand, een voetaswijziging optreedt van één graad.

Als nu het méérdere zakken van de buitenwand bij A₁ en het méérdere zakken van de binnenwand bij A₂ beide gesteld worden op 6 mM, dan is hieruit gemakkelijk af te leiden, dat het verschil in voetasrichting A₁ en A₂ gelijk is aan $6 + 6 : 3 = 4 \times \text{één graad} = 4 \text{ graden}$. Dit is geen gering verschil; het komt overeen met een **hoogteverschil van 12 mM** van de buitenwand, als men de binnenwanden gelijk stelt; dus geen kleinigheid!

Men zou nu verwachten, dat dit groote verschil in **werkelijke** voetasrichting, voor 't oog zeer duidelijk waarneembaar zou zijn. Een biik op de teekeningen steit echter deze verwachting teleur. Want de **schijn** is anders dan de **werkelijkheid**.

En hier schuilt naar mijn meening de verklaring, waarom in de praktijk van het vak zulke uiteenlopende meeningen over de voetas mogelijk zijn: **men ziet nl. vaak de schijn aan voor werkelijkheid**.

Wat men bij voetasafwijkingen **ziet** is niet zoozeer de **werkelijkheid** van de voetasbreking, maar meer een **schijnbeeld** van die breking.

Factoren, zooals hoefvorm, lengte en richting van wanden, richting van de kroonrand, ligging en vorm van het ijzer, stand enz. geven voor het oog een beeld, waaraan men het begrip **voetasrichting** verbindt.

Verschillende van deze factoren kunnen belangrijke wijziging ondergaan, die het **schijnbeeld** veranderen, maar op de **werkelijke** voetasrichting niet de minste invloed hebben.

Bij voetasbeoordeeling speelt dus **gezichtsbedrog** een groote rol. Ten slotte kan ik me vereenigen met het slot van het artikel van den heer Steding nl.: „dat ijzerkeuze, richten en passen van groote beteekenis zijn op de richting, die de voetas na het beslaan **te zien geeft**” (vetgedrukte van mij), aangemen tenminste, dat de woorden „te zien geeft” met overleg zijn gekozen. Want dit geeft de toestand juist weer en dit is volkomen in overeenstemming met het door mij gevoerde betoog.

Laat de heer Steding echter **niet** beweren, dat hij het voetasbegrip van de Hollandsche of Duitsche school huldigt. Want de voetas, die men **ziet** is niet identiek met de **denkbeeldige lijn door het midden van koot-, kroon- en hoefbeen** en de „rechte voetas”, die men **ziet** is niet de werkelijke theoretische rechte voetas-lijn, waaraan de officieele theorie onafscheidelijk verbindt: **het onvoorwaardelijk aanwezig zijn van evenredige verdeling van de lichaamslast in de gewrichten van de ondervoet.**

Hieruit volgt, dat het richtsnoer „rechte voetas” in het praktische hoefbeslag geen reële werkbasis kan zijn; **het mist iedere controle op de werkelijkheid.**

Het begrip voetas is een onmisbaar hulpmiddel bij de theorie en „voetas” is in de praktijk een korte en gemakkelijke **vakterm**, dienstig bij de beoordeeling van een voet, stand of beslag, **méér niet!**

B. Crezée

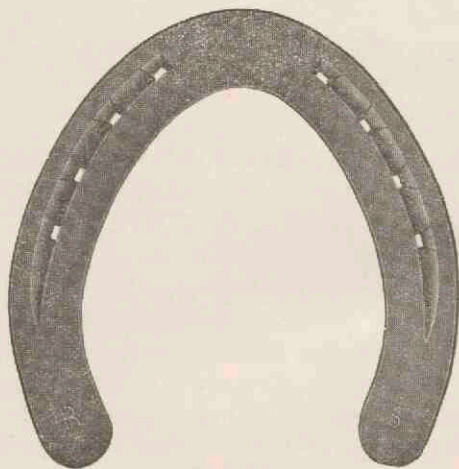
VERSLAG VAN DE HOEFBESLAGKEURING VAN DE AFD. GELDERLAND VAN HET NEDERLANDSCH TREKPAARDENSTAMBOEK GEHOUDEN OP 14 JULI J.L. TE STEENDEREN.

Evenals vorig jaar op de Nationale trekpaardentoonstelling te 's-Hertogenbosch heeft ook de Afd. Gelderland op de Trekpaardemdag te Steenderen het beslag der aanwezige paarden laten keuren. Hiervoor waren als Jury uitgenoodigd de heeren J. A. Tangelder te Duiven, J. J. Mathijssen te Herveld en ondergeteekende, allen Rijks-Gedipl. Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag. Zoo'n keuring heeft ook werkelijk groote waarde, gezien de belangstelling hiervoor van de zijde der fokkers alsmede van de smeden waarvan ook een flink aantal vertegenwoordigd waren.

Over het algemeen stonden lang niet alle paarden zoo op beslag als men dit wenscht. Niettemin waren er ook welke goed, eenige zelfs zeer goed. op beslag stonden. Vele voeten waren veel te lang van toon, de ijzers te recht in de zijgedeelten, ijzertakken te lang en te ruim gepast, takken te weinig bijgedraaid en niet in overeenstemming met den vorm van den voet, dikwijls te laag genageld, slordig afgewerkt, zoodat de nieten der nagels er hoog boven uit staken. Ook merkten wij paarden op, waar een rechter ijzer

onder een linker voet was gelegd en nog wel met machinale ijzers beslagen, waar de buitentak duidelijk door een stempel was aangegeven of het linksche of wel rechtsche ijzers waren. Dit mag toch in 't geheel niet voorkomen; nog niet van dagelijksch werk. Doordat de toonen der voeten te lang zijn worden de ijzers te spits van vorm: een ronde voorhoef is toch altijd mooi; ook achter staat een te spitse hoef leelijk en is ook niet bevorderlijk voor den gang van het paard. Ook behooren onder groote voeten breedte ijzers; deze waren veelal veel te smal, terwijl het besnijden der stralen meestal

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

was nagelaten, zoodat het vuil er dik onder zat. Opzet ontbrak bij de meesten. Ijzers met een flinke opzet maken het gezicht mooier, de gang der paarden gemakkelijker en de slijtage der ijzers minder. Probeer maar eens te loopen in een paar klompen, welke van voren vierkant zijn afgezaagd. Ijzertakken behooren ook steeds te worden rondgeraspt om tevens te voorkomen dat paarden door de scherpe kanten der ijzers leggers zullen oploopen. Dit liet bij zeer velen te wenschen over. Bij het besnijden was vaak geen rekening gehouden met de voetas en waren vele buitenwanden te hoog gelaten of de binnenwanden te veel besneden. De 2-jarige paarden waren ook meest van ijzers voorzien en viel het ons op, dat er nog al eens een nagel in een scheur was gezet.

Dit mag toch zeker nooit, in de eerste plaats houdt zoo'n nagel niet of weinig en in de tweede plaats wordt de scheur er door vergroot. Wat mij betreft zou ik zeggen presenteer alle 2-jarige paarden op bloote voeten. Ze worden enkei voor de keuring beslagen ;een paar dagen daarna gaan de ijzers er weer af, doch dan zitten er onder de hand zeven of acht nagelgaten in zoo'n voet, waar in de weide vooral als het nat is het water doorsijpelt, dit is toch slecht voor het hoorn. Ook wanneer ze dan te lang loopen en niet op tijd besneden worden loopt men de kans, dat er door de nagelgaten scheuren in den voet zulien komen en er soms heele stukken uitbreken. Er is nog steeds bij dergelijke keuringen een groote moeilijkheid, en wel de volgende: Veien vragen: is de uitsiag van het hoefbesiag al bekend? doch voor men alle paarden heeft gezien is dat een heele toer. Is men dan zoover, dan is No. die en die niet meer op het terrein aanwezig, omreden ze voor exterieur geen prijs hadden. Men moest het zoover kunnen brengen, dat na afloop de best op besiag staande paarden bij elkaar werden gepiaatst, dan konden eigenaren en smeden het verschil zien en moeten wij trachten het nog zoover te brengen. Overigens was alles tip-top geregeid en hadden we zelfs een goed afgezette ring ter onzer beschikking en een mannetje erbij wat steeds in de weer was om ons paarden toe te zenden, hetgeen hem echter niet altijd gelukt is. Als prijzen waren uitgelooft medailles, zoowel voor den eigenaar van het paard als voor den smid, terwijl elk hunner al had hij ook zeven paarden slechts één medaille ontving. Hieronder de prijswinnaars:

Namen der eigenaren:

Gebr. Pennekamp, Bronkhorst
 Joh. v. Zadelhoff Huet, Doetinchem
 P. v. Zadelhoff, Hoog-Keppei
 Associatie, Doesburg
 P. v. Olst, Andelst
 Th. L. Veenink, Angerio
 J. C. C. Rimmelink, Steenderen
 G. H. Wentink Eldrik, Laag-Keppel
 W. Willemsen, Loerbeek, Didam

Namen der smeden:

J. Harmsen, Angerlo.
 A. Wisselink, Steenderen
 J. Otters, Wehl
 J. Kruis, Kilder
 W. Wildenborch, Rietmolen bij
 Neede
 J. J. Mathijssen, Herveld
 H. J. Breukink, Lochem
 B. H. Gröninger Rietmolen, Neede

Lochem, Aug. 1936

H. J. Breukink

EXAMEN RIJKSDIPLOMA HOEFSMID

Voor het tijdvak van 1 September 1936 tot 1 September 1937 zijn in de Commissie, belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, benoemd:

a. **tot lid en voorzitter:** Prof. dr. G. M. v. d. Plank, buitengewoon hoogleeraar, Directeur van het Zoötechnisch Instituut van de Veeartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht;

b. **tot lid en plaatsvervangend voorzitter:** Dr. J. H. Hartog, hoogleeraar bij de Veeartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht;

c. **tot leden:**

N. Bolder, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht;

Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Luitenant-Kolonel, Chef van den Militairen Dienst te 's-Gravenhage;

H. Vossers, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht;

d. **tot plaatsvervangende leden:**

J. Th. Huitink, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Ruurlo;

B. Crezée, veearts te Rotterdam;

H. Scholten, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Wachtum (Dr.);

M. ten Broek, veearts te Tiel;

H. Huisman, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Amersfoort;

A. Kuipers, Majoor, Dirigeerend paardenarts, Directeur der Militaire hoefsmidschool te Amersfoort.

Voor lang smal

EEN ZEGEN
voor het paard

EEN UITKOMST
voor den hoefsmid

is de uitvinding van het

„ADET”

RUBBER HOEFBESLAG

Geen uitglijden meer, doch volkomen vaststaan, zelfs op natte en modderige asphalt- en keibestrating.

Grootere trekkracht, langere levensduur.

Schitterend passende ijzers, ca. 40 modellen.

Vastgestelde prijzen in overleg met de organisatie.

Vraagt inlichtingen bij den importeur:

L. HUNSE - ZIJLWEG 2^R - HAARLEM

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-GRAVENHAGE

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland . per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

PRIJS ADVERTENTIËN

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

Een koortsachtige vreugde uitte zich in ons land na het bekend worden van de verloving van H. K. H. Prinses Juliana met Prins Benno van Lippe Biesterfeld; en wij prijzen ons gelukkig den lezers hierbij een foto aan te bieden van het toekomstig vorstelijk paar.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

22 SEP. 1936

UTRECHT

Wij respecteeren ten zeerste het **uithoudingsvermogen** van den heer Crezée om te blijven propageeren zijn idee betreffende het besnijden van den hoof naar de afslijting van het oude ijzer.

Hoewel het voor ons leden van de Vereeniging van Onderwijzeres in Practisch Hoefbeslag een uitgemaakte zaak is, dat men die theorie practisch niet door kan voeren en dat men bij het onderwijs aan de cursussen zich het best kan houden aan het advies van Prof. Dr. v. d. Plank reeds gegeven op de Algem. Verg. van Jan. 1935.

Dat advies was toen, laten wij ons niet al te drúk maken over de afslijting van het ijzer, maar aan onze leerlingen voorhouden: in 't algemeen, de voetas recht.

Op de cursussen is dat zeker de veiligste weg. Leert men aan ongeoeffende menschen: besnijdt den hoof **daar**, waar het ijzer het **meest** is afgesleten, dan is de ellende niet te overzien.

Voor mij zou er dan ook geen enkele reden zijn op het betoog van den heer Crezée in de Aug.-afl. terug te komen, wanneer daarin niet eenige onjuistheden voorkwamen.

De geachte schrijver heeft berekend, dat bij een middelmatig groote hoof per 3 mM zakken of rijzen van één wand een voetaswijziging optreedt van één graad.

Het verschil in besnijden bij een **hoogteverschil van 12 mM** zou dan 4 graden bedragen. Dit kwam mij zeer onwaarschijnlijk voor en heb de moeite genomen de juistheid van die berekening te onderzoeken.

Misschien is het voor den heer Crezée een aanleiding om zijn berekening nog eens na te gaan, om te zien, of er een vergissing in zit. Zijn berekening kan juist zijn, maar dan voor een hoof die 34 cM breed is, hetgeen nu niet bepaald een middelmatig groote voet genoemd kan worden.

Normale verhoudingen in aanmerking genomen, zou voor het beslaan van dien hoof noodig zijn, een stuk ijzer van 2 duim \times 1 duim, lang 72 cM en wegende 7,2 KG.

De heer Crezée zal het mij niet kwalijk nemen, dat ik het op deze wijze tracht voor te stellen. Voor de hoefsmeden zal dat duidelijker spreken dan goniometrische verhoudingen van hoeken en logaritmie-tafels.

Wij zijn echter bereid bij gelegenheid wiskundig aan te toonen dat 3 mM zakken of rijzen van een wand voor één graad voetaswijziging niet **juist kan** zijn. Voor een middelmatig groote hoof bedraagt dat 1,2 mM. Bij kleine steile nauwe hoeven geeft zelfs 0,7 à 0,8 mM **méér** afnemen van buiten- of binnenwand één graad theoretische voetasbreking.

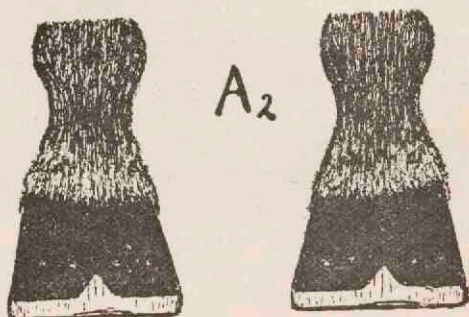
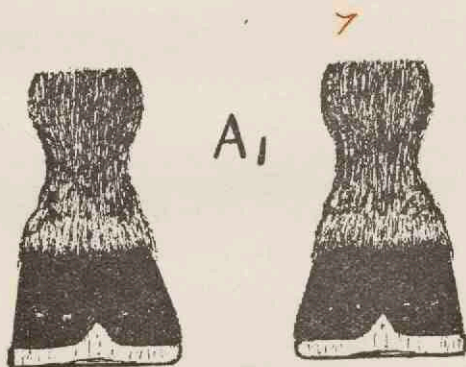
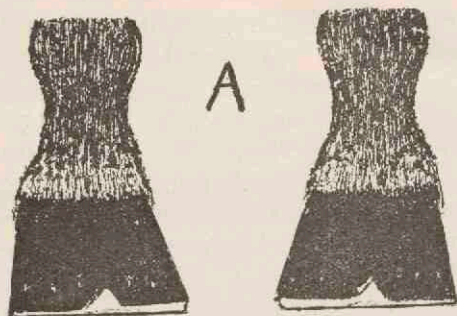
Het theoretische verschil in voetasbreking is bij een hoogteverschil van 12 mM **niet 4 graden, doch 10 graden.**

Verder berekent de heer Crezée $6 + 6 : 3 = 4 \times 1$ graad is 4 graden.

In de rekenkunde is $6 + 6 : 3$ nog steeds 8. Wij willen echter aannemen dat $-6 + 6) : 3 = 4$ bedoeld werd.

De heer Crezée verwondert er zich over, dat het groote verschil in voetasbreking niet duidelijker op de teekening uitkomt.

Het verwondert mij heelemaal niet. De schijn is hier anders dan de werkelijkheid of omgekeerd.
Ten eerste zijn de geteekende hoeven geheel zwart en veel kleiner dan in

werkelijkheid. Bij arceering in de lengterichting zoals de hoornpijpjes
loopen zou een geheel ander beeld zijn verkregen.
Ik ben er van overtuigd dat bij het levende paard het verschil duidelijk te

zien zal zijn. Of echter de voetasbreking practisch (wij bedoelen niet het schijnbeeld) evenveel zal bedragen als de theoretische berekening, meen ik sterk te mogen betwijfelen. De werkelijkheid kan ook hier anders blijken te zijn dan de schijn.

Ten eerste heeft de breking plaats over meerdere gewrichten. De gewrichtsvlakken bij het levende dier zijn voorzien van een zeer elastische laag kraakbeen en bovendien is de ruimte opgevuld met het gewrichtsvocht. Het dier staat als het ware op deze vochtlaag. Vooral in het hoefgewricht is de hoeveelheid synovia niet gering.

Het wil mij voorkomen dat de zijdelingsche beweeglijkheid bij de meeste ondervoetgewrichten veel grooter is dan wij met onze vermeende theoretische kennis veronderstellen. Gelukkig maar voor het dier; de natuur schijnt wijzer te zijn dan wij.

Overigens mankeert mijns inziens wat aan beide beslag-methoden, zooals voorgesteld door beslag A 1 en A 2.

Bij beslag A 1 is momenteel de werkelijke voetasbreking precies gelijk als bij het oude beslag van A.

Het meerdere besnijden van den buitenwand wordt opgeheven door den afgenomen dikken binnentak.

Na het afslijten van den binnentak (dat zoo'n paard evengoed blijft doen) is de voetasbreking sterker dan voorheen.

Bij een volgende beslagvernieuwing zou men dan weer den buitenwand moeten laten zakken, enz. enz. Ten slotte loopt het paard dan op zijn kroonharen en slijt toch onregelmatig af (ruim passen is niet afdoende). Beslag A 2 waarvan de binnentak 12 mM (6 mM + halfafgesleten ijzertak) is gezakt zal eerder een naar binnen gebroken dan een rechte voetas hebben. Het geval is bij deze sterke afwijking overdreven. De buitenkroonrand komt veel hooger dan de binnenkroonrand wat op den duur niet aanbevelenswaardig is.

Zou in dit geval de middenweg niet de juiste zijn?

Utrecht.

H. Vossers.

HOEFMEDERIJ VAN SCHILDKAMP TE 's-HAGE.

De hoefmederijen in de steden zijn in de laatste kwarteeuw belangrijk in aantal teruggedaan; nog bestaande zaken veelal ingekrompen. Meer dan zulks op het platteland het geval is. De oorzaken zijn overbekend: vervanging van het trekpaard door de vrachtauto, van het rijtuigpaard (den carrossier) door de luxe-auto's. Er zijn er nog wel die eigenaar van een of meer tuigpaarden zouden willen zijn, maar de wegen in of nabij de groote steden zijn door de auto zoodanig onveilig gemaakt, dat het rijden geen pretje meer is, ja zelfs onmogelijk is geworden. Zoo heeft het één het ander tot gevolg gehad.

Er zijn evenwel in alle steden nog gebruikspaarden voor verschillende doeleinden overgebleven en in sommige steden heeft de nog steeds groeiende belangstelling voor het paardrLden een aardige aanvulling van z.g.n. zadelpaarden gebracht. Vooral in de residentie is zulks het geval. Daar is het getal

ruiters en amazones groot geworden. Met Wassenaar medegegeld kan er in een 10-tal goed geoutilleerde maneges onderricht worden genoten, voorts nog in een paar z.g.n. handelsstallen met open maneges, terwijl ook onderscheidene particulieren rijpaarden in eigen stallen houden.

Een en ander brengt mede dat Den Haag in verhouding nog een vrij groot getal hoefsmederijen telt, al zijn de meesten dan niet (meer) van grooten omvang. In de Ternootstraat (in het Bezuidenhoutkwartier) treft men zelfs twee hoefsmederijen aan en ons bezoek betrof ditmaal de zaak van den heer M. Schildkamp op no. 52. We hadden gehoord dat Schildkamp zich nogal

gaat bewegen op het gebied van beslag voor dravers en rijpaarden en een specialist heet voor toepassing van afwijkend beslag bij paarden met hoefgebreken, abnormale standen, enz., hetgeen juist bleek te zijn.

Schildkamp stamt niet uit een smedenfamilie, doch gevoelde zich als jongen tot de smederij aangetrokken en daar kwam tot uiting dat hij met hart en ziel paardenman was. Bijgevolg werd het beslaan van paarden zijn liefste werk. Op 14-jarigen leeftijd begonnen, in zijn geboorteplaats Hillegersberg in een gemengd bedrijf, werd na 3 jaar het hoefbeslag de hoofdzaak, hetgeen verhuizing naar Zoetermeer medebracht. Daarna werd een beklant bedrijf te Gouda een goede leerschool om het handwerk goed onder de knie te krijgen. Schildkamp vestigde zich toen als baas te Dordrecht, waar hij enkele jaren met veel knechten werkte, totdat met de teruggang van den paardenstapel de grap er af ging en de zaak daar werd overgedragen aan den onder-

wijzer-hoefsmid P. de Klerk. Schildkamp bleef ongeveer 1½ jaar buiten het vak totdat hij in Den Haag een kleine smederij overnam, waar hij nu het bedrijf uitoefent en dit aardig weet op te werken. Kamen er aanvankelijk gemiddeld een 3-tal paarden in de beslagplaats, thans komen er van 2 tot 10 per dag. Machinale ijzers worden niet gebruikt en aangezien er maar een aankomende hulp is, kan worden nagegaan dat de baas het druk heeft, temeer daar nu en dan nog stallen bezocht moeten worden, terwijl het draverbeslag meermalen het dubbele van den tijd vordert van gewoon beslag. Aan de smederij komen verschillende typen paarden. Van een standaardbeslag kan dan ook geen sprake zijn. Schildkamp geeft allen liefst vlak beslag, doch voor de trekpaarden, die zware vrachten hebben te verplaatsen, worden de achterijzers meestal van kalkoentjes voorzien. Intusschen zijn de ijzers voor de trekpaarden veel minder zwaar dan bijv. in Rotterdam. Voor de zadelpaarden vlak beslag en voor de dravers is geen uniform beslag op de geven. De modellen en de zwaarte zijn zoo verschillend om de snelheid voor elk individu tot het hoogst mogelijke op te voeren en moet dikwijls op aanwijzing van en in overleg met den trainer het meest passende ijzer worden „gevonden”. Frappante staaltjes van bereikte gunstige resultaten kregen we daaromtrent te hooren.

In de smederij is geen noodstal aanwezig en ook geen kunsthoorn. In het algemeen heeft Schildkamp niet te klagen over de gaafheid der hoeven, en brokkelhoeven, zooals men die in het land veel aantreft, komen zelden voor. Ook valt niet te klagen over de eigenaars dat ze te lang wachten alvorens de paarden voor nieuw beslag aan te bieden. Wel aanwezig zijn alle modellen hoefzolen, die alleen worden aangewend bij paarden, die met de gladheid van het plaveisel te kampen hebben. Met rubberzolen wordt niet beslagen, al wordt niet ontkend dat deze zolen een goede uitwerking kunnen hebben bij paarden met minder sterk beenstelsel.

Wat de tarieven betreft, Schildkamp houdt deze op peil. Waar extra voor gerekend moet worden, en dat valt door het vele afwijkend beslag veel voor, wordt zulks naar rato gedaan en dat geeft weinig reden tot moeilijkheden met de betreffende eigenaars.

Wij hebben den indruk gekregen dat het Schildkamp in de Ternostraat goed gaat en daaruit volgt als vanzelfsprekend, dat er vakkundig wordt gewerkt. Wij wenschen hem verdere uitbreiding der zaak toe, waarnaar wordt gestreefd.

INDRUKKEN OVER HET HOEFBESLAG OP DE PAARDENKEURING TE LEEUWARDEN.

Uitgaande van de Provinciale Regelingscommissie voor de Paardenfokkerij in Friesland werd 19 Aug. te Leeuwarden een Centrale Keuring gehouden. Het is in Friesland niet de gewoonte, dat hierbij het hoefbeslag door een speciale commissie wordt beoordeeld, maar men was echter zoo welwillend mij in de gelegenheid te stellen het hoefbeslag van nabij te beschouwen, waarvoor ik de verschillende commissien gaarne ook hier nog mijn dank betuig.

ik meen in het algemeen belang te handelen mijn bevindingen dienaangaande eens te publiceeren, waarvoor ik U een plaatsje in dit blad heb verzocht. Daar er ruim 130 paarden voorgeleid werden, was het voor mij uiteraard niet doenlijk alles in finesses na te gaan, op volledigheid kunnen mijn opmerkingen dan ook niet bogen.

Bij het Friesche ras constateerde ik vrijwel algemeen de fout, dat de paarden zoowel van voren als van achteren te nauw beslagen waren. De hoeven waren te veel bij geraspt met als gevolg de echt Friesche spitse hoof. In menig geval had de toon meer ingekort moeten zijn. Er kwamen nog verschillende beslagen voor met een hooge spitse lip dat af te keuren is in verband met het gevaar bij aftrappen.

Bij de twentermerriën was in het algemeen het beslag van voren in orde, de achterhoeven waren bij sommigen evenwel weer veel te lang. Het beslag van de driejarige merriën gaf minder aanleiding tot opmerkingen dan dat van de ouderen.

Het bovenlandsch ras was over het algemeen beter beslagen, doch te rechte takken en te korte voorijzers kwamen ook hierbij vrijveel voor.

Het nagelen was goed te noemen, maar het afwerken liet weer te wenschen over. De nieten werden teveel onder geraspt in plaats van onder kappen wat niet bevorderlijk is voor de hoeven.

Ook bij het besnijden diende men meer rekening met de voetas te houden, door het teveel besnijden van de binnenwand, kwam een te hooge buitenwand nog al eens voor.

Bij de entermerriën bovenlandsch ras constateerde ik voor zoover deze van achteren beslagen waren ook veel te weinig garnituur; aan de niet beslagen achterhoeven was weinig zorg besteed.

Bij slechts enkelen kon ik het beslag werkelijk heel goed noemen. Met het bovenstaande hoop ik iets te hebben bijgedragen in het belang van het hoofbeslag.

Heerenveen, 22 Aug. 1936.

J. de Jong.

EENIGE INDRUKKEN OVER HET BESLAG VAN ONZE BUITENLANDSCHE COLLEGA'S.

Tijdens mijn verblijf als hoefsmid voor de paarden der Nederlandsche ruiters op de Olympiade te Berlijn, heb ik kennis gemaakt met verschillende buitenlandsche collega's, en zoodoende een en ander van hun beslag gezien. Het Bulgaarsche en Duitsche beslag komt vrijwel met het Hollandsche beslag overeen, alleen is mij opgevallen dat zij verder naar achteren nagelen dan in Holland, en ook dat de opzet er aan ontbreekt, en van de Duitsche smid heb ik gezien dat hij losse steunselhoeken opvulde met kunsthoorn. Het hoofbeslag van Tsjechoslowakije wordt ook zeer zorgvuldig uitgevoerd, en hoeven met een ingetrokken wand, trachten ze te verwijderen, door diepe groeven in de verzenwand te snijden, en ze te beslaan met een balkijzer.

De Hongaren en Zwitsers werken met schrale en tamelijke zware ijzers; ze werden nauw gepast en de hoof bijgeraspt.

De Franschen gebruiken alleen ijzers met stampgaten; de ijzers zijn in het toongedeelte zeer breed, en de takken smal, de nagelkoppen steken bij een pasbeslagen paard er wel een $\frac{1}{2}$ cM. onderuit. Het beslag is overigens ook slordig, niet mooi gepast, onregelmatig genageld, geen logement voor de nieten, die er dus boven op liggen, en de ijzers zijn ook voorzien van hooge spitse lippen.

De Italianen leggen zware ijzers, de rits loopt in het toongedeelte door, waar ook nagels geplaatst worden, in ieder ijzer werden 10 nagels geslagen. En vele paarden waren beslagen met ijzers met 3 lippen, welke zeer hoog en piekvormig waren, de ijzers worden aan het verzengedeelte ruim gepast,

Staande van l. naar r. hoefsmeden resp. van Sjecho-Slowakije, Italië, Duitschland, Hongarije, Frankrijk, Japan, Zwitserland, Nederland. Zittend van van l. naar r. Noorwegen en Zweden.

en om aftrappen te voorkomen wordt het ijzer op die plaats van boven schuin (bodemwijd) afgevijld.

De Japansche hoefsmid was tevens veearts, toch paste hij de ijzers zeer nauw, en rondde de hoef bij. Bij het beslaan was hij gekleed met witte jas en dito handschoenen.

De Amerikaan gebruikte ook zeer schrale ijzers, de nagelgaten 4 à 5 mM. van den buitenkant, en de nagelgaten ver over de helft. Er waren nog verschillende landen aanwezig, welke hier niet genoemd zijn. In het algemeen is het verschil van het beslag van onze buitenlandsche collega's en met het onze, dat zij schrale ijzers gebruiken en dat ze zoodoende de hoeven bijronden.

Korp.-hoefsmid 2-l R. H.
H. van den Hoorn

BESLAG VOOR CONCOURSPAARDEN.

In de verslagen van de concoursen-hippique is den laatsten tijd opnieuw gebleken dat er inzake al of niet toelating van paarden in den concoursring, voorzien van abnormaal beslag, verschil van opvatting heerscht. Er bestaan in dat opzicht hier te lande echter nog geen bindende voorschriften en zoolang zulks niet het geval is kan er van al of niet toelating tot den ring feitelijk geen sprake zijn. Elk paard, dat overigens aan de programma-eischen voor het bepaalde nummer voldoet, kan om het beslag niet geweigerd worden. Iets anders is het met de beoordeeling van de paarden door de jury. Die heeft de volgorde der winnaars te bepalen en nu kan het zijn dat een of meer der juryleden in bijkomstige omstandigheden aanleiding vindt (vinden) om een paard hooger of lager te klasseeren. Zoo is het dit jaar voorgekomen op het concours in het Stadion te Amsterdam, dat een paard, dat door het publiek om zijn houding en gangen op de eereplaats werd verwacht, den eersten prijs ontving, omdat de jury het betreffende dier om zijn slechte hoeven minder goed beviel. Wanneer men zulks weet, dan kan men voor deze zienswijze veel gevoelen.

Een andere vraag is echter of een jury onder de huidige omstandigheden een paard geheel kan uitsluiten voor bekroning of hem daarvoor in de bekroningslijst een lager rangnummer kan geven, wanneer het van abnormaal zwaar beslag is voorzien en de hooge gangen derhalve kunstmatig heeft gedemonstreerd. De een vindt dat abnormaal beslag geoorloofd is en dient te blijven wanneer de prestaties van het paard in den concoursring daardoor worden opgevoerd. Een ander blijft het afkeuren en wil aan het abnormale paal en perk gesteld zien. Wanneer men echter leest hoe het op 00 Augustus j.l. in Gouda is gegaan, dan wil het ons voorkomen dat er door het leidende lichaam, i.c. het Centraal Comité voor de Concoursen Hippique, iets gedaan moest worden om dergelijke voorstellen in den vervolge te voorkomen.

Ziehier hoe de betreffende verslaggever het geval te Gouda weergeeft („Het Paard" van 00 Aug. j.l.):

„II. **Eenspannen** (warmbloed). Hengsten en hackney's uitgesloten. Type landbouwpaard. Ook deze klasse was uiteenloopende en bracht enkele bestgaande paarden in den ring. Wij willen direct mededeelen, dat wij ons met de uitspraak van de jury in dit nummer niet konden vereenigen. Voor ons was verre superieur **Constance** van G. Lutje Holzik te Enschede, maar het paard werd niet bekroond, omdat het beslagen was met **te zware ijzers**. In principe zijn wij het geheel eens met de jury dat ieder deelnemend paard aan een concours-hippique of keuring beslagen moest zijn op **normaal** beslag, maar zoolang in het keuringsreglement hieromtrent geen bepalingen zijn gemaakt, is het o.i. niet juist om op een concours-hippique te Gouda iets toe te passen wat o.i. niet reglementair is en ook nergens anders anders gebeurt. Trouwens wanneer men spreekt van normaal beslag, dan was Kwinta evenmin daarop beslagen. Het lijkt ons wel gewenscht dat omtrent het beslag eenige bindende bepalingen worden gemaakt door het Centraal Comité.

De prijzen werden nu als volgt toegekend: 1e. Kwinta van J. de Mooy te Den Haag. De roodschimmel ziet er schitterend uit en loopt met veel actie zoowel voor als achter, maar mist veel in den rug, liep nu zeer onregelmatig. 2e. Excellence van G. Lutje Holzik te Enschedé, die extra marcheerde en in type meer luxe heeft dan Kwinta, maar laatstgenoemde is weer een meer uitgesproken type landbouwtuigpaard. 3e. Orrie van H. W. Hoejenbos te Utrecht, die evengoed op de 2e of 1e plaats had kunnen staan, nu Constance uitgesloten werd. 4e. de brave Jetta van Gebr. Bruynis te Nieuw Vennep, die altijd weer bekoort door haar beste gangen en houding. De leeftijd teekent zich wel iets in den rug af. E.V.: Nijsje van M. Hak te Berkenwoude en Saddy van D. van der Lugt te Berkel.

Voor ons had de uitslag moeten zijn: 1. Constance, 2. Excellence, 3. Kwinta, 4. Orië. E.V.: Nijsje, Jetta en Saddy. Over smaken valt echter niet te twisten."

Wij willen in aansluiting hiermede ook een ander geluid doen hooren van een anderen verslaggever, die o.a. het volgende rapporteert omtrent het concours te Emmen in „Het Paard" van 10 Sept. j.l.: Hij schrijft:

„ . . . En aan het eind kwam de vos Delline, eig. W. Dijks te 2e Exloermond. Deze merrie ging niet onverdienstelijk, maar ze had geen houding. Nu wil het eigenaardige, dat men extra prijzen toekende aan paarden zonder opzetteugel en zonder concoursbeslag. Ook deze merrie werd voor haar onvoldoende verrichting dus extra beloond. Wanneer deze merrie wel een opzet had en wel op concoursbeslag had gestaan, was zij in evenwicht gebracht, haar verrichting was dan veel beter geweest. Weshalve wij het toekennen van prijzen aan paarden zonder hulpmiddelen anders zouden willen. Het moet dan ook een goede verrichting zijn. Overal treft men overdrijvingen aan, ook ten aanzien van opzet en concoursbeslag, doch zonder hulpmiddelen bij de paarden kan men de concoursen wel opdoeken. Het publiek heeft aan een gewone verrichting niets, wil iets bijzonders en geeft daaraan tijd en geld!"

WAARNEMINGEN OP KEURINGEN

In de versiagen der premie-paardenkeuringen in de vakpers komen af en toe ook mededeelingen voor omtrent het hoefbeslag der voorgebrachte dieren.

Zoo schrijft de heer J. C. Colder (Rijks jury-lid) o.m. het volgende in het verslag der 0 Augustus gehouden premiekeuring:

„ . . . We zullen de overige 8 geprimeerde merriën, elk voor zich goede paarden, niet afzonderlijk omschrijven, bepaaien ons tot een opmerking betreffende het beslag van een paar dezer dieren, naar we meenen de nos. 32 en 65 van den catalogus. Omdat van deze paarden de hoeven blijkbaar met het oog op de keuring, een mishandeling hadden ondergaan, die we nog al eens meer aantreffen en die voor de kwaliteit van den hoef op den duur fnuikend is. We bedoelen het geheel wegraspen van de buitenste, de glazuurlaag, van den hoornwand, handeling waardoor het van nature in den hoorn aanwezige vocht de gelegenheid krijgt te ontwijken en de hoorn

minder taai, op den duur brokkelig wordt. Dit wegraspen der den hoof beschuttende glazuurlaag vindt hier en daar plaats om min of meer geringde hoeven een mooier uiterlijk te geven; men bedenke hierbij dat 't geneesmiddel erger is dan de kwaal'.

De heer R. A. M(aarsingh) inspecteur van het Groningsch en Drentsch Paardenstamboek merkt aangaande de centrale keuring in Oldenburg (Duitschland) het volgende op:

„Nr. 1a. merrie (Olivane II) is een extra mooi en best geproportionneerd foktype, wat gewelfd is de merrie, wat is ze mooi van lijnen en best in beenen en in beweging is ze ook. Haar voeten zouden wij wel iets beter wenschen, maar men vergete niet, dat de verzorging van het beslag bij ons aan hooge eischen voldoet. Nu kan men wel zeggen, dat óók zonder goed beslag een paard goede voeten hebben moet, doch de praktijk wijst uit, dat bij onvoldoend onderhoud en onvoldoend beslag het percentage beste voeten overal vrij klein is. Wat niet weg neemt, dat in Oldenburg hier en daar wel tekorten in de voeten bestaan en het is wel eigenaardig, dat deze tekorten het meest voorkomen in Zuid-Oldenburg, waar de paardenfokkerij dichter geparanteerd is aan meer z.g.n. „bloed“ dan in Noord-Oldenburg.”

MILITAIRE HOEFMIDSCHOOL TE AMERSFOORT.

Op 21 Augustus l.l. werd het examen voor hoefsmid afgenomen aan de reserve hoefsmiden, die van af 1 Juli 1935 het onderwijs aan de H. school hadden gevolgd; geslaagd zijn:

W. v. d. Kooy, W. H. Nengerman, H. Noordman, D. E. de Vries, J. W. Hillebrand, P. W. Eghusen en J. J. Tempelman.

Aan hen is een diploma uitgereikt en nadat zij bevorderd zijn tot korporaal hoefsmid, zijn zij met onbepaald groot verlof vertrokken.

LITERATUUR OVERZICHT.

In het Augustusnummer van de Zwitsersche Hoefsmid wordt het wege-vraagstuk en het hoofbeslag besproken door prof. dr. F. Habacher uit Weenen. In de inleiding zegt hij dat van de 20942 paarden die de laatste 7 jaren in de polikliniek ter behandeling zijn aangeboden, er 5863 gevallen van kreupelheid waren, 3707 met stoornissen in de spijsvertering en 3376 voor onderzoek bij verkoop, dat is tezamen 60,5% van het totale aantal. Bij 1812 paarden die voor aankoop werden onderzocht, kwamen 1370 voor met ziekten of gebreken aan de ledematen, dat is 75,6%; hiervan hadden 795 en hoeflijden (43,87%) en 575 een gebrek boven den hoof gelegen (31,73%).

Hij wijst verder op de voorbehoeding voor kreupelheden en geeft als zoodanig aan: goede hoofverpleging, doelmatig hoofbeslag, behoorlijke dienstverrichting, oordeelkundige voeding, goede stalhygiëne, een ter zake kundige koetsier of ruiter, en een behoorlijk wegdek. Als wegen acht hij het beste die met een weinig gewelfd wegdek en een gering indrukbaren bodem welke den indruk van het hoefijzer nog nawijst. Juist door het aanleggen van wegen met een hard en glad dek, is de moeilijkheid voor het

paard gekomen en daar de paardentractie nog altijd moet worden beschouwd als te hebben een bestaansrecht, zoo moeten wij aandringen op het bouwen van wegen geschikt voor deze tractie. Tegelijkertijd moet men het beslag zooveel mogelijk aanpassen aan de harde en gladde wegen en als zoodanig beschouwt hij het pantoffelijzer al van nut daar het een stootbrekende werking beoogt. Na een opsomming van de in de laatste jaren naar voren gebrachte uitvindingen, zegt zij dat reeds in den oorlog goede resultaten werden bereikt tegen het uitglijden door twee toonkalkoenen aan te brengen in plaats van een stoot, vooral in den winter voldeed dit.

Het vinden van een geschikte tak kalkoen gelukte hem niet totdat hij overging tot een verbetering te maken van de door Gebhardt in Leipzich aanbevolen kalkoenen met gummistuk. Hij neemt een stalen plaatje waarin een schroefgat zit aan het eene einde, corresponderend met het schroefgat in het takeinde, en vulcaniseert op deze plaat rubber van een bepaalden vorm, welke verloopt van af den kalkoen tot aan het laatste nagelgat. Het rubber is geribd en het plaatje wordt vastgehouden aan het ijzer door de schroefkalkoen en door een haakje dat past in een aangebrachte verdieping ter hoogte van het laatste nagelgat in het midden van het ijzer. Bij gladde straten in den winter kan de stompe kalkoen door een scherpe vervangen worden.

Dit beslag voldoet volgens schrijver bij lichte en zware trekpaarden doch niet bij rijpaarden, daar het bij een proef met politiepaarden niet volstaan heeft wegens het loslaten van het rubber, hetgeen natuurlijk moet worden opgelost door technisch een betere verbinding te verkrijgen. De volgende slotbeschouwingen bevat het artikel:

1. Van alle kreupelheden zijn 50 à 60% hoefkreupelheden en hierbij moet de voorbehoeding een groote rol gaan spelen en het uitglijden op gladde straten door een doelmatig hoefbeslag worden tegengegaan.
2. De tot nog toe uitgevonden beslagen tegen dit uitglijden zijn dikwijls in tegenstelling met de eischen die men in andere opzichten aan een goed hoefbeslag stelt en de nadeelen zijn dikwijls grooter dan de voordeelen.
3. Proefnemingen op dit gebied moeten gezocht worden in eenvoudige en weinig kostbare veranderingen van het ijzer zelf zonder dat de directe vervaardiging van het ijzer verandering ondergaat. Voor paarden die in de steden arbeid verrichten,)komen wat de voorhoeven betreft, zolen of inlegsels in aanmerking die stootbrekend werken en niet duur zijn.
4. Bij het onderzoek van nieuwe beslagmethoden moet men rekening houden met den stand der gewrichten, het gewicht van het te gebruiken materiaal, gebruik van het paard in vredes- en)in oorlogstijd, de verkrijgbaarheid van het te gebruiken materiaal en met de kosten ervan.
5. Bij nieuwen aanleg van wegen dient een afzonderlijke rijweg geschikt voor paardentractie in beraad te worden genomen.
6. Men bedenke dat voor den winter altijd nog scherpbeslag noodzakelijk zal blijven en niet gemist zal kunnen worden, ook niet bij eventueel nieuwe uitvindingen tegen het uitglijden op in den zomer gladde straten.

EXAMEN RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

Wij vestigen de aandacht op de advertentie welke in dit nummer voorkomt, waarbij de Najaarsexamens voor het rijksdiploma als Hoefsmid worden aangekondigd.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

ja, — maar

„De Overwinnaar”

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

AANSTAANDE COURSES IN NEDERLAND

(k.b. = korte baan; de overige lange baan.)

18 Sept. Wolvega k.b.	4 Oct. Duindigt.
20 Sept. Duindigt	6 Oct. St. Maartensbrug
20 Sept. Uithuizen	11 Oct. Alkmaar
21 Sept. Medemblik k.b.	12 Oct. 't Zand (N.-H.)
24 Sept. Enkhuizen (k.b. 300 M.)	18 Oct. Duindigt
27 Sept. Woudestein	25 Oct. Duindigt
27 Sept. Sappemeer k.b. 800 M.	1 Nov. Duindigt
28 Sept. Joure (k.b. 800 M.)	8 Nov. Duindigt
29 Sept. Schagen (k.b. 300 M.)	15 Nov. Duindigt
1 Oct. Lisse k.b.	22 Nov. Duindigt
1 Oct. Rijsterbosch k.b.	

RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID

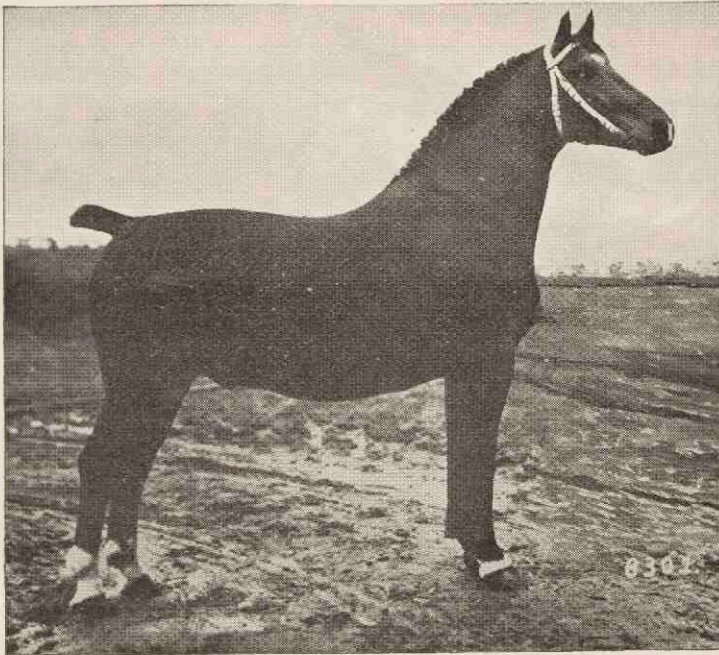
Het Najaarsexamen zal gehouden worden in de maanden October en November. Schriftelijke aanmelding voor 1 Oct. a.s. aan de Secretaris der Examen-commissie,
Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Danckertstraat 11, te 's-Gravenhage,

onder overlegging van een bewijs dat een tweejarige hoefbeslag-cursus is gevolgd of vóór 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald en nauwkeurige opgave van den leeftijd en woonplaats. Aan de Leiders van Cursussen wordt beëzefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen, leeftijd en adressen hunner leerlingen die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleenen, dat voor den aanvang van het examen de benodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

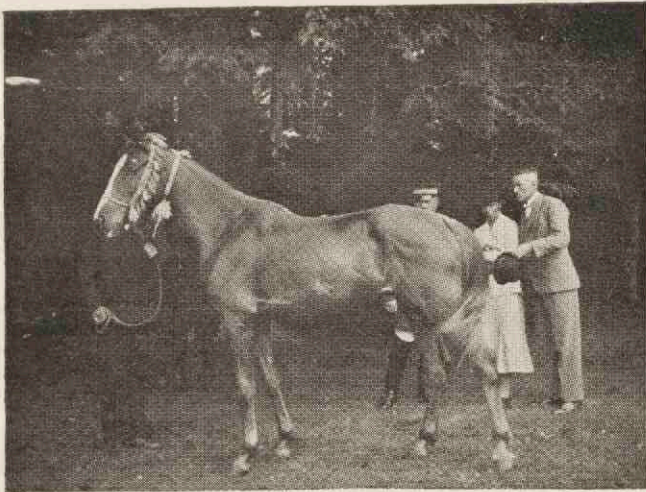
Aan hen, die reeds eerder aan het examen deelnamen wordt verzocht op te geven wanneer zij examen deden en aan welken cursus zij zijn opgeleid.

Het examengeld bedraagt f 5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

Driejarige Oldenburgsche hengst Godin, welke in Augustus j.l. in Oldenburg eerste werd in de klasse 3-jarigen

Driejarige Arabische voshengst.
Een der vier Arabische volbloedpaarden, welke H.M. de Koningin dezen zomer ten geschenke ontving van den Kroonprins van Saoudisch Arabië.

NAJAARS-RIJKSHENGSTENKEURINGEN 1936.

- Drenthe, Assen, Donderdag 22 Oct. 1936, 10 uur, trekpaard.
Gelderland, Zutphen, Donderdag 3 Sept. 1936, 3 uur, tuigpaard.
Elst, Vrijdag 23 Oct. 1936, 9.30 uur, trekpaard en tuigpaard.
Zd.-Holland, Kedichem, Donderdag 3 Sept. 1936, 9 uur, tuigpaard.
Zeeland, Zierikzee, Dinsdag 27 Oct. 1936, 14 uur, trekpaard.
Kattendijke, Woensdag 28 Oct. 1936, 9.30 uur, trekpaard.
Axel, Donderdag 29 Oct. 1936, 9.30 uur, trekpaard.
Oostburg, Vrijdag 30 Oct. 1936, 9 uur, trekpaard.
Oostburg, Zaterdag 31 Oct. 1936, 8.30 uur, trekpaard.
N.-Brabant, Bergen op Zoom, Maandag 19 Oct. 1936, 13 uur, trekpaard.
's-Hertogenbosch, Dinsdag 20 Oct. 1936, 9.30 uur, trekpaard.
Limburg, Roermond, Woensdag 21 Oct. 1936, 9.30 uur, trekpaard.

EEN ZEGEN

voor het paard

EEN UITKOMST

voor den hoefsmid

is de uitvinding van het

„ADET”

RUBBER HOEFBESLAG

Geen uitglijden meer, doch volkomen vaststaan, zelfs op natte en modderige asphalt- en keibestrating.

Grotere trekkracht, langere levensduur.

Schitterend passende ijzers, ca. 40 modellen.

Vastgestelde prijzen in overleg met de organisatie.

Vraagt inlichtingen bij den importeur:

L. HUNSE - ZIJLWEG 2^R - HAARLEM

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET 's-Gravenhage

A B O N N E M E N T S P R I J S

voor Nederland . per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

P R I J S A D V E R T E N T I Ë N

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

DE RECHTE VOETAS

In het nummer van 15 September heeft de heer Vossers betoogd, dat in mijn vorige artikel in de Aug.-afl. eenige onjuistheden zouden voorkomen. Uit een oogpunt van hoefbeslag is wel het belangrijkste de opmerking van den heer Vossers, dat aan de buitentakken slijtende paarden dit euvel **blijven** vertoonen, ook al wordt de buitenwand zóóver ingekort, dat ze „op de kroonharen loopen.”

Reeds vroeger heeft de heer Vossers ongeveer hetzelfde geschreven en zag toen de paarden „als eenden over den weg waggelen.”

Een ieder zal de heer Vossers begrijpen, in zóóverre dan, dat deze termen een uiterste vorm van tegenspraak moeten inhouden van het door mij gegeven advies, om aan de buitentakken slijtende paarden **naar de afslijting van het oude ijzer** te besnijden.

Dat de heer Vossers er een andere meening op na houdt is vanzelf zijn goed recht; maar laat hij in een vakblad als „de Hoefsmid” deze meening op zakelijke en deskundige wijze motiveeren.

Een bloote tegenspraak met een of andere krachtterm nà, mist toch eigenlijk, vakkundig beschouwd, iedere waarde.

Het hoefbeslag zou méér winnen bij een nauwkeurige beschrijving van de verschijnselen, die proefnemingen op het gebied van slijting hebben opgeleverd. Ik ga tenminste van de veronderstelling uit, dat de heer Vossers zich een eigen meening zal hebben gevormd op grond van, met eigen oogen waargenomen, resultaten van serieus genomen proeven. Op z'n minst had de heer Vossers toch moeten mededeelen, tot **welke** grens bij deze paarden de buitenwand méér ingekort is dan de binnenwand en **welke** verschijnselen zich toen voordeden bij den gang van het paard en het slijten van het ijzer („eenden” en „kroonharen” kunnen daarbij gevoegelijk gemist worden).

Gedurende vele maanden zijn door mij waarnemingen gedaan betreffende de wijze van slijting van de ijzertakken bij ongelijk optredende paarden en

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

145

20 OCT. 1936

UTRECHT

speciale aandacht heb ik geschonken aan paarden, die den typischen hoefvorm, gang en ongelijke slijting vertoonden, zooals in de teekeningen A is aangegeven.

Het Adet-gummibeslag, dat in Rotterdam vrij veel toepassing vindt, leent zich bij uitstek voor deze studie. De meerdere dikte en de langere levensduur van dit beslag zijn eigenschappen, die een nauwkeurige controle op de slijting mogelijk maken. Deze waarnemingen leverden het volgende resultaat: In het begin van het nieuwe beslag slijten de buitentakken het ergst. De méérdere afslijting van deze takken is na 2 à 3 weken werken zóó veel, dat het de schijn heeft, dat de buitentakken veel te vroeg geheel weggesleten zullen zijn en zeer ontijdige vernieuwing van het beslag noodig zal zijn. Dit blijkt echter mee te vallen, want bij het benaderen van een zekere graad van méérdere afslijting van de buitentakken voltrekt zich het verdere slijtingsproces van het beslag steeds meer gelijkmatig over het heele ijzer. De buitentoon is meestal het gedeelte, waar de méérdere slijting het langst volhoudt.

Steeds wordt echter een stadium bereikt, waarin het scheef gesleten beslag, in dezen scheeven vorm, regelmatig verder slijt tot aan het einde, dat hier natuurlijk bepaald wordt door het vroegst weggesleten buitentoongedeelte. Uit dezen gang van zaken blijkt toch ten duidelijkste, dat de heer Vossers geen gelijk kan hebben: als het paard toch die eigenschap van „buiten” optreden en slijten zou bezitten op de wijze, zooals de heer Vossers het voorstelt, dan moesten de buitentakken van begin tot eind in dezelfde mate méér blijven afslijten, met het noodzakelijke gevolg, dat de duur van het beslag veel korter zou zijn.

De praktijk leert echter, dat de gang van zaken overeenkomstig mijn beschrijving is.

Reeds vroeger schreef ik, dat het op de buitentakken optredende en slijtende paard z'n eigen voetas zoekt, en tevreden is, als het deze gevonden heeft.

Beschouwen we deze ijzers wat den vorm betreft, zoo bieden zeker die uit de latere middeleeuwen de meeste dracht aan den hoef en vooral voor de in ons land toch veel voorkomende platvoeten, werd de zool in de gelegenheid gesteld den lichaamslast mede te dragen; sommige van deze gevonden ijzers doen sterk denken aan de later uitgevonden Starck Guther ijzers, zoodat ook hier weer als het ware een cirkelgang merkbaar is en men zou kunnen zeggen toch weer terug te zijn gevallen op vroeger bestaande doch in het vergeetboek geraakte beslagmethodes, die nog steeds hun ongunstige reputatie blijken te hebben behouden.

Als men nu bij het nieuwe beslag voldoende rekening houdt met deze wensch van het paard en dus de buitenwand zóóveel méér besnijdt als de méérdere afslijting van de buitentak bedraagt, dan is de door het paard verlangde voetasrichting direct bewerkstelligd met het gevolg dat beide takken reeds van begin af aan regelmatig slijten. De méérdere slijting aan de buitentoon is op te heffen met een flinke opzet, vooral in het buitentoongedeelte. Meestal echter zal de toch al flink ingekorte buitenste hoef helft een méér dan gewone opzet niet meer toelaten, zoodat een méérdere

slijting in het buitentoongedeelte blijft bestaan, echter lang niet in die mate als bij het vorige beslag.

De heer Vossers heeft blijk gegeven, de teekeningen A A⁰ en A¹ met tekst ernstig bestudeerd te hebben, getuige de vele kritische op- en aanmerkingen over de beide beslagmethoden van het paard A.

Niet zonder voldoening heb ik echter kunnen constateeren, dat ook deze deskundige verstrikt is geraakt in de netten van **schijn** en **werkelijkheid**. Want de **werkelijke** fout is niet alleen aan de aandacht ontsnapt, maar heeft zelfs de heer Vossers weten te misleiden. Deze misleiding zat in **mijn** foutieve gegevens van:

6 m.M. méér zakken van den **buitenwand** bij A, en **6 m.M. méér** zakken van den **binnenwand** bij A¹.

Aan de verhoudingen van lengten en richtingen van de wanden van A en A₁ is te zien, althans te meten, dat de wandrichtingen van A¹ reeds verkregen zijn, als het oude ijzer van A is afgenomen. Mer, behoeft dan A slechts gelijkmatig te besnijden en te beslaan, om A¹ te krijgen. Dat de buitenkroon bij A¹ **veel** hooger ligt, is toch een logisch gevolg van de karteling, die A maakt als het oude ijzer is afgenomen. Juister gezegd, is het de **binnenkroon**, die **lager** ligt.

A¹ is verkregen door de hoof A aan den buitenwand **méér** te bekappen met een stuk, gelijk aan het **verschil** tusschen de dikte van de halfafgesleten binnentak en de dikte van de bijna geheel afgesleten buitentak (d. i. **de méérdere slijting van den buitentak**). Het paard heeft dus in A¹ de voetasrichting, die het in A door meerdere slijting van den buitentak gezocht en gevonden heeft.

De voetasrichting van A¹ is dezelfde als A gehad heeft, toen het beslag nog nieuw was, m.a.w. als het beslag van A¹ versleten is, is de toestand van A weer bereikt.

Het verschil tusschen A¹ en A¹¹ zetelt dus, naast verschil in voetasrichting, in lengteverschil van de **buitenwanden**, als men de binnenwanden gelijk stelt.

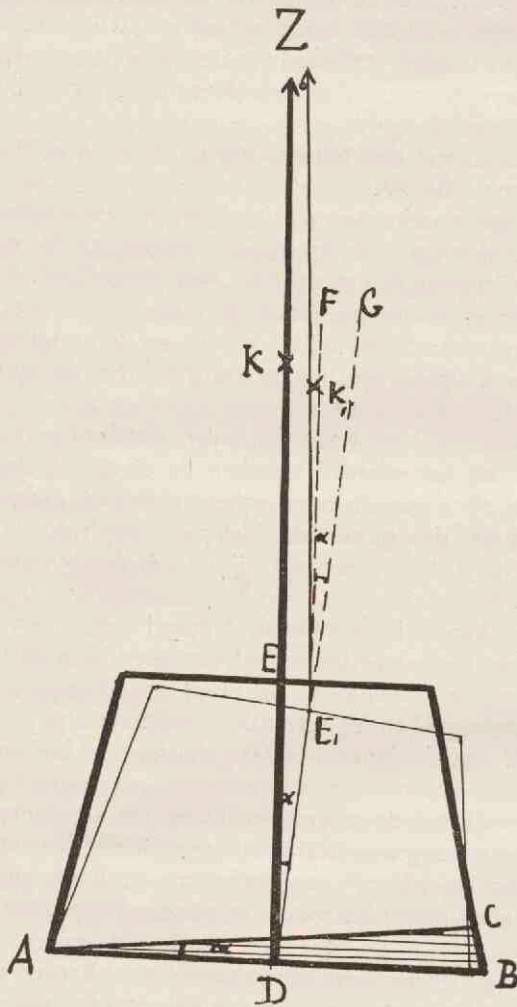
Dit verschil is gelijk aan **de méérdere slijting van den buitentak van A = 12 m.M.** En dit wandhoogteverschil komt overeen met een **verschil in voetasrichting** van **4 graden**. Aan de hand van deze, **nu juiste** gegevens, hebben alle door den heer Vossers getrokken conclusies herziening noodig.

Thans rest mij nog met den heer Vossers een lans te breken op rekenkundig terrein, als de redactie mij tenminste hiervoor een plaatsje beschikbaar wil stellen. Het gaat dus om de vraag: Komt bij een middelmatig groote hoof **één** graad voetaswijziging overeen met rijzen of zakken van één wand met **3 of 1.2 m.M.**?

Op bijgaande figuur stelt de vette omlijning een hoefschema voor met de **rechte** voet- en beenas DEZ.

Van deze hoof wordt een hoornschijf ABC afgekapt, m.a.w. de eene wand zakt een stuk BC. De thans verkregen hoefvorm en stand wordt aangegeven door de magere omlijning en de nieuwe, thans gebroken voet- en beenas,

door de gebroken lijn DE_1Z . De **werkelijke** voet- en beenas heeft natuurlijk een andere vorm, want deze gaat sprongsgewijs van D via E_1 naar Z en wel met zóóveel kleinere brekingen als er gewrichten zijn. De som van al deze brekingen is natuurlijk gelijk aan de totale breking van **voet- + beenas** en wordt aangegeven in het punt E_1 door den hoek LZE_1G . Het punt Z is het kruispunt van de beide voet- en beenas-lijnen en is dus de

plaats, waar de zijdelingsche afwijking van het been, tengevolge van het besnijden, tot rust is gekomen.

Dit punt ligt **in geen geval** lager dan in het voorknie- of in het springgewricht. Op de figuur zijn verder getrokken de hulplijnen E_1F evenwijdig aan DEZ en E_1G in het verlengde van DE_1 .

Het kruisje K geeft het midden van het kootgewricht aan, K_1 het midden van het kootgewricht nà het besnijden.

Waar K_1 precies ligt, is niet met zekerheid te zeggen. Als K_1 op de lijn $\Sigma;Z$ zou liggen, geeft de hoek $\angle ZE_1G$ de totale **voetas-breking** aan. Vermoedelijk ligt K_1 echter meer in de richting van E_1F . Doch hoe het ook zij, de hoek $\angle ZE_1F$ is een fractie, waarvan de juiste berekening wel is waar niet mogelijk is, maar waarvan mag worden aangenomen, dat deze **zeer** klein is. Bij de verdere berekening wordt deze dan ook verwaarloosd, zoodat we **praktisch als voetasbreking aannemen** de hoek $\angle FE_1G$.

In de figuur is:

$$\angle FE_1G = \angle EFE_1 = \angle CAB = \alpha.$$

In de driehoek ABC geldt de formule:

$$\sin \alpha = \frac{BC}{AB}, \text{ als we tenminste aannemen, dat de hoek } \angle ACB = 90^\circ.$$

De fout, die hierdoor, (mogelijk, wordt) gemaakt, is weer zóó minimaal klein, dat deze ook niet van beteekenis is.

Stel nu $\alpha = 1$ graad, dan is $\log \sin \alpha = 0,0175$, dus

$$\frac{BC}{AB} = 0,0175 = \frac{175}{10000} = \frac{7}{400} = \frac{2.6}{150} = \frac{2.8}{160} = \frac{3}{170} \text{ enz.}$$

Is dus de breedte van de hoef $AB = 150 \text{ m.M.} = 15 \text{ c.M.}$, dan is de wand gezakt met een stuk $BC = 2.6 \text{ m.M.}$

Als $AB = 16 \text{ c.M.}$ dan is $BC = 2.8 \text{ m.M.}$

Als $AB = 17 \text{ c.M.}$ dan is $BC = 3 \text{ m.M.}$ enz.

Deze uitkomsten zijn natuurlijk bij benadering berekend en bovendien moet hierbij nog verwerkt worden een kleine correctie van de onbekende kleine $\angle ZE_1F$, zoodat ik de vrijheid heb genomen, bij een middelmatig groote hoef, één graad voetaswijziging gelijk te stellen met **3 m.M.** rijzen of zakken van één wand. Dit kan niet ver van de juistheid af zijn. In de berekening van den heer Vossers moet een grove vergissing schuilen.

B. Crezée

HOEFMEDERIJEN IN DE RESIDENTIE.

Den Haag is geen handel-, haven- of uitgesproken fabrieksstad, maar heeft niettemin een uitgebreid verkeer. Het paard neemt er in de besteldiensten nog een scheiden plaats in. Als carrossier (rijtuigpaard) heeft hij er vrijwel afgedaan, maar daartegenover staat een vermeerdering van zadelpaarden, zooals in een vorige aflevering reeds is opgemerkt. Met de vermindering van het paardenbestand zijn geleidelijk eenige hoefsmederijen verdwenen en eenige der nog bestaande ingekrompen. Dat is het trieste beeld van het vak in alle steden. Een vak, dat velen lief is geworden en aangehouden blijft zoolang het nog gaat.

Inkrimping van personeel en de weinig bemoedigende vooruitzichten zijn oorzaken dat er in de hoefsmederijen ook gaandeweg minder in „opleiding” zijn en het corps daardoor alreeds kleiner wordt. Dien kant moet het ook noodgedwongen uit.

Wij hadden dezer dagen het genoegen een bezoek te brengen aan de hoefsmederij van den heer **Jan Meurs**, Ternooststraat no. 24. En wat de baas

ons in eerste instantie vertelde gaf ons aanleiding tot vorenstaande proloog, want de klandisie is in dit perceel ook niet meer wat het geweest is, al kon den laatsten tijd weer vooruitgang worden geconstateerd. Meurs is een der weinig Rijksgediplomeerde hoefsmeden in den Haag en al weet hij dat er onder de niet gediplomeerden extra vakluj schuilen, zoo betreurt hij het toch dat het hoefsmidvak niet als sommige andere vakken beschermd wordt. Het moest niet kunnen dat ieder, bekwaam of niet, maar een hoefsmederij kan opzetten, temeer, omdat de niet-vakluj vaak de prijsbedervers zijn.

Dat Meurs een cursus gevolgd heeft getuigt van zijn ambitie. In zijn jongens-

Meurs Sr. (links) en zijn zoon (rechts) in de uitoefening van hun bedrijf in de Ternostraat 24.

jaren trok de smederij hem al dadelijk aan en zijn liefhebberij voor paarden bracht hem in de smederij van Schneiders te Doetinchem in de afdeling hoefbeslag, waarin hij op 17-jarigen leeftijd reeds geheel zelfstandig een paard mocht beslaan. Na vervolgens op meerdere plaatsen werkzaam te zijn geweest fungeerde hij in zijn diensttijd te Delft bij de Artillerie-munitietrein als bijsmid. Na dezen diensttijd volgden een paar jaren die aan de auto zijn gewijd en het was in het tijdvak van 1919—1923 in zijn betrekking bij de melkinrichting „De Sierkan” te 's Hage (smederij waarin Meurs een aparte afdeling hoefbeslag inrichtte) dat met gunstig resultaat een cursus werd gevolgd. In 1924 nam hij de tegenwoordige zaak over, waarin hij terzijde wordt gestaan door zijn 23-jarigen zoon, die ook volbloed-liefhebber-hoefsmid is. Deze zoon zou ook gaarne een cursus willen volgen, maar nu die niet meer in den Haag wordt gegeven, treden tijds- en finantieele bezwa-

ren storend voor hem op om elders een cursus te bezoeken, hetgeen wel jammer is.

In de ruime smederij van Meurs is een noodstal onbekend en fabrieksijzers eveneens. Vele paarden worden intusschen bij de eigenaars thuis beslagen, waaronder te Voorburg, Rijswijk en Wassenaar wonende. Paarden van allerlei slag, doch meerendeels hitten. Als regel wordt vlak beslag gegeven, hoewel velen in de achterijzers een kalkoentje verkiezen. Meurs is voorstander van lang en ruim passen en schrijft de veel voorkomende gebreken van klemhoeven en steengallen toe aan te nauw en te kort maken der hoeven en ijzers. Bij nogal eens voorkomend verbeend hoefkraakbeen wordt een breede buitentak gegeven.

Over de kwaliteit der hoeven had men geen reden tot klagen. Alleen in de buitengemeenten, waar de paarden meestal geweid worden, geven brokkelhoeven wel eens aanleiding tot bijzondere zorg. Klachten over het niet op tijd voor het vernieuwen of verleggen van het beslag aanbieden, uitte Meurs wèl en frappante staaltjes van nonchalance bij sommige eigenaars werden opgesomd.

Wegens het groote verschil in de paarden-typen is er idem groote variatie in de aan te maken ijzers. En Meurs beschouwt het beslag voor elk individu bovendien op zich zelf, waarvoor eerst de stand, de gangen en de voeten nauwkeurig worden opgenomen.

Het komt ons voor dat men zijn paarden ten behoeve van het beslag gerust aan Meurs Sr. en Jr. kan toevertrouwen en wij spreken den wensch uit dat de vooruitgang geen tijdelijk karakter draagt maar van blijvenden aard moge zijn. 't Bezit van het diploma heeft ook de aandacht gehad van den „Bond van Politie-ambtenaren tot bescherming van dieren”, die in voorkomende hoefbeslagaangelegenheden bij Meurs om advies komen.

EXAMEN RIJKSDIPLOMA HOEFSMID.

Dit najaar zal het examen worden afgenomen te Utrecht in het Instituut voor Hoefkunde van de Rijks-Universiteit op 19—20—21—22—26—27—28—29 October. Op 19 en 26 Oct. begint het examen te 11 uur, op de andere dagen te 9 uur.

Er zijn 48 kandidaten die afkomstig zijn van cursussen te Almelo, Varseveld, Arnhem, Emmen, Assen, Doetinchem, Cuyk, den Bosch, Veendam, Bedum, Hoogeveen, Weert en Raalte-Heino. Slechts van de pas afgeloopen cursussen te Almelo, Veendam en Bedum nemen de leerlingen voor de eerste maal deel aan het examen, de overige kandidaten hebben dit reeds eens of meer-malen gedaan.

De Hoefsmid bereikt uitsluitend prima vakmensen „daarom heeft een advertentie op deze plaats zooveel waarde!” ●

Uw advertentie op deze plaats zou U voordeel ● bezorgd hebben

Stamboek voor het Nederl. Trekpaard (B.T.)

KONINGSKADE 14 - 's-GRAVENHAGE

Najaars- Hengstenkeuringen 1936 (met premiekeuringen)

Bergen op Zoom 19 October 13.				uur
Den Bosch	20	„	9.30	„
Roermond	21	„	9.30	„
Assen	22	„	10.	„
Elst	23	„	9.30	„
Zierikzee	27	„	14.	„
Kattendijke	28	„	9.30	„
Axel	29	„	9.30	„
Oostburg	30	„	9.	„
Oostburg	31	„	8.30	„

**Gezonde critiek over elkaars
arbeid scherpt het verstand!**

MILITAIRE HOEFMIDSCHOOL TE AMERSFOORT

Op 25—28 September l.l. is te Amersfoort het examen afgenomen aan de dienstplichtigen der artillerie 2e ploeg 1935. Geslaagd zijn: Th. J. van Woensel, L. Tutgers, W. H. van Dijk, J. P. W. Bastians, J. van Effrink, H. Venema, G. Kiel, B. Gebraad, J. Dale, J. R. Coonen, J. Zonneville, J. Hout-appels, G. Vos, H. Bosch, W. J. J. van der Wiel.

Zij zijn allen bevorderd tot dienstplichtig hoefsmid, de eerste vijf genoemde verkregen den korporaalsrang.

Na het uitreiken van het diploma zijn zij met onbepaald groot verlot ver-trokken.

RECTIFICATIE:

In het Septembernummer is de naam F. W. Eijhusen abusievelijk verkeerd afgedrukt.

VRAGENBUS

Door den heer S. te B. werd mij een hoefijzer toegezonden met verzoek dit te willen identificeeren en hem mede te deelen wat er alzoo van andere hoefijzers bekend is in ons land.

Daar dit meerdere lezers mogelijk interesseeren zal en niet ieder dadelijk in de gelegenheid is hieromtrent boeken te raadplegen, zoo geven we hier tevens weer wat voor ons land van de geschiedenis van het hoefbeslag bekend is.

Het toegezonden ijzer dateert uit de Romeinsche overheersching en komt geheel overeen met de hier afgebeelde ijzers welke ook uit het tijdperk der eerste eeuwen na Chr. dateeren en die gevonden zijn bij graafwerken in Zuid-Limburg (fig. 226 en 227). De oudste in ons land gevonden ijzers zijn van Keltischen oorsprong en ook hiervan komen verschillende exemplaren in musea voor, die volgens de beschrijvingen ook uit Zuid-Limburg afkomstig zijn (fig. 224 en 225).

Wijlen Prof. Dr. Kroon schreef van deze eerste tijdperken van het hoefbeslag in ons land het navolgende:

I. Het Keltische tijdvak (laatste eeuwen voor Christus).

Daar de Kelten met hun hoofdstam, de Galliërs, zij het ook ten deele vermengd met de Germanen, tot het Zuid-Oostelijk deel van Nederland doordrongen, en er de laatste eeuwen voor Christus woonden, behoeft het geen verwondering te wekken, dat ook in Limburg Keltische ijzers zijn gevonden.

De Keltische ijzers zijn klein en dun; de paarden der Kelten waren klein, het ijzer was nog betrekkelijk zeldzaam. Het gewicht is 90—120 gram, de dikte is 3—5 m.M., de breedte 15—17 m.M. De buitenrand is gegolfd, wat ontstaan is door het aanbrengen van de zes nagelgaten op een aanbeeld zonder hoorn. Eigenlijk is voor ieder gat een ovale rits aangebracht, waarin de vioolsleutelvormige kop van den gebruikten hoefnagel past. De ijzers hebben kalkoenen, de uiteinden der versmalde takken zijn naar beneden

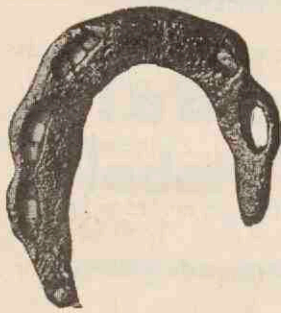

Fig. 224. Hoefijzer uit het Keltische tijdperk (laatste eeuwen v. Chr.).
Gevonden te Maastricht.

Fig. 225. Hoefijzer uit het Keltische tijdvak (laatste eeuwen v. Chr.).
Gevonden in de Maas bij Roermond.

Fig. 226. Hoefijzer uit het Gallo-Romeinsche tijdvak (1ste-5de eeuw).
Gevonden te Sittard.

Fig. 227. Hoefijzer (strijkijzer) uit het Gallo-Romeinsche tijdvak. 1ste-5de eeuw).
Gevonden te Sittard.

omgebogen. Ijzers met een halven binnentak worden ook meermalen gevonden.

Hieronder volgen de enkele bijzonderheden en nadere gegevens omtrent dergelijke Keltische ijzers, welke in Limburg gevonden zijn. Hier zij opgemerkt, dat de verschillen met de hoefijzers uit het Gallo-Romeinsche tijdvak) niet zeer groot zijn, zoodat een scheiding niet gemakkelijk is te maken en altijd eenigszins willekeurig blijft. Het onderscheid betreft vooral de grootte en het gewicht; de twee hieronder beschreven en hierboven afgebeelde ijzers komen geheel overeen met de door verschillende onderzoekers beschreven ijzers, volgens hen op plaatsen gevonden, waar ook andere voorwerpen van Keltischen oorsprong werden aangetroffen.

Volg- nummer	Gewicht in gr.	Lengte in m.M.	Wijdte in m.M.	Dikte) in m.M.	Breedte in m.M.
75	107	113	101	—	24 13
82	114	114	102	72	5 24 14

II. Het Gallo-Romeinsche tijdvak (1ste tot 5de eeuw).

Toen de Romeinen in Midden-Europa kwamen, kenden zij het hoefbeslag nog niet, zij leerden het beslaan der paarden met vastgenagelde hoefijzers van de Galliërs. De onderwerping der Galliërs had plaats in de eerste eeuw voor Chr. en de ondergang van het West-Romeinsche rijk in 476,

Fig. 228. Hoefijzer uit de vroegere middeleeuwen (5de-10de eeuw).
Gevonden te Hoensbroek.

Fig. 229. Hoefijzer uit de vroegere middeleeuwen (5de-10de eeuw).
Gevonden bij Sittard.

Fig. 230. Hoefijzer uit de latere middeleeuwen (10de-15de eeuw) met een merkteeken.
Gevonden bij het kasteel Bronkhorst te Brummen.

Fig. 231. Hoefijzer uit de latere middeleeuwen (10de-15de eeuw).
Gevonden te Horn.

zoodat wij het Gallo-Romeinsche tijdvak de eerste vijf eeuwen na Chr. kunnen rekenen. Vele hoefijzers uit deze periode werden gevonden op plaatsen waar tevens Romeinsche voorwerpen werden aangetroffen. De hoefijzers uit deze eeuwen hebben, zooals ik reeds opmerkte, zeer veel overeenkomst met de Keltische ijzers, alleen blijken de paarden grooter

ja, — maar

„De Overwinnaar”

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

te zijn geweest dan die der Kelten. De hoefijzers hebben een gewicht van 180—245 Gr., een lengte van 120 en een breedte van 110 m.M. en bezitten in den regel 8 nagelgaten. Ook nu nog kende men den hoorn aan het aambeeld blijkbaar niet, want de rand is nog geonduleerd; de gaten hebben nog ieder een kleine rits om den vioolsleutelvormigen kop op te nemen. De lip ontbreekt en kalkoenen komen voor. Enkele ijzers blijken duidelijk strijkijzers te zijn.

In Engeland, Frankrijk, België en Duitschland zijn meermalen deze ijzers gevonden. In Nederland vooral in Limburg, doch ook in Zuid-Holland en in Overijssel. De ijzers komen in vorm, maten en gewicht geheel met de daareven gegeven beschrijving overeen.

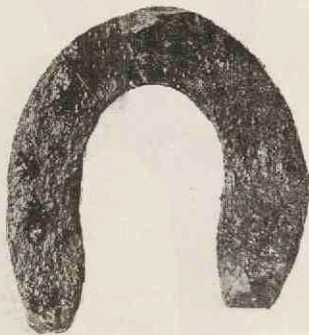

Fig. 232. Hoefijzer uit de 16de-17de eeuw.
Gevonden te Mook (slag bij Mook 1574).

Fig. 233. Hoefijzer uit de 16de-17de eeuw.
Gevonden te Buggenum.

III. Het tijdvak der vroegere middeleeuwen (5de—10de eeuw).

Blijkbaar hebben de Sueven en de Bourgondiërs het hoefbeslag reeds geleerd van de Kelten, toen deze meer dan vijf eeuwen voor Chr. in hun volksverhuizing naar het Westen langs den Donau trokken. De Bourgondiërs, die na den val van het West-Romeinsche rijk in West-Europa kwamen, brachten een hoefbeslag mede, dat in onderscheidene opzichten van dat der Kelten of uit het Gallo-Romeinsche tijdvak verschilt. De hoefijzers zijn klein,

hebben een gewicht van hoogstens 265 gram, hebben een gladden buitenrand, zijn niet geonduleerd. De smeden bezigden blijkbaar een aambeeld met een hoorn. De ijzers zijn breed in het toongedeelte en worden smaller naar de uiteinden der takken; soms zijn zij zoo breed, dat alleen de straal vrijkomt, wat herinnert aan de ijzers der Turken.

Opmerkelijk is het, dat in vele ijzers uit de vroegere middeleeuwen, een ook aan den toon doorgaande rits voorkomt, welke blijkbaar ingeslagen werd met hetzelfde ritsijzer waarmede sleuven werden geslagen in den scramasap, het karakteristieke wapen der Germanen. De kalkoenen, welke gewoonlijk voorkomen, zijn dikwijls meer een verdikt uiteinde der ijzer-takken. De gaten, gewoonlijk zes in getal, zijn in de rits geplaatst; in den regel worden nagels met pyramidale koppen gebezigd. Enkele ijzers bezitten nog nagelgaten met een verdieping voor violsleutelvormige nagelkoppen. Het geheele hoefijzer is in den regel uitstekend afgewerkt. Deze hoefijzers worden in ons land bijna uitsluitend in de provincie Limburg gevonden.

Behalve deze ritsijzers werden in Limburg ook ijzers uit de 7de—9de eeuw gevonden die geen rits bezitten, doch gestampte gaten. Wij kennen van deze ijzers alleen voorijzers en dan twee zeer verschillende grootten.

IV. Het tijdvak der latere middeleeuwen (11de—16de eeuw).

In deze eeuwen waren de wapenrustingen veel zwaarder geworden, waarom ook de ruiters van veel zwaarder paarden)gebruik maakten; de bloeiperiode van het Vlaamsche paard valt in deze periode.

Het behoeft geen verwondering te wekken, dat in deze tijden van ridders ien tournooien wel zorg aan het hoefbeslag werd besteed. In de provinciën Gelderland en Utrecht zijn tal van goedgesmeede ijzers gevonden, meestal sn de kleigronden langs de groote rivieren, veelal op plaatsen waar kasteelen ttonden of nog staan. Ook uit Limburg bezit de verzameling van het Zoö-echnisch Instituut der Rijksuniversiteit te Utrecht hoefijzers uit deze eeuwen, al is hun aantal minder groot, dan dat uit de reeds genoemde provinciën.

De hoefijzers uit dit tijdvak zijn veel grooter en zwaarder dan die uit vroegere eeuwen, dikwijls meer dan $\frac{1}{2}$ K.G.; zij zijn breed in den toon en smaller in de takken, en bezitten kalkoenen, welke meestal schuin naar

HOEFBESLAGCURSUS AAN HET INST. VOOR HOEFKUNDE TE UTRECHT

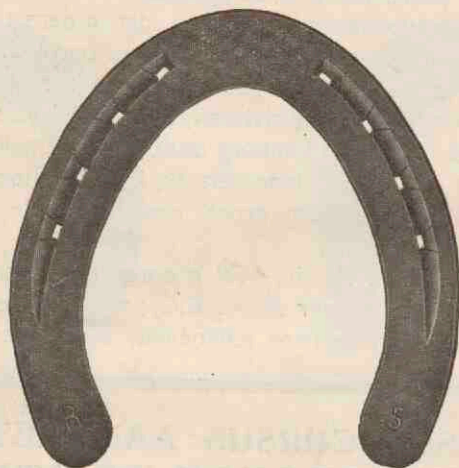
Aan het Instituut voor Hoefkunde te Utrecht wordt dezen winter wederom een **CURSUS IN HOEFBESLAG** gegeven. Enkele leerlingen kunnen nog geplaatst worden. Opgaven ten spoedigste aan:

Prof. Dr. G. M. van der Plank, Biltstraat 172, Utrecht

voren geplaatst zijn. Sommige zijn eenigszins doorgezet, andere volkomen vlak, vele bezitten een rits, enkele hebben gestampte gaten. Gaten voor violsleutelvormige koppen worden niet meer aangetroffen. In enkele ijzers komt een duidelijk merkteeken voor, blijkbaar een merk van den smid. Over het geheel zijn de ijzers met zorg bewerkt.

Deze ijzers worden in het buitenland wel bestempeld met den naam van Spaansche ijzers. Wij zullen zien, dat in den tijd dat zich hier Spaansche invloeden heden gelden, andere hoefijzers gebezigd werden; zeker is, dat

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

SOLON VAN CERTAIN K. 1567, geb. 1931, bruin, d. Certain v. Lamswaarde K. 1429, K. Mina 12441, fok.-eig. Wed. Ed. Verschuieren-Rosseel te Hengst-dijk (Z.).

deze ijzers in de eeuwen voor den tachtigjarigen oorlog dienst deden. Zoals wij reeds mededeelden, worden zij dan ook vooral gevonden in de nabijheid van bekende kasteelen uit dien tijd.

V. Het tijdvak der 16de—18de eeuw.

Toen na het in gebruik komen der vuurwapenen de zware wapenrustingen hun doel verloren hadden, werden niet meer zulke zware paarden gebedzigd. De ridderschap geraakte in verval en daarmee ook het hoefbeslag. Men

treft niet meer zulke groote ijzers aan, doch ook aan de afwerking werd veel minder zorg besteed. In de 16de eeuw was het hoefbeslag slecht verzorgd. Men zou zoo oppervlakkig denken, dat veldheeren als Prins Maurits en Frederik Hendrik, die zooveel snelle tochten maakten door ons land, wel gezorgd zouden hebben voor goed hoefbeslag. Dit blijkt echter niet het geval geweest te zijn, wat zeker alleen daardoor te verklaren is, dat de tochten bijna uitsluitend gemaakt werden over zachte wegen. De rits is in de ijzers verdwenen, de gaten zijn slordig gestampt, de breedte van het ijzer is aan de takken weinig versmald, de staaf ijzer is eenvoudig rond gezet, bijna zonder verdere bewerking. De vorm is veelal onregelmatig, kalkoenen en stooten komen dikwijls voor.

Deze achteruitgang van het hoefbeslag heeft geduurd tot door de studie van bouw en functiën van den hoef verbetering is gekomen.

Beschouwen we deze ijzers wat den vorm betreft, zoo bieden zeker die uit de latere middeleeuwen de meeste dracht aan den hoef en vooral voor de in ons land toch veel voorkomende platvoeten, werd de zool in de gelegenheid gesteld den lichaamslast mede te dragen; sommige van deze gevonden ijzers doen sterk denken aan de later uitgevonden Starck Guther ijzers, zoodat ook hier weer als het ware een cirkelgang merkbaar is en men zou kunnen zeggen, toch weer terug te zijn gevallen op vroeger bestaande doch in het vergeetboek geraakte beslagmethodes die blijken een waardevolle grondslag te hebben.

EEN ZEGEN

voor het paard

EEN UITKOMST

voor den hoefsmid

is de uitvinding van het

„ADET”

RUBBER HOEFBESLAG

Geen uitglijden meer, doch volkomen vaststaan, zelfs op natte en modderige asphalt- en keibestrating.

Grootere trekkracht, langere levensduur.

Schitterend passende ijzers, ca. 40 modellen.

Vastgestelde prijzen in overleg met de organisatie.

Vraagt inlichtingen bij den importeur:

L. HUNSE - ZIJLWEG 2^R - HAARLEM

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-GRAVENHAGE

A B O N N E M E N T S P R I J S

voor Nederland , per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

P R I J S A D V E R T E N T I E Æ N

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

RECTIFICATIE

In het artikel van den heer Crezée, in De Hoefsmid van 15 Oct. j.l., zijn eenige onjuistheden geslopen, n.l.: 1e-pag. 146 het stukje vanaf de 9de t/m 17de regel van onderen behoort **in het geheel niet** in dit artikel thuis; 2e-pag. 147, in het gedeelte van open regel tot open regel is A, A₁ en A₂ eenigszins willekeurig aangegeven, waarom wij dit gedeelte **met** de teekening nog eens plaatsen, daar dit mogelijke verwarring heeft gesticht!

De heer Vossers heeft blijk gegeven, de teekeningen A, A₁ en A₂ met tekst ernstig bestudeerd te hebben, getuige de vele kritische op- en aanmerkingen over de beide beslagmethoden van het paard A.

Niet zonder voldoening heb ik echter kunnen constateeren, dat ook deze deskundige verstrikt is geraakt in de netten van **schijn** en **werkelijkheid**. Want de **werkelijke** fout is niet alleen aan de aandacht ontsnapt, maar heeft zelfs de heer Vossers weten te misleiden. Deze misleiding zat in **mijn** foutieve gegevens van:

6 m.M. méér zakken van den **buitenwand** bij A, en 6 m.M. méér zakken van den **binnenwand** bij A₁.

Aan de verhoudingen van lengten en richtingen van de wanden van A en A₁ is te zien, althans te meten, dat de wandrichtingen van A₁ reeds verkregen zijn, als het oude ijzer van A is afgenomen. Mer. behoeft dan A slechts gelijkmatig te besnijden en te beslaan, om A₁ te krijgen. Dat de buitenkroon bij A₁ **veel** hooger ligt, is toch een logisch gevolg van de karteling, die A maakt als het oude ijzer is afgenomen. Juister gezegd, is het de **binnenkroon**, die **lager** ligt.

A₁ is verkregen door de hoof A aan den buitenwand **méér** te bekappen met een stuk, gelijk aan het **verschil** tusschen de dikte van de halfafgesleten binnentak en de dikte van de bijna geheel afgesleten buitentak (d. i. de **méérdere** slijting van den **buitentak**). Het paard heeft dus in A₁ de voet-as-

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

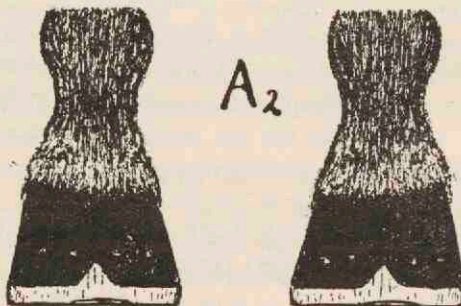
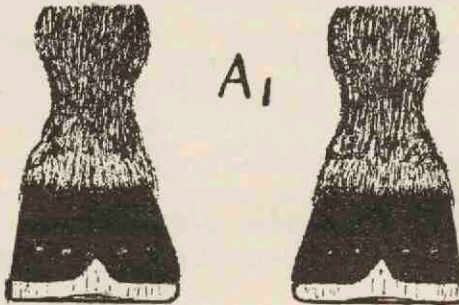
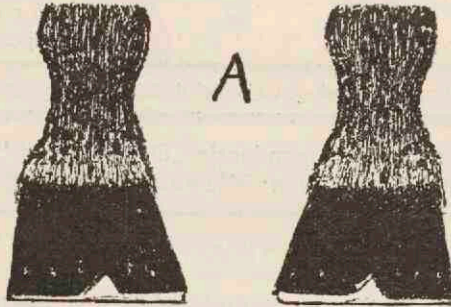
23 NOV. 1936

UTRECHT

richting, die het in A door meerdere slijting van den buitentak gezocht en gevonden heeft.

De voetasrichting van A_1 is dezelfde als A gehad heeft, toen het beslag nog nieuw was, m.a.w. als het beslag van A^1 versleten is, is de toestand van A weer bereikt.

Het verschil tusschen A_1 en A_2 zetelt dus, naast verschil in voetasrichting, in lengteverschil van de buitenwanden, als men de binnenwanden gelijk stelt.

Dit verschil is gelijk aan de méérdere slijting van den buitentak van A = 12 m.M. En dit wandhoogteverschil komt overeen met een verschil in voetasrichting van 4 graden. Aan de hand van deze, nu juiste gegevens, hebben alle door den heer Vossers getrokken conclusies herziening noodig.

ONGELIJKMATIGE SLIJTING DER IJZERTAKKEN.

De heer Crezée schijnt een weinig ontstemd te zijn door het artikel „De schijn is anders dan de werkelijkheid.” in de Sept.-aflevering.

Het is echter geenszins mijn bedoeling geweest op eenige wijze den heer Crezée onaangenaam te zijn.

Beiden trachten wij immers door onze bijdragen het hoefbeslagonderwijs te dienen.

Dat er zoo nu en dan een paar krachttermen in het betoog waren verwerkt, gelieve de heer Crezée te beschouwen als het zout bij ons dagelijksch voedsel.

Allereerst wil ik den heer Crezée mijn verontschuldiging aanbieden voor het werk dat ik hem heb bezorgd.

Zijn berekening dat bij 3 m.M. zakken of rijzen één der wanden bij een hoefbreedte van 17 c.M. een voetaswijziging optreedt van één graad, is juist. Door mij werd een verkeerde formule gebruikt, waardoor het verschil in uitkomst ontstond. Gaarne wil ik mijn fout erkennen, het is immers geen schande met eere te verliezen van een sterken tegenstander.

Overigens is dit verschil in berekening niet van invloed op het verschil van inzicht omtrent de beslagmethode van voet A.

Immers komt ten eerste de heer Crezée bij de aan mij verstrekte correcties van bladz. 147 eveneens tot de conclusie, dat het verschil van de buitenwandhoogte 12 m.M. is, bij gelijke lengte van den binnenwand.

Ten tweede, dat bij toepassing van beslag A I, de voetasbreking gelijk blijft aan de voetasbreking bij het versleten beslag van voet A, hetgeen door mij reeds was opgemerkt op bladz. 132, terwijl hij zelf had beweerd op bladz. 124 dat de voetas **nog sterker** naar buiten gebroken zou zijn.

De heer Crezée zal mij toegeven, dat het niet gemakkelijk is met elkander van gedachten te wisselen, wanneer men zelf begint met foutieve gegevens te stellen.

Zijn **gedachtengang** echter, was door mij zeer goed begrepen.

Voordat ik den heer Crezée verder van antwoord dien, wil ik eerst de vraag stellen:

Wat kan de oorzaak zijn van het scheef afslijten der ijzertakken.

Deze vraag te stellen, is heel wat gemakkelijker dan de beantwoording. De smid zal in de meeste gevallen de periode, van veulen tot het hem voor beslag aangeboden volwassen paard, niet kennen.

Naar mijn bescheiden meening, die ik gaarne voor een betere geef, liggen de **oorzaken** voor het sterk scheef afgesleten zijn der ijzers heel vaak buiten het aangebrachte beslag.

Mijns inziens zijn de volgende factoren het **meest** van invloed:

ten 1e. de afstamming,

ten 2e. ongunstige invloeden in de eerste levensdagen,

ten 3e. verwaarloozing van de hoeven vóór de volwassen leeftijd is bereikt. Het spreekt vanzelf, dat de smid **deze** oorzaken niet weg kan nemen, althans niet voor de nu loopende scheefslijters.

Misschien is in de toekomst door mede te wijzen op deze oorzaken, een geringe verbetering aan te brengen.

Punt 1. Voorheen werd, en thans wordt er **nog** gefokt met zware hengsten, en naar verhouding veel lichtere merries.

De veulens erven dan vaak het zware bovenlichaam van den vader en het lichtere beenwerk van de moeder. 't Behoeft geen betoog, dat de gevolgen daarvan niet uitblijven in den vorm van scheef belaste hoeven. Het veulen tracht immers in evenwicht te blijven en plaatst zijn hoeven daarnaar.

Punt 2. Veulens die vroeg worden geboren en daarom op stal verblijven, of zij die op een harde weide hun eerste levensdagen doorbrengen, loopen groote kans bij den minsten erfelijken aanleg daarvoor van vaders of moeders zijde, hun voeten een weinig scheef te belasten.

De gevolgen daarvan worden bij het grooter worden hoe langer hoe meer merkbaar.

Punt 3. Door fokkers van beroep wordt daar wel degelijk aandacht aan geschonken, doch door gelegenheidsfokkers, of door eigenaren die daar geen kijk op hebben, worden zulke gevallen verwaarloosd.

Op 1½ à 2-jarigen leeftijd is **algeheele** correctie zoo niet onmogelijk, toch in elk geval al zeer moeilijk geworden.

Heel veel gevallen van scheef slijten der ijzers zijn dan ook m.i. terug te brengen onder genoemde drie punten.

Nu het verschilpunt waar het eigenlijk omgaat:

- a. De heer Crezée wil den hoef **daar** besnijden waar het ijzer het **meest** is afgesleten.
- b. Zijn gedachtengang is: wanneer wij dat doen, loopt het paard gemakkelijker en bereiken wij een gelijkmatige slijting van het ijzer.
- c. Verder meent hij, dat de rechte voetas geen reëele werkbasis kan zijn, dat aan den buitentak slijtende paarden, naar deze afslijting moeten worden besneden, en dat gelijkmatige slijting wordt bereikt wanneer het paard vlak optreedt.

Als voorbeeld haalt hij daarvoor aan het Adetgummibeslag.

Wij hebben geen enkele reden te twijfelen aan de waarnemingen van den heer Crezée.

Er staan echter andere waarnemingen en ervaringen opgedaan aan het Instituut voor Hoefkunde tegenover, die een geheel ander beeld geven. Een van de daar genomen proeven toont aan, dat na het laten zakken van de buitenwanden het hoogteverschil in slijting meer dan 4 c.M. is geworden. De binnenhelft kwam toen nog niet op den bodem.

Bij verdere doorzetting van de proef zou het paard over zijn eigen binnenwanden zijn gestruikeld. Wij twijfelen er niet het minst aan, of zoowel de

eigenaren als de **hoefsmeden**, die Adet-gummibeslag aanbrachten, of nog zullen aanbrengen, bij paarden die **sterk** buiten optreden, daarvan terug zullen komen.

Voor zulke paarden is het onbruikbaar, juist omdat de voetasbreking hoe langer hoe sterker wordt, omdat de buitenwand **veel** steiler gaat staan. De hoef draait zich, en de lichaamslast komt hoe **langer hoe meer** op den buitenwand te rusten en daardoor wordt de afslijting van de buitenhelft van het beslag **sterker**.

Om zich daarvan een duidelijke voorstelling te maken denkt men zich den hoef voorgesteld op bladzijde 148, den binnenwand met 4 c.M. en den buitenwand met $\frac{1}{2}$ c.M. verhoogd, en dan de hoef gedraaid totdat deze vlak op den bodem komt. Commentaar is dan overbodig.

Hoefsmeden, die twifelen aan de juistheid van mijn bewering, dat bij het laten zakken van de buitenwanden bij paarden die de buitentakken sterk afslijten, deze dat zullen **blijven doen**, ook al is het moment van gelijk optreden bereikt, zou ik willen aanraden, eens na te gaan hoe de afslijting is bij paarden die zich strijken.

Daarbij is toch de binnenwand **hooger** gelaten, zou dus volgens de theorie van den heer Crezée de binnentak **méér** moeten afslijten. Slechts in **zeer enkele** gevallen is de **smaller afgesmeede** binnentak **evenveel** afgesleten. Evenmin bereikt men bij **onbeslagen** paarden, die de buitenwanden sterk afslijten, een afslijting van de **binnenwanden**, door de buitenwanden méér te laten zakken, of door de binnenwanden te sparen. Wel bereikt men dan het tegenovergestelde.

Met het onder a. genoemde deel van het verschilpunt kan ik het eens zijn, wanneer de meerdere afslijting een **gevolg** is van het **te hoog laten** van den steilen buitenwand.

Het onder b. genoemde is in zoo'n geval ook juist; het paard zal dan gemakkelijker loopen.

Mede in dit verband kan ik niet nalaten hier te wijzen op een nadeel van de rechte voetastheorie.

Ongeoefende smeden (en daar gaat het hier juist om) zullen heel gemakkelijk in de fout vervallen, om te trachten **beide** wanden even schuin te maken. De buitenwand wordt dan **te hoog** en de binnenwand **te laag**, of ook wel de buitentoon **te lang** en de binnentoon **te kort**.

Wij zouden aan de collega's onderwijzer-hoefsmeden willen verzoeken: „Wijst uw cursisten op deze gemakkelijk te maken fout.”

Leert hen dat de voetas ook **recht** kan zijn, al zijn de wanden niet even schuin.

Demonstreert dat bij het paard.

Omtrent het onder c. genoemde verschilpunt ben ik het niet met den heer Crezée eens, dat de ongelijkmatige slijting zal ophouden zoodra **vlak optreden** is bereikt.

Immers, ook dan valt de lichaamslast op de kleinste en meest belaste hoefhelft.

De druk **per** vierkante c.M. ijzer gedurende het neerkomen en afzetten blijft daarop **groter** dan op de **minder** belaste hoefhelft en als gevolg daarvan ook de slijting **groter**.

Daarom is de theorie, om aan de buitentakken slijtende paarden naar de afslijting van het oude ijzer te besnijden niet door te voeren.

Een langere levensduur van het ijzer kan alleen volgens het reeds zeer oude en beproefde recept worden bereikt, door het ijzer op de plaats van meerdere slijting breeder te maken, dus het slijtingsoppervlak te vergrootten.

De heer Crezée zal het nu waarschijnlijk nog niet met mij eens zijn. Ik vind dat echter niet erg. Wij gunnen hem gaarne het laatste woord.

Wanneer door deze gedachtenwisseling het gezichtsveld van de jonge smeden werd verruimd, acht ik mij voldoende beloond.

De oudere geroutineerde hoefsmeden zullen zijn theorie toch niet in toepassing brengen; zij willen hun klanten niet weggagen.

Utrecht.

H. Vossers.

DE RECHTE VOETAS.

Bij de vraag, of de hoefsmid bij ongelijke afslijting van het hoefijzer, de hoef ook ongelijk besnijden moet, ook al zou hiermede een meer gelijke afslijting van het hoefijzer verkregen worden, komen andere vragen voor den dag, waar men óók rekening mee moet houden, vóór men zijn meening definitief bepaalt.

Veel paarden treden met de verzenen op; de z.n. tweeklappers. De hoefijzers hebben dan altijd een meer of mindere aparte afslijting aan de takken. Bij het optreden kan men dan duidelijk waarnemen, dat het toongedeelte, op het moment dat de hoef a. h. w. over de verzenen heenglijdt, nog enkele centimeters van den bodem af is. We zouden nu niet graag een stuk van de verzenen afkappen, want de voetast zou hierdoor sterk naar achter gebroken worden en dit is waarschijnlijk het paard niet aangenaam. Want we zien vaak, dat een paard in rust, op stal gaarne met de verzenen het hoogste punt zoekt, om te rusten, b. v. een balk, die achter langs het rusbed ligt. Heeft het paard hier eenmaal de smaak van te pakken, dan is dat voortaan zijn vaste stand, ook al is de voetast normaal.

Wanneer een paard de buitenzijertakken ook bij rechte voetast méér afslijt, dan, hebben we kunnen lezen in „de Hoefsmid”, moeten we de buitenhelften meer besnijden. In de praktijk beteekent dit: **binnen minder besnijden**. Ook hier is het verschil van optreden vaak meerdere centimeters. Vlak optreden (waardoor misschien gelijke afslijting) is hier dus moeilijk bereikbaar. Al komt het wel eens voor, dat men door iets ongelijk besnijden een regelmatigere afslijting verkrijgt. Gaan we nu toch den hoef ongelijk besnijden, dus de binnenwand belangrijk langer laten, dan gaat dit in de eerste plaats ten koste van de stabiliteit van den draagrand. Want de binnenhoefhelft krijgt, vooral bij den wijden hoef, losse wand, buigt zich naar buiten uit en strijken ontstaat. Het bewijs voor deze uitbuiging is gemakkelijk te leveren; immers de draagrand is aan den binnenverzenwand minder sterk, hij biedt minder dracht op het ijzer, slijt dus door het hoefmechanisme meer af, waardoor de binnenzijdraagwand naar buiten gedrukt wordt.

Bij den nauwen hoef zullen ook andere afwijkingen ontstaan. De kroonrand

zal tengevolge van de uitzetting van den hoef, aan de lage zijde aan een veel grooteren druk blootstaan. De kroonrand steekt bij lager maken van dat wandgedeelte over den draagrand heen. Nu weet de hoefsmid bij ervaring, dat bij scheeve hoeven, dus die hoeven, die één steile helft hebben, gemakkelijk zijkroonrandscheuren ontstaan. Verder moeten we om ook eens afvragen „Hoe zou het paard het zelf vinden, als wij kunstmatig zijn stand veranderen? Want al zou dit vlak optreden (bij kunstmatig gebroken stand) het paard zoo lang het gebruikt wordt in het werk nuttig zijn, na volbrachte dagtaak, zal het waarschijnlijk minder gemak van dien gebroken stand hebben, wanneer hij rustig op stal staat.

We hebben ook in „de Hoefsmid” kunnen lezen, dat er zooveel verschil van inzicht onder de hoefsmiden bestaat, over de belangrijkste vraagstukken het hoefbeslag betreffende. Inderdaad zijn er wel hoefsmiden, die een zeer oppervlakkig idee over het hoefbeslag hebben en een zuiver en diep inzicht ontbreekt dan vaak geheel. Welke oorzaak zou dit hebben! Zou er geen mogelijkheid zijn in deze verbetering te brengen? Ja, maar dan moet de theoretische opleiding in één hand zijn. Dit moet dan uitgaan van de Veeartsenijschool. De theor. lessen zouden dan schriftelijk gegeven kunnen worden ¹⁾. Dit zou m. i. het hoefbeslag zeer ten goede komen.

Hoe het eindoordeel over de rechte voetas zal zijn weten we nog niet zeker, we hopen echter, dat het zoodanig zal zijn, dat de hoefsmiden er een houvast aan zullen hebben bij de verdere uitoefening van hun ambacht en dat het dan de instemming zal hebben van alle werkelijk hoefbeslagdeskundigen.

Met dank voor de plaatsing

Hoogachtend

Legerpl. bij Oldebroek.

A. Spijkstra, Militair Hoefsmid.

¹⁾ Noot van de Redactie. — Het is mij ten eenenmale een raadsel wat de schrijver bedoelt met de theoretische opleiding die hij in één hand wenscht, uitgaande van de Veeartsenijkundige Faculteit, door schriftelijk te geven lessen.

Momenteel worden de hoefsmiden opgeleid aan de militaire hoefsmidschool te A'foort en aan de cursussen in hoefbeslag die verspreid over het geheele land worden gegeven. Voor al deze cursussen wordt gebruik gemaakt van één en dezelfde theoretische handleiding, waardoor dus geen verwarring wordt gesticht, terwijl ook bij het afnemen van de examens dezelfde leidraad wordt gebruikt. Weten wij nu verder dat alle onderwijzers aan cursussen in hoefbeslag centraal gevormd zijn en alle hetzelfde zoowel theoretische als praktische onderwijs hebben gevolgd, dan zijn dit toch dunkt mij zeer gunstige omstandigheden voor de leerlingen van de cursussen. Weten wij verder dat de leiding en de onderwijzers van de Hoefsmidschool geregeld contact houden met de commissie belast met het afnemen van de examens voor het Rijksdiploma als Hoefsmid, waardoor praktisch gesproken het onderwijs aan alle aanstaande hoefsmiden op uniformen grondslag gegeven wordt. Theoretische lessen die niet aanschouwelijk zijn, zullen m. i. zeer weinig waarde hebben en vooral voor een vak als het Hoefbeslag waarvan de theoretische kennis vrij omvangrijk is en waarvoor veel dood en levend materiaal bij de lessen moet worden gebruikt ter verduidelijking, zal een cursus in schriftelijke lessen m. i. al heel weinig geschikt zijn. Mogelijk wil inzender zijne denkbeelden hieromtrent nader uiteenzetten en mededeelen hoe hij zich voorstelt dat theoretische lessen met meer vrucht schriftelijk gegeven kunnen worden.

Red.

In „Het Vaderland“ van 28 October j.l. komt het volgende voor:

VERGETEN WERKERS ACHTER DE SCHERMEN.

Het aandeel der hoefsmeden aan het succes van de vierdaagsche der K. M. S. V.

De vierdaagsche afstandsritten van de K. M. S. V. waren geëindigd. Lof was den prijswinnaars toegezwaaid. Hulde en dank had men gebracht aan organisatoren en juryleden. Speciale woorden werden aan de verzorging en het werk der oppassers gewijd . . ., alles was afgelopen, toen ons een brief bereikte, die ons zeer sympathiek was, omdat hij onze aandacht vestigde op een groep medewerkers aan het succes, waar nooit iemand over spreekt, van wier arbeid buitenstanders zelfs geen besef hebben en die toch bij de voorbereiding een zeer verantwoordelijken post bekleeden: *het zijn de hoefsmeden!*

Zoo nu en dan wordt met een enkel woord vermeld: „hulp van een hoefsmid is op het terrein aanwezig“. Doch zij zijn niet altijd present; zij doen hun werk van te voren en zij zijn zoo bekwaam, hebben zooveel zorg en liefde voor hun taak, dat er tijdens den wedstrijd niet veel ander werk voor hen is, dan aanwezig te zijn voor het geval dat er aan een of ander beslag iets zou mankeeren.

Het was de Majoor van den Generalen Staf Reeser, de oudste deelnemer aan de vierdaagsche van de vorige week, die ons verzocht een enkel woord aan den arbeid der hoefsmeden te wijden, omdat deze categorie van medewerkers door niemand was geroemd en genoemd.

En toch hangt van hun bekwaamheid bijna alles af, want het kleinste gebrek aan het beslag kan oorzaak zijn, dat een paard voor den verderen wedstrijd uitgeschakeld moet worden.

Majoor Reeser zei ons ronduit, dat deze militairen groote waardeering verdienen voor de wijze, waarop zij hun taak steeds vervullen.

Bij den thans afgelopen wedstrijd is er wederom niet één hoefgebrek, voortkomend uit het beslag, signaleerd.

Kéve, de dappere Hongaarsch-Engelsche halfbloed van Majoor Reeser, was acht dagen vóór den wedstrijd door den betreffenden opperwachtmeester-hoefsmid zóó goed beslagen, dat er in die vier dagen niets aan het beslag behoefde te gebeuren, terwijl het beslag na afloop van den zwaren wedstrijd nog geheel in orde bleek te zijn.

Hiervoor wenschte de Majoor openlijke hulde te betuigen, waarbij wij ons van ganscher harte aansluiten.

Met dankbare gevoelens namen wij kennis van bovenstaand schrijven en wij, de militaire hoefsmeden, brengen Z.H.E.Gestr., Majoor Reeser, onzen eerbiedigen dank voor de warme belangstelling in ons werk getoond.

Wij zijn niet gewoon „geroemd of genoemd“ te worden en juist daarom doet het ons goed, iets dergelijks te mogen vernemen.

Vaak hebben wij als hoefsmid, veel prijsuitdeelingen meegemaakt na afloop van dergelijke wedstrijden, waar aan ieder, i.c. de oppassers, dank en lof werd gebracht voor de verzorging der paarden en wat dies meer zij.

De deelnemers zetten zich daarna aan een feestmaal; voor de oppassers is ook gezorgd, maar de hoefsmid zorgt wel voor zich zelf!

Doch wee den hoefsmid, als de deelnemer in nood zit, als zijn paard een ijzer aftrapt of iets van dien aard. Vele deelnemers zagen zich daardoor fraie prijzen ontgaan.

Het is echter niet mijn bedoeling, om de behandeling van den hoefsmid, op haast alle concours-hippique's te schetsen, daarop kom ik later graag nog eens terug.

De hoefsmiden kennen hunne plichten èn als militair èn als hoefsmid. Zij vragen geen dank, geen roem of lof, maar wèl vragen zij wat meer waardeering voor hun mooi vak en voor hun zeer zware werk.

Daarom Mijnheer de Redacteur, doet het ons zoo goed, uit den mond van een hooggeplaatst officier, den oudsten deelnemer der vierdaagsche, woorden van waardeering te mogen vernemen, getoetst aan de practijk.

Bij voorbaat beleefden dank,

Hoogachtend,

C. Mook.

Wachtmr. hoefsmid b/d. Kon. Marechaussee.

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

De leden worden er aan herinnerd dat onderwerpen met toelichting, welke zij op de Algem. Verg. behandeld wenschen te zien vóór 15 Dec. bij den secretaris worden ingewacht.

Namens het Bestuur,

H. Vossers, secr.

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

In memoriam M. Oostwoud.

Telkens weer bij het ontvangen van een bericht van overlijden zijn wij een oogenblik stil . . . Thans is het niet een lid van onze Vereeniging, die heen ging . . .

Toch willen wij een woord aan zijn nagedachtenis wijden . . .

Wij denken terug aan onze laatste Algemeene Vergadering. Oostwoud vertegenwoordigde daar den Bond van Smedenpatroons in Nederland. en bracht hij ons de gelukwenschen van den B. S. P. N. met het 20-jarig bestaan van onze Vereeniging over.

Wij herinneren ons zijn laatste redevoering op deze vergadering.

Hoe treffend droeg hij die oude legende uit de middeleeuwen aan ons voor.

Wij denken terug aan zijn laatste woorden: „De samenwerking tusschen Uwe Vereeniging en onzen Bond is goed en wanneer wij elkander ontmoeten zullen wij elkander tot steun zijn”. . .

Dat waren geen ijdele woorden

Veel stonden wij met elkander in correspondentie. Thans rust zijn werk . . .

Het zal moeilijk zijn voor den B. S. P. N. zulk een onvermoeid werker terug te vinden. Steeds accuraat in alles, was hij velen onzer tot voorbeeld.

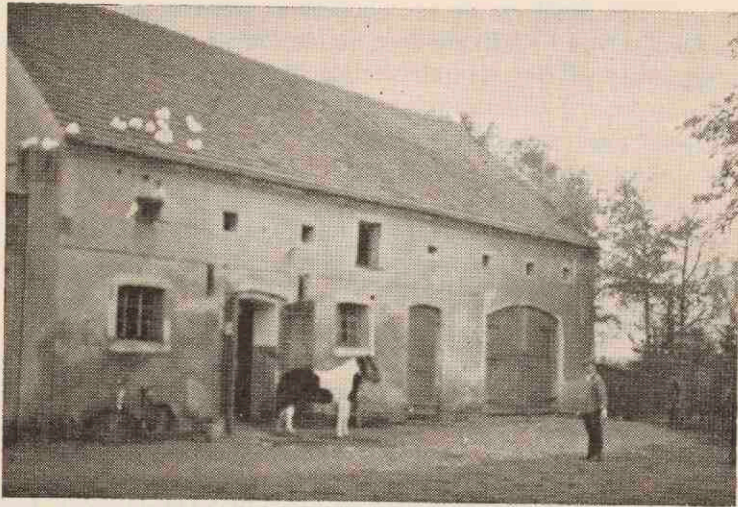
Stoere werker, rust in vrede! . . .

Utrecht.

H. Vossers, secr.

HET EERSTE RIJPAARDJE VAN Z. D. PRINS BERNHARD.

Van welwillende zijde mochten wij deze een paar weken geleden genomen merkwaardige photo ontvangen welke hierboven is gereproduceerd. Er komt n.l. op voor de thans 36-jarige poney, waarop Prins Bernhard von Lippe Biesterfeld en diens broeder Prins Ashwin het paardrijden hebben geleerd. Het oude diertje moet er nog pittig uitzien en wordt nog voor licht trekwerk gebezigd. Het stalcomplex behoort bij het Schloss Reckenwalde. De verzorger der pony staat mede op de kiek.

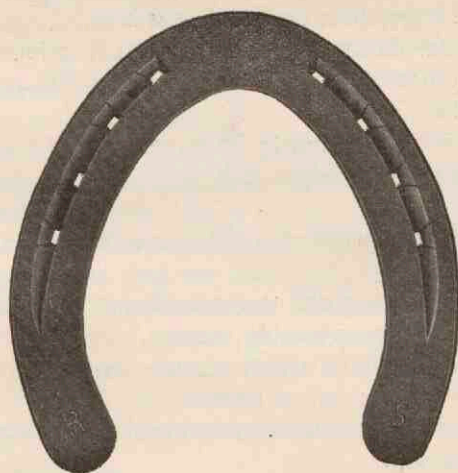

Eenige beroemde ritten.

Een der beroemdste afstandsritten in Engeland is de rit van Robert Cary geweest, die van Londen naar Edinburgh reed, om koning James VI van Schotland mededeeling te doen van het overlijden van koningin Elizabeth, waardoor James koning van Engeland was geworden. Hij startte daarvoor te Whitehall tusschen 9 en 10 in den morgen op een Donderdag en bereikte voor den nacht Doncaster, een afstand van 155 mijl van zijn uitgangspunt. Den volgenden dag kwam hij bij zijn huis te Whitherington, omdat hij nog eenige zaken te regelen had en den volgenden Zaterdag ging hij op weg naar Edinburgh, dat hij zeker voor het einde van dien dag bereikt zou hebben, indien zijn paard hem niet uit den zadel geworpen had. Toch kwam hij op Holyrood Castle dienzelfden nacht en was in staat aan zijn opdracht te voldoen, zoodat Cary 400 mijl in drie dagen te paard had afgelegd. Van kardinaal Wolsey vertelt men het volgende: Toen Wolsey nog kapelaan was onder Hendrik VII werd hij door den bisschop van Winchester aanbevolen voor een opdracht naar keizer Maximiliaan, die toentertijd in Holland vertoefde. Wolsey trok van Londen per schip naar Gravesend, om één uur in den middag. Daar nam hij postpaarden die hem den volgenden morgen

te Dover brachten. .Daarna nam hij de boot naar Calais en ging te paard verder naar zijn doel, dat hij in goeden tijd bereikte. Dat wil zeggen in den nacht nog. Den volgenden morgen reed hij terug naar Calais en bereikte Dover om 10 uur den volgenden dag. 's Avonds was hij weer in Richmond Palace, na een reis van twee dagen. Deze rit heeft er niet weinig toe bijgedragen om Wolsey's naam te vestigen.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

EEN JACHTTAFREELTJE IN NOORDBRABANT

In Noordbrabant en straks ook in Gelderland kan men de Hubertus Hunt bij de jacht op het levende haas in actie zien. De honden zijn harriers, die zich daarvoor bijzonder leenen.

Klauwbeslag. De interesse voor klauwbeslag zal bij de Nederl. hoefsmeden wel niet groot zijn, om de eenvoudige reden dat in ons land de runderen niet als trekdier worden gebezigd, uitgezonderd dan enkele sporadische gevallen in twee der zuidelijke provincies. Hoe geheel anders is zulks in sommige andere landen. Onder andere in Duitschland. Ziehier wat de heer Slob daaromtrent schreef in „Het Paard” van 15 Oct. j.l.:

„Op onze excursie naar Osnabruck zagen we onderweg nog dikwijls voertuigen en landbouwwerktuigen, bespannen met runderen.

Men heeft gelachen, maar wist U, dat runder-bespanning niets met achterlijkheid van het bedrijf te maken behoeft te hebben?

Ziehier enkele gegevens, ontnomen aan „Kuh-auspannung in Deutschland”, door Heinrich Steinmetz.

1. **Een vierde** van alle koeien worden voor trekkracht gebruikt.
2. **Twee vijfde** van alle bedrijven, die trekkracht noodig hebben, werken uitsluitend met koeien.
3. In bedrijven tot 7 bunder groot kan men overal met koeien **uitkomen**.
4. **Elk soort** vee is geschikt om aan te spannen.
5. Men moet, meer dan tot nu toe het geval is, **stieren** gaan inspannen.
6. Voor middelgrote bedrijven is **gemengde** bespanning met paarden beslist aan te raden.
7. Het aanspannen werkt **gunstig** op de gezondheidstoestand der koeien.
8. Bij verstandige aanspanning **daalt** weliswaar de melkgift, doch **niet** het vergehalte.
9. De waarde van den geleverden arbeid **overtreft vele malen** de waarde van de verloren melkgift.
10. De ontwikkelingsgang der tuigen leidt tot het gebruik van een bewegelijk gareel met drie opgevulde kussens.
12. Trektuigen voor kop en schoft moeten verdwijnen; daarentegen zijn goede schoudertrektuigen aan te bevelen.
13. Bewegelijke en verstelbare gareels met 3 opgevulde kussens kunnen overal gebruikt worden.
14. Ze zijn ook beter voor bespanningen voor karren en ook voor ossen en stieren.
15. De klauwen der trekkoeien moeten verzorgd en zoo noodig beslagen worden.
16. Ook van dierenbeschermingsstandpunt is het gebruik van goede tuigen te eischen.

*

Zoover de „conclusies”, waartoe genoemde schrijver kwam en waaruit men ziet dat de runderen een flinke rol spelen in de Deutsche bedrijven. 't Is de vraag voor ons of in ons land ook wel eens is nagegaan in hoeverre

voor de kleine bedrijfjes runder-tractie economischer is dan b.v. het gebruik van de zware Belgen, die veel eten, op de lichte zandgronden (b.v.Brabant). Men vindt het grootste percentage trekrunderen in de bergachtige streken (Zuiden van Duitschland); het minst wordt deze trekkracht gebruikt in het Noorden en in Oostpruisen.

Oldenburg bezat in 1934 nog 11.679 trekrunderen; d.i. 5000 minder dan in 1880. Vele andere gewesten zijn echter sterk vooruitgegaan) in aantal trekrunderen.

Mecklenburg en Oldenburg hebben echter in verhouding tot hun totale aantal melkkoeien het geringste percentage werkkoeien (resp. 2.27% en 6.7%). Baden heeft het hoogste percentage (67%).

In 1934 werden 2,3 miljoen paarden, 300.000 ossen en 2,4 miljoen koeien voor trekwerk gebruikt."

VERSLAG VAN HET NAJAARSEXAMEN 1936 TER VERKRIJGING VAN HET RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

Nadat de oproeping voor het examen in de vakbladen had gestaan en de aanvragen tot deelname waren binnengekomen, had een voorvergadering plaats van den voorzitter en van den voorloopigen secretaris op 7 October en van de geheele examencommissie op 9 October.

Op deze laatste vergadering werd de voorloopige secretaris definitief benoemd, werden de subcommissies benoemd, de regeling der werkzaamheden besproken en de examendagen vastgesteld, alsmede den datum voor de eindvergadering van den voorzitter en secretaris.

Er hadden zich 49 kandidaten aangemeld, waarvoor 8 examendagen noodig waren, deze werden vastgesteld op 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28 en 29 October. Van de 49 zich opgegeven kandidaten, legden 48 examen af, terwijl één wegens ziekte bericht gaf niet deel te kunnen nemen. Van de 48 cursisten, legden 22 het examen af voor de 1ste keer, 19 voor de 2e keer en 7 voor de 3e keer; zij waren afkomstig van cursussen in hoefbeslag gehouden te Varsseveld, Amersfoort, Almelo, Arnhem, Emmen, Assen, Doetichem, Cuyk, 's-Hertogenbosch, Veendam, Bedum, Hoogeveen, Weert en Raalte. Geslaagd zijn 37 kandidaten waarvan resp. 12, 18 en 7 het examen voor de 1ste, 2de en 3de maal aflegden.

Het examen gaf geen aanleiding tot het maken van bijzondere opmerkingen. Utrecht, 6 November 1936.

De voorzitter
De secretaris

LIJST VAN NAMEN DER GESLAAGDEN BIJ HET NAJAARS-EXAMEN 1936 VOOR HET RIJKS DIPLOMA ALS HOEFSMID

B. J. Versteegen te Wichmond; A. Kroeze te Bunnen; H. Stadman te Anloo; B. Oldenbeuving te Erm; M. W. Wink te Doetichem; A. J. v. Sommeren te Elst; H. H. F. Aarts te Zeelts; M. v. Keulen te Lutten; J. Baas te Echten; G. Koops te Wappe; E. Tuin te Dedemsvaart; W. J. T. H. Vogels te Bug-

genum; M. J. Martens te Wezep; P. G. van Griensven te Beek en Donk; W. Olde Bijvank te Raalte; J. de Haan te Heino; E. M. Lammerink te Tubbergen; J. Tinselboer te Borne; J. Veerman te Nieuw Leusden; G. J. Slaghuis te Almelo; J. Webbink te Vriezenveen; H. Ufkes te Winschoten; G. A. Mensink te Tubbergen; J. H. Haandrikman te Gasselte; Th. J. G. Eysink te Albergen; B. Damhuis te Geesteren; G. Beswerda te Stadskanaal; J. J. Munneke te Zuid Laren; B. Dalving te Dalerveen; G. Zwierts te Exlo; A. Beukema te Stedum; J. van Egten te Pesse; A. Kiers te Zweelo; J. H. Derks te Vierlingsbeek; W. Boerma te Gasselternijeven; J. H. Overveld te Varseveld; C. Kuipers te Emmen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

In het laatste nummer van de Zwitsersche Hoefsmid staat een artikel over de beteekenis van de hoeven van het paard bij diens aankoop.

Vooreerst wordt betoogd dat door alle tijden heen den hoof van het paard altijd als zeer belangrijk heeft gegolden en wordt verwezen naar de Grieksche wijsgeer Xenophon die reeds in de 5de eeuw vóór Christus in een boek over paardenkennis en rijkunst betoogde „wij raden aan bij het afkijken van een paard, eerst naar de beenen te kijken en als men deze onderzoekt, de hoeven het eerst te onderzoeken." En zoo geeft de Romeinsche dichter Horazius in de eerste eeuw vóór Christus den raad om bij het aankopen van een paard, het lichaam met een deken te bedekken, opdat niet een paard met een prachtig lichaam maar met slechte hoeven zal worden gekocht. Ook in latere handboeken wordt in den regel in gelijke geest gesproken doch tegenwoordig schijnt men er anders over te denken en raadt men aan uitsluitend de beoordeeling van een paard te doen berusten op trekkracht en op afstamming, waarbij men de beoordeelaars van den bouw van het paard als „foutenzoekers" kenmerkt.

Het spreekt vanzelf dat voor sommige doeleinden b.v. renpaarden of springpaarden veel waarde aan afstamming moet worden toegekend, doch voor den aankoop van een gewoon gebruikspaar mag men hierop niet te veel afgaan want heeft een paard met een zeer goede afstamming b.v. een hoofgebrek dan is het hierdoor alleen al minderwaardig.

Men kan hier wel tegeninvoeren dat meermaals beroemde renpaarden velerlei gebreken in lichaamsbouw of stand der ledematen vertoonden, doch

ja, — maar

„De Overwinnaar"

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

dan bedenke men hierbij dat zulke dieren hoog in het bloed staan en daardoor op bepaalde momenten zeer veel kracht kunnen ontwikkelen, terwijl zij behalve de training op zachten bodem en eenige rennen, niets doen dan in de weide of op stal verblijven. Bij den aankoop van een gebruikspaard moet uitsluitend gekeken worden naar een deugdelijke en goed geproportioneerde lichaamsbouw en bouw der ledematen, naar goede normale hoeven, naar een goede gezondheid, waarbij hart, longen en spijsvertering ook deel van het onderzoek uitmaken en ten slotte moet het paard vrij zijn van ondeugden en stalgebreken. Heeft het dan bovendien nog een goede afstamming, dan slaat de weegschaal nog in het voordeel door.

Professor Schwendimann heeft onder den titel „Hoe beoordeelt men een paard” een verhandeling geschreven, waarin o.a. uitkomt welke een rol voor hem een goede hoof hierbij) speelt. Hij zegt: „Er zijn heel wat fouten die men vergeven kan als het paard overigens goed is, doch nooit mag men een slechte hoof over het hoofd zien en men geve bij den aankoop van een paard hier nooit iets op toe.”

Het is ook wel heel begrijpelijk, want de hoeven toch zijn de fundamenten, waarop het paardenlichaam rust en zijn de fundamenten zwak of slecht, dan is het geheele gebouw niets waard en wordt het een vroegtijdige ruine. De eigenschappen en kenteekenen van een gezonde hoof zijn genoegzaam bekend en willen we hier eens nagaan tot welke middelen vele paardenhandelaars hun toevlucht nemen om bestaande hoofgebreken te camoufleren en fouten te maskeeren, alzoo een schijnbaar gezonde en normale hoof te tooveren. Voor den verkoop wordt het toilet van het paard gemaakt en hieronder verstaat men niet alleen het scheren van bepaalde plaatsen, friseeren van staart en manen, doch ook het vernieuwen van het beslag. Hierbij wordt nu door besnijden en beraspn van den hoornschoen zoowel als door het beslaan met een bijzonder soort hoofijzer getracht om eventueel bestaande fouten van den hoof te verbergen of in elk geval zooveel te maskeeren, dat ze voor een koper niet meer in het oog vallen.

Hoorndefecten en hoornscheuren worden met hoeflederkit aangevuld en opgevuld en verder dik bestreken met vaseline of hoefzalf.

Te groote hoeven worden aan den draagrand sterk ingekort en de hoornwand wordt van af de halve hoogte weggeraspt tot dicht bij de witte lijn toe. Dan wordt met kleine lichte nagels een dun en veel te nauw gesmeed ijzer ondergeslagen en hiermede is het bedrog compleet. De Engelsche en lersche hoefsmiden zijn ware kunstenaars in zulke praktijken en een dergelijke hoof noemt men daar „dumped foot”. Het wegraspn kan men waarnemen, doordat de richting van den hoornwand niet meer recht is doch een kromme lijn vertoont en doordat de glazuurwand geheel verdwenen is. Tilt men een dergelijken hoof op, dan valt een zeer groote straal op en een zeer kleine zool. De nieten komen laag uit den hoornwand daar hooger nagelen te gevaarlijk zou zijn.

Bij plathoeven wordt de hoornzool in het midden verdund en wat rond uitgehold om een natuurlijke uitholling na te bootsen. Een smal ijzer met verkeerde afhelling wordt ondergeslagen, hetgeen voor het oog ook aan een werving van de zool doet gedenken. De takken zijn verdikt en verhoogd

aldus de lage verzenen. Wanneer de plathoef in sterke mate aanwezig is, wordt de hoornwand sterk gebroken en weggeraspt en voor den leek doet het geheel zich dan min of meer als een normale hoof voor.

Bij volhoeven tracht men op gelijke wijze te handelen en brenge men tevens smalle randjes leer aan tusschen ijzer en draagrand om de welving van de zool te maskeeren. Uitstekende leerrandjes worden weggebrand en daarna de heele hoof goed ingevet opdat bij oppervlakkig onderzoek niets te zien komt.

Zeer eenvoudig is het om ringen te verwijderen, zij worden eenvoudig weggeraspt tot de hoof glad is en daarna wordt een hoornzalf opgesmeerd. Knolhoeven in lichte graad kunnen met rasp, houwkring en renet ook een bewerking ondergaan die ze een meer normalen vorm geven, alleen de gang die zoo specifiek is bij deze vroeger bevangen paarden, kan men niet veranderen. Hoeven die door een verkeerden stand in het kootgewricht te spits of te stomp zijn geworden, kunnen of door te veel besnijden van den te hoogen hoornwand of door het opvullen van de te lagen hoornwand gecorrigeerd worden. Stompe hoeven kunnen in de verzenen sterk besneden worden of beslagen worden met een ijzer met verdunde takken. Spitse hoeven kunnen worden beslagen met ijzers met verdikte takken.

Nu is natuurlijk veel van dit bedrog als het na den koop ontdekt wordt, wettelijk strafbaar, doch dan moet het tot een proces komen, hetgeen in den regel heel lang duurt en zeer kostbaar wordt. Om al deze onaangenaamheden te voorkomen is het dus een ieder, die een paard koopt en daarvan zelf geen voldoende verstand heeft, geraden deskundige hulp in te roepen en zoo zal de hoefsmid hem advies kunnen geven voor de hoeven, voor het meest belangrijke van het paard.

EEN ZEGEN

voor het paard

EEN UITKOMST

voor den hoefsmid

is de uitvinding van het

„ADET”

RUBBER HOEFBESLAG

Geen uitglijden meer, doch volkomen vaststaan, zelfs op natte en modderige asphalt- en keibestrating.

Grootere trekkracht, langere levensduur.

Schitterend passende ijzers, ca. 40 modellen.

Vastgestelde prijzen in overleg met de organisatie.

Vraagt inlichtingen bij den importeur:

L. HUNSE - ZIJLWEG 2^R - HAARLEM

OFF. ORGAAN DER VER. v. ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND

DE HOEFSMID

REDACTEUR: Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET - 's-GRAVENHAGE

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland . per jaar f 3,—
buiten Nederland per jaar f 4,—

*

PRIJS ADVERTENTIËN

1-10 regels f 2,— Elke regel meer
20 ct — Bij contract speciaal tarief

Uitgave: De Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstr. 70, 's-Gravenhage

L.S. — Alle stukken en correspondentie „De Hoefsmid” betreffende, tot nadere aankondiging in te zenden: Wagenstraat 70 te 's-Gravenhage

EEN EN ANDER OVER MUNCHEN, HET HOEFBESLAG TER PLAATSE
EN DE MILITAIRE HOEFSMIDSCHOOL ALDAAR

München, Stadhuis

Munchen is na Berlijn, Hamburg en Keulen de 4e stad van het Duitsche rijk, het heeft \pm 800.000 inwoners en is het cultureele middelpunt van Zuid Duitschland.

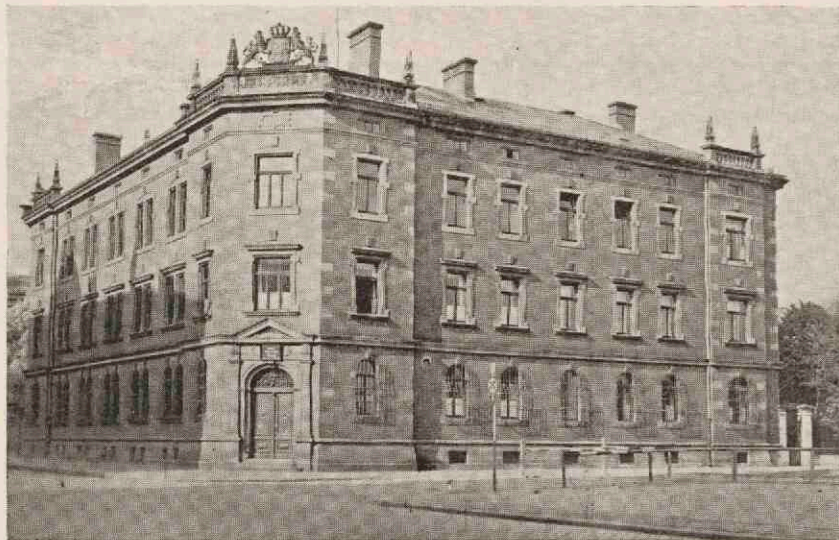
De stad is gesticht in 1158 en verkreeg in 1294 stadsrechten, geleidelijk aan

BIBLIOTHEEK
RIJKSUNIVERSI

22 DEC. 1936

UTR. IT

werd het een belangrijk handelscentrum en werd het de hoofdstad van het hertogdom Beieren. Het eigenlijke „nieuwe” München is gesticht door koning Lodewijk de Eerste, die regeerde van 1825—'48, en door zijn opvolgers; zij maakten de groote uitbreiding van de stad met ruime, breede straten en prachtige gebouwen en parken. Het is een belangrijke industriestad; men vindt er o.a. zeer groote bierbrouwerijen want in Beieren wordt heel veel bier gedronken en ook veel bier wordt geëxporteerd, verder vindt men er meubelfabrieken, locomotief- en motorenindustrie, glasschilder

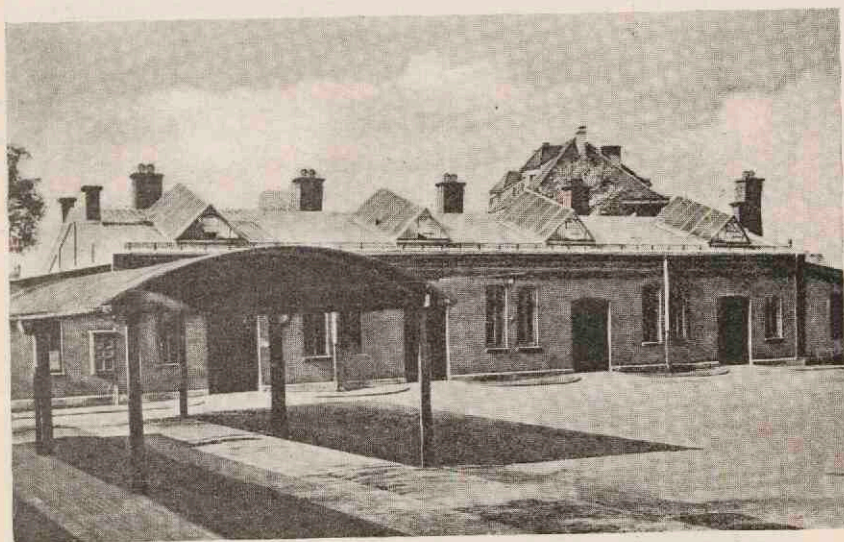
Hoofdgebouw Militaire Hoefsmidschool te München

werken enz.; overigens is het een stad waar zeer veel kunst te genieten valt, getuige de zoo talrijke musea waaronder het Duitsche museum het grootste van de geheele wereld is. Van de openbare gebouwen noemen we vooreerst het Bruine huis waar de partijleiding der N. S. D. A. P. zetelt, verder het nieuwe stadhuis, in gotischen stijl opgetrokken, dit werd in 1908 afgebouwd; het paleis van justitie, verder het Propylaen, een prachtige nabootsing van het antieke bouwwerk uit Athene en alsnog de zeer vele musea waaraan München zoo rijk is en de zoo talrijke prachtige kerken. Onder deze laatste dateert de Vrouwenkerk uit de 15e eeuw, de Theatinerkerk, de Michaelskerk en de Johana Nepomukkerk zijn alle hoogst interessant uit bouwkundig en kunstzinnig oogpunt.

Ook de naaste omgeving van de stad is zeer mooi, de rivier de Isar doorkruist deze en geeft mooie aspecten terwijl uitstapjes naar het aansluitende Beiersche hoogland zeer loonend zijn. Noemen wij slechts Garmisch-Partenkirchen dat nog frisch in het geheugen ligt van de laatste Olympiade als kampplaats voor het skyen. —

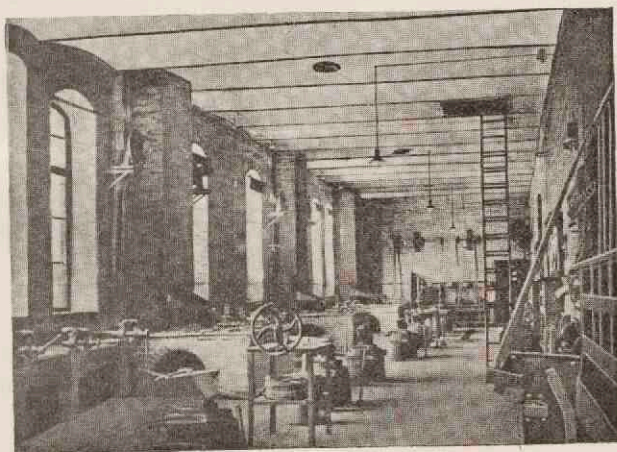
Wij willen de lezers niet langer met stadsbeschrijving bezighouden doch iets mededeelen over het hoefbeslag ter plaatse. Hetgeen mij vooral opviel

is het beslag dat hier specifiek is tegen het uitglijden van de paarden op de moderne plaveidseis en wel het gebruik van rubberschijven die met schroeven worden bevestigd onder de takuiteinden. Het is een zuiver Munchensche

Overdekte monsterbaan met gezicht op beslagloods

uitvinding die hier zeer goed schijnt te voldoen zooals mij van bevoegde zijde werd medegedeeld; het wordt dan ook algemeen toegepast bij sleeperspaarden, die men hier vrij veel ziet en waaraan zeker de vele brouwerijen

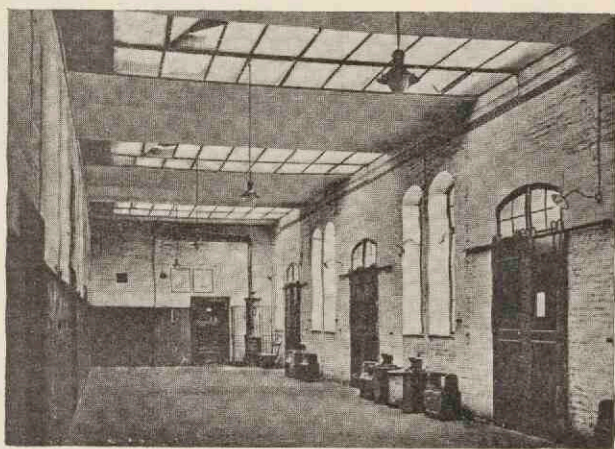

Interieur smederij

niet vreemd zijn. Verder worden ook gummi onderlagen gebruikt doch geen gummi ijzers, deze schijnen niet voldaan te hebben misschien ook niet in gebruik uit reden der kosten, in elk geval heb ik geen enkel paard op dit beslag zien loopen.

Er is in Munchen een zeer groote militaire hoefsmidschool en een kleine burgerleerschool. De militaire inrichting kan in elk opzicht als een model-school aangemerkt worden en door de groote vriendelijkheid van den Ober-veterinair-Directeur dier school had ik het genoegen deze geheel te zien en werd ik volkomen op de hoogte gebracht van alles wat het onderwijs aan de hoefsmeden en de uitrusting van de hoefsmeden te velde betreft. Duitschland is bij uitstek het land van organisatie en op dit gebied is deze organisatie ook zoo ver doorgevoerd dat men het volkomen „af" kan noemen en men als het ware niets meer te wenschen heeft.

Alleen die leerlingen komen op de school die een examen in hoefbeslag als

Interieur beslagloods

„gezel" hebben afgelegd en zij verblijven dan nog 4 maanden ter verdere opleiding als militair hoefsmid.

In Duitschland bestaat de tweejarige militaire dienstplicht; de leerlingen worden eerst een jaar militair gevormd, komen dan 4 maanden in vakopleiding en worden den overigen dienstdtijd bij de korpsmeden werkzaam gesteld. Zij zijn intern in het gebouw der school dat een geheel zelfstandige militaire eenheid vormt. Een zeer groot hoofdgebouw met bureelen, theoriezaal, modelkamers, eetzaalen, recreatiezaalen en op de bovenverdiepingen de slaapzaalen. Ook de smederijen en beslagloodsen zijn zeer groot hetgeen ook noodzakelijk is daar voortdurend de cursussen afwisselen en steeds een zeer groot aantal leerlingen aanwezig is. Het materiaal wordt geleverd door het garnizoen in Munchen waar zeer veel paarden bij zijn ingedeeld, o.a. de vele infanterie regimenten hebben elk een groot aantal paarden. Afgezien van het levend materiaal wordt ook dagelijks geoefend op doode hoeven welke van het abattoir worden betrokken en waarvoor een zeer groot lokaal met bankschroeven en vuren ter beschikking is.

Hoewel in het leger machinale ijzers worden gebruikt die zeer goed zijn, alleen naar onze smaak zijn de gaten wat mager gestampt en de takken wat smal, moeten de leerlingen alle ijzers maken door oude onbuikbare hoefijzers op te braden, voorwaar een zeer goede oefening in het smeden die

vroeger te Amersfoort ook algemeen werd toegepast en later nog steeds gedeeltelijk is gehandhaafd.

Het toezicht van de school is in handen van drie veterinair officieren waarvan de directeur den rang heeft van majoor, terwijl vele onderofficieren hoefsmeden het praktische onderwijs verzorgen en bij den inwendigen dienst behulpzaam zijn. Na afloop van elke viermaandelijksche cursus wordt een examen in theorie en praktijk afgenomen dat gelijkwaardig kan worden gesteld aan het desbetreffende examen te Amersfoort.

Als winterbeslag worden uitsluitend scherpe kalkoenen gebruikt, meest H kalkoenen; sneeuwbeslag wordt niet toegepast. Dit wordt te bewerkelijk gevonden hetgeen het ook inderdaad is. In gevallen van werkelijke noodzaak wordt gebruik gemaakt van inwrijvingen van de zool met vet of zeep en ook van stroomatjes die voor dit doel door de manschappen zelf worden vervaardigd en vastgemaakt. De gereedschapstassen der hoefsmeden zijn ook zeer practisch ingericht, zij blijven n.l. aan het zadel bevestigd, doch een losse tasch met de instrumenten wordt hier uitgelicht hetgeen bij het gebruiken veel tijd en moeite bespaart.

Om slechts een bewijs te geven van de volkomenheid van uitrusting vermeld ik de inklapbare veldsmidsen die op het paard worden medegevoerd, een dergelijk pakpaard heeft deze complete uitrusting tot een gewicht van 80 kg aan weerskanten op den rug.

Ook wordt veel aandacht besteed aan het klauwbeslag en dit wordt ook regelmatig beoefend. In Duitschland en in Zwitserland worden koeien zeer veel op het land als trekdier gebruikt, het is een zeer gewoon verschijnsel alle landarbeid met koeien te zien uitvoeren hetzij in span of gemengd met paardentractione. Er zijn zelfs streken waar 70% der koeien voor tractie worden gebezigd; het spreekt vanzelf dat de melkproductie hierdoor daalt doch economisch is deze double usage ongetwijfeld. Gedurende den laatsten grooten oorlog werd ook ten behoeve van het leger vooral in het Oosten zeer veel gebruik gemaakt van koeien voor transportdiensten en daar men hier zeer over tevreden was, houdt men een open oog hiervoor en wordt het runderbeslag op de militaire hoefsmidscholen onderwezen en beoefend.

Aangezien echter in de stad geen levend materiaal ter beslag wordt aangeboden, geschiedt het practisch onderricht alleen op doode klauwen.

Hiermede is in het kort een en ander verteld omtrent een der grootste inrichtingen op onderwijsgebied het hoefbeslag betreffende en de indruk die ik heb gekregen is niet alleen dat dit onderwijs zeer goed verzorgd wordt doch ook dat het paard niet „uitstervende" is en ook in toekomstige tijden een groote rol zal blijven spelen. De motoriseering van bepaalde oorlogs-onderdeelen heeft minder paarden voor het leger noodig gemaakt doch vast staat dat deze motoriseering niet verder doorgevoerd zal worden daar men te veel waarde blijft hechten aan het gebruik van paarden te velde; immers de praktijk wijst uit dat in vele gevallen en bij vele onderdeelen van het leger het paard de eenige zal moeten blijven. Waar dit vaststaat, bestaat ook de behoefte om steeds over een voldoende groote

paardenstapel te kunnen beschikken en hetgeen in vele gevallen voor militaire doeleinden geldt, is evenzoo van toepassing op de burgermaatschappij. Het paard zal in de toekomst dus niet alleen in de musea te zien zijn zooals grappenmakers of pessimisten beweren doch het zal zijn volle waarde als gebruiksdier behouden en alleen in de groote steden en voor bepaalde doeleinden zal het door motortractie veelal vervangen blijven. Het platte-land is en blijft echter het terrein waar het paard zal domineeren, waar het nooit gemist zal kunnen worden en waar dit onomstootelijk vast staat, zoo zal ook de hoefsmid niet uitsterven en zal het mooie en moeilijke handwerk, het hoefbeslag, ook in de komende generaties in eere blijven, al is het getal der beoefenaars dan niet meer zoo veelvuldig als wij het vóór de komst van de auto gekend hebben.

HOEFSMEDERIJEN IN DE RESIDENTIE.

Onder de hoefsmederijen in 's-Gravenhage mag zeker niet vergeten worden te vermelden die der Firma Rust en Co. aan de Hooikade no. 7. Zij heet „Engelsche hoefsmederij”. Waarom? Omdat ze de eerste hoefsmederij in de stad was waarin een noodstal ontbrak en waar enkel, volgens de Engelsche methode, uit de hand werd beslagen.

De hoefsmederij der Firma Rust en Co. heeft een weinig opvallende plaats. De Hooikade is een stille kade met zoo goed als geen verkeer. Er kan rustig worden gewerkt. Het is een smal maar zeer diep pand en geheel achterin bevindt zich de werkplaats. De smederij neemt onder hare zuster-bedrijven een uitzonderlijke plaats in omdat er geen ander werk wordt verricht en het beslag er gespecialiseerd is voor rij- en renpaarden.

In het glorieusperk der stalhouderijen en der particuliere equipages vormden de tuigpaarden er de hoofdschotel van het beslag. En onder deze laatste waren toen vele op concoursen uitkomende paarden (hackney's). In dien tijd betrof het niet alleen stadsclientèle doch werden ook familie-stallen op groote afstand bezocht, tot zelfs in Middelburg, ook in de prov. Gelderland en Utrecht.

Met de verdwijning der stalhouders- en equipage-paarden is het bedrijf verkleind door inkrimping van personeel. Maar er is toch voor twee volwassen en geroutineerde personen druk werk overgebleven, waarbij in acht is te nemen dat fabrieksijzers worden gebezigd. Alleen wanneer afwijkende ijzers noodig zijn worden die zelf vervaardigd, zoomede de dunne ijzertjes voor de renpaarden, waarvan een 4-tal meestal nog beneden het gewicht van 3 ons blijven.

Uit den aard der zaak kent men in deze hoefsmederij geen zware ijzers en bij de bezichtiging der machinale ijzers viel het op hoe de fabrieken reeds kunnen voldoen aan de levering van modellen zooals de verbruikers die wenschen op bestelling naar maat. Keurig afgewerkte lichte ijzers. Daarnaast werden ons nog machinale ijzers uit de eerste jaren der fabricatie getoond, die heden ten dage onbruikbaar worden geacht. — Voor de zelf aan te maken ijzers wordt dun stafijzer van Engelsche origine gebruikt.

Als regel wordt vlak beslag ondergelegd. Voor de specifieke springpaarden

ja, — maar

„De Overwinnaar”

is een **veel betere** hoefnagel . . . en

breekt niet!

**Prijzen
thans verlaagd**

**Verkrijgbaar
in geheel Nederland**

worden in de takeinden der ijzers gaten aangebracht, teneinde ze op glad terrein van scherp te kunnen voorzien. De politie-paarden krijgen beslag met zolen en dit blijkt tegen uitglijden op de gladde wegen voldoende bestand. Het corps politiepaarden is met de jongste reorganisatie geslonken van 24 op 9, hetgeen dus ook voor de hoefsmederij een verlies beteekent, temeer omdat deze paarden vrij regelmatig om de 20 dagen nieuw beslag noodig hebben. Maar, zooals gezegd, er is drukte genoeg en wordt dit verlies minder gevoeld. Springstallen als van den heer Pasmaan (16 stuks), den heer Gescher e. a., en de maneges van den heer Hiemstra, den heer v. d. Velde, de Tattersall Manege, een manege op Wassenaar, leveren groote contingenten paarden, en voorts de renstallen.

't Spreekt wel haast vanzelf dat de hoefsmederij der Firma Rust in staat is goede beslagprijzen te kunnen handhaven en zulks ook doet. Zij heeft het monopolie voor het rijpaarden-beslag en dat zij dit reeds jaren heeft gehad, pleit voor de goede uitoefening en bewijst de tevredenheid der klanten. Opgevallen is ons met hoe groote interesse de beide hoefsmeden, waarvan de heer Hendrik Westhuis, die van kinds af, met enkele jaren onderbreking, aan de zaak verbonden is geweest, als bedrijfsleider fungeert, de verrichtingen der wedstrijdpaarden volgen. Dat getuigt van ambitie en heeft voor het zoeken van verbeteringen haar nuttige zijde.

Wij wenschen de inrichting een blijvend succes toe.

INGEZONDEN

Als er op de een of andere wijze ten opzichte van het besnijden van den hoof, een beslissing zal zijn genomen en deze beslissing zal ten gunste van de rechte voetas uitvallen, dan volgt hieruit, dat gedurende een beslagperiode, er bij het beslag naar gestreefd moet worden dat de veranderingen aan de voetas en hoefvorm zoo gering mogelijk zullen blijven.

Verschillende factoren kunnen een nadeeligen invloed op den hoof en de voetas doen gelden. De veranderingen gedurende een beslagperiode zijn vaak niet gering. De voetas is na 5 à 6 weken in meerdere of mindere mate gebroken en de hoefvorm is spitsier geworden. Natuurlijk hangt in dit opzicht veel van den vorm en de hoedanigheid van den hoof af, maar meestal hebben we met onze al te bekende hoefvormen te doen, eigen aan ons inlandsch paard, die juist een speciale behandeling vereischen.

Het is de hoof met de schuingestelde wand en de plattere hoornzool. Hoe is nu meestal de beslagmethode bij deze hoeven? De ijzers worden vaak zeer ruim gepast, ja vaak liggen ze aan de verzenen met de grootste halve breedte naast den hoof. Dit doet men dan, omdat de verzenen vaak wat ingetrokken zijn en men meent door ruim te passen den hoof te kunnen dwingen zich meer naar buiten te richten. Ook schrijft men blijkbaar nog steeds een geheimzinnige kracht toe aan die uitstekende ijzertakken. Het is nu deze methode, die we gaarne eens aan een bespreking onderwerpen, want, vergissen we ons niet, dan meenen we gerust te mogen beweren, dat deze methode een zeer slechten invloed heeft op den hoof en de voet, zoodat op den duur de verzenen zoodanig verzwakken, dat kreupelheid en misvorming van den hoornschoen het gevolg is. Komt zoo'n paard op beslag, dan luidt het devies: „toon inkorten en verzenen sparen.”

Deze zijn zoo verzwakt, juist door te weinig dracht, dat de weerstand tegen de afslijting op dat kleine stukje ijzer te gering is, waardoor de druk tegen den zijwand vergroot wordt, ten gevolge waarvan losse wand en een wijdere hoof in het zijgedeelte ontstaat en een intrekking van de verzenen het gevolg is.

De verzenen moeten juist geschikt gemaakt worden om een sterke draagrand mede te vormen. Het devies moet luiden: „een te ruim naar buiten liggende ijzertak ligt te nauw naar binnen.” En nu moge het niet geheel met de theorie overeenstemmen, maar het is nu juist de vlakkere stand van de hoornzool die ons bij ons streven naar een sterken draagrand aan de verzenen, te hulp komt.

De theorie prijst de uitgeholde zool aan, maar bij de hoeven zooals hier bedoeld, komt bijna altijd een vlakkere hoornzool voor, om de eenvoudige reden, dat de hoof dit noodig heeft.

Ons doel, n.l. een breede draagrand is hierdoor bijna altijd ook zonder kunsthoorn of inlegsel bereikbaar. We zien dan al gauw, dat de verzenen, nu ondersteund, zich gaan verwijden en de losse wand verdwijnen, waardoor de hoof in zijgedeelte iets vernauwt en tevens de wandvlakte egaler, want rechter verloop verkrijgt.

Het paard zal weer met plezier zijn taak vervullen en er bestaat ook geen gevaar meer, dat het zooals voorheen tengevolge van de zwakke zijwanden op gezette tijden door den hoof heenvalt.

Mochten er hoefsmeden of andere hoofbeslagdeskundigen zijn die met deze, mijn zienswijze niet accoord gaan, dan zou ondergeteekende veel prijs stellen op hun, middels dit maandblad bekend te maken meening.

Met beleefden dank voor de plaatsing, Hoogachtend,

A. Spijkstra, militair-hoefsmid

HOORNSCHEUREN

De heer D. J. C. te S. schrijft het volgende:

Hoewel „De Hoefsmid” geen vraagbord is, zou ik UEd. willen vragen of U genegen is het punt kroonrand- en draagrandscheur eens te willen behandelen en wat Uw ondervinding is, hoe deze volkomen te genezen.

Toen ik voor 35 jaar het examen als hoefsmid aflegde werd ons aangeraden, bij dergelijke scheuren in loodlijn het ijzer op die plaats los te leggen en dan bij draaggrandscheur op de hoogste punt een gaatje te branden.

En bij doorloopen toonkroondraaggrandscheuren deze boven in de kroon te branden om zodoende de aangroeiende hoorn weer gaaf te krijgen.

Weliswaar werden door het branden de vleeschplaatjes wel eens gewond, doch na eenige dagen rust was dat genezen.

Mijn zoon heeft verleden jaar het Rijksdiploma gehaald; volgens zijn zeggen wil men thans van branden niets meer weten.

U moet wel in aanmerking nemen, dat hier veel zware paarden zijn. En de voorhoeven dezer paarden hebben een sterke neiging voor een toonscheur van kroonrand tot draagrand. Ja, vertoonen zelfs al een oppervlakkige toonscheur van kroonrand tot draagrand, en als deze paarden dan 's nachts in de wei, in den dauw loopen, gaat de scheur erger worden en wordt een doorloopende scheur.

Hoe moet een dergelijke scheur behandeld worden om **volkomen** te genezen, wat is Uw ondervinding in deze?

„De Hoefsmid” stelt zich altijd gaarne beschikbaar om de lezers voor te lichten en vragen te beantwoorden. Geachte vraagsteller zal zien, dat er in de behandeling van hoornscheuren al heel weinig verandering is gekomen sinds den tijd dat hijzelf den cursus in hoefbeslag volgde wanneer wij n.l. hier afdrukken, hetgeen de 3e druk van het leerboek Hoefkunde en Hoefbeslag, uitgekomen in 1935, hieromtrent mededeelt.

De hoornscheur

Zoals de naam aanduidt, is dit een scheur in den hoornwand en wel in de richting van de hoornpijpjes. Naar de plaats en de wijze van voorkomen

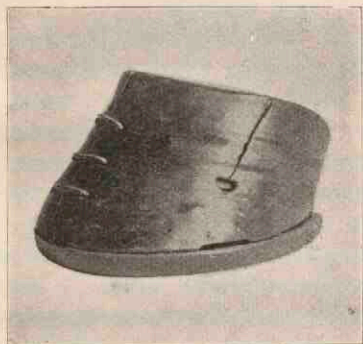

Fig. 182. Kroonrandscheur; toonscheur met krammen gehecht.

Fig. 183. Toonscheur met ijzerdraad gehecht; hoornscheur in het zijgedeelte met metalen plaatje gehecht

spreekt men van kroonrandscheuren, van draaggrandscheuren en van doorloopende scheuren. De eerste beginnen aan den kroonrand van den hoef en loopen niet tot aan den draagrand toe; de tweede beginnen aan den

draagrand en reiken niet tot aan den kroonrand, terwijl de doorlopende scheuren van kroonrand tot draagrand verlopen. Men kan de plaats der scheuren nog verder aangeven door te spreken van toonwandscheuren, zijwandscheuren (kwartierhoeven) en van scheuren in de verzenen. Ook de steunsels kunnen als de omgeslagen gedeelten van den hoornwand, hoornscheuren vertoonen. De diepte van de scheur kan zeer verschillen; zoo spreekt men van oppervlakkige hoornscheuren, wanneer er slechts een gedeelte van de wanddikte in betrokken is, terwijl bij diepere hoornscheuren de geheele hoornwand gespleten is. Bij doordringende hoornscheuren kan de wandlederhuid naar buiten uitpuilen en dan in verettering overgaan (etterende hoornscheur). Hoornscheuren kunnen tot kreupelheid aanleiding geven, doch bij oppervlakkige hoornscheuren zal dit meestal toch niet

Fig. 184. Toonscheur met ijzer met twee lippen.

Fig. 185. Hoornscheur met nagels gehecht.

het geval zijn. Ziet of vermoedt men een scheur, dan zal men den hoof terdege moeten reinigen om den juisten omvang ervan te kunnen nagaan. De aanleiding tot het ontstaan van hoornscheuren is zeer verschillend en de vorm van den hoof zal van invloed zijn op de plaats der scheuren. Zoo zullen bij plathoeven de scheuren meest altijd voorkomen aan den draagrand, daarentegen bij nauwe, steile hoeven meer aan den kroonrand en ook dikwijls in het toongedeelte hiervan. Bij veulens en bij onbeslagen paarden komen in den regel draagrandscheuren voor, vooral als de wand niet „gebrosen" wordt. Verder geven aanleiding tot scheuren: beleediging van den hoornzoom, zwakke hoornwand, uitgedroogd hard hoorn, slecht passende ijzers, gebruik van te zware nagels, ijzers met te mager gestampte gaten, langdurig gebruik op harde wegen voor koetspaarden en voor rijpaarden, het gebruik in snelle gangen onder een te zwaren ruiters. Bij de beoordeeling met het oog op de verbetering of de genezing van hoornscheuren zal men met de oorzaak te rade gaan en in vele gevallen zullen hoornscheuren dan ook gemakkelijk te verhelpen zijn, terwijl in andere de behandeling zeer langdurig en zelfs vruchteloos kan wezen.

De behandeling zal bij niet doorlopende scheuren bestaan in het branden van een rond gat of een half maantje aan het einde der scheur, om aldus een verder doorscheuren van het hoorn tegen te gaan. Verder zal het

gedeelte van den hoof, waar de scheur voorkomt, vrij van dracht moeten komen te liggen op het ijzer.

Men berekent dit vrij te leggen stuk als volgt: Bij een draagrandscheur laat men van het bovineinde der scheur een loodlijn neer op den draagrand en de afstand van dit punt tot het begin der scheur wordt vrijgelegd.

Bij een kroonrandscheur laat men de scheur in gedachten in de richting van de hoornpijpjes naar beneden tot aan den draagrand doorloopen en laat men tevens een loodlijn neer van het bovineinde der scheur; tusschen deze twee punten legt men den draagrand vrij van dracht op het ijzer.

Bij het vrijleggen moet men zooveel hoorn wegnemen, dat de draagrand daar ter plaatse bij belasting van den hoof niet op het ijzer komt. De buitenrand van de zool mag wel op 't ijzer dragen.

Bij eenigszins aanzienlijke hoornscheuren, waar een groot gedeelte van den draagrand moet worden vrijgelegd, zal men goed doen een balkijzer onder te leggen, om zodoende den straal mede te doen dragen, en het vrijleggen te vergemakkelijken.

In deze gevallen zal men ook vaak overgaan tot het bijeenhouden van de scheurranden, omdat, wanneer deze bewegelijk blijven, de scheur in het afgroeiende hoorn steeds verder gaat.

Het bijeenhouden der scheuren geschiedt door een hechting en deze wordt op verschillende wijzen uitgevoerd.

Het eenvoudigste is, al naar de grootte van de scheur, één of meer hoefnagels, op gelijken afstand van de scheur dwars door den wand te slaan en daarna om te nieten. Het beste is om hierbij, voor elke hechting, twee gaten te boren die tegenover elkander in de scheur uitkomen en als ingang van den nagel dienen. Een andere goede en meer algemeen in gebruik zijnde methode is een metalen plaatje dat over de scheur wordt gelegd en met enkele houtschroefjes ter weerszijden van de scheur in het hoorn wordt bevestigd. Het plaatje wordt warm gepast. Men bezigt ook wel golfvormige plaatjes, die dwars over de scheur in vooraf ingebrande sleuven geslagen worden, om de beweging der scheurranden onmogelijk te maken. Tenslotte bestaat er nog een methode van hoefhechtingen, waarvoor een speciale tang met krammen (agrafes) en brandijzers noodig zijn. Daartoe worden eerst met het brandijzer ter weerszijden van de scheur gaten gebrand; hierin worden krammen gezet met scherpe naar binnen gerichte haken. De speciale tang grijpt deze agrafe, die bij het aandrukken van de tang diep in het hoorn gedreven wordt en alzoo de scheurranden hecht. Brandijzer, tang en agrafen zijn in verschillende nummers naar de gewenschte grootte te gebruiken. Eenvoudig is verder een hechting met koper- of ijzerdraad, welke op gelijke wijze plaats vindt als met hoefnagels.

Behalve deze hechtingen worden ook wel verbanden aangelegd, hetzij van leer of van linnen, die tot doel hebben de beweging van de scheurranden te beletten. Verbanden, althans wanneer zij langdurig moeten blijven zitten, gaan de uitzetting van den hoof tegen, bevorderen het ontstaan van klemhoef en om deze reden worden zij niet gaarne gebruikt.

Bij achterhoeven komen dikwijls doorlopende hoornscheuren in het toongedeelte van den hoef voor, men noemt deze hoeven ossehoeven.

Behalve toepassing van de hierboven besproken hechtingen, legt men hierbij tevens het toongedeelte op de plaats van de scheur ongeveer één c.M. vrij, laat de toonlip vervallen, en in stede hiervan brengt men twee zijlippen aan; de nagelgaten komen dan, zooals van zelf spreekt, meer naar achter te liggen. Hoeven, behoeft met hoornscheuren, moeten goed vlak besneden worden; zijn de scheuren in het kwartier- of verzengedeelte van den hoef gelegen, dan zal men bij het vrijleggen goed doen een balkijzer toe te passen.

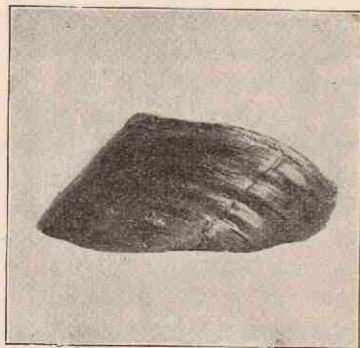

Fig. 186. Kwartierscheur.

Zijn de scheurranden ongelijk, dan raspt men deze bij; ook zal men dikwijls het hoorn in de omgeving van de scheur dun raspen en verder den hoef vochtig houden.

Bij kreupel loopen aan een hoornscheur en bij etterende hoornscheuren zal men het advies van een dierenarts vragen, daar men met een dieper lijden te doen zal hebben.

Steunselscheuren zijn het gevolg van te hooge verzenen of van klemhoeven. In den regel treft men ze uitsluitend aan bij voorhoeven en vaak komen dan tevens steengallen voor. Zijn de diepere deelen er in betrokken, dan treedt in den regel groote gevoeligheid en kreupelloopen op en is een heelkundige behandeling noodig.

In elk geval zal men de scheurranden wegnemen, de omgevende hoorn goed verdunnen en de betreffende steunsels en verzenen vrij van druk leggen, met toepassing van een balkijzer met lederen zool en opvulling van vlas of jute, in teer gedrenkt. Ook het ijzer van Starck Guther kan hierbij geprobeerd worden.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE WINSCHOTEN.

Aan de cursus te Winschoten is voor het 1e leerjaar deelgenomen door de leerlingen M. Stubbe, P. Oldenburger te Drieberg, G. Kiel, K. Boels en T. Molling te Onstwedde, G. Wösten te Jipsinghuizen, R. Siems te Ulsda en K. K. Toren te Heveskes (Delfzijl). Leider van deze cursus is de Heer T. O. Rentema, dierenarts te Winschoten. Het praktische gedeelte wordt gegeven door den heer J. van Heuvelen, onderwijzer praktisch hoefbeslag, Bellingwolde.

VARIA.

— **Concours-ijzers.** In den afgelopen zomer is in de sportverslagen in de vakbladen nogal eens de aandacht gevestigd op het bezigen van abnormaal zware ijzers voor sommige concourspaarden en daarbij is dan wel de vraag gesteld of hier niet van hoogerhand dient te worden ingegrepen. Dit laatste bedoelde schijnt te zullen gebeuren, want niet minder dan de heer Abr. van Hoboken, de gedelegeerd commissaris voor de concoursen hippique in Nederland, zegt in zijn verslag over de concoursen hippique in 1936 o. m. het volgende: „Zou het niet mogelijk zijn, dat het C.C. een maximum gewicht der ijzers vaststelde? Vroeger was dit ook het geval. Landbouwtuigpaarden moeten m.i. voorgebracht worden op gewone normale ijzers en zonder opzetteugel.”

De zaak in quaestie zal nu wel een punt van bespreking uitmaken op de eerstvolgende ledenvergadering van het Centraal Comité.

— **Radicaal middel tegen kniekloppen.** Het draverpaard Allegheny van den heer M. France te Zeist won kortgeleden twee achtereenvolgende Zondagen te Duindigt een course. Onderzoekende waaraan de groote vooruitgang in snelheid van het paard viel toe te schrijven, werd ervaren dat Allegheny een z.g.n. knieklopper was en zich daardoor in de course niet durfde te geven, omdat het „raken” hem pijn veroorzaakte. Vóór den aanvang der course werden hem nu de ijzers afgenomen en hij bleef daarbij goed in evenwicht, respectievelijk in balans. 't Spreekt vanzelf dat het blootsvoets loopen alleen op een zachte grasbaan als op Duindigt ongestraft kan geschieden.

— **Snelle dravers.** De snelheid van dravers en van renpaarden wordt gaandeweg hooger opgevoerd. Juiste teelkeuze en verder verbetering van training, verzorging, tuigage en hoefbeslag dragen daartoe bij, alsmede oordeelkundigen aanleg der banen, terwijl bij den draver de assenbouw der lichter gemaakte sulkey's ook een rol speelt. In ons land, waar het 25 jaar geleden tot de hooge uitzonderingen behoorde, wanneer een draver de duizend meter aflegde in een tijd die 1 min. 30 sec. benaderde, worden in de laatste jaren voor dien afstand dikwijls tijden genoteerd liggende tusschen 1.'23" en 1.'24". — Een onzer eerste klasse dravers (thans naar Indië verkocht) namelijk The Gleaner, sloeg 2 jaar geleden op de mooie baan te Croisé Laroche het wereldrecord. Hij liep de 1000 M., gegangmaakt door een renpaard (galoppeur) in 1.15¹/₅ sec. The Gleaner is thans onttroond door den franschen draver Muscletone, die met een tijd van 1.13¹/₅ een nieuw record vestigde.

GEMIDDELDE SNELHEID 27.5 K.M. PER PAARD. RECORDRIT VAN EEN ENGELSCH HERBERGIER.

Thornhill-rit in 1745. Een merkwaardige race van Nicks, een straatroover uit 1676.

Op een avond in het jaar 1745 — het was April — zaten een zestal sportsmen samen te keuvelen in een herberg, genaamd de Bell Inn te Stilton Huntingdonshire. Ze praatten over het uithoudingsvermogen van paarden, over

afstandsritten. Het gesprek werd hoe langer hoe geanimeerder en er werden weddenschappen gedaan en aanvaard. Ieder was er van overtuigd, dat hij een ander kon overtroeven. Ten slotte ondernam de herbergier zelf een rit, die geen der aanwezige sportsmen voor mogelijk gehouden had. Hij bood namelijk aan, van Stilton naar Londen en terug te rijden, en weer naar Londen binnen 15 uur . . . ! De afstand was, samen, ongeveer 213 mijl en de gemiddelde uursnelheid zou plm. 14 mijl moeten bedragen. Het aanbod werd aanvaard met de noodige weddenschappen op den koop toe. Op den 29sten April reed de herbergier Cowper Thornhill genaamd, om 4 uur in den morgen er op uit. Ongeacht het vroege uur waren honderden samengestroomd om zijn vertrek bij te wonen. Blijkens een onderschrift van een oude prent, kwam Thornhill bij de herberg de Queens Arms bij Shoreditch Londen aan na een rit van 3 uur 52 minuten. De rit terug nam 4 uur 12 minuten in beslag, terwijl het laatste stuk, weer naar Londen, in 4 uur 13 minuten werd afgelegd, zoodat hij samen in 12 uur en 17 minuten de 213 mijl had afgewerkt, dit beteekende een gemiddelde uursnelheid van 17 mijl (\pm 27,5 K.M.).

In die dagen werd de rit van Cowper Thornhill als de grootste prestatie van een afstandsruiter beschouwd en het valt te betwijfelen of men ooit in Engeland of elders een dergelijk tempo over een zoodanigen afstand heeft kunnen boeken. Het moet hierbij worden vastgelegd, dat Thornhill dit alles op hetzelfde paard heeft gedaan, want hij had geen enkel ander paard te zijner beschikking. Aangezien Cowper Hill, hoewel eigenaar van de Bell Inn zijnde, als een gentleman werd beschouwd, heeft men algemeen vertrouwd, dat al zijn gegevens juist waren. Als eigenaardigheid zij hierbij gemeld, dat Hillthorn zooals de term luidde „was much respected for his gentlemanly manners”.

EEN BERUCHT TYPE.

Een andere merkwaardige rit dateert van 1676. Nicks, de straatroover, een highwayman) van het beruchte type, had namelijk te Gad's Hill een coach opgehouden en beroofd en wenschte een alibi, om de galg te ontloopen. Men beweert, dat hij, om dit alibi machtig te worden, de Theems is overgestoken te paard bij het Gravesend-Tilbury veer, om daarna via Chelmsfords Road naar Cambridge en Huntingdon te rijden. Hier nam hij de Great North Road in de richting van York, dat hij tegen 8 uur 's avonds bereikte. Snel veranderde hij van kleeding en liet zich op opvallende wijze zien op een der bowling-greens aldaar. De jury moest Nicks ten slotte vrijspreken, omdat geen der juryleden kon aannemen, dat hij op denzelfden dag te Gad's Hill en te York had kunnen zijn, want dan zou hij de 240 mijl in 16 uur of wel

De Hoefsmid bereikt uitsluitend prima vakmensen „daarom heeft een advertentie op deze plaats zooveel waarde” ! ●

Uw advertentie op deze plaats zou U voordeel bezorgd hebben ! ●

met een uurgemiddelde van 15 mijl, hebben moeten afleggen, wat hij natuurlijk heeft gedaan. Thornhill's uursnelheid was — zooals hierboven is aangegeven — 17 mijl geweest.

Zooals de aantekeningen van die dagen aangegeven heeft Nicks dit stoute stukje op een en hetzelfde paard, namelijk een schimmelmerrie, afgelegd. Koning Karel II moet naderhand toch in twijfel zijn geweest over dit alibi van Nicks ook al zou hij misschien door afsnijden van een stuk een 50 mijl hebben kunnen uitsparen. Wat ook zij, Nicks, die inmiddels gearresteerd was, moest weer worden vrijgelaten, tot groot misnoegen der rechters, die hem al met het hoofd door het galgentouw zagen kijken . . . „Swift Nicks" noemde men hem nadien en het is zelfs zeer wel mogelijk, dat niet Dick Turpin doch Nicks de man is geweest, die de stoutste ruitersstukjes op dat gebied uithaalde. Geen grooter en beter ruiter dan genoemde paardendief en moordenaar!

Bernard Calvert van Andover reed in de maand Juli 1621 om drie uur 's morgens vanuit Shoreditch bij Londen naar Dover, nam een boot naar Calais en kwam weer terug, reed daarna weer van Dover en bereikte St. George's Church bij Shoreditch om 8 uur 's avonds. Londen—Dover en terug is ongeveer 142 mijl. Er is geen tijd opgenomen voor zijn heen- en teruggaan over Het Kanaal, zoodat de cijfers niet als betrouwbaar kunnen gelden, wat niet wegeemt dat het een kranige rit is geweest.

Een weddenschap.

In de jaren tusschen 1810 en 1828 reed Milton Senior, eigenaar van een coach te Windsor, van Dover Street Piccadilly naar Stamford in Lincolnshire, een afstand van 90 mijl, die hij om een weddenschap van 500 pond in 5 uur zou afleggen. Deze rit had plaats op Donderdag 27 December en de start geschiedde onder een geweldigen plasregen om 8 uur in den morgen. Na één uur gereden te hebben had hij reeds 23 mijl afgelegd. Ten slotte kwam hij om 12.25 te Stamford aan, zoodat hij den afstand in 4 uur 25 minuten had afgelegd en zijn weddenschap had gewonnen, met nog 35 minuten over. Zijn gemiddelde snelheid was 20 mijl per uur. Maar in dezen rit maakte hij van meer dan één paard gebruik, want het was hem toegestaan op verschillende punten van paard te verwisselen om de dieren te sparen.

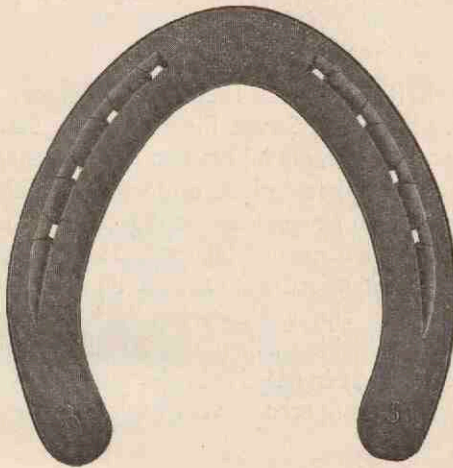
Wie adverteert hier
een volgende maal? **S**UCCES
VERZEKERD

Uw advertentie op deze
plaats zou U voordeel
! ●
bezorgd hebben

Milton Junior reed in 1828 van Londen naar Windsor om den uitslag van de St. Leger aan den koning over te brengen. In 1 uur en 5 minuten legde hij den afstand van 23 mijl af, wat den toenmaligen koning de schriftelijke goedkeuring deed teekenen, „dat mr. Milton een zeer goede prestatie had verricht en hij daarbij een zeer mooi bloedpaard had gereden”

(Wordt vervolgd.)

**HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN**

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

